

C/2024/5462

10.10.2024

KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILLE, NÕUKOGULE JA KONTROLLIKOJALE

Euroopa Liidu majandusaasta aruanne 2023

(C/2024/5462)

SISUKORD

	<i>Lehekülg</i>
EESSÕNA	2
EELARVEAASTA TÄHTSAMAD FINANTSSÜNDMUSED	3
RAAMATUPIDAMISE KONSOLIDEERITUD AASTAARUANDELE LISATUD DEKLARATSIOON	33
RAAMATUPIDAMISE KONSOLIDEERITUD AASTAARUANDED JA NENDE LISAD	34
BILANSS	35
TULEMIARUANNE	36
RAHAVOOGUDE ARUANNE	37
NETOVARA MUUTUSTE ARUANNE	38
RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE LISAD	39
EELARVE TÄITMISE ARUANDED JA NENDE LISAD	138
SÕNASTIK	220
LÜHENDITE LOETELU	224

EESSÕNA

2023. aasta kinnitas taas, et Euroopa ühtsus ja solidaarsus on Euroopa Liidu suurimad eelised. Seisime jätkuvalt oma partnerite eest Ukrainas ja toetasime nende reageerimist Venemaa jõhkrale sõjale ja jätkuvatele agressioonidele.

Sõja ja muude ülemaailmsete poliitiliste arengusuundumuste tagajärgede leevendamiseks tegime ettepaneku vaadata läbi mitmeaastane finantsraamistik, keskendudes kõige pakilisematele poliitilistele prioriteetidele:

- Ukraina tugev ja stabiilne toetamine Ukraina rahastu kaudu,
- Euroopa konkurentsivõime suurendamine Euroopa strateegiliste tehnoloogiate platvormi kaudu,
- vahendid rände- ja välisprobleemide lahendamiseks,
- kriisiohje vahendite suurendamine,
- tugev mehhanism, mis tagab taasterahastu „NextGenerationEU“ laenude tagasimaksmise kõrgemate intressimäärade juures.

ELi eelarve vahendite ümberjaotamise ja lisavahendite kombineerimisega kiitsid ELi juhid heaks kõik poliitilised prioriteedid, mille komisjon oli 1. veebruaril 2024 Euroopa Ülemkogu erakorralisel kohtumisel kindlaks määranud.

2023. aastal jätkus jõudsalt ka ELi laenuvõtmis- ja laenuandmistevõime. Lisaks koguti finantsturgudel täiendavalt 110,5 miljardit eurot ELi poliitikaprogrammide ja kolmandatele riikidele antava finantsabi jaoks. See võimaldas ELil anda Ukrainale 18 miljardit eurot toetust 1,5 miljardi euro suuruste igakuiste osamaksetena, et riigil oleks võimalik jätkata avalike teenuste osutamist oma kodanikele.

Taasterahastu „NextGenerationEU“ jätkas ELi rohe- ja digipöörde elluviimist. Taaste- ja vastupidavusraha vahetamine näitas, et see on aidanud tööd leida 1,3 miljonil Euroopa kodanikul. Liikmesriikide taaste- ja vastupidavuskavad on ületanud digi- ja rohekulutuste miinimumeesmärgid ning juba on saavutatud üle 1 150 eesmärgi ja sihi.

Lisaks kriisidele reageerimisele ja sellega seotud tegevusele jätkati ELi eelarve üldiste poliitiliste eesmärkide saavutamist. Praeguse mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 kolmandal aastal täideti kulukohustusi 332,3 miljardi euro väärtuses – kasutades parimal viisil ära saadaolevat aastaelarvet.

ELi eelarve väljendab jätkuvalt Euroopa solidaarsust nii ELi liikmesriikide seas kui ka meie rahvusvaheliste partnerite suhtes. Mul on hea meel esitleda Euroopa Liidu 2023. majandusaasta aruannet, milles selle mõju üksikasjalikult kirjeldatakse. Aruandes antakse täielik ülevaade ELi rahandusest, esitades muu hulgas teavet liidu tingimuslike kohustuste, finantskohustuste ja muude kohustuste, samuti ELi eelarve täitmise kohta möödunud aastal. Euroopa Liidu konsolideeritud majandusaasta aruanne on komisjoni integreeritud finants- ja vastutusaruannete paketi osa ning moodustab olulise osa meie põhjalikult välja töötatud fiskaalläbipaistvuse ja -aruandluse süsteemist.

Johannes HAHN

Euroopa Komisjoni eelarve ja personali eest vastutav
volinik

EELARVEAASTA TÄHTSAMAD FINANTSSÜNDMUSED

Kooskõlas rahvusvaheliste avaliku sektori raamatupidamisstandardite nõukogu (IPSASB) soovituslikus suunises nr 2 „Finantsaruandeid käsitlev arutelu ja analüüs“ sisalduvate põhimõtetega koostatud käesoleva tähtsaimate finantssündmuste jao eesmärk on aidata lugejal mõista, kuidas ELi tegevus ning finants- ja investeerimistoimingud kajastuvad ELi raamatupidamise konsolideeritud aastaaruande eri elementides. Käesolevas jaos esitatud teave ei ole auditeeritud.

Tuleb märkida, et arvude miljonitesse eurodesse ümardamise tõttu võib mõnes järgnevas tabelis esitatud finantsandmete liitmisel saadav summa erineda tabelis esitatud kogusummast.

SISUKORD

Lehekülg

1.	AASTA PÕHINÄITAJAD JA TÄHTSAIMAD SÜNDMUSED	4
2.	MITMEAASTANE FINANTSRAAMISTIK 2021–2027, taasterahastu „NextGenerationEU“ ja Ukraina toetamine	6
3.	Taasterahastu „NextGenerationEU“ rakendamine	8
3.1.1.	Ülevaade	8
3.1.2.	Taaste- ja vastupidavusrahistu / kava „REPowerEU“ tagastamatu toetuse väljamaksed	8
3.1.3.	Taaste- ja vastupidavusrahistu / kava „REPowerEU“ laenude väljamaksed	10
3.1.4.	Taasterahastu „NextGenerationEU“ toetused muudele ELi eelarvest rahastatavatele programmidele	11
4.	EELARVELISED TINGIMUSLIKUD KOHUSTISED	11
4.1.	Laenuvõtmis- ja -andmistehingud	12
4.2.	Eelarvelised tagatised	17
4.3.	Ühine eraldisfond	18
5.	RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE ANALÜÜS	19
5.1.	Tulud	19
5.2.	Kulud	20
5.3.	Varad	20
5.4.	Kohustised	23
6.	ÜLEVAADE EELARVE TÄITMISEST	25
6.1.	Tulud	25
6.2.	Kulud	27
7.	ELi POLIITIKA- JA FINANTSRAAMISTIK, VALITSEMINE JA VASTUTUS	29
7.1.	Poliitika- ja finantsraamistik	29
7.2.	Valitsemine ja aruandekohustus	30

1. AASTA PÕHINÄITAJAD JA TÄHTSAIMAD SÜNDMUSED

Raamatupidamise konsolideeritud aastaaruanne

ELi raamatupidamise konsolideeritud aastaaruanne hõlmab enam kui 50 üksust (nende hulgas Euroopa Parlamenti, nõukogu, komisjoni ja ELi asutusi). Aruande koostamisel lähtutakse komisjoni peaarvepidaja vastuvõetud tekkepõhise arvestuse eeskirjadest, mis põhinevad rahvusvahelistel avaliku sektori raamatupidamise standarditel (IPSAS).

Nagu nähtub allpool toodud bilansist ja raamatupidamise aastaaruande analüüsis (punkt 5) üksikasjalikumalt esitatud andmetest, on ELi 2023. aasta raamatupidamise konsolideeritud aastaaruande puhul eriti märgatav võetud laenude kasv taasterahastu „NextGenerationEU“ jätkuva rakendamise ning Ukrainale antud täiendava rahalise toetuse tõttu.

(miljardites eurodes)

	2023	2022
VARAD		
Finantsvarad	285,4	235,4
Eelmaksed	91,7	100,5
Nõuded	35,2	48,2
Raha ja raha ekvivalendid	39,6	46,5
Materiaalne põhivara ja muud varad	15,8	15,2
Kokku	467,7	445,9
KOHUSTISED		
Töösuhte lõppemise järgsed hüvitised	90,8	80,6
Finantskohustised	458,4	352,3
Võlgnevused	50,5	55,3
Kumuleerunud kulud	76,8	86,2
Muud kohustised	3,3	2,8
Kokku	679,8	577,2
NETOVARA		
Reservid	1,1	1,3
Liikmesriikidelt sissenõutavad summad	(213,2)	(132,6)
Kokku	(212,2)	(131,3)

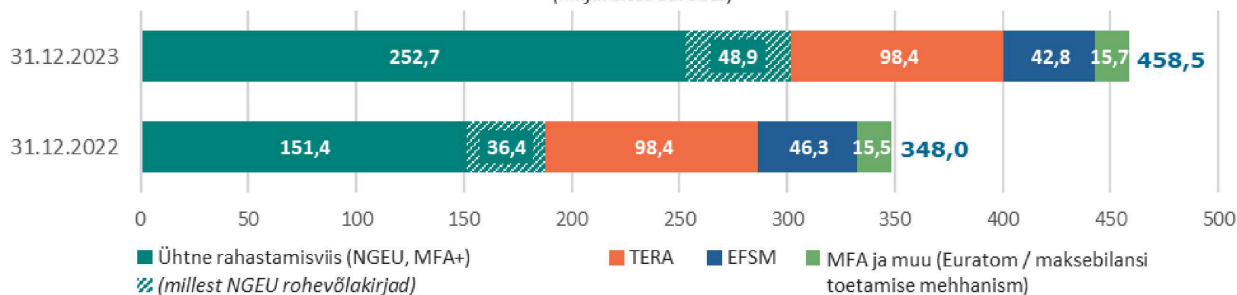
→ Vt „Raamatupidamise aastaaruande analüüs“, punkt 5.

Põhisuundumused 2023. aastal

Jätkuvalt edukas tegevus ELi võlakirjade, lühiajaliste ELi võlakirjade ja taasterahastu „NextGenerationEU“ rohevõlakirjade emiteerimisel

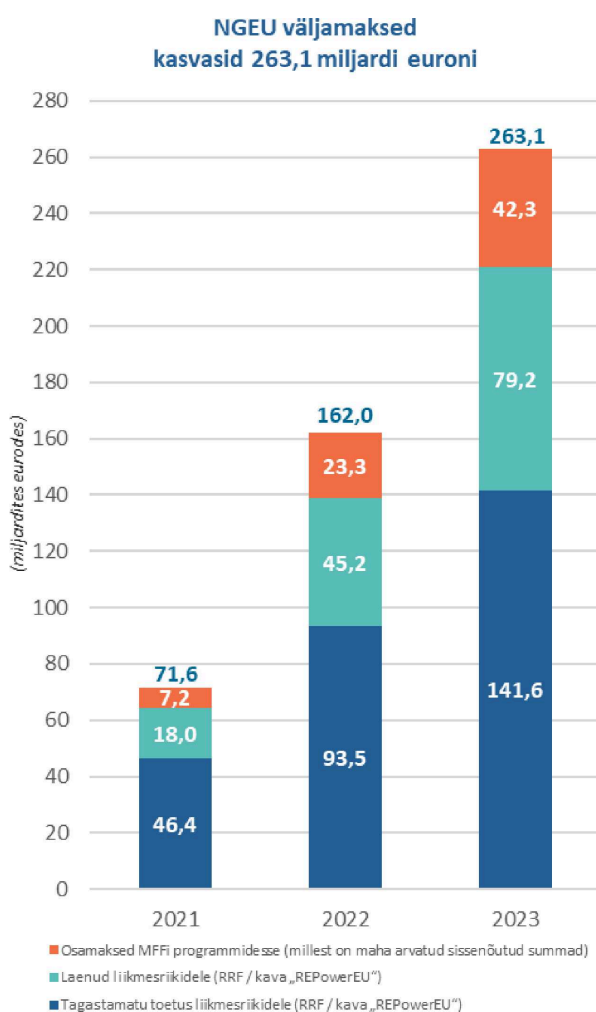
110,5 miljardi euro ulatuses lisavahendeid ELi poliitikaprogrammideks ja finantsabiks

(miljardites eurodes)

→ vt punkt 4

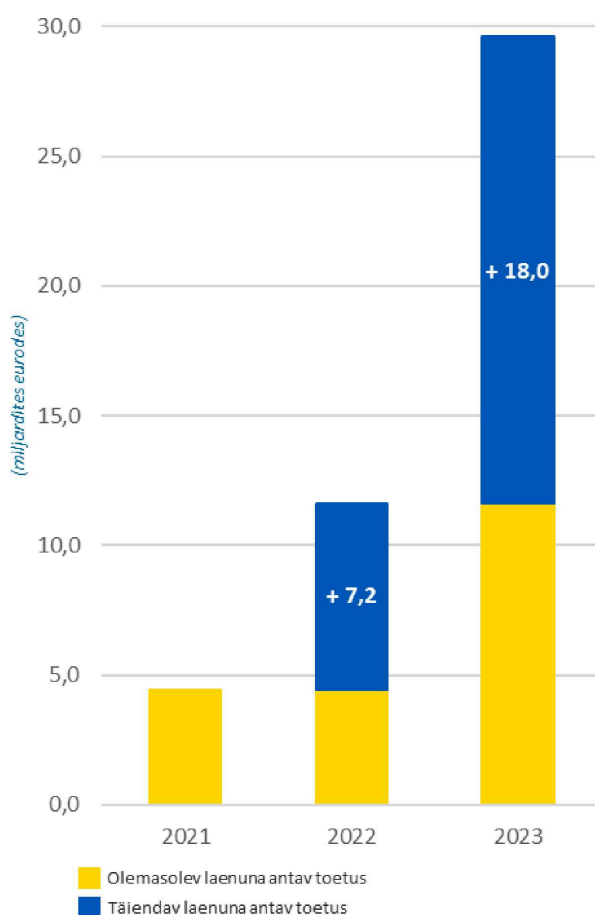
Taasterahastu „NextGenerationEU“ eesmärkide täitmine

→ vt punkt 3

Ukrainale finantsabi andmine

Ukrainale makromajandusliku finantsabi laenuna antav toetus kasvas 29,6 miljardi euroni

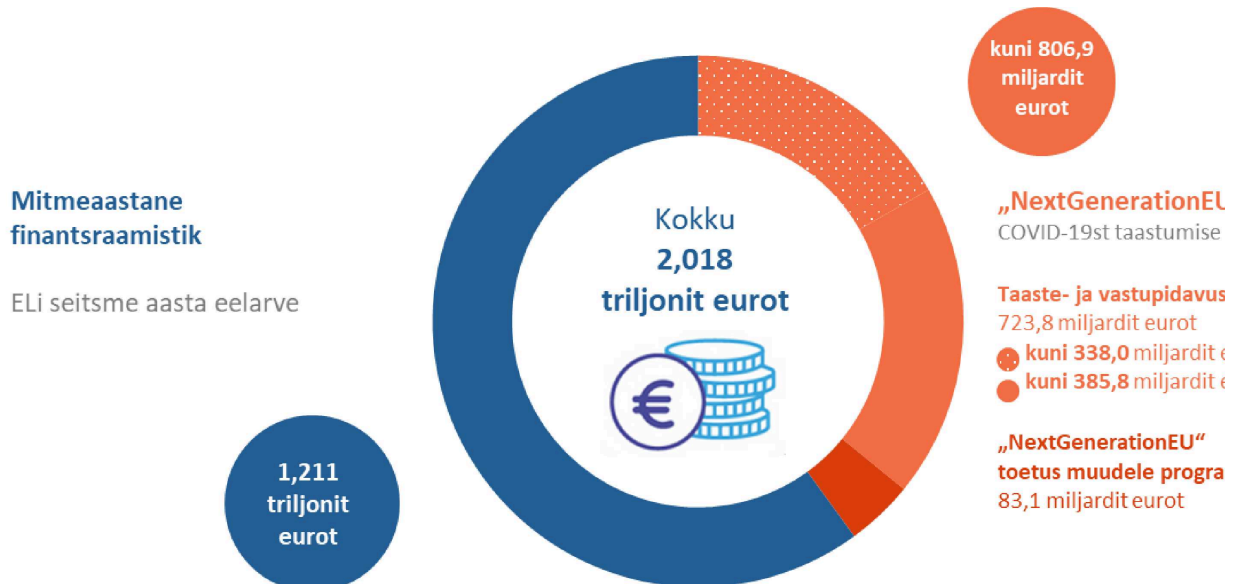

→ vt punkt 4

2. MITMEAASTANE FINANTSRAAMISTIK 2021–2027, taasterahastu „NextGenerationEU“ ja Ukraina toetamine

Vastuvõetud ELi 2021.–2027. aasta pikaajaline eelarve koos taasterahastuga „NextGenerationEU“ (NGEU) on jooksevhindades kokku 2,018 triljonit eurot (2018. aasta hindades 1,8 triljonit eurot).

Pakett koosneb pikaajalisest eelarvest ehk mitmeaastasest finantsraamistikust 2021–2027, mille maht on jooksevhindades 1,211 triljonit eurot (2018. aasta hindades 1,074 triljonit eurot), koos ajutise taasterahastuga „NextGenerationEU“, mille esialgne maht on jooksevhindades kuni 806,9 miljardit eurot (2018. aasta hindades 750 miljardit eurot). See esialgne summa korrigeeriti 712 miljardiks euroks, sest liikmesriigid ei taotlenud täielikult kogu saadaolevat laenutoetust.

Märkus. Kõik summad on jooksevhindades.

Eelarve on koostatud vastusena Euroopa prioriteetidele ja kõige pakilisematele vajadustele:

- üle 50 % järgmise pikaajalise eelarve ja taasterahastu „NextGenerationEU“ kogusumma kasutatakse Euroopa Liidu moderniseerimise toetamiseks teadusuuringute ja innovatsiooni, õiglase kliima- ja digipöörde, valmisoleku ning taaste- ja vastupidavusmeetmete kaudu;
- 30 % ELi eelarvest kulutatakse kliimamuutustega võitlemisele; see on suurim osa seni suurimast ELi eelarvest, mis sellele valdkonnale eraldatakse;
- 20 % taaste- ja vastupidavusraha vahenditest, mis moodustavad 90 % taasterahastust „NextGenerationEU“, investeeritakse digipöördesse;
- 2026. ja 2027. aastal toetatakse 10 %ga pikaajalise eelarve iga-aastastest kulutustest elurikkuse vähenemise peatamist ja tagasipööramist ning
- esmakordselt kulutatakse suurim osa pikaajalisest eelarvest – 32 % – uutele tõhustatud prioriteetidele.

ELi 2021.–2027. aasta eelarve läbivaatamine

Alates ELi 2021.–2027. aasta pikaajalise eelarve vastuvõtmisest 2020. aastal on EL seisnud silmitsi enneolematute ja ettenägematute kriisidega: alates Venemaa agressioonist Ukraina vastu ja selle tagajärjedest kuni inflatsioonini ja intressimäärade tõusu kiirenemiseni ning rände- ja välisprobleemideni, nagu Lähis-Ida konflikt. Nende mitmetiste probleemide lahendamisel on jõutud ELi eelarve vahendite kasutamise ülempiirini, takistades eelarve suutlikkust lahendada isegi kõige pakilisemaid probleeme. Selleks et ELi eelarve saaks jätkuvalt täita oma peamisi eesmärke, tegi Euroopa Komisjon 2023. aasta juunis ettepaneku tugevdada ELi pikaajalist eelarvet.

1. veebruaril 2024 kiitsid ELi juhid heaks kõik komisjoni ettepaneku prioriteetidid ja leppisid kokku ELi pikaajalise eelarve esmakordses läbivaatamises, mille Euroopa Parlament kiitis heaks 27. veebruaril 2024. Olulised punktid on järgmised.

- Ülivajalik toetus Ukrainale. Uus Ukraina rahastu, mis põhineb toetustel, laenudel ja tagatistel ning mille kogumaht aastatel 2024–2027 on 50 miljardit eurot, aitab täita Ukraina esmaseid vajadusi ning toetada riigi ülesehitamis- ja kaasajastamisprotsessi tema teel ELi suunas.

- Suveräänsuse ja konkurentsivõime tugevdamine. Euroopa strateegiliste tehnoloogiate platvorm (STEP) annab tuge ELi pikaajalisele konkurentsivõimele elutähtsa tehnoloogia, digi- ja süvatehnoloogia, puhta tehnoloogia ja biotehnoloogia valdkonnas. Platvormi rahastamiseks kasutatakse ühtekuuluvusvahendite ning taaste- ja vastupidavusrahastu jaoks ette nähtud uusi paindlikkusmeetmeid ja stiimuleid ning eraldatakse 1,5 miljardi eurone lisasumma Euroopa Kaitsefondile.
- Täiendavad sammud rände- ja välisprobleemide lahendamiseks. Eelarve suurendamine 9,6 miljardi euro võrra aitab paremini tegeleda rände sise- ja välisaspektidega ning abistada partnereid Lääne-Balkanil, lõunapoolsetes naaberriikides ja kaugemalgi.
- Jõulisem reageerimine ettenägematutele kriisidele. Selleks et võimaldada ELi eelarvega jätkuvalt reageerida ettenägematutele asjaoludele, nagu energiakriis, toidukriisid ja Venemaa sõja tagajärjed kasvavate inflatsiooni ja intressikulude tingimustes, tugevdatakse paindlikkusinstrumenti 2 miljardi euroga. Hädaabireservi ülemmäära suurendatakse 1,5 miljardi euro võrra ja reserv jagatakse kaheks eraldi vahendiks: Euroopa solidaarsusreserv ja hädaabireserv.
- Tugevam vastupanuvõime kriiside suhtes. Kolmeastmeline hädaolukordade lahendamise mehhanism ja uus instrument annavad selgust taasterahastuga „NextGenerationEU“ seotud kulude rahastamise eelarvemehhanismide kohta.
- Läbivaatamist rahastatakse uute vahendite ja ELi eelarves tehtavate ümberpaigutuste kombineerimise teel. See võimaldab ELil jätkata kõige pakilisemate prioriteetidega tegelemist, minimeerides samal ajal mõju liikmesriikide eelarvetele, mis on kasulik nii Euroopa kodanikele kui kaugemalgi.

Läbivaatamise otsus jõustus 1. märtsil 2024 ja seda kohaldatakse ELi eelarve suhtes tagasiulatuvalt 1. jaanuarist 2024.

Taasterahastu „NextGenerationEU“

Kuni 806,9 miljardi euro suuruse esialgse eelarvega taasterahastu „NextGenerationEU“ eesmärk on toetada koroonaviiruse pandeemia põhjustatud vahetu majandusliku ja sotsiaalse kahju kõrvaldamist, aidates seeläbi üles ehitada COVID-19-järgse Euroopa, mis on keskkonnasäästlikum, digitaalsem, vastupidavam ja paremini valmis praeguste ja tulevaste probleemidega toimetulekuks. Suurem osa vahendeid antakse taaste- ja vastupidavusrahastu kaudu. Osa vahenditest – kuni 338,0 miljardit eurot – antakse tagastamatu toetusena. Ülejäänud osa – kuni 385,8 miljardit eurot – kasutab liit üksikutele liikmesriikidele laenude andmiseks. Tähtaeg, mille jooksul liikmesriigid pidid laenu taotlema, möödus 2023. aasta augustis, mis tähendab, et 94,9 miljardi euro ulatuses laene ei ole enam võimalik välja maksta. Selle tulemusena on laenude kogusumma nüüd 290,9 miljardit eurot ning tagastamatu toetuse ja laenude korrigeeritud kogusumma 712 miljardit eurot. Asjaomased liikmesriigid hakkavad neid laene tagasi maksma alles pärast käesoleva mitmeaastase finantsraamistiku lõppu ja tagasimaksmise periood kestab pikka aega (2032–2053, vt punkt 3.1.3). Lisaks tugevdatakse taasterahastuga „NextGenerationEU“ mitut olemasolevat ELi programmi ja poliitikavaldkonda, näiteks järgmisi:

- ühtekuuluvuspoliitika REACT-EU (ühtekuuluvust ja Euroopa territooriume toetav taasteabi) alusel, et aidata esimestel taastumisaastatel tulla toime COVID-19 majandustagajärgedega;
- õiglase ülemineku fond, et tagada kliimaneutraalsusele ülemineku toimimine kõikide jaoks;
- Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfond, et toetada täiendavalt põllumajandustootjaid;
- programm „InvestEU“, et toetada investeerimist ettevõtetesse;
- programm „Euroopa horisont“, et tagada ELi suutlikkus rahastada teadusuuringute veelgi kõrgemat kvaliteeti, ja
- rescEU, et tagada ELi elanikkonnakaitse mehhanismi suutlikkus reageerida ulatuslikele hädaolukordadele.

Taaste- ja vastupidavusrahastu toetuseid täiendavad nüüd ka kava „REPowerEU“ meetmed, mida rahastatakse peale taasterahastu „NextGenerationEU“ eraldiste ka heitkogustega kauplemise süsteemi tuludest ja Brexitiga kohanemise reservi eraldistest. Taasterahastust „NextGenerationEU“ on liikmesriigid taotlenud kokku 290,9 miljardi euro väärtuses laene, mis sisaldab kava „REPowerEU“ elemente. Üksikasjalikum teave taasterahastu „NextGenerationEU“ rakendamise kohta on esitatud punktis 3 ja ühtse rahastamisviisi kaudu võetud laenude kohta punktis 4.

Toetus Ukrainale

Venemaa Ukrainavastase agressioonisõja algusest peale on ELi eelarvest pärit tohutusuurte summadega toetatud ELi reageerimist kriisile Ukrainas kõigis valdkondades. Täpsemalt olid EL, liikmesriigid ja liidu finantseerimisasutused nn Euroopa tiimi lähenemisviisi raames 2023. aasta lõpuks üheskoos kaasanud üle 88 miljardi euro Ukraina ja selle rahva üldiseks toetamiseks, väljendades selgelt ELi jätkuvat solidaarsust. See summa koosnes:

- 43,3 miljardi euro ulatuses finantsabist, eelarvetootusest ja humanitaarabist, mida anti ELi eelarvest ning otse liikmesriikide poolt toetuste, laenude ja tagatiste vormis (millest 25,2 miljardit eurot uute makromajandusliku finantsabi laenudena Ukraina majanduse toetamiseks, mis maksti täielikult välja 2023. aasta lõpus);
- 28 miljardi euro ulatuses sõjalisest abist, mida ELi liikmesriigid maksid otse, sealhulgas 6,1 miljardit eurot Euroopa rahutagamisrahastu kaudu (see toetus ei ole osa ELi eelarvest), ning
- 17 miljardi euro ulatuses ELi ja liikmesriikide eraldistest Ukrainast põgenevate inimeste toetamiseks.

Loodud on ka sihtotstarbeline Ukraina rahastu, mille eesmärk on anda Ukrainale sidusat, prognoositavat ja paindlikku toetust. Selles on aastateks 2024–2027 ette nähtud kuni 50 miljardit eurot, millest 33 miljardit eurot laenudena ja 17 miljardit eurot tagastamatu toetusena, et aidata Ukrainal agressioonile vastu seista ning ehitada üles kaasaegne ja jõukas riik.

3. Taasterahastu „NextGenerationEU“ rakendamine

3.1.1. Ülevaade

Kuni 2023. aasta lõpuni maksis komisjon rahalise toetusena välja kokku 263,1 miljardit eurot (2022. aastal 162,0 miljardit eurot). Enamik sellest summast – 220,8 miljardit eurot – maksti välja taaste- ja vastupidavusrahastu raames (sealhulgas kava „REPowerEU“ reformide ja investeeringute toetus). Sellest summast 141,6 miljardit eurot maksti välja tagastamatu toetusena ja 79,2 miljardit eurot finantslaenuna antava toetusena. Veel 42,3 miljardit eurot (millest on maha arvatud 1,0 miljardi euro ulatuses sissenõutud vahendeid) maksti välja mitmeaastase finantsraamistiku maksetena olemasolevate programmide alusel.

3.1.2. Taaste- ja vastupidavusrahastu / kava „REPowerEU“ tagastamatu toetuse väljamaksed

27 liikmesriigi taaste- ja vastupidavuskavade alusel heakskiidetud ja juriidiliseks kohustuseks võetud tagastamatu toetuse kogusumma on 356,8 miljardit eurot. Sellest summast 337,9 miljardit eurot on seotud esialgse taaste- ja vastupidavusrahastu eraldisega. Ülejäänud 18,9 miljardit eurot koosneb heitkogustega kauplemise süsteemi 17,3 miljardi euro suurusest eraldisest ja Brexitiga kohanemise reservi 1,6 miljardi euro suurusest ümberpaigutustest, mida mõlemat kasutatakse kava „REPowerEU“ reformide ja investeeringute toetamiseks. Hispaania ja Portugali puhul kasutatakse kava „REPowerEU“ reformide ja investeeringute toetamiseks ka taaste- ja vastupidavusrahastu esialgse eraldise ülejäänud osa, mis on vastavalt 2,6 miljardit eurot ja 0,1 miljardit eurot. Eelarvelised kulukohustused olid 31. detsembri 2023. aasta seisuga 356,4 miljardit eurot.

2023. aasta lõpu seisuga oli komisjon tagastamatu toetusena välja maksnud kokku 141,6 miljardit eurot 23 liikmesriigile (2022. aastal 93,5 miljardit eurot 22 liikmesriigile). Peaaegu kogu see summa, s.o 139,9 miljardit eurot, oli seotud taaste- ja vastupidavusrahastu eesmärkide ja sihtide saavutamiseks tehtud maksetega. Ülejäänud 1,7 miljardit eurot maksti välja eelmaksetena kava „REPowerEU“ raames:

(miljardites eurodes)

Liikmesriik	Toetuste kogu- väärtus (¹)	millest RRFi eraldis	millest HKS/BARi eraldis	Eelarvelised kulukohustu- sed 31.12.2023 ¹	Välja makstud RRFi raames	Välja makstud kava „REPowerEU“ raames	Väljamaksed kokku 31.12.2023
Austria	4,0	3,8	0,2	4,0	1,1	0,0	1,2
Belgia	5,0	4,5	0,5	4,9	0,8	–	0,8
Bulgaaria	5,7	5,7	–	5,7	1,4	–	1,4

(miljardites eurodes)

Liikmesriik	Toetuste koguväärtus ⁽¹⁾	millest RRFi eraldis	millest HKSi/BARi eraldis	Eelarvelised kulukohustused 31.12.2023 [†]	Välja makstud RRFi raames	Välja makstud kava „REPowerEU“ raames	Väljamaksed kokku 31.12.2023
Horvaatia	5,8	5,5	0,3	5,8	2,9	–	2,9
Küpros	1,0	0,9	0,1	1,0	0,2	–	0,2
Tšehhi	8,4	7,7	0,7	8,4	1,8	0,1	2,0
Taani	1,6	1,4	0,2	1,6	0,5	0,0	0,5
Eesti	1,0	0,9	0,1	1,0	0,4	0,0	0,4
Soome	1,9	1,8	0,1	1,9	0,3	–	0,3
Prantsusmaa	40,3	37,4	2,8	40,3	22,8	0,6	23,4
Saksamaa	28,0	28,0	–	28,0	6,2	–	6,2
Kreeka	18,2	17,4	0,8	18,2	7,4	–	7,4
Ungari	6,5	5,8	0,7	6,5	–	–	–
Iirimaa	0,9	0,9	–	0,9	–	–	–
Itaalia	71,8	69,0	2,8	71,8	41,0	–	41,0
Läti	2,0	1,8	0,1	2,0	0,4	–	0,4
Leedu	2,3	2,1	0,2	2,3	0,8	0,0	0,9
Luksemburg	0,1	0,1	–	0,1	0,0	–	0,0
Malta	0,3	0,3	0,1	0,3	0,1	0,0	0,1
Madalmaad	5,4	4,7	0,7	5,3	–	–	–
Poola	25,3	22,5	2,8	25,3	–	0,6	0,6
Portugal ^{††}	16,3	15,5	0,8	16,3	5,9	0,2	6,1
Rumeenia	13,6	12,1	1,4	13,6	5,5	–	5,5
Slovakkia	6,4	6,0	0,4	6,4	2,6	0,1	2,7
Sloveenia	1,6	1,5	0,1	1,6	0,5	0,0	0,5
Hispaania ^{††}	79,9	77,2	2,6	79,9	37,0	–	37,0
Rootsi	3,4	3,2	0,3	3,4	–	–	–
Kokku	356,8	337,9	18,9	356,4	139,9	1,7	141,6

Märkused tabeli juurde:

⁽¹⁾ Need summad vastavad eraldisele pärast liikmesriigi proportsionaalse osa mahaarvamist määruse (EL) 2021/241 artikli 6 lõike 2 kohastest kuludest, mis on arvutatud kõnealuse määruse artiklis 11 ja IVa lisas sätestatud meetodi kohaselt.

[†] Eelarveliste kulukohustuste puhul on arvesse võetud kõiki vabastatud vahendeid, sealhulgas enne 2023. aastat võetud kulukohustustega seoses vabastatud vahendeid. Kõikidest eelarvelistest kulukohustustest võeti 122,0 miljardi euro ulatuses kohustusi 2023. aastal.

^{††} Hispaania ja Portugali puhul kasutatakse kava „REPowerEU“ reformide ja investeeringute toetamiseks taaste- ja vastupidavusrahastu esialgsest eraldisest vastavalt 2,6 miljardit eurot ja 0,1 miljardit eurot.

2023. aastal maksis komisjon tagastamatu toetusena välja kokku 48,0 miljardit eurot (2022. aastal 47,2 miljardit eurot). See summa koosnes peamiselt taaste- ja vastupidavusrahastu eesmärkide ja sihtidega seotud maksetest Itaaliale (kolmas ja neljas makse: 12,0 miljardit eurot), Prantsusmaale (teine makse: 10,3 miljardit eurot), Hispaaniale (kolmas makse: 6,0 miljardit eurot), Saksamaale (esimene makse: 4,0 miljardit eurot), Portugalile (teine, kolmas ja neljas makse: 3,6 miljardit eurot), Kreekale (teine ja kolmas makse: 3,4 miljardit eurot) ja Rumeeniale (teine makse: 1,9 miljardit eurot).

3.1.3. Taaste- ja vastupidavusrahastu / kava „REPowerEU“ laenude väljamaksed

Kavade alusel heakskiidetud finantslaenuna antud toetuse kogusumma on 290,9 miljardit eurot (2022. aastal 165,3 miljardit eurot). Kogu summa on kaetud allkirjastatud laenulepingutega (2022. aastal 153,9 miljardit eurot).

2023. aasta lõpu seisuga oli komisjon finantslaenuna antava toetusena välja maksnud 79,2 miljardit eurot üheksale liikmesriigile (2022. aastal 45,2 miljardit eurot viiele liikmesriigile). Sellest summast 73,8 miljardit eurot oli seotud taaste- ja vastupidavusrahastu raames finantslaenuna antud toetusega (2022. aastal 45,2 miljardit eurot) ja 5,4 miljardit eurot oli seotud kava „REPowerEU“ raames finantslaenuna antud toetusega (2022. aastal puudus):

							(miljardites eurodes)
Liikmesriik	Kokku välja antud	millest RRFi toetus	millest kava „REPowerEU“ toetus	Kokku allkirjastatud 31.12.2023	Välja makstud RRFist 31.12.2023	Välja makstud kavast „REPowerEU“ 31.12.2023	31.12.2023 seisuga maksmisele kuuluv
Belgia	0,3	0,0	0,2	0,3	–	–	–
Horvaatia	4,3	1,6	2,6	4,3	–	–	–
Küpros	0,2	0,2	–	0,2	0,0	–	0,0
Tšehhi	0,8	0,8	–	0,8	–	–	–
Kreeka	17,7	17,7	–	17,7	7,3	–	7,3
Ungari	3,9	0,0	3,9	3,9	–	0,8	0,8
Itaalia	122,6	114,2	8,4	122,6	60,9	–	60,9
Leedu	1,6	1,0	0,5	1,6	–	0,1	0,1
Poola	34,5	12,0	22,5	34,5	–	4,5	4,5
Portugal	5,9	5,9	–	5,9	1,7	–	1,7
Rumeenia	14,9	14,4	0,6	14,9	3,6	–	3,6
Sloveenia	1,1	1,1	–	1,1	0,3	–	0,3
Hispaania	83,2	81,5	1,7	83,2	–	–	–
Kokku	290,9	250,4	40,5	290,9	73,8	5,4	79,2

2023. aastal andis komisjon uue finantslaenuna antavat toetust 34,1 miljardit eurot, millest 28,7 miljardit eurot olid eesmärkide ja sihtide saavutamise eest tehtavad taaste- ja vastupidavusrahastu laenu osamaksed. Veel 5,4 miljardit eurot maksti välja kava „REPowerEU“ laenude eelmaksetena. Peamised väljamaksed olid taaste- ja vastupidavusrahastu kolmas ja neljas osamakse Itaaliale (23 miljardit eurot), kava „REPowerEU“ eelmaksed Poolale (4,5 miljardit eurot) ning taaste- ja vastupidavusrahastu teine ja kolmas osamakse Kreekale (3,8 miljardit eurot).

Laenulepingute kohaselt maksavad liikmesriigid alates kümne aasta möödumisest väljamaksmise kuupäevast igal aastal tagasi 5 % väljamakstud summadest. See tähendab, et tagasimaksmise periood on 2032–2053.

3.1.4. Taasterahastu „NextGenerationEU“ toetused muudele ELi eelarvest rahastatavatele programmidele

2023. aasta lõpu seisuga moodustasid väljamakstud netomaksed muudele mitmeaastase finantsraamistikuga hõlmatud programmidele kokku 42,3 miljardit eurot (2022. aastal 23,3 miljardit eurot). See toetus, millest on maha arvatud 1,0 miljardit eurot (2022. aastal 0,2 miljardit eurot) sissenõutud vahendeid, oli peamiselt seotud REACT-EUga, millest rahastatakse Euroopa Regionaalarengu Fondi (ERF) ja Euroopa Sotsiaalfondi (ESF, sealhulgas Euroopa abifondi enim puudust kannatavate isikute jaoks (FEAD)).

(miljardites eurodes)

Mitmeaastase finantsraamistiku programm	Eraldised kokku	Kulukohustused kokku (netosumma) 31.12.2023	Netomaksed kokku 31.12.2023
REACT-EU	50,6	50,6	31,4
— millest ERF	30,0	30,0	20,9
— millest ESF (sh FEAD)	20,6	20,6	10,4
Õiglase ülemineku fond	10,9	10,8	0,3
Maaelu areng (EAFRD)	8,1	8,1	3,3
Programm „InvestEU“	6,1	6,1	2,6
Programm „Euroopa horisont“	5,4	5,4	3,8
RescEU	2,0	2,0	0,9
Kokku	83,1	82,9	42,3

2023. aastal maksis komisjon muudele mitmeaastase finantsraamistiku programmidele välja kokku 19,0 miljardit eurot. See summa koosnes maksetest seoses REACT-EUga (13,1 miljardit eurot, millest 7,3 miljardit eurot ERFi ja 5,8 miljardit eurot ESFi, sealhulgas FEAD raames), maaelu arenguga (2,0 miljardit eurot), programmiga „Euroopa horisont“ (1,9 miljardit eurot), programmiga „InvestEU“ (1,2 miljardit eurot), rescEUga (0,6 miljardit eurot) ja õiglase ülemineku fondiga (0,1 miljardit eurot).

4. EELARVELISED TINGIMUSLIKUD KOHUSTISED

Viimastel aastatel on EL oma poliitika elluviimiseks ja ELi eesmärkide saavutamiseks üha enam kasutanud rahastamisvahendeid (nt laenu, tagatised ja omakapitaliinvesteeringud). Näiteks liikmesriikidele või partnerriikidele antavate ELi laenude eesmärk on taastada finantsstabiilsus või toetada majanduse taastumist kriisiolukordadest. ELi tagatisprogrammide peamine eesmärk on suurendada investeeringuid ja parandada juurdepääsu rahastamisele, et kõrvaldada turutõrked peamistest poliitikavaldkondadest.

Kui EL annab toetust laenude või tagatiste vormis, soovib ta saada oma rahalise toetuse eest suurt lisaväärtust. Seda seetõttu, et erinevalt eelarve täitmise tavapärastest tagastamatu abi meetoditest, nagu toetuste või subsidiumide andmine, saab lõplik abisaaja iga ELi eelarvest kulutatud euro kohta nn võimendava mõju tõttu ELi rahalise toetuse nominaalsummast rohkem.

Kuigi EL eeldab, et tekkinud kulud on väiksemad kui tagatud rahalised vahendid, võib ELi eelarve siiski kanda kahju, kui toimuvad teatavad sündmused, mis ei ole täielikult ELi kontrolli all. See võib juhtuda programmide puhul, kus EL võtab laenu liikmesriikidele ja kolmandatele riikidele antavate laenude rahastamiseks (vt punkt 4.1 allpool) ja kui ta annab finantseerimisasutustele tagatise (vt punkt 4.2 allpool). Kuna lõplike abisaajate tagasimaksete tegemata jätmisest tulenev kahju tõenäoliselt täielikult ei realiseeru, ei hoia EL varasid nende võimalike kohustuste täies ulatuses, (¹) vaid ainult määral, mis on vajalik eeldatava kahju katmiseks ja piisava ohutusvaru säilitamiseks ootamatu kahju puhuks. Kui aga kahju ületaks eraldatud varasid, kataksid liikmesriigid selle ELi tulevastest eelarvetest. Selles mõttes tekitavad need ELi eelarvele nn eelarvelisi tingimuslikke kohustisi.

(¹) Välja arvatud teatavad eelmiste mitmeaastaste finantsraamistike rahastamisvahendite programmide raames antud tagatised, mida rahastati või mis eraldati täielikult ELi eelarvest.

EL jälgib korrapäraselt oma tingimuslike kohustiste jätkusuutlikkust ja ühises eraldisfondis hoitavate eraldatud varade piisavust ⁽²⁾ (vt **punkt 4.3** allpool).

2023. aasta lõpus moodustasid ELi eelarvelised tingimuslikud kohustised kokku 363,7 miljardit eurot, millest 255,4 miljardit eurot oli seotud riikidele antud tagasimaksmata laenudega (nominaalsumma 254,1 miljardit eurot ja kogunenud intressid 1,3 miljardit eurot) ning 108,3 miljardit eurot antud tagatiste maksimumsummaga (ülemmäärad). Eraldatud vara oli kokku 19,0 miljardit eurot.

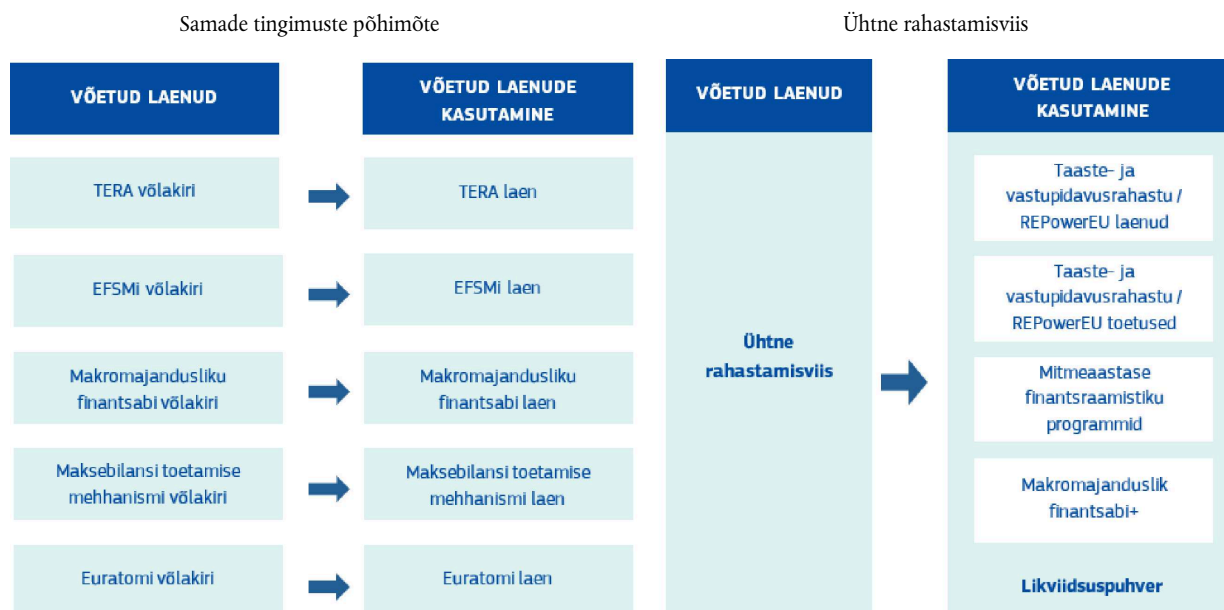
ELil on ka muid kohustisi, mis ei ole oma olemuselt tingimuslikud, kuid mida nende pikaajalise olemuse tõttu rahastavad liikmesriigid ainult tulevatest eelarvetest. See puudutab peamiselt pensionikohustist (31. detsembri 2023. aasta seisuga 90,8 miljardit eurot) ning taasterahastu „NextGenerationEU“ laene, millega rahastati taaste- ja vastupidavusrahastu / kava „REPowerEU“ toetusi ja teatavaid muid mitmeaastase finantsraamistiku programme (31. detsembri 2023. aasta seisuga 182,2 miljardit eurot, vt punktid **3.1.2** ja **3.1.4**).

4.1. Laenuvõtmis- ja -andmistehingud

4.1.1. Laenuvõtmine

Komisjon võtab laene rahvusvahelistel kapitaliturgudel väärtpaperite emiteerimise kaudu. Kõik komisjoni võetud laenud tagatakse lõppkokkuvõttes ELi eelarvega. Kuni 2020. aastani kasutati võetud laene ainult laenude andmise rahastamiseks, vt punkt **4.1.2**. Pärast taasterahastu „NextGenerationEU“ kasutuselevõttu kasutatakse võetud laene nüüd ka tagastamatu toetuse rahastamiseks, vt punkt **3.1.2**.

Rahastamisviis

Kuni 2020. aastani järgis komisjon samade tingimuste põhimõtet, emiteerides ühe võlakirja ühe laenulepingu rahastamiseks. Ta kandis raha üle otse abi saavale riigile samadel tingimustel (intressimäär, tähtaeg). Võlakirjade emissioonide ajastus, maht ja tähtaeg määrati kindlaks abisaaja vajaduste põhjal.

Taasterahastu „NextGenerationEU“ puhul kasutab komisjon mitmekesist ja ühist rahastamisviisi, mille puhul võetud laenudega ei rahastata otse konkreetseid väljamakseid. Selle asemel emiteeritakse võlg pooleaastaste rahastamiskavade kohaselt koos pika- ja lühiajaliste võlakirjadega. Komisjon kasutab nende väärtpaperite emiteerimiseks enampakkumisi ja sündikaattehinguid. Seejärel kannab ta kulud kooskõlas liikmesriikidega kokku lepitud kulude jaotamise meetodikaga ⁽³⁾ üle laenude saajatele ja tagastamatu toetuse puhul ELi eelarvesse. Selline ühine rahastamisviis võimaldab paindlikumat ja sidusamat laenuvõtmis- ja laenuandmistevõimet. Samuti tagab see väiksemad rahastamiskulud ja võimaldab välja töötada parema riskijuhtimis- ja vastavusraamistiku. Selline paindlikkus rahastamisel eeldab ka tõhusat likviidsusjuhtimist tagavat likviidsuspuhtrit.

⁽²⁾ Vt komisjoni iga-aastane aruanne Euroopa Parlamendile ja nõukogule rahastamisvahendite, eelarveliste tagatiste, finantsabi ja tingimuslike kohustuste kohta.

⁽³⁾ Komisjoni rakendusotsus (EL) 2022/9701.

Pärast Euroopa Parlamendi ja nõukogu finantsmääruse (EL, Euratom) 2022/2434 muutmist 2022. aasta detsembris ⁽⁴⁾ võib komisjon kasutada seda lähenemisviisi kõigi tulevaste laenude võtmiseks. Nii võib see paindlik ja kulutõhus võlahaldus olla kasulik Ukraina abistamiseks loodud rahastamisvahendi „Makromajanduslik finantsabi+“ ja muude tulevaste laenuandmise programmide puhul, luues ühtse rahastamisviisi kõigi ELi laenude võtmiseks.

2023. aastal suurenesid komisjoni võetud tagasimaksmata laenud 110,5 miljardi euro võrra, mis tähendab, et 31. detsembri 2023. aasta seisuga oli nominaalne laenujääk 458,5 miljardit eurot. Emissioonid hõlmasid taasterahastu „NextGenerationEU“ rohevõlakirju 48,9 miljardi euro väärtuses. Nende emissioonide alus on taasterahastu „NextGenerationEU“ rohevõlakirjade raamistik, mis on kooskõlas Rahvusvahelise Kapitaliturgude Assotsiatsiooni (ICMA) rohevõlakirjade põhimõtetega ⁽⁵⁾. Taasterahastu „NextGenerationEU“ rohevõlakirjade kaudu kogutud vahenditega rahastatakse taaste- ja vastupidavusraha raames riiklike taaste- ja vastupidavuskavade kliimameetmeid.

Järgmises tabelis on esitatud ELi võetud tagasimaksmata laenude tagasimaksmise ajakava 31. detsembri 2023. aasta seisuga.

(miljardites eurodes)

	ÜHTNE RAHASTA- MISVIIS	TERA	EFSM	MAKROMA- JANDUSLIK FINANTSABI	MAKSEBI- LANSI TOETAMISE MEHHA- NISM	EURATOM	KOKKU
2024	15,2	–	2,6	0,6	–	–	18,4
2025	18,0	8,0	2,4	–	0,2	–	28,6
2026	28,1	8,0	6,2	0,1	–	–	42,4
2027	16,9	–	3,0	0,2	–	–	20,1
2028	22,8	10,0	2,3	0,2	–	0,1	35,4
2029	17,7	8,2	1,4	0,9	–	–	28,2
2030	7,2	10,0	–	0,1	–	0,1	17,4
2031	20,0	–	7,3	1,2	–	0,1	28,6
2032	18,4	–	3,0	0,7	–	–	22,1
2033	9,5	–	2,1	0,5	–	–	12,1
2034	12,4	–	–	0,7	–	–	13,1
2035	–	8,5	2,0	2,0	–	–	12,5
2036	–	9,0	5,7	1,3	–	–	16,0
2037	18,4	8,7	–	0,9	–	–	28,0
2038	10,7	–	1,8	0,3	–	–	12,8
2039	–	–	–	–	–	–	0,0
2040	–	7,0	–	0,5	–	–	7,5
2041	16,0	–	–	–	–	–	16,0
2042	12,0	–	3,0	2,0	–	–	17,0
2043	7,0	–	–	–	–	–	7,0

⁽⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. detsembri 2022. aasta määrus (EL, Euratom) 2022/2434, millega muudetakse määrust (EL, Euratom) 2018/1046 seoses mitmekesise rahastamise strateegia kehtestamisega üldise laenumenetodina (ELT L 319, 13.12.2022, lk 1).

⁽⁵⁾ Euroopa Komisjon, eelarve peadirektoraat, *Green bonds – Impact and allocation report – NGEU report 2023*, Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2023, <https://data.europa.eu/doi/10.2761/302803>.

(miljardites eurodes)

	ÜHTNE RAHASTA- MISVIIS	TERA	EFSM	MAKROMA- JANDUSLIK FINANTSABI	MAKSEBI- LANSI TOETAMISE MEHHA- NISM	EURATOM	KOKKU
2044	4,0	–	–	–	–	–	4,0
2045	–	–	–	–	–	–	0,0
2046	–	5,0	–	–	–	–	5,0
2047	–	6,0	–	–	–	–	6,0
2048	14,0	–	–	–	–	–	14,0
2049	–	–	–	–	–	–	0,0
2050	–	10,0	–	–	–	–	10,0
2051	14,0	–	–	–	–	–	14,0
2052	9,0	–	–	0,5	–	–	9,5
2053	10,3	–	–	2,5	–	–	12,8
Kokku	301,6	98,4	42,8	15,2	0,2	0,3	458,5

4.1.2. Laenuandmine

Komisjon annab kahepoolseid laene kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsustega. 2023. aastal haldas komisjon ELI nimel kuut peamist programmi, mille alusel ta võib laene anda:

- TERA raames antav toetus;
- Euroopa finantsstabiilsusmehhanismi (EFSM) raames antav toetus;
- makromajanduslik finantsabi;
- maksebilansi toetamise mehhanism;
- Euratom ja
- taasterahastu „NextGenerationEU“ (taaste- ja vastupidavusrahistu ning kava „REPowerEU“), vt punkt 3.1.3.

31. detsembri 2023. aasta seisuga oli laenude nimiväärtus järgmine.

(miljardites eurodes)

	Kokku lepitud	Aasta lõpu seisuga kokku välja makstud	Aasta lõpu seisuga kokku tagasi makstud	Aasta lõpu seisuga maksmisele kuuluv
TERA				
Belgia	8,2	8,2	–	8,2
Bulgaaria	1,0	1,0	–	1,0
Horvaatia	1,6	1,6	–	1,6
Küpros	0,6	0,6	–	0,6
Tšehhi	4,5	4,5	–	4,5
Eesti	0,2	0,2	–	0,2
Kreeka	6,2	6,2	–	6,2
Ungari	0,7	0,7	–	0,7
Iirimaa	2,5	2,5	–	2,5
Itaalia	27,4	27,4	–	27,4
Läti	0,5	0,5	–	0,5
Leedu	1,1	1,1	–	1,1

	(miljardites eurodes)			
	Kokku lepitud	Aasta lõpu seisuga kokku välja makstud	Aasta lõpu seisuga kokku tagasi makstud	Aasta lõpu seisuga maksmisele kuuluv
Malta	0,4	0,4	–	0,4
Poola	11,2	11,2	–	11,2
Portugal	6,2	6,2	–	6,2
Rumeenia	3,0	3,0	–	3,0
Slovakkia	0,6	0,6	–	0,6
Sloveenia	1,1	1,1	–	1,1
Hispaania	21,3	21,3	–	21,3
	98,4	98,4	–	98,4
EFSM				
Iirimaa	22,5	22,5	(2,0)	20,5
Portugal	24,3	24,3	(2,0)	22,3
	46,8	46,8	(4,0)	42,8
Makromajanduslik finantsabi				
Ukraina	12,2	12,2	(0,6)	11,6
Makromajanduslik finantsabi+ Ukrainale	18,0	18,0	–	18,0
Tuneesia	1,4	1,4	–	1,4
Jordaania	1,1	1,1	–	1,1
Muud	1,5	1,4	(0,3)	1,1
	34,2	34,1	(0,9)	33,2
Maksebilansi toetamise mehhanism				
Läti	2,9	2,9	(2,7)	0,2
	2,9	2,9	(2,7)	0,2
Euratom				
Energoatom ja K2R4 – Ukraina	0,4	0,4	(0,1)	0,3
Muu	0,4	0,4	(0,4)	0
	0,8	0,8	(0,5)	0,3
NGEU LAENUD	290,9	79,2	–	79,2
Kokku	474,0	262,2	(8,1)	254,1

TERA

TERA loodi 2020. aastal eesmärgiga anda finantsabi liikmesriikidele, kelle majandust nende territooriumil esinenud COVID-19 pandeemia tõsiselt häiris või ähvardas tõsiselt häirida. See vahend täiendab mõjutatud liikmesriikide võetud riiklikke meetmeid.

Rahastu kasutamise võimalus lõppes 31. detsembril 2022 ja väljamaksmata summasid ei ole. Laenude tähtajad jäävad vahemikku 5–30 aastat.

EFSM

Euroopa finantsstabiilsusmehhanism (EFSM) loodi rahalise abi andmiseks kõigile liikmesriikidele, kes on majandusraskustes või kellel on tõsine oht sattuda suurtesse majandusraskustesse, mida põhjustavad temast olenematud erandlikud asjaolud. EFSMist anti rahalist abi Iirimaa ja Portugalile aastatel 2011–2014 tingimusel, et need riigid viivad läbi reforme. See programm on aegunud ja täiendavaid laene ei saa enam võtta, kuid programm jääb alles selliste eriuksannete jaoks, nagu juba antud laenude tähtaegade pikendamine ja üleminekulaenu andmine. Iirimaa laenatud 2,0 miljardi euro ja Portugalile laenatud 1,5 miljardi euro tagasimaksetähtaeg oli 2023. aastal ning need maksti täielikult tagasi. Tähtaegu 2023. aastal ei pikendatud.

Makromajanduslik finantsabi

Makromajandusliku finantsabi programmi näol on tegemist rahalise abiga, mida EL annab ELi-välistele partnerriikidele, kellel on maksebilansi kriis. Seda antakse keskmise ja pika tähtajaga laenude või toetustena või nende kombinatsioonina ning seda saavad ainult need riigid, kes saavad toetust Rahvusvahelise Valuutafondi (IMF) programmilt.

Ukraina

2022. aastal leppisid Euroopa Parlament ja nõukogu kokku kolmes Ukrainale antava finantsabi paketi⁽⁶⁾ kogusummas 7,2 miljardit eurot, et tugevdada riigi vahetut vastupanuvõimet pärast seda, kui Venemaa oli alustanud provotseerimata ja põhjendamatut agressioonisõda. 2022. aasta lõpuks olid kõik laenuud Ukrainale välja makstud. Kõnealuste Ukrainale antud laenude tähtaeg jääb vahemikku 10–30 aastat.

Selleks et ELi toetuse andmist Ukrainale 2023. aastal jätkata, võtsid Euroopa Parlament ja nõukogu 14. detsembril 2022 vastu uue, 18 miljardi euro suuruse finantsabipaketi (Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2022/2463⁽⁷⁾). Komisjon ja Ukraina allkirjastasid 2023. aasta alguses vastastikuse mõistmise memorandumid ja krediidikorralduse lepingu ning 18 miljardit eurot maksti välja 2023. aastal. Rahastamisvahendi „Makromajanduslik finantsabi+“ laene rahastatakse ühtse rahastamisviisi kaudu, samas kui kõiki varasemaid makromajandusliku finantsabi laene rahastati samade tingimuste rahastamisviisi alusel.

2023. aasta lõpus moodustasid Ukrainale makromajandusliku finantsabi raames antud tasumata laenuud kokku 29,6 miljardit eurot (nimiväärtuses).

29. veebruaril 2024 võtsid Euroopa Parlament ja nõukogu vastu määruse (EL) 2024/792, millega luuakse Ukraina rahastu⁽⁸⁾. See uus rahastamisvahend puudutab aastaid 2024–2027 ja võimaldab Ukrainale kuni 50 miljardit eurot rahalist toetust, sealhulgas kuni 33 miljardit eurot riigilaene. Ukrainale on 31. maiks 2024 välja makstud 6 miljardi euro väärtuses laene. Ukraina rahastu riigilaene rahastatakse ühtse rahastamisviisi alusel võetud laenudest.

Maksebilansi toetamise mehhanism

See on abiprogramm euroala välistele liikmesriikidele, kellel on raskusi maksebilansiga või oht sattuda sellistesse raskustesse. Maksebilansi toetamise mehhanism annab abi keskmise pikkusega laenudena, mille saamise tingimuseks on laenu võtmise põhjuseks olevate majandusprobleemide lahendamisele suunatud poliitika rakendamine. Tavaliselt annab EL abi maksebilansi toetamiseks koostöös IMFi ja muude rahvusvaheliste institutsioonide või riikidega. Uusi toiminguid ega laenude tagasimaksmisi 2023. aastal ei toimunud. Programm peaks lõppema 2025. aastal, mil on tagasimaksmata laenu ja sellega seoses võetud laenude tagasimaksetähtaeg.

Euratom

Euroopa Aatomienergiaühendus annab laenusid nii liikmesriikidele kui ka kolmandatele riikidele ja nende üksustele energeetikarajatistega seonduvate projektide rahastamiseks.

Likviidsuspuhver

Ühtse rahastamisstrateegia kohaselt hoitakse teatavat summat võetud laenudest saadud tulust Euroopa Keskpangas pangakontol. See likviidsuspuhver tagab, et kõikide eelseisvate väljamaksevajaduste täitmiseks on olemas piisavad vahendid, vältides samal ajal ülemääraseid saldosid. Likviidsuspuhvi haldamisel võtab komisjon arvesse eeldatavaid väljamaksevajadusi ja sularahasaldode alternatiivkulusid. Pangakontol hoiti 2023. aasta lõpu seisuga vahendeid kokku 12,5 miljardit eurot.

⁽⁶⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus (EL) 2022/313 Ukrainale 1,2 miljardi euro ulatuses hädaabi andmise kohta, Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus (EL) 2022/1201 Ukrainale 1,0 miljardi euro ulatuses erakorralise abi andmise kohta ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus (EL) 2022/1628 Ukrainale 5,0 miljardi euro ulatuses erakorralise abi andmise kohta.

⁽⁷⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. detsembri 2022. aasta määrus (EL) 2022/2463, millega luuakse rahastamisvahend Ukraina toetamiseks 2023. aastal (makromajanduslik finantsabi+) (ELT L 322, 16.12.2022, lk 1).

⁽⁸⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. veebruari 2024. aasta määrus (EL) 2024/792, millega luuakse Ukraina rahastu (ELT L, 2024/792, 29.2.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/792/oj>).

4.1.3. Kaitsesüsteem

ELi võetud laenud on tema otsesed ja tingimusteta kohustused, mille tagavad ELi liikmesriigid. Laenude rahastamiseks võetud laenud kavatsetakse tagasi maksta nende laenude põhisumma ja intresside õigeaegse sissenõudmise teel. Kui aga abi saav riik tagasimakseid ei tee või tagasimaksmisega viivitab, on ELi võla teenindamiseks olemas mitu kaitsemeetet, millest antakse ülevaade järgmises tabelis. Lühiajaliselt makstakse võetud laen tagasi komisjoni kättesaadavast sularahahalduse vahendite jäägist. Seejärel makstakse kolmandatele riikidele antud laenudega seoses võetud laenud (v.a rahastamisvahendi „Makromajanduslik finantsabi+“ laenud Ukrainale) tagasi ühises eraldisfondis hoitavatest varadest. Rahastamisvahendi „Makromajanduslik finantsabi+“ laenude ja liikmesriikidele antavate laenude puhul võib komisjon aga nõuda liikmesriikidelt lisavahendeid kasutatava omavahendite varu ulatuses (nn eelarve manööverdamisruum). Teatavate programmide puhul on olemas ka liikmesriikide antud tagatised. Sellest tulenevalt on investorid avatud üksnes ELi krediidiriskile, mitte aga laenude saaja krediidiriskile.

Võetud laenudest rahastatav ELi programm	Kaitsesüsteem
Taasterahastu „NextGenerationEU“ (taaste- ja vastupidavusraha ja kava „REPowerEU“)	Eelarve manööverdamisruum ELi eelarve ajutise omavahendite ülemmäära piires – täiendav 0,6 % ELi kogurahvatulust üle ELi eelarve omavahendite ülemmäära, mis on 1,4 % ELi kogurahvatulust
TERA	Kõigi ELi liikmesriikide antud tagatis (25 %) + ELi eelarve omavahendite ülemmäära (1,4 % ELi kogurahvatulust) piiresse jääv eelarve manööverdamisruum
Makromajanduslik finantsabi (tavapärane)	Ühine eraldisfond (9 % kolmandale riigile antud laenust)
Erakorraline makromajanduslik finantsabi Ukrainale	Ühine eraldisfond (9 %) + kõigi ELi liikmesriikide tagatised (61 %)
Makromajanduslik finantsabi+ Ukrainale	ELi eelarve omavahendite ülemmäära (1,4 % ELi kogurahvatulust) piiresse jääv eelarve manööverdamisruum
Maksebilansi toetamise mehhanism	ELi eelarve omavahendite ülemmäära (1,4 % ELi kogurahvatulust) piiresse jääv eelarve manööverdamisruum
EFSM	ELi eelarve omavahendite ülemmäära (1,4 % ELi kogurahvatulust) piiresse jääv eelarve manööverdamisruum
Euratori laenud kolmandatele riikidele (riigi osalusega ettevõtted)	Ühine eraldisfond (9 % laenust) ja kolmandate riikide edasigarantiid
Euratori laenud liikmesriikidele	ELi eelarve omavahendite ülemmäära (1,4 % ELi kogurahvatulust) piiresse jääv eelarve manööverdamisruum

4.2. Eelarvelised tagatised

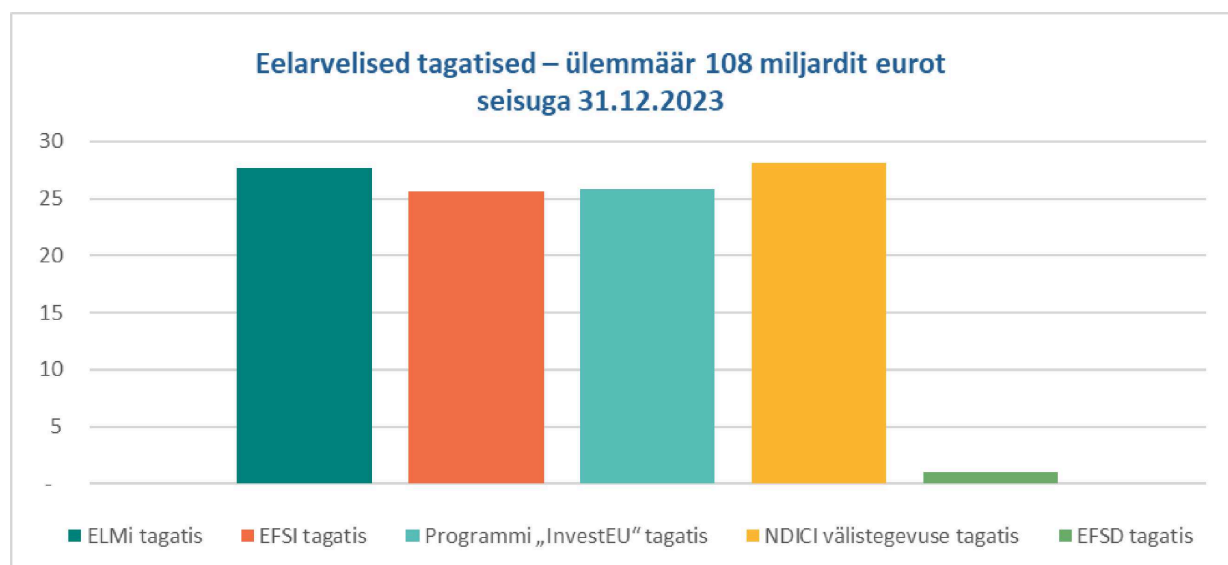
Eelarve sellise täitmise puhul annab EL finantseerimisasutustele (rakenduspartnerid) tagatised nende rahastamis- (laenuandmine) ja investeerimistoiminguteks (omakapital), et saavutada oma poliitilised eesmärgid.

EL on andnud tagatisi järgmiste programmide raames:

- välislaenude andmise volituse tagatised, mis on antud EIP-le ELi-välisteks laenutehinguteks peamiselt riiklike ja valitsemissektorist madalama tasandi abisaajatega;
- Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fondi (EFSD) tagatis, mis on antud EIP Grupile tehinguteks, millega toetatakse täiendavaid investeeringuid ELis ja VKEdes juurdepääsu rahastamisele;
- EIP Grupile, Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupangale (EBRD) ning mitmele ELi liikmesriikide ja EFTA riikide tugipangale antud programmi „InvestEU“ tagatis, et kaasata erainvesteeringuid rohe- ja digipöördesse, innovatsiooni ning sotsiaalsetesse investeeringutesse ja oskustesse; programmi „InvestEU“ tagatist võivad suurendada EFTA ja liikmesriikide toetused ja edasigarantiid;

- naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi määruse kohane välistegevuse tagatis, millega antakse tagatise nii EIP-le – nende väljaspool Euroopat kui ka erasektori toetusesaajatele antavateks rahastamiseks ja investeeringuteks – kui ka mitmele muule vastaspoolele, et edendada kestlikke investeeringuid ELi partnerriikides;
- Euroopa Kestliku Arengu Fondi (EFSD) tagatis, mis antakse mitmele vastaspoolele eesmärgiga toetada investeeringuid Aafrikas ja Euroopa naabruses asuvates riikides.

31. detsembri 2023. aasta seisuga oli nendele finantseerimisasutustele antud tagatiste maksimaalne tagasimaksmata nimiväärtus 108,3 miljardit eurot, millest 66,2 miljardit eurot on seotud rakenduspartnerite kokkulepitud rahastamis- või investeerimistoimingutega (EFSD, InvestEU ning naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi tagatiste puhul kehtib endiselt investeerimisperiood, mille jooksul partnerid võivad tagatise alla lisada uusi toiminguid).

Programmi „InvestEU“ võivad toetada ka liikmesriigid ja EMP riigid. Kuni 31. detsembrini 2023 sõlmis EL nende riikidega rahalise toetuse lepingud summas 2,3 miljardit eurot, millest 1,7 miljardit eurot on seotud rahalise toetusega ja 0,6 miljardit eurot edasigarantiidega.

4.3. Ühine eraldisfond

EL eraldab eelarvest summad, millega makstakse sissenõutavad tagatised, et katta õigeks ajaks rakenduspartneritel tekkinud kahju. Alates 2021. aastast hoitakse kõiki eraldatud varasid ühises eraldisfondis, mis toimib ühtse portfelliina ja kus varad investeeritakse peamiselt võlaväärtpaberitesse. Praegu on portfellis kombineeritud eraldised ELi eelarveliste tagatiste ja teatavate finantsabi programmide jaoks. Ühise eraldisfondi vahendid on jagatud osadeks, et jälgida summasid seoses selliste eelarveliste tagatiste ja finantsabi programmidega, mille kaudu rahastamises osaletakse.

31. detsembri 2023. aasta seisuga hoidis komisjon 18,8 miljardi euro väärtuses finantsvarasid ühises eraldisfondis selle järgmiste osade jaoks:

- välistegevuse tagatisfond – 2,8 miljardit eurot (hõlmab välislaenu andmise volituse tagatise ning 2021. aasta eelseid makromajandusliku finantsabi ja Euratomi laene kolmandatele riikidele),
- EFSI – 9,2 miljardit eurot,
- EFSD – 0,7 miljardit eurot,
- programmi „InvestEU“ osad – 3,7 miljardit eurot (sh liikmesriikide ja EMP riikide rahaline osalus),
- naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrument ning EFSD+ – 2,2 miljardit eurot,
- makromajandusliku finantsabi laenud pärast 2020. aastat – 0,1 miljardit eurot.

Peale selle hoitakse komisjoni keskkassas 106 miljonit eurot likviidsuspuhvrina koheselt sissenõutavate tagatiste katmiseks.

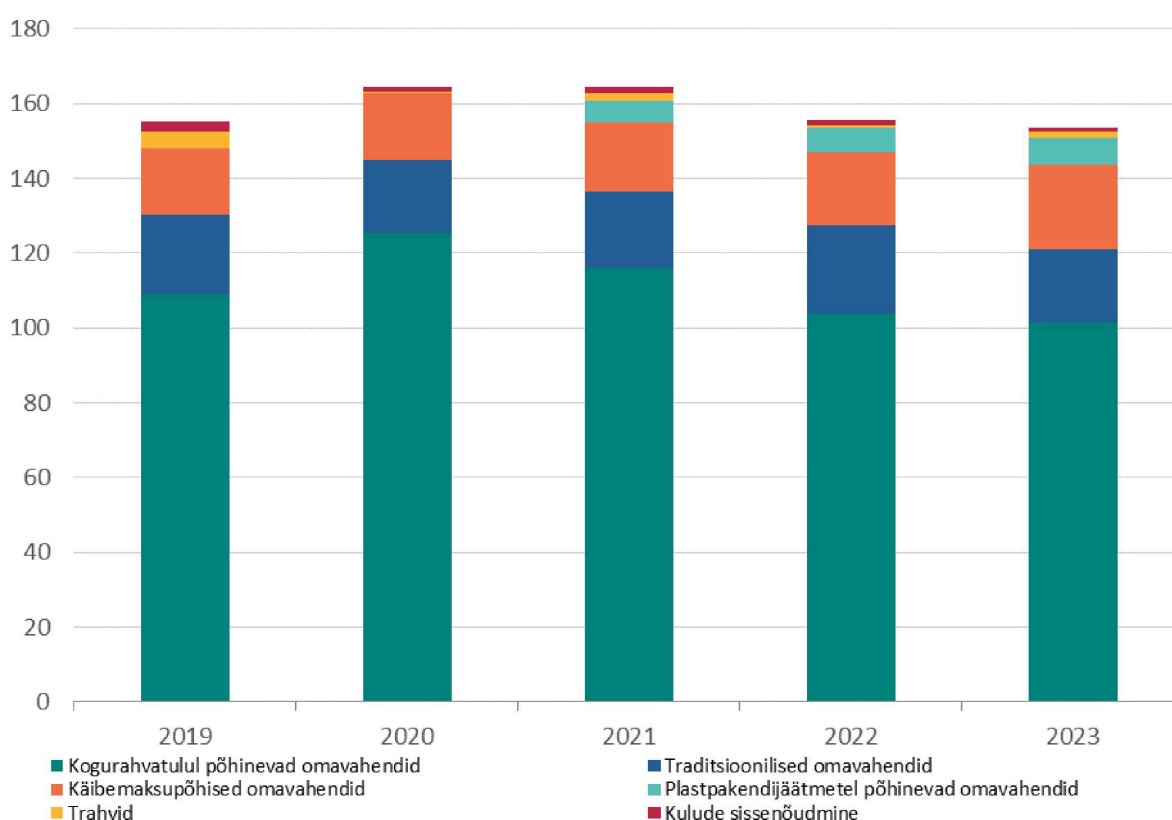
5. RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE ANALÜÜS

5.1. Tulud

ELi konsolideeritud tulud sisaldavad kaubanduslike ja mittekaubanduslike tehingutega seotud summasid, millest viimased on ülekaalus. Peamiste mittekaubanduslike tulukategooriate (mis koosnevad kogurahvatulul põhinevatest omavahenditest, traditsioonilistest omavahenditest, käibemaksupõhistest omavahenditest, plastpakendijäätmetel põhinevatest omavahenditest, trahvidest ja sissenõutud kuludest) viieaastane suundumus on järgmine.

Peamiste mittekaubanduslike tehingute tulude muutumine viie aasta jooksul (⁽¹⁾)

(miljardites eurodes)

(⁽¹⁾) 2020.–2023. aasta andmed ei hõlma mittekaubanduslikku tulu, mis on saadud seoses Ühendkuningriigi EList väljaastumisega.

Eelarve tulud peaksid võrduma eelarve kuludega (või neid ületama). Eespool esitatud tulusuundumuse peamine kujundaja on igal aastal tehtavad maksed.

Peamised suundumused 2023. aastal

2023. aastal olid kogutulud, mis hõlmavad kõiki tulukategooriaid, 171,9 miljardit eurot, võrreldes 171,2 miljardi euroga aasta varem. Peamised muutused, mis selgitavad 0,7 miljardi euro ehk 0,4 % suurust kasvu, olid järgmised:

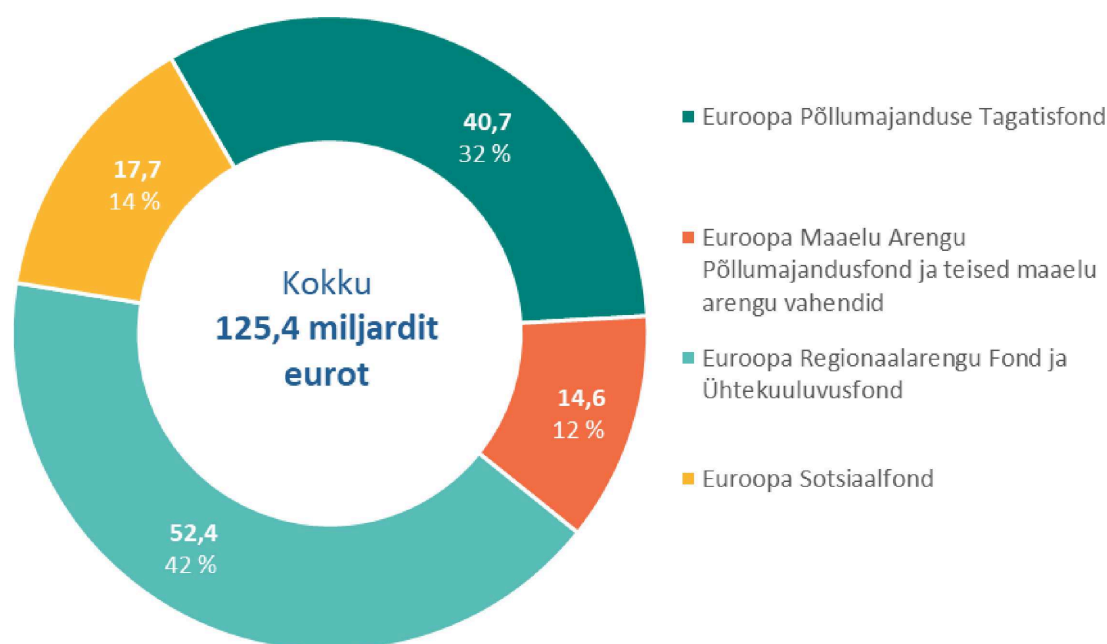
- traditsioonilised omavahendid vähenesid 23,5 miljardilt eurolt 2022. aastal 19,8 miljardi euroni 2023. aastal;
- käibemaksul põhinevad osamaksud suurenesid 19,7 miljardilt eurolt 2022. aastal 22,5 miljardi euroni 2023. aastal;
- tulu kogurahvatulust, mis on ELi tegevustulude peamine osa, vähenes 103,9 miljardilt eurolt 2022. aastal 101,3 miljardile eurole 2023. aastal. 2,6 miljardi euro ehk 2,5 % suurune vähenemine oli seotud kasvuga muudes tulukategooriates, sest kogurahvatulust saadud tulust rahastatakse eelarve seda osa, mis ei ole hõlmatud muude tuluallikatega, ning

- finantstulud suurenesid 4,4 miljardi euro võrra peamiselt teenitud intressi suurenemise (pärast intressimäärade tõusu 2022. aasta lõpus) tõttu.

5.2. Kulud

Raamatupidamise konsolideeritud aastaaruandes kajastatud kulude peamine komponent on jagatud eelarve täitmise raames kantud kulud, mis hõlmavad järgmisi fonde: i) Euroopa Põllumajanduse Tagatisfond (EAGF), ii) Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfond (EAFRD) ja teised maaelu arengu vahendid, iii) Euroopa Regionaalarengu Fond (ERF) ja Ühtekuuluvusfond (ÜF) ning iv) Euroopa Sotsiaalfond (ESF). Need vahendid moodustasid 2023. aastal kantud kogukuludest (242,5 miljardit eurot) 125,4 miljardit eurot ehk 51,7 % (2022. aastal 114,8 miljardit eurot ehk 43,6 % kogukuludest). Allpool on esitatud jagatud eelarve täitmise raames kantud kulude jaotus ja nende suhtelised osakaalud.

2023. eelarveaastal jagatud eelarve täitmise raames kantud peamised kulud

Jagatud eelarve täitmise raames kantud kulude suurenemine on peamiselt tingitud ERFi ja Ühtekuuluvusfondi (9,3 miljardit eurot) ja ESFi (3 miljardit eurot) seotud kulude suurenemisest uue programmitöö perioodi tegevuse hoogustumise tõttu. EAFRD ja muude maaelu arengu rahastamisvahenditega ning EAGFiga seotud kulud vähenesid vastavalt 1,5 miljardit eurot ja 0,3 miljardit eurot. EAFRD ja muude maaelu arengu rahastamisvahendite vähenemine 1,5 miljardi euro võrra on seletatav viivitustega programmide rakendamisel, kuna 2023 oli uute ÜPP strateegiakavade esimene aasta.

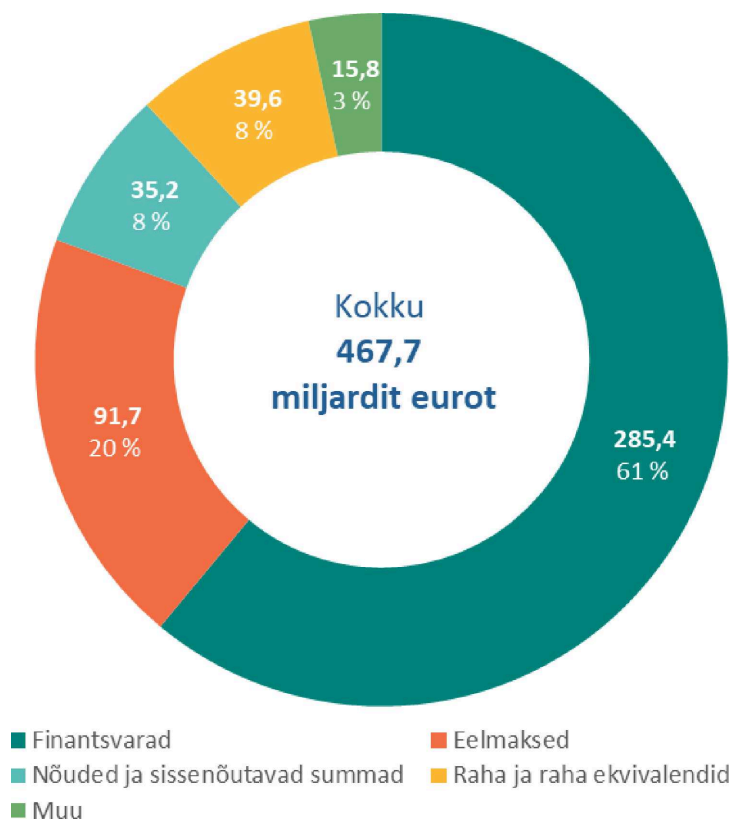
Eelarve otsese täitmise raames, see tähendab komisjoni, rakendusametite ja usaldusfondide poolse eelarve täitmise raames kantud kulud vähenesid 94,0 miljardilt eurolt 2022. aastal 61,9 miljardi euroni 2023. aastal. Vähenemine 32,1 miljardi euro võrra on peamiselt tingitud taasterahastu „NextGenerationEU“ raames taaste- ja vastupidavusrahastust antud tagastamatust toetusest (36,0 miljardit eurot) (2022. aastal 69,5 miljardit eurot). Hoolimata taaste- ja vastupidavusrahastu kulude märkimisväärselt vähenemisest kulges programmide rakendamine üldjoontes kavakohaselt ning enamiku eesmärkide ja sihtide saavutamisel tehtud edusammud vastasid ootustele.

Kaudse eelarve täitmise raames tehtud kulutused kajastavad eelarve täitmist ELi asutuste, ELi ametite, kolmandate riikide, rahvusvaheliste organisatsioonide ja muude üksuste poolt. 2023. aastal moodustasid kaudse eelarve täitmise raames tehtud kulutused 15,2 miljardit eurot (2022. aastal 13,6 miljardit eurot). See kasv on peamiselt tingitud suurematest kuludest teadusuuringute valdkonnas.

5.3. Varad

31. detsembri 2023. aasta seisuga moodustasid varad kokku 467,7 miljardit eurot (2022. aastal 445,9 miljardit eurot); see kasv tuleneb täiendavast laenuandmisest taasterahastu „NextGenerationEU“ raames ja Ukrainale rahastamisvahendi „Makromajanduslik finantsabi+“ raames antud uutest laenudest. Kõige olulisemad varad ELi bilansis olid finantsvarad (välja arvatud raha ja raha ekvivalendid) (285,4 miljardit eurot), eelmaksed (91,7 miljardit eurot), nõuded ja sissenõutavad summad (35,2 miljardit eurot) ning raha ja raha ekvivalendid (39,6 miljardit eurot). Muud varad, mis moodustasid 15,8 miljardit eurot, hõlmasid peamiselt materiaalsel põhivaral ja immateriaalsel vara.

Vara koosseis 31. detsembri 2023. aasta seisuga

Koguvara kasv 21,9 miljardit eurot ehk 4,9 % võrreldes varasema aastaga oli tingitud peamiselt järgmiste asjaolude mõjust:

- tagasimaksmata laenud suurenesid 204,4 miljardilt eurolt 2022. aastal 246,9 miljardi euroni 2023. aastal. 42,5 miljardi euro ehk 20,8 % suurune kasv kajastab peamiselt liikmesriikidele täiendavate laenude andmist taaste- ja vastupidavusrahastu ning kava „REPowerEU“ raames (34,1 miljardit eurot) ning 18,0 miljardi euro väärtuses uusi laene Ukrainale programmi „Makromajanduslik finantsabi+“ raames, mida tasakaalustavad Euroopa finantsstabiilsus-mehhanismi 3,5 miljardi euro suurused tagasimaksed ja Ukraina uute laenude väärtuse langus;
- eelmaksed kokku vähenesid 100,5 miljardilt eurolt 2022. aastal 91,7 miljardi euroni 2023. aastal. See on peamiselt seotud taaste- ja vastupidavusrahastust antava tagastamatu rahalise toetuse vähenemisega 3,8 miljardi euro võrra tasaarvestuste tõttu, mis tehti liikmesriikide eesmärkide ja sihtide saavutamise järgsel aastal. Oluliselt vähenesid ka muud liikmesriikidele tehtavad ettemaksed (4,2 miljardit eurot), peamiselt mitmeaastase finantsraamistiku 2014–2020 ühtekuuluvusvaldkonnas, mis on tingitud perioodi jõudmisest lõppjärgu, ning seega loetakse enamik väljamakstud summasid rakendatuks;
- raha ja raha ekvivalendid vähenesid 46,5 miljardilt eurolt 2022. aastal 39,6 miljardi euroni 2023. aastal. 6,9 miljardi euro ehk 14,8 % suurune vähenemine on peamiselt tingitud ühtse rahastamise korral kasutatavast väiksemast likviidsuspuhvrist (eelmisel aastal hoiti EKP pangakontol 19,9 miljardit eurot võrreldes 12,5 miljardi euroga 2023. aasta lõpus), mis tulenes aasta lõpus taasterahastust „NextGenerationEU“ liikmesriikidele tehtud suurtest väljamaksetest, ning
- nõuded ja sissenõutavad summad vähenesid 48,2 miljardilt eurolt 35,2 miljardile eurole. 13,0 miljardi euro ehk 27,0 % suurune vähenemine on peamiselt tingitud väljaastumislepingu alusel Ühendkuningriigilt nõutavate summade vähenemisest, kuna Ühendkuningriik maksab oma kohustusi igal kuul – vt allpool.

Ühendkuningriigi väljaastumine EList

31. jaanuaril 2020 astus Ühendkuningriik Euroopa Liidust välja. Riigi lahkumise tingimused on määratletud Ühendkuningriigi EList ja Euroopa Aatomienergiaühendusest väljaastumise lepingus, mida nimetatakse ka väljaastumislepinguks. Selle kokkuleppe raames nõustus Ühendkuningriik täitma kõik oma rahalised kohustused, mille ta oli ELi liikmesriigina võtnud. Leping jõustus 31. jaanuaril 2020. Ühendkuningriik jätkab ELi eelarvesse panustamist ja saab jätkuvalt kasu 2021. aastale eelnevatest ELi programmidest, nagu ta oleks liikmesriik. Ühtlasi saab Ühendkuningriik tagasi teatavad kindlaksmääratud summad, mille ta on ELi eelarvesse maksnud, või ELi eelarvesse laekunud summad, mis on seotud tema liikmesuse perioodiga. EL teatab kaks korda aastas Ühendkuningriigile summad, mis maksmisele kuuluvad, ja Ühendkuningriik maksab neid kuupõhiselt. Aruandlust ajakohastatakse igal aastal tegelike andmete põhjal.

Väljaastumislepingust tulenevate kohustustega kaasnevad ELi jaoks kohustised ja nõuded, mis tuleb välja arvutada ja mida tuleb ELi majandusaasta aruandes kajastada ning mis hõlmavad eelkõige järgmisi valdkondi:

- omavahendid (artikkel 136);
- täitmata kulukohustused (artikkel 140);
- konkurentsitrahvid (artikkel 141);
- liidu kohustised (artikkel 142);
- tingimuslikud finantskohustised ja rahastamisvahendid (artiklid 143 ja 144);
- Euroopa Söe- ja Teraseühenduse netovara (artikkel 145);
- ELi investeeringud Euroopa Investeerimisfondis (EIF) (artikkel 146);
- kohtuasjadega seotud tingimuslikud kohustused (artikkel 147).

(miljonites eurodes)

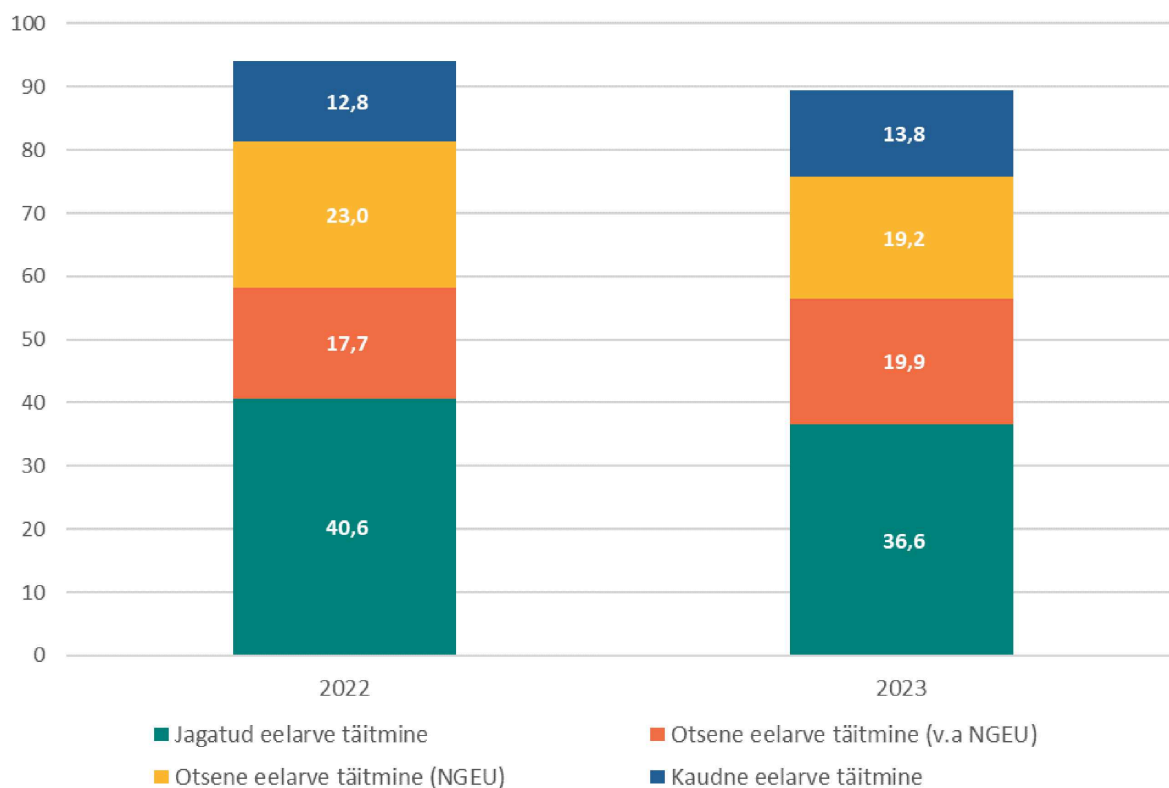
	Artikkel 140	Artikkel 142	Muu	31.12.2023	31.12.2022
Ühendkuningriigi makstavad summad	8 340	10 411	115	18 867	26 683
Ühendkuningriigile makstavad summad	–	–	(3 394)	(3 394)	(2 812)
Kokku	8 340	10 411	(3 279)	15 473	23 871
Pikaajalised	4 588	10 102	(1 602)	13 088	14 810
Lühiajalised	3 753	309	(1 677)	2 385	9 061

Eelmaksed

2023. aastal moodustasid eelmaksed (võtmata arvesse muid liikmesriikidele tehtavaid ettemakseid ning osamakseid Békou ja Aafrika usaldusfondidesse) 89,4 miljardit eurot (2022. aastal 94,1 miljardit eurot), mis on peaaegu täielikult seotud komisjoni tegevusega. 4,7 miljardi euro ehk 5,0 % suurune vähenemine on seotud jagatud eelarve täitmise raames tehtud eelmaksete vähenemisega 40,6 miljardilt eurolt 2022. aastal 36,6 miljardi euron 2023. aastal, sedamööda, kuidas edeneb eelmise mitmeaastase finantsraamistiku programmide rakendamine nende lõppjärgus.

Komisjoni eelmaksed iga eelarve täitmise viisi puhul

(miljardites eurodes)

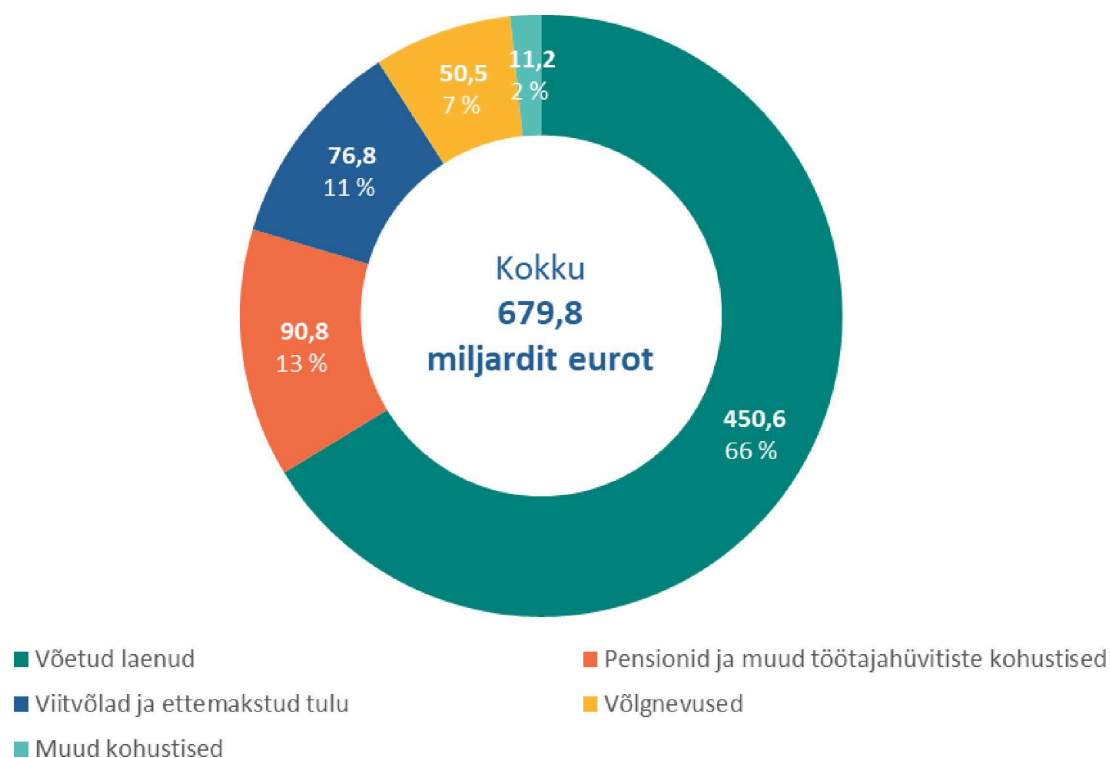

Mitmeaastase finantsraamistiku programmide alusel tehtavate eelmaksete määr oleneb oluliselt mitmeaastase finantsraamistiku asjaomase etapist – näiteks mitmeaastase finantsraamistiku perioodi alguses tehakse tavaliselt liikmesriikidele suuri ettemakseid ühtekuuluvuspoliitika valdkonnas ning need summad jäävad liikmesriikidele kättesaadavaks kuni programmide lõpetamiseni. Välja makstakse ka iga-aastased eelmaksed, mis tuleb aasta jooksul ära kasutada või mis vastasel korral raamatupidamisarvestuse tsükli iga-aastase sulgemise osana järgmisel aastal sisse nõutakse. Komisjon teeb kõik endast oleneva, et eelmaksed püsiks sobival tasemel. Oluline on leida tasakaal projektide piisava rahastamise tagamise ja kulude õigeaegse kajastamise vahel.

5.4. Kohustised

31. detsembri 2023. aasta seisuga moodustasid kohustised kokku 679,8 miljardit eurot (2022. aastal 577,2 miljardit eurot); see kasv on peamiselt tingitud 2023. aastal taasterahastu „NextGenerationEU“ ja rahastamisvahendi „Makromajanduslik finantsabi+“ raames võetud laenudest. Kõige olulisemad kohustised olid taasterahastu „NextGenerationEU“ ja finantsabi jaoks võetud laenud (450,6 miljardit eurot), pensionikohustused ja muud töösuhtejargsete hüvitisega seotud kohustised (90,8 miljardit eurot), viitvõlad ja ettemakstud tulu (76,8 miljardit eurot) ja võlgnevused kolmandatele isikutele (50,5 miljardit eurot).

Kohustiste koosseis 31. detsembri 2023. aasta seisuga

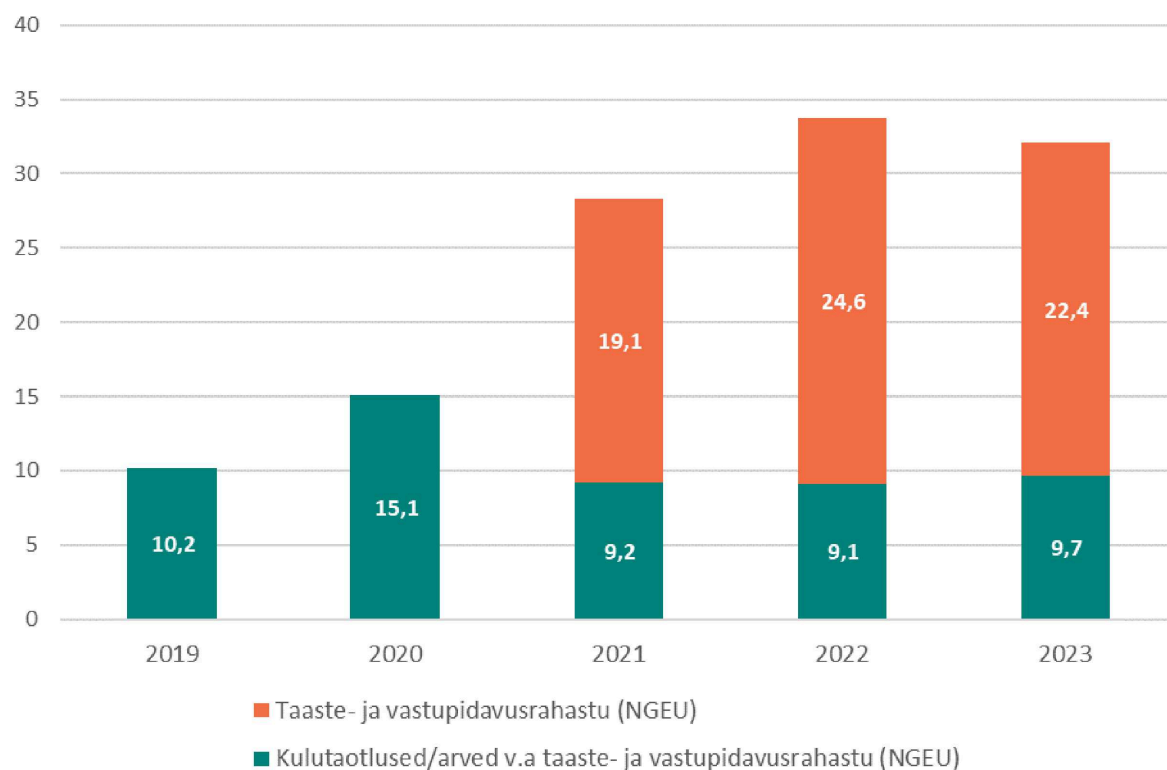

Kasv 102,6 miljardit eurot ehk 17,8 % võrreldes varasema aastaga oli tingitud peamiselt järgmiste asjaolude mõjust:

- võetud laenud suurenesisid 344,3 miljardilt eurolt 2022. aastal 450,6 miljardi euroni 2023. aastal. 106,3 miljardi euro ehk 30,9 % suurune kasv on peamiselt seotud ühtse rahastamisviisi raames tehtud uute emissioonidega (taasterahastu „NextGenerationEU“ ja rahastamisvahend „Makromajanduslik finantsabi+“), millest on maha arvatud tagasimaksed ja bilansilise maksumuse muutused (109,6 miljardit eurot, millest on lahutatud EFSMi tagasimaksed 3,5 miljardit eurot);
- viitvõlad ja ettemakstud tulu vähenesisid 86,2 miljardilt eurolt 2022. aastal 76,8 miljardi euroni 2023. aastal. 9,4 miljardi euro ehk 10,9 % suurune vähenemine on peamiselt seotud taaste- ja vastupidavusrahastuga;
- võlgnevused vähenesisid 55,3 miljardilt eurolt 2022. aastal 50,5 miljardi euroni 2023. aastal. See 4,8 miljardi euro ehk 8,7 % suurune vähenemine on samuti peamiselt seotud taaste- ja vastupidavusrahastu (vähenemine 2,2 miljardit eurot) ning EAGFi võlgnevustega (vähenemine 3,3 miljardit eurot seoses uute ÜPP strateegiakavade rakendamise algusega) ning
- 10,2 miljardi euro ehk 12,7 % suurune kasv pensionikohustustes ja muudes töösuhtejärgsete hüvitistega seotud kohustistes, mis suurenesisid 80,6 miljardilt eurolt 2022. aastal 90,8 miljardile eurole 2023. aastal. Selle kasvu peamine põhjus oli finantseelduste muutustest tingitud aktuaarne kahjum, mis tulenes reaalse diskontomäära langusest alates eelmise aasta lõpust. Lisaks põhjustasid aasta keskmise eluea tabelite ajakohastamine ja demograafiliste eelduste muutused aktuaarse kahjumi.

Laekunud ja bilansis võlgnevustena kajastatud kulutaotlused ja arved kokku

(miljardites eurodes)

31. detsembri 2023. aasta seisuga ületasid kohustised varasid 212,2 miljardi euro võrra (2022. aastal 131,3 miljardi euro võrra). See, et kohustised ületavad varasid, ei tähenda, et ELi institutsioonid ja asutused on rahalistes raskustes. Pigem kajastab see seda, et teatavaid kohustisi rahastatakse tulevaste eelarvete kaudu. Tekkepõhise raamatupidamisarvestuse põhimõtte kohaselt kajastatakse aruandeaastal paljusid kulusid, mis tegelikult võidakse tasuda alles järgnevatel aastatel ning seetõttu rahastada tulevastest eelarvetest; nende tulevaste rahastamisega seotud tulud võetakse arvesse tulevastel perioodidel. Lisaks ühtse rahastamisviisi alusel võetud laenudele, mis tuleb tagasi maksta 2053. aastaks, ja töötajahüvitiste kohustisele, mida tuleb maksta mitme aastakümne jooksul, on kõige olulisemad summad, millele tuleb tähelepanu juhtida, seotud EAGFi raames toimuva tegevusega, millest enamik makstakse tavaliselt järgmise aasta esimeses kvartalis.

6. ÜLEVAADE EELARVE TÄITMISEST

6.1. Tulud

Algses vastuvõetud ELi eelarves, mille Euroopa Parlamendi president allkirjastas 23. novembril 2022, oli maksete assigneeringute kogusumma 168 649 miljonit eurot ja omavahenditest rahastatav kogusumma 156 573 miljonit eurot. Algses eelarves esitatud tulude ja kulude prognoose korrigeeritakse üldiselt eelarveaasta jooksul paranduseelarvetega. Kogurahvatulul põhinevate omavahendite kohandused tagavad, et eelarve tulud on eelarve kuludega täpselt vastavuses. Tasakaalu põhimõtte kohaselt peavad eelarve tulud ja kulud (maksete assigneeringud) olema tasakaalus.

2023. aasta jooksul võeti vastu neli paranduseelarvet. Neid arvestades oli 2023. aasta lõplik kinnitatud tulu 165 203 miljonit eurot ja omavahenditest rahastatav summa oli kokku 151 041 miljonit eurot. Peamine vähendamine oli seotud kogurahvatulul põhineva osamaksega (10 miljardit eurot). See oli tingitud mitmest tegurist, näiteks muud liiki omavahendite (nt käibemaksupõhised ja plastpakendijäätmetel põhinevad omavahendid) suurenemisest, muude tulude suurenemisest ja maksete assigneeringute vähenemisest. Omavahendite netoosamaksed vähenesid 5,5 miljardi euro võrra.

Jaotis 1. Omavahendid

Traditsioonilisi omavahendeid koguti eelarves prognoositud summadest vähem. See oli peamiselt tingitud asjaolust, et aasta viimastel kuudel kogutud summad olid eeldatust väiksemad.

Liikmesriikide lõplikud käibemaksupõhiste ning kogurahvatulul ja plastpakendijäätmetel põhinevate omavahendite maksed olid lõpliku eelarveprognosisega üsna täpselt vastavuses. Prognoositud summade ja tegelikult makstud summade erinevus tulenes erinevusest eelarve koostamisel kasutatud euro vahetuskursi ja sel hetkel kehtinud vahetuskursi vahel, mil euroalasse mittekuuluvad liikmesriigid oma maksed tegelikult tegid.

Jaotis 2. Ülejäägid, saldod ja kohandused

Eelmise eelarveaasta ülejääk oli 2 519 miljonit eurot. See summa kanti paranduseelarvega 2023. aasta eelarvesse ja liikmesriikide omavahendite osamakse vähendati vastavalt sellele.

Käibemaksu ja kogurahvatulu saldod käsitlevad eeskirjad on sätestatud omavahendite kättesaadavaks tegemise määruse (nõukogu määrus (EL, Euratom) nr 609/2014) artiklis 10b⁽⁹⁾. Nende eeskirjade kohaselt arvutatakse saldo kogusumma, et mõju ELi eelarvele oleks null (nn tasaarvestussüsteem), ja menetlus ei hõlma eelarve parandust. Seepärast taotleb komisjon kooskõlas omavahendite kättesaadavaks tegemise määruses kehtestatud eeskirjadega netosummade tasumist otse liikmesriikide poolt.

Jaotis 3. Haldustulu

See jaotis hõlmab peamiselt töötajate töötasult saadavaid makse ja tasusid.

Jaotis 4. Finantstulu, viivised ja trahvid

Põhiosa vastab konkurentsieskirjade rakendamisest tulenevatele trahvidele.

Jaotis 5. Eelarvelised tagatised ja laenutehingud

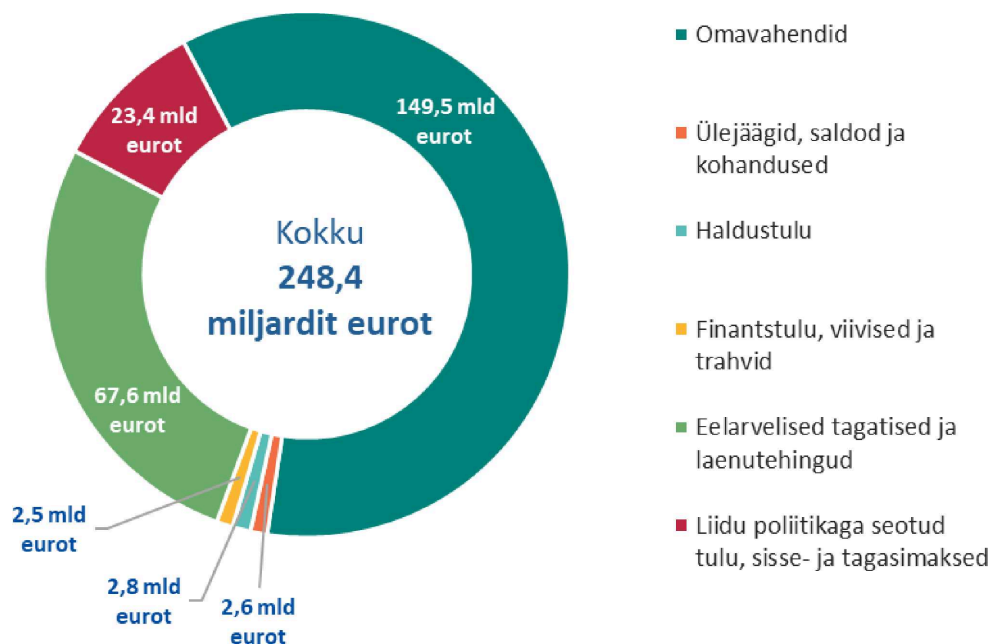
See jaotis on taasterahastu „NextGenerationEU“ käivitamisega oluliselt kasvanud. Sellesse jaotisse kuuluvate taasterahastu „NextGenerationEU“ vahendite näol on tegemist sihtotstarbelise tuluga. Jaotis 5 hõlmab tagatiste ja intresside ning antud laenude tagasimaksmisega seotud tulu. Samuti suunatakse selle kaudu vahendeid (taasterahastust „NextGenerationEU“ taaste- ja vastupidavusrahistu raames antavaks tagastamatuks toetuseks ning mitmeaastase finantsraamistiku programmide tõhustamiseks) sihtotstarbelisest tulust, mida liikmesriigid Euroopa Liidu taasterahastust saavad.

Jaotis 6. Liidu poliitikaga seotud tulu, sisse- ja tagasimaksed

See jaotis on peamiselt seotud tuluga struktuuri- ja põllumajandusfondidega (Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondid, EAGF ja EAFRD) seoses tehtavatest finantskorrektsioonidest. Samuti on see seotud kolmandate riikide osalemisega ELi teadusprogrammides, põllumajandusfondide raamatupidamisarvestuse kontrollimise ja heakskiitmise menetlusega ning muude osamaksude ja tagasimaksedega ELi programmidesse/meetmetesse. Oluline osa sellest kogusummast koosneb sihtotstarbelisest tulust, mis toob kaasa täiendavate assigneeringute lisamise kulupoolele.

⁽⁹⁾ Nõukogu 26. mai 2014. aasta määrus (EL, Euratom) nr 609/2014 meetodite ja menetluse kohta, millega tehakse kättesaadavaks traditsioonilised, käibemaksupõhised ja kogurahvatulul põhinevad omavahendid, ning muude sularahavajaduste rahuldamiseks vajalike meetmete kohta (ELT L 168, 7.6.2014, lk 39).

2023. aasta eelarve tulu oli kokku 248 361 miljonit eurot.

6.2. Kulud

6.2.1. Eelarve täitmine

2023. aastal, mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 kolmandal aastal vastu võetud lõplik eelarve hõlmas 186,5 miljardit eurot kulukohustuste assigneeringuid ja 165,2 miljardit eurot maksete assigneeringuid. Peale selle oli sihtotstarbelise tuluna kasutada 154,9 miljardi euro ulatuses kulukohustuste assigneeringuid, millest 115,9 miljardit eurot oli seotud taasterahastuga „NextGenerationEU“⁽¹⁰⁾ ja 2,7 miljardi euro ulatuses kulukohustuste assigneeringuid kanti üle 2022. aastast. 2023. aasta sihtotstarbelise tuluga seotud maksete assigneeringud moodustasid 98,0 miljardit eurot, millest 69,2 miljardit eurot oli seotud taasterahastuga „NextGenerationEU“ ja 2,6 miljardi euro ulatuses maksete assigneeringuid kanti üle 2022. aastast.

Eelarve täieliku täitmise tagasid eelarve täitmise aktiivne järelevalve ning hea koostöö Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni vahel.

Kulukohustuste assigneeringuid rakendati 2023. aastal kokku summas 332,3 miljardit eurot järgmiselt:

- 184,4 miljardit eurot lõplikult vastuvõetud eelarvest;
- 2,7 miljardit eurot 2022. aastast ülekantud või uuesti kättesaadavaks tehtud assigneeringutest;
- 145,2 miljardit eurot sihtotstarbelisest tulust tulenevatest assigneeringutest,
 - millest 115,6 miljardit eurot taasterahastust „NextGenerationEU“.

Maksete assigneeringuid rakendati 2023. aastal kokku summas 239,2 miljardit eurot järgmiselt:

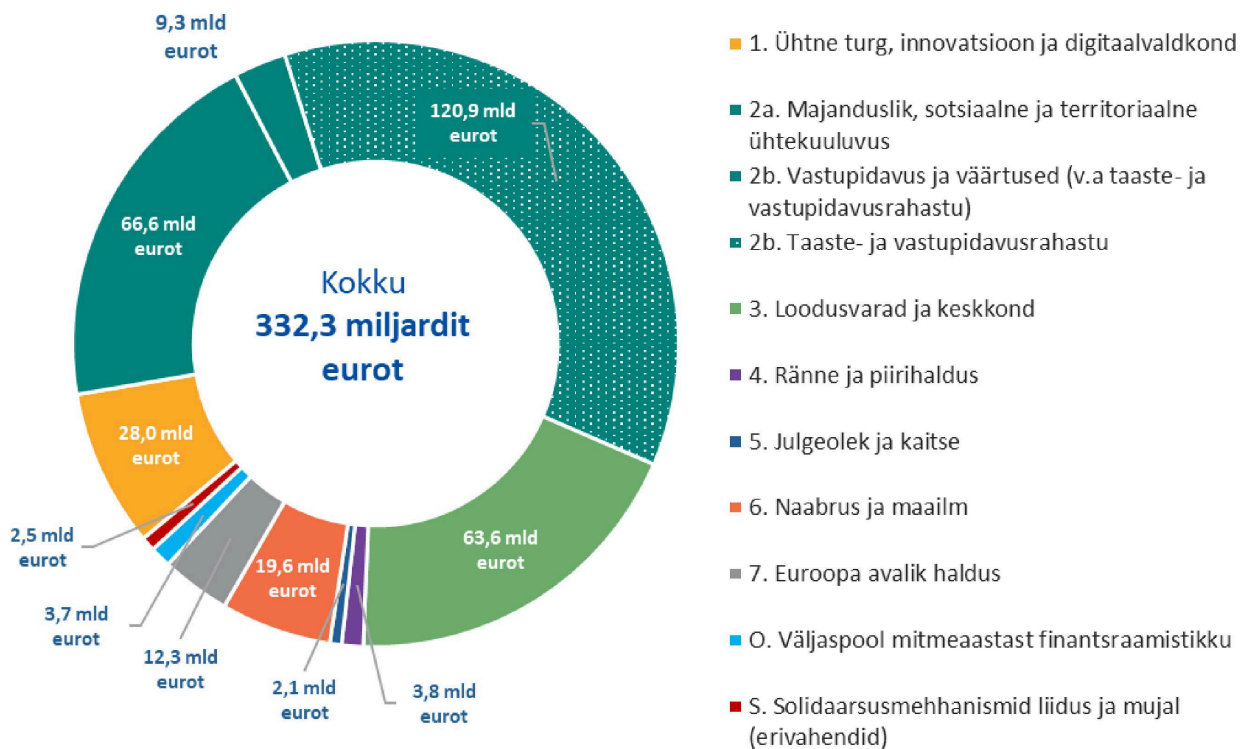
- 162,0 miljardit eurot lõplikult vastuvõetud eelarvest;
- 2,4 miljardit eurot 2022. aastast ülekantud või uuesti kättesaadavaks tehtud assigneeringutest;
- 74,7 miljardit eurot sihtotstarbelisest tulust tulenevatest assigneeringutest,
 - millest 66,1 miljardit eurot taasterahastust „NextGenerationEU“.

⁽¹⁰⁾ Põhjalik ülevaade taasterahastust „NextGenerationEU“ on esitatud eespool punktides 2.2 ja 2.3.

Finantsmäärusega ja/või õiguslike alustega lubatud juhtudel kanti heakskiidetud eelarvega ette nähtud assigneeringuid, mida 2023. aastal ei kasutatud – 0,8 miljardit eurot kulukohustuste assigneeringuid ja 3,0 miljardit eurot maksete assigneeringuid – üle 2024. aastasse.

Samamoodi kanti vastavalt finantsmäärusele 2024. aastasse üle 9,4 miljardit eurot sihtotstarbelisest tulust tulenevaid kulukohustuste assigneeringuid, millest 0,3 miljardit eurot oli seotud taasterahastuga „NextGenerationEU“, ja 23,2 miljardit eurot sihtotstarbelisest tulust tulenevaid maksete assigneeringuid, millest 3,1 miljardit eurot oli seotud taasterahastuga „NextGenerationEU“.

Järgmiselt on esitatud 2023. aasta kulukohustuste assigneeringute rakendamine mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 rubriikide kaupa kokku.

2023. aastal kasutati igat liiki assigneeringuid (eelarve, ülekanded eelmisest aastast ja sihtotstarbeline tulu) kulukohustuste puhul 97 % ja maksete puhul 90 % ulatuses. Rakendamise määrad, mis vastavalt finantsmäärusele ja/või õiguslikele alustele hõlmasid 2023. aastasse ülekantud assigneeringuid, olid kulukohustuste assigneeringute puhul 99 % ja maksete assigneeringute puhul 100 % 2023. aasta heakskiidetud eelarvest.

Taasterahastu „NextGenerationEU“ assigneeringud kanti täielikult eelarvesse 2021. aastal, s.o 421,1 miljardit eurot kulukohustuste assigneeringutena. 2023. aastal kui viimasel aastal, mille kohta oli võimalik võtta asjakohaseid juriidilisi kohustusi, oli taasterahastu „NextGenerationEU“ raames kasutada olevaid kulukohustusi summas 115,9 miljardit eurot. Kulukohustustega seoti 115,6 miljardit eurot ehk 99,8 %. Kulukohustustest tuli tühistada vaid 0,4 miljonit eurot. Ülejäänud 261,2 miljonit eurot kanti üle 2024. aastasse. Need assigneeringud on osaliselt seotud õiglase ülemineku fondist Ungarile määratud eraldise (60,5 miljonit eurot) peatamisega ning osaliselt ette nähtud tehnilise ja haldusabi kuludeks.

2023. aastal oli taasterahastu „NextGenerationEU“ maksete assigneeringuid 69,2 miljardit eurot ja neist kasutati 95,5 %. Ülejäänud 3,1 miljardit eurot maksete assigneeringuid kanti üle 2024. aastasse.

6.2.2. Täitmata kulukohustused

Täitmata kulukohustused (mida tavaliselt nimetatakse RAL – *Reste à Liquider*), see tähendab summad, mille suhtes on kohustus võetud, kuid mida ei ole veel välja makstud, moodustasid 2023. aasta lõpus 543,0 miljardit eurot. Täitmata kulukohustused suurenesid 2022. aastaga võrreldes 90,2 miljardi euro võrra.

Täitmata kulukohustuste 2023. aastal toimunud kasvu peamine põhjus oli taasterahastu „NextGenerationEU“ (tagastamatu toetusena antava osa) rakendamine, mille panus täitmata kulukohustuste kogusummasse oli 2023. aasta lõpu seisuga 238,6 miljardit eurot (44 %). Kuna vastavalt Euroopa Liidu taasterahastu määruse artikli 3 lõigetele 4 ja 9 võetakse taasterahastu „NextGenerationEU“ assigneeringutega seoses kulukohustusi kuni 31. detsembrini 2023 ja tehakse makseid kuni 31. detsembrini 2026, hakkavad alates 2024. aastast taasterahastuga „NextGenerationEU“ seotud täitmata kulukohustused nominaalse kasvu asemel kahanema.

6.2.3. Eelarve täitmise tulemus

Eelarve täitmise tulemus (ülejäák) vähenes 2,5 miljardilt eurolt 2022. aastal 0,6 miljardile eurole 2023. aastal. Eelarve täitmise tulemus on 2023. aastal paljude aastate väikseim.

7. ELi POLIITIKA- JA FINANTSRAAMISTIK, VALITSEMINE JA VASTUTUS

Euroopa Liit (EL) on liit, millele liikmesriigid usaldavad ühiste eesmärkide saavutamise. Euroopa Liit rajaneb sellistel väärtustel nagu inimväärikuse austamine, vabadus, demokraatia, võrdsus, õigusriik ja inimõiguste austamine, sealhulgas vähemuste hulka kuuluvate isikute õiguste austamine. Need on liikmesriikide ühised väärtused ühiskonnas, kus valitsevad pluralism, mittediskrimineerimine, sallivus, õiglus, solidaarsus ning naiste ja meeste võrdõiguslikkus.

7.1. Poliitika- ja finantsraamistik

ELi aluslepingud

Üldised eesmärgid ja põhimõtted, millest liit ja Euroopa institutsioonid juhivad, on määratletud aluslepingutes. Liit ja ELi institutsioonid võivad tegutseda vaid neile aluslepingutega antud volituste piires neis lepingutes sätestatud eesmärkide saavutamiseks ning nad peavad seda tegema kooskõlas subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtetega⁽¹⁾. Oma eesmärkide saavutamiseks ja oma poliitika elluviimiseks näeb liit endale ette vajalikud rahalised vahendid. Liidu üldiste huvide edendamise, sealhulgas eelarve täitmise ja programmide haldamise eest vastutab komisjon koostöös liikmesriikidega ja kooskõlas usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõttega.

Aluslepinguga püstitatud eesmärkide täitmiseks on ELi käsutuses mitmesuguseid vahendeid, millest üks on ELi eelarve. Muud vahendid on näiteks ühtne õigusraamistik või ühised poliitilised strateegiad.

Mitmeaastane finantsraamistik ja kuluprogrammid

ELi eelarvest toetatavaid poliitikavaldkondi rakendatakse kooskõlas mitmeaastase finantsraamistiku ja vastavate valdkondlike õigusaktidega, milles on määratletud kuluprogrammid ja rahastamisvahendid. Nendega kirjeldatakse ELi poliitiliste prioriteetide rahalist külge piisavalt pika aja jooksul, et olla tulemuslik ning pakkuda ELi vahenditest toetuse saajatele ja liikmesriikide kaasrahastavatele asutustele järjekindlat pikaajalist ülevaadet. ELi kulutustele tervikuna ja peamistele kulukategooriatele (rubriikidele) sätestatakse aastased maksimumsummad (ülemmäärad). Kõigi rubriikide ülemmäärade summa moodustab kõigi kulukohustuste assigneeringute ülemmäära. Kõik liikmesriigid võtavad nõukogus mitmeaastase finantsraamistiku vastu ühehäälselt Euroopa Parlamendi nõusolekul. Praegune mitmeaastane finantsraamistik 2021–2027 võeti vastu 17. detsembril 2020⁽¹²⁾. Mitmeaastast finantsraamistikku 2021–2027 täiendab ajutine taasterahastu „NextGenerationEU“ (vt punkt 2).

Aastaeelarve

Aastaeelarve koostab komisjon. Kooskõlas ELi toimimise lepingu artiklis 314 kehtestatud menetlusega lepivad Euroopa Parlament ja nõukogu järgmise aasta eelarves kokku (tavaliselt detsembri keskpaigaks). Eelarve tasakaalu põhimõtte kohaselt peavad eelarveaasta tulud ja kulud (maksete assigneeringud) olema tasakaalus.

ELi eelarve peamised rahastamisallikad on omavahenditulud, mida täiendavad muud tulud. Omavahendite liike on neli: traditsioonilised omavahendid (peamiselt tollimaksud), käibemaksupõhised omavahendid, ringlusse võtmata plastpakendi-jäätmel põhinevad omavahendid (mis kehtestati 2021. aastal) ja kogurahvatulul põhinevad omavahendid. Muud ELi tegevusest saadavad tulud (näiteks konkurentsitrahvid) moodustavad tavaliselt alla 10 % kogutulust.

⁽¹⁾ Subsidiaarsuse põhimõtte kohaselt võtab liit meetmeid üksnes juhul, kui liikmesriigid üksi ei saa piisaval määral saavutada kavandatud meetme eesmärgi, vaid neid saab nende ulatuse või mõju tõttu paremini saavutada liidu tasandil. Kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega ei või liidu meetme sisu ega vorm minna aluslepingute eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale (vt Euroopa Liidu lepingu artikkel 5).

⁽¹²⁾ 1. veebruaril 2024 nõustus Euroopa Ülemkogu komisjoni ettepaneku COM(2023) 336 alusel mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 ülemmäärade läbivaatamisega.

Eelarve täitmise viisid

ELi eelarvet täidetakse kolmel viisil, millest sõltub, kuidas raha välja makstakse ja seda hallatakse.

- Jagatud eelarve täitmine: suurt osa eelarvest (ligikaudu kolmveerandit eelarvest) haldab komisjon koostöös liikmesriikidega jagatud eelarve täitmise süsteemi alusel, eelkõige struktuurifondide ja põllumajanduse valdkonnas.
- Otsene eelarve täitmine: komisjon haldab programme ka ise ja võib delegeerida konkreetsete programmide rakendamise rakendusametitele.
- Kaudne eelarve täitmine: kulutusi käsitlevaid otsuseid võib hallata ka kaudselt muude asutuste kaudu ELis või mujal. Finantsmääruses ja/või rahalist toetust käsitlevates lepingutes on määratletud selliste üksuste vajalikud kontrolli- ja aruandlusmehhanismid ning komisjonipoolne järelevalve juhul, kui ülesannete täitmine on tehtud kohustuseks liikmesriikide ametiasutustele, Euroopa Investeerimispanka grupile, kolmandatele riikidele, rahvusvahelistele organisatsioonidele (nt Maailmapank või Ühinenud Rahvaste Organisatsioon) ja muudele üksustele (nt ELi detsentraliseeritud asutused ja ühisettevõtted).

Rahastamisvahendid ja eelarvelised tagatised

Eelarve täitmise tavapärasel viisil – toetuste andmist – täiendab nii tagatiste kui ka omakapitali ja laenude vormis rahastamisvahendite pakkumine. Lisaks annab ja võtab EL laene konkreetsete finantsabi programmide jaoks, et toetada liikmesriike ja kolmandaid riike kahepoolsete laenudega, mida rahastatakse kapitaliturgudel ELi eelarve tagatisel emiteeritud võlast. 2022. aasta detsembris kehtestasid Euroopa Parlament ja nõukogu ELi võetavate laenude puhul ühtse rahastamisviisi, mille alusel komisjon emiteerib ühe nimega nn ELi võlakirju, mitte eraldi nimega üksikute programmide võlakirju.

Finantsmäärus

Üldeelarve suhtes kohaldatav finantsmäärus ⁽¹³⁾ on ELi rahanduses keskne õigusakt. Selles on üksikasjalikult määratletud ELi eelarve täitmise suhtes kohaldatavad finantsreeglid ja rollid, mida täidavad eri osalejad, kelle ülesanne on tagada, et raha kasutatakse põhjendatult ja sellega täidetakse seatud eesmärgid. Samuti sisaldab see erisätteid, mida kohaldatakse rahastamisvahendite, eelarveliste tagatiste ja finantsabi suhtes.

7.2. Valitsemine ja aruandekohustus

7.2.1. Institutsiooniline ülesehitus

ELil on institutsiooniline raamistik, mille kaudu liit püüab edendada oma väärtusi, saavutada oma eesmärgi, teenida liidu, selle kodanike ja liikmesriikide huve ning tagada oma poliitika ja meetmete kooskõla, tõhusus ning järjepidevus. Organisatsiooniline struktuur koosneb institutsioonidest, asutustest ja muudest ELi autonoomsetest organitest. See, millised neist üksustest on hõlmatud ELi konsolideeritud raamatupidamisaruannetega, on määratletud finantsmääruses ja kohaldatavates raamatupidamiseeskirjades (konsolideerimisega hõlmatud üksuste loetelu on esitatud ELi konsolideeritud majandusaasta aruande lisade punktis 9).

Euroopa Parlament täidab koos nõukoguga seadusandja ja eelarve kinnitaja ülesandeid. Komisjonil on poliitiline aruandekohustus Euroopa Parlamendi ees. Nõukogu täidab ka poliitika kujundamise ja koordineerimise ülesandeid vastavalt Euroopa Ülemkogu seatud üldisele poliitilisele suunale ja liidu prioriteetidele.

Euroopa Komisjon on Euroopa Liidu täidesaatev haru. Komisjon edendab liidu üldisi huve ja käivitab selleks asjakohaseid algatusi. Ta tagab aluslepingute kohaldamise ja teeb Euroopa Liidu Kohtu kontrollimisel järelevalvet liidu õiguse kohaldamise üle liikmesriikide poolt. Komisjonil on koordineeriv, täidesaatev ja juhtimisfunktsioon, ta täidab eelarvet ja haldab programme.

⁽¹³⁾ Määrus (EL, Euratom) 2018/1046.

Komisjon täidab eelarvet, suures osas koostöös liikmesriikidega ⁽¹⁴⁾. Koos tagavad nad assigneeringute kasutamise kooskõlas usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtetega. Määrustes on sätestatud liikmesriikide kontrolli- ja auditeerimiskohustused jagatud eelarve täitmisel ning sellest tulenevad kohustused. Neis on sätestatud ka iga ELi institutsiooni kohustused ja üksikasjalikud eeskirjad seoses nende enda kuludega.

7.2.2. Komisjoni juhtimisstruktuur

Komisjoni juhtimiskorraldust ja seda, kuidas see tagab komisjoni toimimise nüüdisaegse, vastutustundliku ja tulemustele suunatud institutsioonina, on kirjeldatud teatistes, ⁽¹⁵⁾ mis käsitleb juhtimist Euroopa Komisjonis.

Komisjon täidab oma ülesandeid volinike kolleegiumi juhtimisel, kes määratleb prioriteedid ja võtab üldise poliitilise vastutuse komisjoni töö eest. Kolleegiumina töötab komisjon oma presidendi poliitilise juhtimise all, kes enda ametisse nimetamise raames tutvustab Euroopa Parlamendile eesmärgi, mida ta kavatseb taotleda, presidendi poliitilistes suunistes. President otsustab komisjoni sisemise ülesehituse, tagades selle kui kollegiaalse kogu järjekindla ja tõhusa toimimise.

Kolleegium delegerib eelarve täitmise tegevusliku külje ja finantsjuhtimise peadirektoritele ja talituste juhtidele, kes juhivad komisjoni haldusstruktuuri. Sellise detsentraliseeritud lähenemisviisiga luuakse halduskultuur, mis innustab ametnikke võtma vastutust nende kontrolli all oleva tegevuse eest ja nõuab neilt tagatise nende vastutuse all oleva tegevuse üle.

Presidendi juhtimisel ja tihedas koostöös eelarve, inimressursside ja halduse eest vastutava komisjoni liikmega ning presidendi- ja kesktalituste osalemisel tagab üldjuhatuse koordineerimise, järelevalve, nõustamise ja strateegilise suunamise.

Komisjonisisesel korraga on määratletud tõhusate kontrollide ja haldusvahendite sidus kogum, mis võimaldab volinike kolleegiumil võtta komisjoni töö eest poliitiline vastutus ⁽¹⁶⁾.

7.2.3. Komisjoni finantsjuhtimine

Finantsjuhtimisega seotud ülesanded ja kohustused on komisjonis selgesti määratletud (nt finantsmääruses ja sise-eeskirjades ⁽¹⁷⁾) ja neid kohaldatakse vastavalt. Volitatud eelarvevahendite käsutajatena vastutavad komisjoni peadirektorid ja talituste juhid ELi ressursside usaldusväärse finantsjuhtimise, finantsmääruse sätete järgimise, riskijuhtimise ja asjakohase sisekontrolli raamistiku kehtestamise eest.

Eelarvevahendite käsutajad vastutavad kogu haldusprotsessi eest, alates selle kindlaksmääramisest, mida tuleb institutsiooni poolt seatud poliitikavaldkondade eesmärkide saavutamiseks teha, kuni tegevuse haldamiseni nii tegevuslikust kui ka usaldusväärse finantsjuhtimise seisukohast. Ülesandeid võib delegerida edasi direktoritele, üksuste juhtidele ja teistele, kellest saavad seeläbi edasivolitatud eelarvevahendite käsutajad. Iga eelarvevahendite volitatud käsutaja võib tugineda sisekontrollisüsteemide rakendamise järelevalves ja seires ühele või kahele riskijuhtimise ja sisekontrolli eest vastutavale direktorile.

Komisjoni kesktalitused edendavad parimat tava ning annavad juhiseid ja nõu, muu hulgas üldjuhatuse töö kaudu.

⁽¹⁴⁾ Vt ELi toimimise lepingu artikkel 317.

⁽¹⁵⁾ C(2020) 4240, 24. juuni 2020.

⁽¹⁶⁾ Selle tulemusel tähistatakse mõistega „Euroopa Komisjon” nii institutsiooni – komisjoni liikmetest moodustatud kolleegiumi – kui ka selle juhatust, mida haldavad selle talituste peadirektorid (ja muude halduslike struktuuriüksuste, nagu teenistuste, büroode ja rakendusametite juhid).

⁽¹⁷⁾ Alates 2019. aasta keskpaigast on Euroopa Arengufondi (EAF) haldamine kooskõlas sise-eeskirjade läbivaadatud artikliga 12 kaasdelegeeritud viiele talitusele (rahvusvahelise partnerluse peadirektoraat (rahvusvahelise koostöö ja arengu peadirektoraat), Euroopa elanikkonnakaitse ja humanitaarabioperatsioonide peadirektoraat, hariduse, noorte, spordi ja kultuuri peadirektoraat, Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusamet ning Teadusuuringute Ühiskeskus).

Finantsmääruse kohaselt peab iga volitatud eelarvevahendite käsutaja koostama iga-aastase tegevusaruande, milles kirjeldatakse tulemusi, sisekontrolli ja finantsjuhtimist asjaomasel aastal. Iga-aastane tegevusaruanne sisaldab kinnitust selle kohta, et vahendeid on kasutatud usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtete kohaselt ning et kehtestatud kontrollimenetlused pakuvad vajalikke tagatise aruande aluseks olevate tehingute seaduslikkuse ja korrektsuse kohta. ELi eelarve iga-aastane haldus- ja tulemusaruanne ⁽¹⁸⁾ on peamine vahend, millega **volinike kolleegium võtab poliitilise vastutuse ELi eelarve finantsjuhtimise eest**.

Komisjoni peaarvepidaja vastutab tsentraalselt rahavoogude juhtimise, sissenõudmismenetluste, rahvusvahelistel avaliku sektori raamatupidamise standarditel (IPSAS) põhinevate raamatupidamiseeskirjade kehtestamise, raamatupidamissüsteemide valideerimise ning komisjoni ja ELi konsolideeritud majandusaasta aruannete koostamise eest. Peaarvepidajal tuleb ka anda majandusaasta aruandele allkiri deklareerimaks, et see annab tõese ülevaate Euroopa Liidu finantsseisundi, tegevuse tulemuste ja liidu rahavoogude kõigist olulistest tahkudest. Majandusaasta aruande võtab vastu volinike kolleegium. Peaarvepidaja täidab oma funktsiooni sõltumatult ja tal on suur vastutus finantsaruandluse eest komisjonis.

Komisjoni siseaudiitor on samuti tsentraliseeritud ja sõltumatu funktsiooni täitja, kes esitab sõltumatuid nõuandeid, seisukohti ja soovitusi komisjoni, ELi asutuste ja muude autonoomsete asutuste sisekontrollisüsteemide kvaliteedi ja toimimise kohta.

Auditi järelevalvekomitee tagab siseaudiitori sõltumatuse ning teeb järelevalvet siseauditi kvaliteedi ja järelmeetmete üle, mida komisjoni talitused on võtnud nii seoses sise- ja välisauditite soovitude kui ka Euroopa Kontrollikoja järeldustega eelarve täitmisele heakskiidu andmise kohta ja soovitud ELi konsolideeritud majandusaasta aruande usaldusväärsuse kohta. Komitee nõustav roll aitab veelgi üldiselt parandada komisjoni tõhusust ja tulemuslikkust oma eesmärkide täitmisel ning toetab kolleegiumi järelevalvetegevust komisjoni juhtimise, riskijuhtimise ja sisekontrolli tavade üle.

7.2.4. Välisaudit ja eelarve täitmisele heakskiidu andmise menetlus

Kooskõlas usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtetega tuleb vahendeid hallata tulemuslikult, tõhusalt ja säästlikult. Et tagada piisav kindlus ELi vahendite nõuetekohase kulutamise kohta, on olemas põhjalikul aruandlusel, välisauditi ja poliitilisel kontrollil põhinev vastutusraamistik.

Euroopa Parlament otsustab pärast **nõukogu** soovitusel, kas anda lõplik heakskiit – mida nimetatakse eelarve täitmisele heakskiidu andmiseks – viisile, kuidas komisjon ELi eelarvet teataval aastal täitis. Iga-aastase eelarve täitmisele heakskiidu andmise menetlusega tagatakse, et komisjonil lasub poliitiline vastutus ELi eelarve täitmise eest.

Igal aastal kontrollib **Euroopa Kontrollikoda** raamatupidamisaruannete usaldusväärsust ning seda, kas kõik tulud on saadud ja kõik kulud on kantud seaduslikult ja korrektselt ning kas finantsjuhtimine ja eelarvestamise kvalitatiivsed aspektid, sealhulgas tulemuslikkus, on olnud usaldusväärsed. Arvestades taasterahastu „NextGenerationEU“ suurt tähtsust, täiendab Euroopa Kontrollikoja arvamust ELi tavapärase eelarve raames kantud kulude seaduslikkuse ja korrektsuse kohta alates 2021. aastast eraldi arvamus taaste- ja vastupidavusrahastu raames kantud kulude seaduslikkuse ja korrektsuse kohta. Euroopa Kontrollikoja aastaaruande avaldamine on eelarve täitmisele heakskiidu andmise menetluse lähtepunkt. Audiitorid koostavad ka eriaruandeid konkreetsete kulutuste või poliitikavaldkondade või eelarve- või juhtimisküsimuste kohta.

Otsus eelarve täitmisele heakskiidu andmise kohta põhineb ka komisjoni integreeritud finants- ja vastutusraannetel, volinike ärakuulamisel Euroopa Parlamendis ning komisjonile esitatud kirjalikele küsimustele antud vastustel.

⁽¹⁸⁾ https://ec.europa.eu/info/publications/integrated-financial-and-accountability-reporting_et.

RAAMATUPIDAMISE KONSOLIDEERITUD AASTAARUANDELE LISATUD DEKLARATSIOON

Euroopa Liidu 2023. aasta konsolideeritud majandusaasta aruanne on koostatud teabe alusel, mille institutsioonid ja asutused on esitanud vastavalt Euroopa Liidu üldeelarve suhtes kohaldatava finantsmääruse artikli 246 lõikele 2. Käesolevaga kinnitan, et aruanne on koostatud finantsmääruse XIII jaotise ja raamatupidamisarvestuse põhimõtete, normide ja meetodite kohaselt, mida on kirjeldatud raamatupidamise aastaaruannete lisades.

Olen saanud nende institutsioonide ja asutuste peaarvepidajatelt kogu vajaliku teabe, mille õigsust nad kinnitasid ja mis oli vajalik Euroopa Liidu varasid ja kohustisi ning eelarve täitmist kajastava aruande koostamiseks.

Käesolevaga kinnitan, et nimetatud teabe ja kontrollimise alusel, mida pidasin vajalikuks enne Euroopa Komisjoni aruannete allakirjutamist teha, olen piisavalt kindel, et aruanded kajastavad Euroopa Liidu finantsseisundit, tegevustulemusi ja rahavooge kõigis olulistes aspektides õiglaselt.

Rosa ALDEA BUSQUETS

komisjoni peaarvepidaja

19. juuni 2024

RAAMATUPIDAMISE KONSOLIDEERITUD AASTAARUANDED JA NENDE LISAD ⁽¹⁹⁾

SISUKORD

	<i>Lehekülg</i>
BILANSS	35
TULEMIARUANNE	36
RAHAVOOGUDE ARUANNE	37
NETOVARA MUUTUSTE ARUANNE	38
RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE LISAD	39
1. PEAMISED ARVESTUSMEETODID	39
2. BILANSI LISAD	54
3. TULEMIARUANDE LISAD	93
4. TINGIMUSLIKUD KOHUSTISED JA TINGIMUSLIKUD VARAD	103
5. EELARVELISED KULUKOHUSTUSED JA JURIIDILISED KOHUSTUSED	108
6. FINANTSRIISKIDE JUHTIMINE	113
7. SEOTUD OSAPOOLI KÄSITLEVAD ANDMED	134
8. BILANSIPÄEVAJÄRGSED SÜNDMUSED	136
9. KONSOLIDEERIMISE ULATUS	136

⁽¹⁹⁾ Tuleb märkida, et arvude miljonitesse eurodesse ümardamise tõttu võib mõnes järgnevas tabelis esitatud finantsandmete liitmisel saadav summa erineda tabelis esitatud kogusummast.

BILANSS

(miljonites eurodes)

	Lisade punkt	31.12.2023	31.12.2022
PÕHIVARA			
Immateriaalne vara	2.1	976	900
Materiaalne põhivara	2.2	13 399	12 922
Kapitaliosaluse meetodil arvestatud investeeringud	2.3	1 365	1 313
Finantsvarad	2.4	274 283	226 431
Eelmaksed	2.5	41 417	47 482
Kaubanduslikud nõuded ja mittekaubanduslikud sissenõutavad summad	2.6	16 083	18 870
		347 524	307 917
KÄIBEVARA			
Finantsvarad	2.4	11 088	8 981
Eelmaksed	2.5	50 257	53 014
Kaubanduslikud nõuded ja mittekaubanduslikud sissenõutavad summad	2.6	19 116	29 329
Laovaru	2.7	78	82
Raha ja raha ekvivalendid	2.8	39 616	46 544
		120 156	137 950
VARAD KOKKU		467 679	445 867
PIKAAJALISED KOHUSTISED			
Pension ja muud töötajahüvitised	2.9	(90 808)	(80 617)
Eraldised	2.10	(2 102)	(2 199)
Finantskohustised	2.11	(430 771)	(323 985)
		(523 682)	(406 801)
LÜHIAJALISED KOHUSTISED			
Eraldised	2.10	(1 233)	(571)
Finantskohustised	2.11	(27 613)	(28 316)
Võlgnevused	2.12	(50 516)	(55 341)
Viitvõlad ja ettemakstud tulu	2.13	(76 805)	(86 164)
		(156 166)	(170 392)
KOHUSTISED KOKKU		(679 848)	(577 193)
NETOVARA		(212 169)	(131 325)
Reservid	2.14	1 052	1 312
Liikmesriikidelt sissenõutavad summad ⁽¹⁾	2.15	(213 221)	(132 637)
NETOVARA		(212 169)	(131 325)

⁽¹⁾ Euroopa Parlament võttis 22. novembril 2023 vastu eelarve, millega on ette nähtud liidu lühiajaliste kohustiste tasumine omavahenditest, mille liikmesriigid koguvad või mis nõutakse neilt sisse järgmisel aastal. Lisaks tagavad liikmesriigid personalieeskirjade (29. veebruari 1968. aasta määruse (EMÜ, Euratom, ESTÜ) nr 259/68 (EÜT L 56, 4.3.1968, lk 1) muudetud redaktsioon) artikli 83 kohaselt ühiselt pensionikohustiste täitmise.

TULEMIARUANNE

(miljonites eurodes)

	Lisade punkt	2023	2022
TULUD			
Mittekaubanduslikest tehingutest saadud tulud			
Kogurahvatulul põhinevad omavahendid	3.1	101 287	103 880
Traditsioonilised omavahendid	3.2	19 840	23 495
Käibemaksupõhised omavahendid	3.3	22 526	19 666
Plastpakendijäätmetel põhinevad omavahendid	3.4	7 225	6 337
Trahvid	3.5	1 748	915
Kulude sissenõudmine	3.6	803	1 219
Ühendkuningriigi väljaastumisleping	3.7	681	–
Muu	3.8	8 800	11 395
		162 909	166 908
Kaubanduslikest tehingutest saadud tulud			
Finantstulud	3.9	6 983	2 602
Muu	3.10	1 963	1 669
		8 946	4 271
Tulud kokku		171 855	171 179
KULUD			
Täidetud liikmesriikide poolt	3.11		
Euroopa Põllumajanduse Tagatisfond		(40 716)	(41 031)
Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfond ja muud maaelu arengu vahendid		(14 605)	(16 073)
Euroopa Regionaalarengu Fond ja Ühtekuuluvusfond		(52 429)	(43 083)
Euroopa Sotsiaalfond		(17 665)	(14 649)
Muu		(4 251)	(3 482)
Täidetud komisjoni, rakendusametite ja usaldusfondide poolt	3.12	(61 888)	(94 027)
Täidetud muude ELi ametite ja asutuste poolt	3.13	(4 226)	(3 615)
Täidetud kolmandate riikide ja rahvusvaheliste organisatsioonide poolt	3.13	(6 090)	(5 281)
Täidetud muude üksuste poolt	3.13	(4 902)	(4 738)
Personali- ja pensionikulud	3.14	(14 023)	(14 209)
Finantskulud	3.15	(14 355)	(7 637)
Ühendkuningriigi väljaastumisleping	3.7	–	(6 961)
Muud kulud	3.16	(8 142)	(8 342)
Kulud kokku		(243 292)	(263 128)
EELARVEAASTA TULEM		(71 437)	(91 949)

RAHAVOOGUDE ARUANNE

(miljonites eurodes)

	2023	2022
Eelarveaasta tulem	(71 437)	(91 949)
Põhitegevus		
Amortisatsioon (finantsvara)	181	135
Amortisatsioon	1 203	1 284
Kahjum investeringute väärtuse langusest (väärtuse languse tühistamine)	–	–
Laenude (suurenemine)/vähenemine	(42 522)	(40 787)
Eelmaksete (suurenemine)/vähenemine	8 821	(7 049)
Kaubanduslike tehingutest tekkinud nõuete ja mittekaubanduslike tehingute sissenõutavate summade (suurenemine)/vähenemine	13 000	24 239
Varude (suurenemine)/vähenemine	3	2
Pensioni- ja muude töötajahüvitiste kohustiste suurenemine/(vähenemine)	10 192	(41 850)
Eraldiste suurenemine/(vähenemine)	564	(578)
Finantskohustiste suurenemine/(vähenemine) (v.a taasterahastu „NextGenerationEU“ võetud laenud)	(3 516)	14 050
Võlgnevuste suurenemine/(vähenemine)	(4 825)	8 969
Viitvõlgade ja ettemakstud tulu suurenemine/(vähenemine)	(9 359)	8 096
Mitterahalise tuluna kajastatud eelneva aasta eelarvetulem	(2 519)	(3 227)
Töötajahüvitiste kohustiste ümberhindamine (mitterahalised muutused tulemiaruanDES ei kajastu)	(6 877)	46 048
Muud mitterahalised muutused	(11)	102
Investeeringustegevus		
Immateriaalse vara ja materiaalse põhivara (suurenemine)/vähenemine	(1 938)	(1 803)
Kapitaliosaluse meetodil arvestatud investeringute (suurenemine)/vähenemine	(52)	(121)
Õiglasel väärtusel üle- või puudujäägina kajastatavate finantsvarade (suurenemine)/vähenemine (mitte-tuletisinstrumentid)	(7 329)	(5 850)
Õiglasel väärtusel üle- või puudujäägina kajastatavate finantsvarade (suurenemine)/vähenemine (tuletisinstrumentid)	(107)	(156)
Finantseerimistegevus		
Ühtse rahastamisviisi alusel võetud laenude suurenemine/(vähenemine)	109 600	92 128
NETORAHAVOOD	(6 928)	1 684
Raha ja raha ekvivalentide netosumma suurenemine/(vähenemine)	(6 928)	1 684
Raha ja raha ekvivalendid eelarveaasta alguse seisuga	46 544	44 860
Raha ja raha ekvivalendid eelarveaasta lõpu seisuga	39 616	46 544

NETOVARA MUUTUSTE ARUANNE

(miljonites eurodes)

	Liikmesriikidelt sissenõutavad summad Kogunenud ülejääk/(puudujääk)	Muud reservid	Netovara
SALDO SEISUGA 31.12.2021	(83 624)	1 325	(82 299)
Töötajahüvitiste kohustiste ümberhindamine	46 048	–	46 048
Muu	115	(13)	102
Liikmesriikidele tagasi makstud 2021. aasta eelarve ülejääk	(3 227)	–	(3 227)
Eelarveaasta tulem	(91 949)	–	(91 949)
SALDO SEISUGA 31.12.2022	(132 637)	1 312	(131 325)
Töötajahüvitiste kohustiste ümberhindamine	(6 877)	–	(6 877)
Muud	249	(260)	(11)
Liikmesriikidele tagasi makstud 2022. aasta eelarve ülejääk	(2 519)	–	(2 519)
Eelarveaasta tulem	(71 437)	–	(71 437)
SALDO SEISUGA 31.12.2023	(213 221)	1 052	(212 169)

RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE LISAD

Tuleb tähele panna, et alljärgnevates tabelites on Ühendkuningriiki käsitlevad summad seoses kuni 2020. aasta lõpuni kestnud mitmeaastaste finantsraamistikega esitatud rubriigi „Liikmesriigid“ all, sest kuigi Ühendkuningriik astus liidust 1. veebruaril 2020 välja, jätkub kooskõlas väljaastumislepinguga nende perioodide puhul tema finantssuhte liiduga nii, nagu oleks ta liikmesriik.

1. PEAMISED ARVESTUSMEETODID

1.1. ÕIGUSLIK ALUS JA RAAMATUPIDAMISEESKIRJAD

Euroopa Liidu raamatupidamisarvestust peetakse vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta määrusele (EL, Euratom) 2018/1046, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid ja millega muudetakse määrusi (EL) nr 1296/2013, (EL) nr 1301/2013, (EL) nr 1303/2013, (EL) nr 1304/2013, (EL) nr 1309/2013, (EL) nr 1316/2013, (EL) nr 223/2014 ja (EL) nr 283/2014 ja otsust nr 541/2014/EL ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL, Euratom) nr 966/2012 ⁽²⁰⁾ (edaspidi „finantsmäärus“).

Finantsmääruse artikli 80 kohaselt koostab EL oma raamatupidamise aastaaruande tekkepõhise arvestuse eeskirjade kohaselt, mis põhinevad rahvusvahelistel avaliku sektori raamatupidamisstandarditel (IPSAS). Kõnealused raamatupidamiseskirjad võtab vastu komisjoni peaarvupidaja ja neid tuleb kohaldada kõigis konsolideeritud institutsioonides ja ELi asutustes, et tagada ELi konsolideeritud raamatupidamisaruannete sisene järjepidevus.

Uute ja muudetud Euroopa Liidu raamatupidamiseskirjade (EAR) kohaldamine

Läbivaadatud ELi raamatupidamiseskiri, mis kehtib 1. jaanuaril 2023 või hiljem algavate aruandeaastate suhtes

Uusi ELi raamatupidamiseskirju, mis kehtivad 1. jaanuaril 2023 või hiljem algavate aruandeperioodide suhtes, ei ole.

Uued vastuvõetud ELi raamatupidamiseskirjad, mis 31. detsembril 2023 veel ei kehtinud

Uusi vastuvõetud Euroopa Liidu raamatupidamiseskirju, mis 31. detsembril 2023 veel ei kehtinud, ei ole.

1.2. RAAMATUPIDAMISPÕHIMÕTTED

Raamatupidamise aastaaruande eesmärk on anda üksuse finantsseisundi, tegevustulemuste ja rahavoogude kohta teavet, millest on abi laiale kasutajaskonnale. Kuna ELi näol on tegemist avaliku sektori üksusega, on konkreetsem eesmärk anda teavet, millest on abi otsuste tegemisel, ja näidata, et üksus kasutab talle usaldatud vahendeid vastutustundlikult. Käesoleva dokumendi koostamisel on silmas peetud just neid eesmärke.

Üldised kaalutlused (raamatupidamispõhimõtted), millest raamatupidamise aastaaruande koostamisel lähtutakse, on sätestatud ELi raamatupidamiseskirjas nr 1 „Raamatupidamise aastaaruanne“ ning on samad mis IPSAS 1-s kirjeldatud põhimõtted: õiglase kajastamise, tekkepõhise arvestuse, tegevuse jätkuvuse, kajastamise järjepidevuse, olulisuse, andmete koondamise, tasaarvestuse ja teabe võrreldavuse põhimõte.

Finantsaruannete kvalitatiivsed omadused on asjakohasus, tõesus (usaldusväarsus), arusaadavus, ajakohasus, võrreldavus ja kontrollitavus.

1.3. KONSOLIDEERIMINE

Konsolideerimise ulatus

ELi raamatupidamise konsolideeritud aastaaruanne hõlmab kõiki olulisi kontrollitavaid üksusi, ühiseid ettevõtmisi ja sidusettevõtteid. Konsolideerimisega hõlmatud üksuste täielik loetelu, kuhu praegu kuulub 54 kontrollitavat üksust ja üks sidusettevõtte (2022. aastaga võrreldes ei ole muutunud), on esitatud lisade punktis 9. Kontrollitavate üksuste hulka kuuluvad ELi institutsioonid (sealhulgas komisjon, kuid mitte Euroopa Keskpank) ja ELi ametid (välja arvatud ühise välis- ja julgeolekupoliitika valdkonna ametid). Kontrollitavaks üksuseks loetakse ka likvideeritavat Euroopa Sõe- ja Teraseühendust (likvideeritav ESTÜ). ELi ainus sidusettevõtte on Euroopa Investeeringufond (EIF).

⁽²⁰⁾ ELT L 193, 30.7.2018, lk 1.

Üksusi, mis kuuluvad konsolideerimisele, kuid mis on ELi raamatupidamise konsolideeritud aastaaruande kui terviku seisukohalt ebaolulised, ei ole vaja konsolideerida ega arvestada kapitaliosaluse meetodil, kui see põhjustab ELile ülemäära aja- või rahakulu. Neid üksusi nimetatakse väiksemateks üksusteks ja need on eraldi loetletud lisade punktis 9. 2023. aastal liigitati väiksemateks üksusteks kümme üksust (2022. aastal kaheksa üksust).

Kontrollitavad üksused

Konsolideerimise ulatuse kindlaksmääramisel kohaldatakse kontrolli mõistet. Kontrollitavad üksused on üksused, milles ELil on osalus või millelt tal on õigus saada tänu oma osalusele mitmesuguseid hüvesid, mille olemust ja suurust ta saab muuta, kasutades oma võimu nende üksuste üle. See võim peab tal olema praegu ja seotud üksuse asjaomaste tegevusaladega. Kontrolli all olevad üksused on täielikult konsolideeritud. Konsolideerimine algab kontrolli alguse kuupäeval ja lõpeb kontrolli lõppemisel.

ELi raames on põhilised kontrolli väljendavad näitajad järgmised: üksuse loomine aluslepingu või teisese õigusakti alusel, üksuse rahastamine ELi eelarvest, hääleõigus juhtorganites, Euroopa Kontrollikoja poolne auditeerimine ning Euroopa Parlamendi poolne eelarve täitmisele heakskiidu andmine. See, kas üksuse puhul on täidetud üks või mitu kontrolli all olemise kriteeriumi, tehakse kindlaks iga üksuse puhul eraldi.

Kõik ELi kontrollitavate üksuste omavahelised olulised tehingud ja saldod elimineeritakse; sellistest tehingutest tulenev realiseerimata kasum ja kahjum ei ole aga märkimisväärsed ning seetõttu ei ole neid elimineeritud.

Ühised ettevõtmised

Ühine ettevõtmine on kokkulepe, milles EL ja üks või mitu poolt omavad ühist kontrolli. Ühine kontroll on siduva lepinguga kokkulepitud jagatud kontroll ettevõtmise üle, mis on olemas üksnes juhul, kui asjaomast tegevust käsitlevad otsused nõuavad kontrolli jagavate poolte ühehäälsel nõusolekul. Ühised ettevõtmised võivad olla kas ühisettevõtted või ühisoperatsioonid. Ühisettevõtte on eraldiseisva äriühinguna struktureeritud ühine ettevõtmine, mille puhul ühist kontrolli omavatel pooltel on õigus ettevõtmise netovarale. Osaluste üle ühisettevõtetes peetakse arvestust kapitaliosaluse meetodil (vt lisade punkt 1.5.4). Ühisoperatsioon on ühine ettevõtmine, mille puhul ühist kontrolli omavatel pooltel on õigus ettevõtmisega seotud varadele ja vastutus selle kohustiste eest. Ühisoperatsioonides osaluse arvestamiseks kajastatakse ELi raamatupidamise aastaaruannetes selle varad ja kohustised, tulud ja kulud, samuti tema osa ühistes varades, kohustistes, tuludes ja kuludes.

Sidusettevõtted

Sidusettevõtted on üksused, mille üle ELil on kas otseselt või kaudselt märkimisväärne mõju, kuid mille üle tal puudub ainu- või ühine kontroll. Eelduseks on võetud, et märkimisväärne mõju esineb juhul, kui ELile kuulub kas otseselt või kaudselt vähemalt 20 % hääleõigusest. Osaluste üle sidusettevõtetes peetakse arvestust kapitaliosaluse meetodil (vt lisade punkt 1.5.4).

Konsolideerimata üksused, mille vahendeid haldab komisjon

ELi personali ühise ravikindlustusskeemi, Euroopa Arengufondi ja osalejate tagatisfondi vahendeid haldab komisjon nimetatud üksuste eest. Kuna need üksused ei ole ELi kontrolli all, siis ei ole need ka tema raamatupidamise aastaaruandesse konsolideeritud.

1.4. ARUANDE KOOSTAMISE ALUS

Raamatupidamise aastaaruanne esitatakse igal aastal kooskõlas finantsmääruse artikliga 243. Eelarveaasta algab 1. jaanuaril ja lõpeb 31. detsembril.

1.4.1. Valuuta ja ümberarvestamise alused

Arveldus- ja aruandlusvaluuta

Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud miljonites eurodes, kui ei ole märgitud teisiti, sest euro on ELi arveldusvaluuta.

Tehingud ja saldod

Välisvaluutatehingud arvestatakse eurodesse ümber tehingupäeval kehtinud vahetuskursi alusel. Vahetuskursierinevustest saadud kasum või kahjum, mis tuleneb välisvaluutas arveldatud tehingutest ning välisvaluutas nomineeritud rahaliste varade ja kohustiste ümberarvestamisest eelarveaasta lõpus kehtinud vahetuskursside alusel, kajastatakse tulemiaruanDES.

Teistsuguseid ümberarvestamise meetodeid kasutatakse materiaalse põhivara ja immateriaalse vara puhul, mille väärtust eurodes arvestatakse nende soetamise kuupäeval kehtinud vahetuskursi alusel.

Välisvaluutas nomineeritud rahaliste varade ja kohustiste eelarveaasta lõppsaldod arvestatakse eurodesse ümber 31. detsembril kehtinud Euroopa Keskpanga (EKP) vahetuskursside alusel.

Euro vahetuskursid

Valuuta	31.12.2023	31.12.2022	Valuuta	31.12.2023	31.12.2022
Bulgaaria leev (BGN)	1,9558	1,9558	Rumeenia leu (RON)	4,9756	4,9495
Tšehhi kroon (CZK)	24,7240	24,1160	Rootsi kroon (SEK)	11,096	11,1218
Taani kroon (DKK)	7,4529	7,4365	Šveitsi frank (CHF)	0,9260	0,9847
Naelsterling (GBP)	0,8691	0,8869	Jaapani jeen (JPY)	156,3300	140,6600
Ungari forint (HUF)	382,8	400,8700	USA dollar (USD)	1,105	1,0666
Poola zlott (PLN)	4,3395	4,6808			

1.4.2. Prognooside kasutamine

IPSAsse ja üldtunnustatud raamatupidamispõhimõtete kohaselt esitatakse raamatupidamise aastaaruandes tingimata summad, mis põhinevad kõige usaldusväärsemale kättesaadavale teabele tuginevatel juhtkonna prognoosidel ja hinnangutel. Oluliste hinnangute hulka kuuluvad muu hulgas töötajahüvitiste kohustiste summad, nõuetest tuleneva finantsriski summad ja finantsinstrumente käsitlevates lisades avaldatud summad, amortiseeritud väärtuses kajastatavate finantsvarade ning finantsinstrumentide lepingute kohustiste, viitlaekumiste ja -võlgade ja eraldiste väärtuse languse allahindlus, immateriaalse vara ja materiaalse põhivara väärtuse languse määr ning varude ja tingimuslike varade ja kohustiste netorealiiseerimisväärtus. Tegelikud tulemused võivad kõnealustest prognoosidest erineda. Muutusi kajastatakse prognoosides sellel perioodil, mil need teatavaks saavad, kui muudatus mõjutab ainult seda perioodi, või sellel ja tulevastel perioodidel, kui muudatus mõjutab mõlemat.

1.5. BILANSS

1.5.1. Immateriaalne vara

Immateriaalne vara on eristatav mitterahaline vara ilma materiaalse vormita. Vara on eristatav siis, kui see on kas eraldatav (st seda saab üksusest eraldada või lahutada, näiteks eraldi või koos seotud lepingu, eristatava vara või kohustisega müüa, üle anda, litsentseerida, rentida või vahetada, olenemata sellest, kas üksus kavatseb seda teha) või kui see tuleneb siduvatest kokkulepetest (sealhulgas lepingupõhised või muud juriidilised õigused, olenemata sellest, kas neid õigusi saab üle anda või üksusest või muudest õigustest ja kohustustest eraldada).

Omandatud immateriaalne vara kajastatakse soetusmaksumuses, millest on lahutatud kumulatiivne amortisatsioon ja väärtuse langusest tekkinud kahjum. Asutusesiselt väljatöötatud immateriaalne vara kapitaliseeritakse, kui täidetud on asjaomased ELi raamatupidamiseskirjades ettenähtud kriteeriumid, ning kulud on seotud üksnes kõnealuse vara arendusjärguga. Kapitaliseeritavate kulude hulka kuuluvad kõik otseselt omistatavad kulud, mis on vajalikud vara loomiseks, tootmiseks või valmistamiseks selliselt, et see vara saaks toimida juhtkonna poolt kavandatud viisil. Teadustegevusega seotud kulud, mittekapitaliseeritavaid arenduskulusid ja hoolduskulusid kajastatakse kuluna kulu kandmise hetkel.

Immateriaalset vara amortiseeritakse lineaarselt eeldatava kasuliku kasutusea alusel (3–11 aastat). Immateriaalsete varade eeldatav kasulik eluiga sõltub nende konkreetsest majanduslikust kasutuseast või lepingujärgsest juriidilisest kehtivusajast.

1.5.2. Materiaalne põhivara

Kogu materiaalne põhivara on näidatud soetusmaksumuses, millest on lahutatud kumulatiivne amortisatsioon ja väärtuse langusest tekkinud kahjum. Soetusmaksumus hõlmab kulusid, mis on otseselt seotud asjaomase vara soetamise, valmistamise ja üleandmisega.

Hilisemad kulud on vastavalt vajadusele kas arvatud vara bilansilise maksumuse hulka või kajastatud eraldi varana – viimast vaid juhul, kui on tõenäoline, et varaga seotud tulevane majanduslik kasu või teenusepotentsiaal läheb ELile ja vara maksumust saab usaldusväärselt mõõta. Parandus- ja hooldustööde kulud kajastatakse kuluna tulemiaruaandes selle arvestusperioodi all, mil vastavad kulud kanti.

Maad ei amortiseerita, kuna selle kasutusiga loetakse igaveseks. Ehitamisel olevat vara ei amortiseerita, kuna selline vara ei ole veel kasutamiseks valmis. Muude varade amortisatsioon arvutatakse lineaarsel meetodil, mille kohaselt nende maksumus, millest lahutatakse jääkmaksumus, jaotatakse nende eeldatava kasuliku kasutusea peale järgmiselt:

Vara liik	Lineaarne amortisatsiooninorm
<i>Hooned</i>	4 % – 10 %
<i>Kosmosevarad</i>	8 % – 25 %
<i>Seadmed</i>	10 % – 25 %
<i>Sisustus ja sõidukid</i>	10 % – 25 %
<i>Arvutiriistvara</i>	25 % – 33 %
<i>Muu</i>	10 % – 33 %

Võõrandamisest saadud kasum või kahjum leitakse tulu ja müügikulude vahe võrdlemisel võõrandatava vara bilansilise maksumusega ning seda kajastatakse tulemiaruaandes.

Rendimaksud

Rendileping on leping, mille kohaselt rendileandja annab rentnikule makse või rea maksete eest kokkulepitud ajavahemikuks üle vara kasutusõiguse. Rent liigitatakse kas kapitalirendiks või kasutusrendiks.

Kapitalirendi puhul antakse rentnikule üle kõik olulised omandiõigusega kaasnevad riskid ja hüved. Rentnikuna kapitalirendi lepingu sõlmimisel kajastatakse kapitalirendi lepingu alusel omandatud varasid varadena ja seotud rendikohustusi kohustistena alates rendiperioodi algusest. Varasid ja kohustisi kajastatakse summas, mis on võrdne renditud kinnisvara õiglase väärtusega, või kui see on väiksem, siis rendimaksete miinimumsummade nüüdiseväärtusena, mis mõlemad määratakse kindlaks rendi jõustumise kuupäeval. Kapitalirendi alusel hoitavat vara amortiseeritakse rendiperioodi jooksul kas vara kasuliku kasutusea või rendiperioodi jooksul, olenevalt sellest, kumb on lühem. Rendimaksete miinimumsummad jaotatakse finantskuludeks (intressielement) ja kohustise lõppväärtuse vähendamiseks (põhiosa element). Finantskulud jaotatakse igale rendiperioodile nii, et kogu rendiperioodi vältel oleks intressimäär igal osaperioodil sama kohustise lõppväärtuse suhtes, mida kajastatakse vastavalt vajadusele lühi- või pikaajalisena. Tingimuslikku renti kajastatakse kuluna selle tekkimise perioodil.

Kasutusrent on rent, mis ei ole kapitalirent, see tähendab rent, mille puhul rendileandjale jäävad kõik olulised vara omandiõigusega kaasnevad riskid ja hüved. Rentnikuna kasutusrendi lepingu sõlmimisel kajastatakse kasutusrendi maksed tulemiaruaandes kuluna lineaarselt kogu rendiperioodi jooksul ning bilansis ei esitata ei renditud varasid ega rendiga seotud kohustisi.

1.5.3. Muude kui finantsvarade väärtuse langus

Väärtuse langus on vara tulevase majandusliku kasu või teenusepotentsiaali vähenemine suuremas ulatuses kui vara tulevase majandusliku kasu või teenusepotentsiaali süstemaatiliselt kajastatud vähenemine amortisatsiooni või kulumina (vastavalt vajadusele). Tähtajatu kasuliku kasutusega varasid ei amortiseerita; selle asemel kontrollitakse igal aastal, ega nende väärtus ei ole langenud. Amortiseeritavate varade puhul kontrollitakse alati, kas nende väärtus ei ole langenud, kui aruandepäeval on märke selle kohta, et vara väärtus võib olla langenud. Väärtuse langusest tekkinud kahjum kajastatakse summas, mille võrra vara bilansiline jääkmaksumus ületab kaetavat (kasutus)väärtust. Kaetav (kasutus)väärtus on kas vara õiglane väärtus, millest on lahutatud müügikulud, või vara tarbimisväärtus, olenevalt sellest, kumb neist on suurem.

Immateriaalse vara ja materiaalse põhivara jääkmaksumus ja kasulik kasutusiga vaadatakse läbi ja vajadusel kohandatakse neid vähemalt kord aastas. Kui varasematel aastatel kajastatud väärtuse languse põhjused enam ei kehti, siis vähendatakse vastavalt sellele väärtuse langusest tekkinud kahjumit.

1.5.4. Kapitaliosaluse meetodil arvestatud investeeringud

Osalused sidus- ja ühisettevõtetes

Investeeringute üle peetakse arvestust kapitaliosaluse meetodil ja need võetakse arvele soetusmaksumuses, suurendades või vähendades hiljem bilansilist väärtust, et võtta arvesse täiendavaid osamakseid, ELi osa investeerimisobjekti üle- või puudujäägis, väärtuse võimalikku vähenemist ja dividende. Raamatupidamise aastaaruandes bilansipäeva seisuga kajastatav investeeringu bilansiline väärtus saadakse soetusmaksumuse ja kõigi muutuste liitmisel. ELi osa investeerimisobjekti üle- või puudujäägis kajastatakse tulemiaruaandes ja tema osa investeerimisobjekti omakapitali muutustes kajastatakse reservides netovaras. Investeeringult saadud jaotatud kasum vähendab vara bilansilist maksumust.

Kui ELi osa investeeringu kapitaliosaluse meetodil kajastatud puudujäägis on võrdne või ületab tema osalust investeeringus, siis EL lõpetab oma osa kajastamise edasistes kahjumites („kajastamata kahjum“). Kui ELi osalus on vähendatud nullini, kaetakse täiendavaid kahjumeid ja kajastatakse kohustist ainult selles ulatuses, milles EL on võtnud üksuse juriidilisi või faktilisi kohustusi või teinud sidusettevõtte nimel makseid.

Kui on märke väärtuse langusest, on vaja hinnata see alla madalama kaetava väärtuseni. Kaetav väärtus määratakse kindlaks vastavalt lisade punktis 1.5.3 kirjeldatule. Kui väärtuse languse põhjus hiljem enam ei kehti, siis vähendatakse väärtuse langusest tekkinud kahjumit kuni bilansilise maksumuseni, mis oleks kindlaks määratud juhul, kui väärtuse langusest tekkinud kahjumit ei oleks kajastatud.

Juhul kui ELile kuulub 20 % või rohkem investeerimiskapitalifondist, ei sea ta eesmärgiks avaldada olulist mõju. Selliseid fonde käsitletakse seetõttu finantsinstrumentidena ja need liigitatakse õiglaselt väärtuses üle- või puudujäägina kajastatavateks finantsvaradeks.

Väiksemateks üksusteks liigitatud sidus- ja ühisettevõtete (vt lisade punkt 1.3) üle ei peeta arvestust kapitaliosaluse meetodil. ELi osaluse üle neis üksustes peetakse arvestust perioodi kuluna.

1.5.5. Finantsvarad

Liigitus esmasel kajastamisel

Liigitus sõltub kahest kriteeriumist.

- Finantsvarade juhtimismudel. Selleks tuleb hinnata, kuidas EL haldab finantsvarasid rahavoogude tekitamiseks ja oma eesmärkide täitmiseks ning kuidas ta hindab finantsvarade tulemuslikkust.
- Varade lepingupõhiste rahavoogude tunnused. Selleks tuleb hinnata, kas lepingupõhised rahavood on üksnes põhiosa tagasimaksed ja tasumata põhisosalt nõutava intressi maksed. Intress on tasu raha ajaväärtuse, krediidiriski ja muude peamiste laenuandmisega kaasnevate põhiliste riskide ja kulude eest.

Pärast nendel kriteeriumidel põhinevat hindamist saab finantsvarad liigitada kolme kategooriasse: amortiseeritud väärtuses kajastatavad finantsvarad, õiglaselt väärtuses netovara/omakapitalina kajastatavad finantsvarad või õiglaselt väärtuses üle- või puudujäägina kajastatavad finantsvarad.

Selliste finantsvarade liigitamine, mille lepingupõhised rahavood kajastavad üksnes põhiosa ja intressi, sõltub üksuse juhtimismudelist. Kui juhtimismudel seisneb finantsvarade hoidmises lepingupõhiste rahavoogude kogumiseks, siis liigitatakse finantsvarad amortiseeritud väärtuses kajastatavateks finantsvaradeks. Kui juhtimismudel seisneb finantsvarade hoidmises nii lepingupõhiste rahavoogude kogumiseks kui ka finantsvarade müümiseks, siis liigitatakse need varad õiglasest väärtuses netovara/omakapitalina kajastatavateks finantsvaradeks. Kui juhtimismudel erineb nendest kahest mudelist (näiteks hoitakse finantsvarasid kauplemiseks või portfellis, mida hallatakse ja hinnatakse õiglase väärtuse põhjal), siis liigitatakse finantsvarad õiglasest väärtuses üle- või puudujäägina kajastatavateks finantsvaradeks.

Finantsvarad, mille lepingupõhised rahavood ei kajasta üksnes põhiosa ja intressi, vaid millega kaasneb ka avatus täiendavale riskile ja volatiilsusele kui see, mis esineb põhilise laenuandmiskorralduse puhul (näiteks muudatused omakapitali hindades), liigitatakse olenemata juhtimismudelist õiglasest väärtuses üle- või puudujäägina kajastatavateks finantsvaradeks.

Esmasel kajastamisel liigitab EL finantsvarad järgmiselt.

i) *Amortiseeritud väärtuses kajastatavad finantsvarad*

Sellesse kategooriasse liigitab EL

- raha ja raha ekvivalendid;
- laenud (sealhulgas tähtajalised hoiused, mille algne tähtaeg on üle kolme kuu);
- kaubanduslikud nõuded, välja arvatud finantstagatiste lepingute laekumispool, mis liigitatakse õiglasest väärtuses üle- või puudujäägina kajastatavateks finantsvaradeks.

Need finantsvarad, mille hulka ei kuulu tuletisinstrumentid, vastavad kahele tingimusele: ELi juhtimismudeli kohaselt hoitakse neid lepingupõhiste rahavoogude kogumiseks. Peale selle esineb kindlaksmääratud päevadel lepingupõhiseid rahavooge, mis kajastavad üksnes põhiosa ja tasumata põhisosalt nõutavat intressi.

Amortiseeritud väärtuses kajastatavad finantsvarad, välja arvatud sellised finantsvarad, mille tähtaeg on rohkem kui 12 kuud pärast aruandepäeva, kuuluvad käibevara alla.

ii) *Finantsvarad, mida kajastatakse õiglasest väärtuses netovara/omakapitalina*

Nende mitte-tuletisinstrumentidest finantsvarade lepingupõhised rahavood kajastavad üksnes põhiosa ja tasumata põhisosalt nõutavat intressi. Peale selle seisneb juhtimismudel finantsvarade hoidmises nii lepingupõhiste rahavoogude kogumiseks kui ka finantsvarade müümiseks.

Sellesse kategooriasse kuuluvad varad liigitatakse käibevaraks, kui nende oodatav realiseerimisaeg on 12 kuu jooksul alates aruandepäevast.

31. detsembri 2023. aasta seisuga ELil selliseid varasid ei olnud.

iii) *Õiglasest väärtuses üle- või puudujäägina kajastatavad finantsvarad*

EL liigitab õiglasest väärtuses üle- või puudujäägina kajastatavateks finantsvaradeks järgmised finantsvarad, sest lepingupõhised rahavood ei kajasta üksnes põhiosa ja tasumata põhisosalt nõutavat intressi:

- tuletisinstrumentid;
- omakapitaliinvesteeringud ja investeeringud rahaturufondidesse või ühise portfelliga fondidesse;
- muud omakapitaliinvesteeringud (näiteks riskikapitalitehingud).

Lisaks liigitab EL enda hoitavaid võlaväärtpaberid õiglasest väärtuses üle- või puudujäägina kajastatavateks finantsvaradeks, sest võlaväärtpaberite portfelle hallatakse ja hinnatakse portfelli õiglase väärtuse põhjal (näiteks ühine eraldisfond finantsmääruse artikli 212 alusel).

Sellesse kategooriasse kuuluvad varad liigitatakse käibevaraks, kui nende oodatav realiseerimisaeg on 12 kuu jooksul alates aruandepäevast.

Arvelevõtmine ja väärtuse hindamine arvelevõtmisel

Õiglasel väärtuses netovara/omakapitalina kajastatavate finantsvarade ja õiglasel väärtuses üle- või puudujäägina kajastatavate finantsvarade ostu kajastatakse kauplemispäeval, see tähendab päeval, mil EL võtab kohustuse vara ostuks. Raha ekvivalendid ja laenud kajastatakse raha finantseerimisasutuses hoiustamise või laenuvõtjatele ülekandmise hetkel.

Finantsvarasid hinnatakse arvelevõtmisel õiglasel väärtuses. Kõikide finantsvarade puhul, mida ei kajastata õiglasel väärtuses üle- või puudujäägina, võetakse nende arvelevõtmisel arvesse ka tehingukulud. Finantsvarade puhul, mis on kajastatud õiglasel väärtuses üle- või puudujäägina, kajastatakse tehingukulud kuluna tulemiaruanDES.

Finantsvara õiglane väärtus esmasel kajastamisel on tavaliselt tehinguhind, välja arvatud juhul, kui tegemist ei ole mitteseotud poolte vahelise tehinguga, see tähendab, kui tehing tehakse tasuta või ebaolulise tasu eest avaliku poliitika eesmärkidel. Sellisel juhul on finantsinstrumendi õiglase väärtuse ja tehinguhinna vahe näol tegemist mittekaubandusliku komponendiga, mis kajastatakse tulemiaruanDES kuluna. Sellisel juhul tuletatakse finantsvara õiglane väärtus otseselt samaväärse instrumendi hetke turutehingute põhjal. Kui instrumendi puhul aktiivne turg puudub, siis tuletatakse õiglane väärtus hindamise meetodi põhjal, milles kasutatakse kättesaadavaid jälgitavaid turuandmeid.

Pikaajalise intressivaba või turutingimustest madalama intressimääraga laenu andmisel saab selle õiglaseks väärtuseks lugeda kõigi tulevaste laekumiste nüüdisväärtuse, mis on diskonteeritud turuintressimäär alusel, mis kehtib sarnase krediidi reitinguga sarnase instrumendi puhul.

Taaste- ja vastupidavusrahastust antud laene ja finantsabiks antud laene kajastatakse esmaselt nimiväärtuses ning tehinguhind loetakse laenu õiglaseks väärtuseks. Selle põhjused on järgmised.

- ELi laenuandmise turukeskkond on väga eripärane ja erinev kapitaliturust, millel emiteeritakse ettevõtete ja valitsuste võlakirju. Kuna laenuandjatel on neil turgudel võimalik valida alternatiivseid investeringuid, siis kajastub see võimalus turuhindades. ELi jaoks aga selline alternatiivsete investeringute võimalus puudub, sest ELil ei ole lubatud raha kapitaliturgudele investeerida; ta üksnes laenab vahendeid laenu andmiseks. See tähendab, et ELil puudub laenu vahendite arvelt laenu andmiseks või investeringute tegemiseks alternatiivne võimalus. Seega puuduvad alternatiivkulud ja seetõttu ka alus turuintressimääradega võrdlemiseks. Tegelikult kujutab ELi laenu andmise tegevus endast eraldi turgu. Kuna alternatiivkulu kriteerium ei ole kohaldatav, siis põhimõtteliselt ei kajasta turuhind õiglaselt ELi laenuandmise tehingute sisu. Seda silmas pidades ei ole asjakohane kasutada ELi antud laenu õiglase väärtuse kindlaksmääramisel võrdlusalusena ettevõtete või valitsuste võlakirjasid.
- Kuna sellele lisaks puuduvad ka aktiivne turg ja sarnased tehingud, mida saaks kasutada võrdlusalusena, peaks EL kasutama oma laenu tehingute õiglase väärtuse leidmisel sama intressimäär, mida ta nõuab antud laenu puhul.

Järgnev väärtuse hindamine

Amortiseeritud väärtuses kajastatavaid finantsvarasid hinnatakse järgnevalt amortiseeritud väärtuses tegeliku intressimäär meetodi kohaselt.

Õiglasel väärtuses netovara/omakapitalina kajastatud finantsvarasid hinnatakse järgnevalt õiglasel väärtuses. Õiglase väärtuse muutustest tulenevat tulu ja kulu kajastatakse õiglase väärtuse reservis, välja arvatud rahaliste varade välisvaluutaga seotud ümberarvestamise erinevused, mida kajastatakse tulemiaruanDES.

Õiglasel väärtuses üle- või puudujäägina kajastatavaid finantsvarasid hinnatakse järgnevalt õiglasel väärtuses. Õiglase väärtuse (sealhulgas välisvaluuta ümberarvestamisest ja kõikidest teenitud intressidest tulenevatest) muutustest tekkiv kasum või kahjum kajastatakse tulemiaruanDES selle perioodi all, mil see on tekkinud.

Õiglane väärtus järgnevalt väärtuse hindamisel

Aktiivsetel turgudel noteeritud investeringute õiglane väärtus põhineb jooksva pakkumishinnal. Kui finantsvara turg ei ole aktiivne (või kui tegemist on noteerimata väärtpaberite ja börsiväliste tuletisinstrumentidega), määrab EL õiglase väärtuse hindamise meetodeid kasutades. Kõnealuste meetodite hulka kuuluvad hiljutiste mitteseotud poolte vaheliste tehingute kasutamine, viitamine teistele põhimõtteliselt samasugustele instrumentidele, diskonteeritud rahavoogude analüüs, optsoonihinna mudelid ja muud turuosaliste üldkasutatavad hindamise meetodid.

Investeeringuid riskikapitalifondidesse, millel ei ole aktiivsel turul noteeritud turuhinda, kajastatakse omistatava vara puhasväärtuse alusel, mida loetakse nende õiglase väärtusega samaväärseks.

Finantsvara väärtuse langus

EL kajastab ja hindab väärtuse langusest tekkinud kahjumi eeldatava krediidikahju puhul seoses finantsvaradega, mida kajastatakse amortiseeritud väärtuses ja õiglas väärtuses netovara/omakapitalina.

Eeldatav krediidikahju on erinevus lepingupõhiste rahavoogude ja nende rahavoogude nüüdisväärtuse vahel, mida EL eeldab saada. Eeldatava krediidikahju puhul võetakse arvesse mõistlikku ja põhjendatavat teavet, mis on liigsete kulude ja jõupingutusteta aruandepäeval kättesaadav.

Eeldatavat krediidikahju hinnatakse kolmeetapilise mudeli põhjal, milles võetakse arvesse tõenäosusega kaalutud makseviivituse juhte finantsvara kogu eluea jooksul ja krediidiriski muutumist alates finantsvara väljastamisest. Laenude puhul on väljastamine tagasivõtmatu laenuandmiskohustuse kuupäev.

Kui krediidirisk alates väljastamisest oluliselt ei suurene (1. etapp), siis on väärtuse langusest tekkinud kahjum eeldatav krediidikahju seoses aruandepäevale järgneva 12 kuu jooksul esineda võivate makseviivituse juhtudega (12 kuu eeldatav krediidikahju). Kui krediidirisk alates väljastamisest oluliselt suureneb (2. etapp) või kui on objektiivseid tõendeid väärtuse languse kohta krediidiriski tõttu (3. etapp), siis võrdub väärtuse langusest tekkinud kahjum eeldatava krediidikahjuga seoses finantsvara kogu eluea jooksul esineda võivate makseviivituse juhtudega (kogu eluea eeldatav krediidikahju) (vt lisade punkt 6.5).

Amortiseeritud väärtuses kajastatud varade puhul vähendatakse vara bilansilist jääkmaksumust väärtuse langusest tekkinud kahjumi summa võrra, mis kajastatakse tulemiaruanDES. Õiglas väärtuses netovara/omakapitalina kajastatud varade puhul kajastatakse kahju allahindlus netovaras/omakapitalis ja see ei vähenda finantsvara bilansilist maksumust bilansis. Kui väärtuse langusest tekkinud kahjum järgneval perioodil väheneb, siis vähendatakse kajastatud väärtuse langusest tekkinud kahjumi tulemiaruanDE kaudu.

a) Laenud riikidele

EL hindab laenude väärtuse langust ELi rahastamise laadi ja tema ainulaadse institutsioonilise seisundi kontekstis.

ELi-väliste riikide antud laenude väärtuse languse puhul kasutab EL eeldatava krediidikahju arvutamiseks väliseid krediidikvaliteedi andmeid, võttes aga arvesse oma eelisvõlausaldaja staatust, mis vähendab krediidiriski. Nüüdisväärtuse arvutamisel on diskontomäär laenu algne tegelik intressimäär. Kui laen on muutuva intressimääraga, võetakse diskontomääraks lepingu kohaselt kindlaks määratud jooksev tegelik intressimäär.

Liikmesriikidele antud laenude puhul ei ole EL kunagi kandnud väärtuse langusest tekkinud kahjumi, samuti ei ole esinenud makseviivitusi. Selliste laenude puhul võtab EL lisaks eelisvõlausaldaja staatusele arvesse suhteid liikmesriikidega. Põhimõtteliselt tagavad need kaks elementi liikmesriikidele antud laenude täieliku tähtajaks tagasimaksmise. Seepärast peab EL liikmesriikidele antud laenude eeldatavat krediidikahju ebaoluliseks ja statistilise meetodi kasutamist nende laenude eeldatava krediidikahju arvutamiseks sobimatuks. Seega ei kajastata liikmesriikidele antud laenude puhul tulemiaruanDES eeldatavat krediidikahju.

b) Nõuded

EL hindab väärtuse langusest tekkinud kahjumi kogu eluea eeldatava krediidikahju summa ulatuses, kasutades praktilisi vahendeid (nt eraldiste matriksit).

c) Raha ja raha ekvivalentid

EL hoiab raha ja raha ekvivalente arvelduskontodel ja kuni kolmekuuliste tähtajaliste hoiustena. Raha hoitakse väga kõrge krediidireitinguga pankades (vt lisade punkt 6.5), seega on kohustuste täitmatajätmise tõenäosus väga väike. Arvestades lühikest kestust ja kohustuste täitmatajätmise väikest tõenäosust on raha ja raha ekvivalentidega seotud eeldatav krediidikahju ebaoluline. Seetõttu ei kajastata raha ekvivalentide puhul väärtuse languse allahindlust.

Kajastamise lõpetamine

Finantsinstrumentide kajastamine lõpetatakse, kui investeeringust rahavoogude saamise õigus on aegunud, või kui EL on põhimõtteliselt kõik omandiõigusega kaasnevad riskid ja hüved kolmandale isikule üle andnud. Õiglasel väärtuses netovara/omakapitalina ja õiglasel väärtuses üle- või puudujäägina kajastatavate finantsvarade müük kajastatakse kauplemise kuupäeval.

1.5.6. Laovaru

Varusid kajastatakse kas nende soetusmaksumuses või neto realiseerimisväärtuses olenevalt sellest, kumb neist on madalam. Soetusmaksumus määratakse lihtjärjekorra (FIFO) meetodi alusel. Valmistoodete ja lõpetamata toodangu soetusmaksumus koosneb toorainest, otsestest tööjõukuludest ja muudest otsestest kuludest ning nendega seotud tootmise üldkuludest (võttes aluseks normaalse kasutatava tootmisvõimsuse). Neto realiseerimisväärtus on tavalise äritegevuse käigus rakendatav hinnanguline müügihind, millest on lahutatud valmistus- ja müügikulud. Kui turustamiseks mõeldud varusid hoitakse tasuta või sümbolse tasu eest, hinnatakse nende väärtust kas soetusmaksumuse või jooksva asendusmaksumuse alusel olenevalt sellest, kumb neist on madalam. Jooksev asendusmaksumus on kulu, mida EL kannaks vara soetamisel aruandepäeval.

1.5.7. Eelmakseid

Eelmakse on makse, mille eesmärk on pakkuda vahendite saajale rahalist ettemakset, st käibevahendeid. Kooskõlas usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõttega võib see olla jagatud mitmeks makseks, mis tehakse asjaomases lepingus, otsuses, kokkuleppes või alusaktis kindlaksmääratud ajavahemiku jooksul. Käibevahendeid ja ettemakseid kasutatakse lepingus kindlaksmääratud perioodi jooksul sel eesmärgil, milleks need anti, või need tuleb tagasi maksta. Kui makse saaja ei kanna rahastamiskõlblikke kulusid, on ta kohustatud eelmakse ELile tagastama. Kuna EL säilitab eelmakse üle kontrolli ja tal on õigus rahastamiskõlbmatu osa eest tagasimakseid saada, esitatakse see summa varana.

Eelmakse kajastatakse bilansis esmaselt vahendite ülekandmisel saajale. Seda hinnatakse antud vahendite summas. Järgnevatel perioodidel kajastatakse eelmakset esialgselt bilansis kajastatud väärtuses, millest on lahutatud perioodi jooksul kantud rahastamiskõlblikud kulud (sh vajaduse korral eelarvestatud summad).

Eelmaksetelt arvatud intressi kajastatakse selle teenimise hetkel asjaomase lepingu sätete kohaselt. Eelarveaasta lõpu seisuga koostatakse kõige usaldusväärsema teabe põhjal kogunenud intressitulu prognoos ja kajastatakse see bilansis.

Muid liikmesriikidele tehtavaid ettemakseid, mis tulenevad liikmesriikide tehtud ettemaksete (sh „jagatud eelarve täitmise raames rakendatavad rahastamisvahendid“) tagasimaksmisest ELi poolt, kajastatakse varana eelmaksete rubriigis. Muid liikmesriikidele tehtavaid ettemakseid kajastatakse esialgselt bilansis kajastatud väärtuses, millest on lahutatud lõplike vahendite saajate rahastamiskõlblike kulude kõige tõenäolisemaks peetav hinnang, mis on arvatud mõistlike ja põhjendatud eelduste alusel.

Sissemakset Euroopa Komisjoni poolt konsolideerimata ELi usaldusfondidesse (mis on loodud finantsmääruse artikli 234 alusel) või muudesse konsolideerimata üksustesse on liigitatud eelmakseteks, kuna nende otstarve on anda usaldusfondile käibevahendeid, et see saaks rahastada usaldusfondi eesmärkides määratletud konkreetseid meetmeid. ELi sissemakset usaldusfondidesse kajastatakse ELi sissemaksete esialgses summas, millest on lahutatud rahastamiskõlblikud kulud, sh vajaduse korral arvestuslikud summad, mis on tekkinud usaldusfondil aruandeperioodi jooksul, ja mis on pandud aluskokkuleppe kohaselt ELi toetuse arvele.

1.5.8. Kaubanduslikud nõuded ja mittekaubanduslikud sissenõutavad summad

ELi raamatupidamiseskirjade kohaselt tuleb kaubanduslikud ja mittekaubanduslikud nõuded esitada eraldi. Nende kahe kategooria eristamiseks kasutatakse kaubanduslike tehingute puhul terminit „nõuded“ ning mittekaubanduslike tehingute puhul, st siis, kui EL saab väärtuse muult üksuselt, andmata otseselt vastu ligikaudselt võrdset väärtust (nt liikmesriikidelt sissenõutavad omavahenditega seotud summad), terminit „sissenõutavad summad“.

Kaubanduslikest tehingutest tekkinud nõuded on amortiseeritud väärtuses kajastatavad finantsvarad, välja arvatud teatavad finantstagatiste lepingu laekumispoolel kajastatud summad, mis liigitatakse õiglasel väärtuses üle- või puudujäägina kajastatavateks finantsvaradeks (vt lisade punkt 1.5.5).

Mittekaubanduslike tehingute sissenõutavate summade puhul kajastatakse õiglane väärtus omandamise kuupäeva seisuga, millest on lahutatud nende väärtuse languse allahindlus. Mittekaubanduslike tehingute sissenõutavate summade väärtuse languse allahindlus kirjendatakse, kui on objektiivseid tõendeid selle kohta, et ELil ei ole võimalik kõiki mittekaubanduslike tehingute sissenõutavaid summasid esialgsete tingimuste kohaselt sisse nõuda. Allahindluse summa saadakse, lahutades vara bilansilisest jääkmaksumusest sissenõutav summa. Allahindluse summa kajastatakse tulemiaruanes. Varasematele kogemustele tuginedes tehakse ka üldine allahindlus nende tasumata sissenõudekorralduste puhul, mille suhtes ei ole konkreetset allahindlust veel kohaldatud. Viitlaekumiste käsitlemist eelarveaasta lõpus on kirjeldatud lisade punktis **1.5.14**. Mittekaubanduslike tehingute sissenõutavate summadena näidatud ja avaldatud summad ei ole finantsinstrumendid, kuna nad ei tulene lepingust, mis tekitab finantskohustise või omakapitaliinstrumendi. Asjakohasel juhul avaldatakse mittekaubanduslike tehingute sissenõutavad summad siiski koos mittekaubanduslikest tehingutest tekkinud nõuetega raamatupidamise aastaaruande lisades.

1.5.9. Raha ja raha ekvivalendid

Raha ja raha ekvivalendid on amortiseeritud väärtuses kajastatavad finantsvarad ning nende hulka kuuluvad sularaha, pankades olevad nõudmiseni ja lühiajalised hoiused ning muud suure likviidsusega lühiajalised, kuni kolmekuulise esialgse tähtajaga investeeringud.

1.5.10. Töötajahüvitised

EL pakub töötajale mitmeid hüvitisi (töötasud ja sotsiaalkindlustus). Raamatupidamisarvestuse otstarbel jagatakse need lühiajalisteks ja töösuhte lõppemise järgseteks hüvitisteks.

Lühiajalised töötajahüvitised

Lühiajalised töötajahüvitised on need hüvitised, mis kuuluvad väljamaksmisele enne kaheteistkümmne kuu möödumist selle aruandeperioodi lõpust, mil töötajad olid teenistuses, nagu töötasu, põhipuhkuse ja tasulise haiguspuhkuse tasu ja muud lühiajalised hüvitised. Lühiajalisi töötajahüvitisi kajastatakse selle perioodi kuluna, mil töötaja on teenistuses. Kohustis kajastatakse summas, mis tuleb tasuda, kui ELil on töötaja varasema teenistuse tagajärjel juriidiline või faktiline kohustus ja seda kohustust on võimalik usaldusväärselt hinnata.

Töösuhte lõppemise järgsed hüvitised

EL maksab töötajatele töösuhte lõppemise järgseid hüvitisi, mille hulka kuuluvad Euroopa Liidu ametnike pensioniskeemi (PSEO) alusel makstav vanadus-, invaliidsus- ja toitjakaotuspension, samuti ühise ravikindlustusskeemi (JSIS) alusel tehtavad tervisekindlustusmaksed (vt lisade punkt **2.9**). Neid hüvitisi antakse ühtse kava raames, mis on küll jagatud kaheks skeemiks, ja neid tuleb kohelda ühtemoodi, et näidata olukorda õiglaselt ja kajastada majanduslikku reaalsust.

- i. Euroopa Liidu ametnike pensioniskeem (PSEO): sellest tinglikult rahastatavast ⁽²¹⁾ skeemist makstavad hüvitised on seotud tööstaazi, invaliidsuse ja toitjakaotusega, samuti peretoetuste ja toetustega ELi institutsioonide, ametite ja muude ELi asutuste töötajatele või neis töötanutele surmajuhtumi korral enne pensioniea algust või surnud ametnikest või pensionäridest toitja kaotanutele. Üks kolmandik kõnealuste hüvitiste oodatavast kulust kaetakse osamaksetega töötajate palgakdest.
- ii. Ühine ravikindlustusskeem (JSIS): selle skeemi raames pakub EL Euroopa Komisjoni, institutsioonide, ametite ja muude ELi asutuste töötajatele tervisekindlustust, hüvitades nende ravikulud. Aktiivses teenistuses mitteolevatele isikutele (pensionärid, orvud jt) skeemi raames antavad hüvitised liigitatakse töösuhte lõppemise järgseteks töötajahüvitisteks.

⁽²¹⁾ Euroopa Liidu ametnike pensioniskeem on kindlaksmääratud hüvitisi maksev tinglik (virtuaalne) fond, mille kaudu töötajate sissemaksete arvel rahastatakse nende tulevase pensione. Ehkki see ei ole tegelikult investeerimisfond, loetakse summa, mille selline fond võinuks koguda, investeerituks liikmesriikide pikaajalistesse võlakirjadesse ja kajastatakse Euroopa Liidu majandusaasta aruandes pensionikohustistes. Liikmesriigid tagavad ühiselt hüvitiste maksmise vastavalt personalieeskirjade artiklile 83 ja Euroopa Liidu lepingu artikli 4 lõikele 3 (vt skeemi üksikasjalikku kirjeldust dokumendis COM(2018) 829).

EL maksab töösuhte lõppemise järgseid hüvitisi ELi institutsioonide töötajatele ja endistele töötajatele ka eraldi pensioniskeemide kaudu. Neid kajastatakse pealkirja „Muud pensioniskeemid“ all. EL maksab nende skeemide kaudu pensionihüvitisi komisjoni, Euroopa Kohtu, kontrollikoja, nõukogu, Euroopa Parlamendi, Euroopa Ombudsmani ja Euroopa Andmekaitseinspektori töötajatele. EL pakub ELi institutsioonide töötajatele tervisekindlustust ühise ravikindlustusskeemi kaudu.

Eespool nimetatud töösuhte lõppemise järgseid hüvitisi võib määratleda ELi hüvitiskohustusena ja see arvutatakse iga aruandepäeva seisuga, hinnates tulevaste hüvitiste suurust, mille töötajad on aruandeperioodil ja sellele eelnenud perioodidel välja teeninud, arvutades selle nüüdisväärtuse ja arvates sellest maha skeemi varade õiglase väärtuse. Kindlaksmääratud hüvitise kohustus arvutatakse proportsionaalse osa krediteerimise meetodi (*projected unit credit method*) kohaselt. Kindlaksmääratud hüvitise kohustuse nüüdisväärtus leitakse, diskonteerides prognoositud tulevased rahavood selles valuutas nomineeritud valitsuse võlakirjade intressimääradega, milles hüvitisi tulevikus makstakse, kusjuures nimetatud võlakirjade järelejäänud tähtaeg peab ligilähedaselt vastama asjaomase pensionikohustise tingimustele.

ELi töötajatele makstavad töösuhte lõppemise järgsed hüvitised on koondatud ühtsesse kavas, mis hõlmab nii pensioniskeemi (PSEO) kui ka tervisekindlustusskeemi (JSIS), kusjuures õigus JSIS tervisekindlustusele sõltub sellest, kas on omandatud pensioniõigus PSEO skeemis. Vastavalt personalieeskirjadele omandatakse teatavad õigused, näiteks õigus edasilükatud vähendatud pensionile, nimetatud ühtse kava raames pärast 10 aastast teenistust. Kuid nagu näitavad hiljem iga aastaga kogutavad pensioniõigused, on õigused, mille töötaja saab ühtse kava raames edasise teenistuse käigus, algsetest õigustest oluliselt suuremad.

Selleks et kajastada õiglaselt finantsaruandluse aluseks oleva teingu majanduslikku sisu, nagu on kirjeldatud nii ELi raamatupidamiseskirja nr 1 kui ka IPSASe kontseptuaalses raamistikus esitatud kvaliteedinõuetes, jaotatakse kantud teenistusega seotud kulud lineaarselt töötajate hinnangulise teenistusperioodi peale, s.o perioodile kuupäevast, mil töötaja teenib välja esimese hüvitise kava raames (sõltumata sellest, kas hüvitiste saamine eeldab teenistuse jätkumist) kuni kuupäevani, mil töötaja edasine teenistus ei tekita kava raames enam olulisi täiendavaid hüvitiselükkumisi peale palgatõusudest tulenevate. Seda lähenemisviisi kohaldatakse ühtse kava raames makstavate hüvitiste suhtes järjekindlalt.

Kindlaksmääratud netohüvitiskohustiste ümberhindamine hõlmab aktuaarset kasumit ja kahjumit ning kava vara tootlikkust, mis kajastatakse kohe netovaras.

EL kajastab netointressikulu (tulu) ja muid kindlaksmääratud hüvitiskavadega seotud kulusid tulemiaruaruande rubriigis „Personal- ja pensionikulud“.

Kui makstavaid hüvitisi muudetakse või kärbitakse, kajastatakse varasema teenistuse või kärpimisest tuleneva kasumi või kahjumiga seotud hüvitiste muutus kohe tulemiaruanDES. Arveldustega seotud kasumid ja kahjumid kajastatakse arvelduse toimumise ajal. Varasemast teenistusest tulenevad kulud kajastatakse kohe tulemiaruanDES, välja arvatud juhul, kui muudatused sõltuvad sellest, kas töötaja jääb teenistusse kindlaksmääratud perioodiks.

1.5.11. Eraldised

Eraldisi kajastatakse, kui ELil on kolmandate isikute ees minevikus toimunud sündmustest tulenev juriidiline või faktiline kohustus, ressursside vähenemine kohustuse tasumisel on tõenäolisem kui nende mittevähenedmine ja vähenemise summat on võimalik usaldusväärselt hinnata. Eraldisi ei kajastata tulevase tegevuskahjumi puhul. Eraldiste summa vastab kõige tõenäolisemaks peetavale hinnangule selle kohta, kui suured kulud on oodatavalt vajalikud olemasoleva kohustuse täitmiseks aruandepäeval. Kui eraldised koosnevad suurest hulgast summadest, hinnatakse kohustuse väärtust, kaaludes kõiki võimalikke tulemusi nende esinemise tõenäosusega (keskväärtuse meetod).

Eraldisi kahjulike lepingute tarbeks kajastatakse olenevalt sellest, kumb on väiksem – kas lepingu lõpetamisega seotud eeldatavate kulude või lepingu täitmise jätkamise eeldatava puhaskulu nüüdisväärtusena.

1.5.12. Finantskohustised

Finantskohustised liigitatakse kas õiglasest väärtusest üle- või puudujäägina kajastatavateks finantskohustisteks või amortiseeritud väärtusest kajastatavateks finantskohustisteks või finantstagatiste lepingutega seotud kohustisteks.

Võetud laenu jagunevad krediidasutustelt võetud laenudeks ja võlgadeks, mida tõendavad sertifikaadid (ELi võlakirjad, ELi hoiused ja lühiajalised ELi võlakirjad). Võetud laenu võetakse arvele õiglasest väärtusest, milleks on nende emiteerimistulu (saadud tasu õiglane väärtus), millest on maha arvatud kantud tehingukulud, ja järgnevalt kajastatakse neid amortiseeritud väärtusest tegeliku intressimäära meetodi kohaselt; mis tahes erinevust tulu (millest on maha arvatud tehingukulud) ja laenu tagastusväärtuse vahel kajastatakse tulemiaruanes laenuperioodi jooksul tegeliku intressimäära meetodi kohaselt. ELi kantud tehingukulud, mille hüvitamist seejärel laenusajaalt nõutakse, ei ole olulised ja need kajastatakse otse tulemiaruanes.

Õiglasest väärtusest üle- või puudujäägina kajastatud finantskohustised hõlmavad ka tuletisinstrumente, mille õiglane väärtus on negatiivne. Nende üle peetakse samasugust raamatupidamisarvestust nagu õiglasest väärtusest üle- või puudujäägina kajastatavate finantsvarade üle (vt lisade punkt 1.5.5).

EL kajastab finantstagatiste lepingu kohustise, kui ta sõlmib lepingu, mille kohaselt EL peab tegema kindlaksmääratud makseid, et hüvitada tagatise saajale tekkinud kahju, kui kindlaksmääratud võlgnik ei tee vastavalt võlainstrumenti algsetele või muudetud tingimustele tähtaegselt makseid. Kui tagatislepingu kohaselt peab EL tegema makseid finantsinstrumenti hinnamuutuste või muu alusvara muutuste tõttu, siis on tagatislepingu näol tegemist tuletisinstrumentidega, see tähendab finantskohustisega, mida kajastatakse õiglasest väärtusest üle- või puudujäägina. Kõikide muude tagatislepingute üle peetakse arvestust finantseraldistena.

Finantstagatiste lepingu kohustised kajastatakse arvele võtmisel õiglasest väärtusest. See on samaväärne saadaoleva garantiipreemia nüüdispuhasväärtusega, kui see vastab turutingimustele. Kui garantiipreemiat ei nõuta või kui tasu ei vasta õiglasele väärtusele, siis määratakse õiglane väärtus kindlaks võetud finantstagatise kohustisega otseselt samaväärsete finantstagatiste lepingute aktiivsel turul noteeritud hindade põhjal, kui need on kättesaadavad, või hindamismeetodeid kasutades. Kui aktiivse turu otsese vaatluse või mõne muu hindamismeetodi kaudu ei saa õiglast väärtust usaldusväärselt kindlaks määrata, hinnatakse finantstagatiste lepingu kohustise väärtuseks arvelevõtmisel kogu eluea eeldatava krediidikahju summa.

Järgnev väärtuse hindamine sõltub finantstagatise kaasneva krediidiriski muutumisest. Kui krediidirisk oluliselt ei suurene (1. etapp), siis hinnatakse finantstagatise kohustiste väärtuseks kas 12 kuu eeldatav krediidikahju või esmaselt kajastatud väärtus, millest on lahutatud kogunenud amortisatsioon, kui see on asjakohane, sõltuvalt sellest, kumb on suurem. Kui krediidirisk oluliselt suureneb (2. etapp), siis hinnatakse finantstagatise kohustiste väärtuseks kas eluea eeldatav krediidikahju või esmaselt kajastatud väärtus, millest on lahutatud kogunenud amortisatsioon, kui see on asjakohane, sõltuvalt sellest, kumb on suurem (vt lisade punkt 6.5).

Finantskohustised liigitatakse pikaajalisteks kohustisteks, välja arvatud juhul, kui nende tähtaeg on lühem kui 12 kuud bilansipäevast arvates. Finantstagatiste lepingud liigitatakse lühiajalisteks kohustisteks, välja arvatud juhul, kui ELil on tingimusteta õigus kohustise täitmine alates aruandepäevast vähemalt 12 kuu võrra edasi lükata.

Nende ELi usaldusfondide üle, mida loetakse komisjoni tegevuse hulka kuuluvateks (st Madadi ja Colombia usaldusfondid), peetakse arvet komisjoni raamatupidamisarvestuses ja need konsolideeritakse ELi majandusaasta aruandesse. Seepärast täidavad muude rahastajate sissemaksed ELi usaldusfondidesse mittekaubanduslikest tehingutest saadava tulu tingimused ning neid kajastatakse finantskohustistena kuni sissemaksete ülekandmisega seotud tingimused on täidetud, s.o usaldusfondi kulude tekkimiseni. Usaldusfond peab rahastama konkreetseid projekte ja üle jäävad vahendid likvideerimise ajal tagastama. Ärakasutamata sissemaksetest tulenevad kohustised kajastatakse bilansipäeva seisuga saadud sissemaksete summas, millest lahutatakse usaldusfondi kulud, sh vajaduse korral hinnangulised summad. Aruandluse otstarbel jaotatakse netokulud muude rahastajate vahel vastavalt summadele, mis nad on 31. detsembriks sisse maksnud. See sissemaksete jaotus on vaid soovituslik. Kui usaldusfondi tegevus lõpetatakse, otsustab vahendite jäägi tegeliku jaotuse usaldusfondi juhatuse.

Samu hindamispõhimõtteid kohaldatakse ELi programmide jaoks antavate väliste toetuste suhtes, kui selliste toetuste saamise tingimus on kasutada vahendeid rahalist toetust käsitlevates lepingutes täpsustatud viisil või vastasel korral need rahastajale tagastada.

1.5.13. Võlgnevused

Märkimisväärse osa ELi võlgnevustest moodustavad toetusesaajate ja ELi muu rahastamise saajate esitatud tasumata kulutaotlused (mittekaubanduslikud tehingud). Need kirjendatakse kulutaotluse laekumisel kreditoorse võlgnevusena taotletava summa ulatuses. Pärast rahastamiskõlblike kulude kontrollimist ja kinnitamist kajastatakse võlgnevusi rahastamiskõlblikus summas.

Kaupade ja teenuste ostmisest tekkivat võlgnevust kajastatakse arve saamisel esialgse summa ulatuses ning sellele vastavad rahastamiskõlblikud kulud kirjendatakse raamatupidamisarvestuses siis, kui tarne või teenus on Euroopa Liidule üle antud või osutatud ja ta on selle vastu võtnud.

1.5.14. Viitlaekumised ja ettemakstud tulud ning viitvõlad ja ettemakstud kulud

Tehinguid ja sündmusi kajastatakse raamatupidamise aastaaruandes sellel perioodil, millega need seonduvad. Kui eelarveaasta lõpu seisuga ei ole arvet veel välja saadetud, kuid EL on teenuse osutanud või tarne üle andnud või kui eksisteerib lepinguline kohustus (nt aluslepingus sätestatu tulemusena), kajastatakse raamatupidamise aastaaruandes viitlaekumine. Lisaks sellele, kui eelarveaasta lõpu seisuga on arve välja saadetud, kuid teenust ei ole veel osutatud või tarnitud kaupsid üle antud, loetakse tulu ettemakstuks ja see kajastatakse järgnevas arvestusperioodis.

Ka kulud kajastatakse selles perioodis, millega need on seotud. Arvestusperioodi lõpus kajastatakse viitvõlgasid perioodi ülekandekohustuse prognoositud summa alusel. Viitvõlad arvutatakse komisjoni välja antud üksikasjalike praktiliste tegevusjuhiste kohaselt, mille eesmärk on tagada, et raamatupidamise aastaaruanne annaks tõese ülevaate nendest majandus- ja muudest nähtustest, mida nad kajastavad. Samamoodi, kui enne kaupade või teenuste kättesaamist on tehtud eelmakse, on tegemist ettemakstud kuluga, mis kajastatakse järgneva arvestusperioodi all.

1.6. TULEMIARUANNE

1.6.1. Tulud

MITTEKAUBANDUSLIKEST TEHINGUTEST SAADUD TULUD

Enamik ELi tuludest tuleneb järgmistest mittekaubanduslikest tehingutest.

Kogurahvatulul põhinevad, käibemaksul põhinevad ja plastpakendijäätmetel põhinevad omavahendid

Tulu kajastatakse selles perioodis, mille kohta komisjon saadab liikmesriikidele rahastamisaotluse, milles ta nõuab neilt osamakse tasumist. Tulu hinnatakse selle sissenõutud summas. Kuna käibemaksul, kogurahvatulul ja plastpakendijäätmetel põhinevad omavahendid tuginevad asjaomase eelarveaasta andmete prognoosidele, võib neid muutuste korral korrigeerida kuni ajani, mil liikmesriigid esitavad lõplikud andmed. Prognoosis tehtud muutuse mõju kajastatakse muutuse toimumise perioodi netoülejäägi või -puudujäägi kindlaksmääramisel.

Traditsioonilised omavahendid

Mittekaubanduslike tehingute sissenõutavad summad ja nende tehingutega seotud tulu kajastatakse asjakohaste igakuiste A-raamatupidamisaruannete (mis muu hulgas käsitlevad kogutud tollimaksu ning tasumisele kuuluvaid summasid, mille kohta on antud tagatis ja mida ei ole vaidlustatud) saamisel liikmesriikidelt. Aruandepäeva seisuga hinnatakse, milline on liikmesriikide kogutud aruandeperioodi tulu, mida ei ole veel komisjonile makstud, ning kajastatakse seda viitlaekumisena. Liikmesriikidelt saadud kvartali B-raamatupidamisaruanded (mis muu hulgas käsitlevad tollimaksu, mida ei ole kogutud ja mille kohta ei ole tagatist antud, ning nõudeid, mille kohta on tagatis antud, kuid mille võlglane on vaidlustanud) kajastatakse tuluna, millest on maha arvatud sissenõudmiskulud, mis liikmesriikidel on õigus endale jätta. Lisaks sellele kajastatakse väärtuse vähenemist nende summade võrra, mida prognoosi kohaselt ei õnnestu sisse nõuda.

Trahvid

Trahvidest saadud tulu kajastatakse hetkest, mil adressaati on Euroopa Liidu trahvi määramise otsuse vastuvõtmisest ametlikult teavitatud. Pärast trahvi määramise otsust peavad üksused, kellele trahv on määratud, kahe kuu jooksul alates teavitamise kuupäevast:

- kas otsusega nõustuma, millisel juhul nad peavad trahvi määratud tähtjaks ära maksma ning EL nõuab summa lõplikult sisse, või

b) otsusega mitte nõustuma, millisel juhul nad vaidlustavad selle ELi õiguse kohaselt.

Isegi kui otsus vaidlustatakse, tuleb trahv kolmekuulise tähtaja jooksul ära maksta, sest vaidlustamisel ei ole menetlust peatavat toimet (ELi toimimise lepingu artikkel 278). Laekunud summat kasutatakse sissenõutava summa kustutamiseks. Komisjoni peaarvupidaja nõusolekul võib aga ettevõtja esitada selle asemel asjaomase summa kohta pangatagatise. Sellisel juhul on trahv jätkuvalt sissenõutav summa. Kui ei saada ei raha ega tagatist ning on kahtlusi ettevõtja maksejõulisuse suhtes, siis kajastatakse nõude väärtuse vähendamine.

Kui ettevõtja vaidlustab otsuse ja on trahvi ajutiselt juba ära maksnud, kajastatakse seda summat tingimusliku kohustisena, või kui on tõenäoline, et Üldkohus võib teha otsuse ELi kahjuks, kajastatakse selle riski katteks ette nähtud eraldi. Kui selle asemel on antud tagatis, hinnatakse tasumata sissenõutav summa alla.

Kogunenud intresse, mille komisjon on saanud pangakontodelt, kus hoiustatakse laekunud maksed, kajastatakse tuluna ja võimalikke tingimuslikke kohustisi suurendatakse sellele vastavalt.

Alates 2010. aastast teostab komisjon kõigi ajutiselt makstud trahvide haldust spetsiaalse fondi (BUFI) kaudu. Vahendid investeeritakse finantsinstrumentidesse.

KAUBANDUSLIKEST TEHINGUTEST SAADUD TULUD

Kaupade ja teenuste müügist saadud tulu kajastatakse siis, kui olulised kaupade omandiõigusega kaasnevad riskid ja hüved ostjale üle lähevad. Teenuste osutamisega seotud tehingutest saadud tulu kajastamisel võetakse arvesse seda, mis täitmisetapis on tehing aruandekuupäeva seisuga.

Intressitulu ja -kulu

Intressitulu ja -kulu kajastatakse tulemiaruanDES tegeliku intressimäära meetodi kohaselt. Selle meetodi alusel arvutatakse finantsvara või -kohustise amortiseeritud väärtus ning jaotatakse intressitulu või -kulu asjaomase perioodi peale. Tegeliku intressimäära arvutamisel hindab Euroopa Liit rahavoogusid, võttes arvesse finantsinstrumendi kõiki lepingutingimusi (nt ettemakse võimalusi), kuid ei võta arvesse tulevast krediidikahju. Arvutus hõlmab kõiki lepingupoolte vahelisi makstud ja laekunud tasusid ja intressimäära punkte, mis on tegeliku intressimäära lahutamatu osa, tehingukulud ja kõiki muid hinnalisandeid ja allahindlusi.

Kui leitakse, et finantsvara või sarnaste finantsvarade rühma väärtus on krediidiriski tõttu langenud (3. etapp), kasutatakse intressitulu kajastamisel intressimäära, mida rakendatakse tulevaste rahavoogude diskonteerimisel väärtuse langusest tekkinud kahjumi hindamiseks.

Dividenditulu

Dividendi- ja samalaadsete väljamaksete tulu kajastatakse makse saamise õiguse kindlakstegemisel.

Tulu ja kulu õiglases väärtuses üle- või puudujäägina kajastatud finantsvaradest

See tähendab nende finantsvarade õiglase väärtuse suurenemist (tulu) ja õiglase väärtuse vähenemist (kulu), sealhulgas välisvaluutaga seotud ümberarvestamise tulemusel. Intressi kandvate finantsvarade puhul hõlmab see ka intressi. Vt ka lisade punkt 3.9.

Tulu finantstagatiste lepingutest

Finantstagatiste lepingutest saadav tulu (garantiipreemia) kajastatakse selle aja jooksul, mil EL on valmis finantstagatiste lepingu omanikule võimalikku krediidikahju hüvitama. Kohaldatavas amortisatsioonikavas võetakse arvesse aja möödumist ja tagatud riskipositsiooni mahtu. Tulu finantstagatiste lepingutest hõlmab ka finantstagatiste lepingute kohustise amortisatsiooni juhul, kui tagatis anti tasuta või ebaolulise tasu eest.

1.6.2. Kulud

Suurema osa ELi kuludest moodustavad mittekaubanduslike tehingute kulud. Need seonduvad makse saajatele tehtud ülekannetega ja neid võib olla kolme liiki: i) nõuded, ii) lepingupõhised ülekanded ja oma äranägemisel makstavad toetused ning iii) osamaksed ja annetused.

Ülekanne kajastatakse selle perioodi kuluna, mille jooksul toimusid ülekande aluseks olevad sündmused, tingimusel et asjaomast liiki ülekanne on lubatud õigusaktiga (finantsmäärus, personalieeskirjad või muu õigusakt) või on sõlmitud leping, mille alusel ülekanne on lubatud, abisaaja on täitnud kõik võimalikud rahastamiskõlblikkuse kriteeriumid ja summa suurus saab mõistlikult hinnata.

Kajastamiskriteeriumidele vastava maksenõude või kulutaotluse saamisel kajastatakse see kuluna rahastamiskõlbliku summa ulatuses. Eelarveaasta lõpu seisuga hinnatakse kantud rahastamiskõlblikke kulusid, mis kuuluvad abisaajatele tasumisele, kuid millest ei ole veel teatatud, ning kajastatakse need viitvõlgadena.

Kaupade ostu ja teenuste osutamisega seoses kantud kaubanduslike tehingute kulud kajastatakse siis, kui tarne on Euroopa Liidule üle antud ja ta on selle vastu võtnud. Neid hinnatakse algses arvel esitatud maksumuses. Peale selle kajastatakse tulemiaruaandes bilansipäeval hinnanguliselt kulud perioodi jooksul osutatud teenustele, mille eest ei ole veel arvet saadud või seda heaks kiidetud.

1.7. TINGIMUSLIKUD VARAD JA KOHUSTISED

1.7.1. Tingimuslikud varad

Tingimuslik vara on võimalik vara, mis tuleneb minevikus toimunud sündmustest ja mille olemasolu kinnitab ainult üks või mitu tulevikus toimuvat või mittetoimuvat sündmust, mis on ebakindlad ega allu täielikult ELi kontrollile. Tingimuslik vara kajastatakse, kui majanduslik kasu või teenusepotentsiaal on tõenäoline.

1.7.2. Tingimuslikud kohustised

Tingimuslik kohustus on võimalik kohustus, mis tuleneb minevikus toimunud sündmustest ja mille olemasolu kinnitab ainult üks või mitu tulevikus toimuvat või mittetoimuvat sündmust, mis on ebakindlad ega allu täielikult ELi kontrollile, või eksisteeriv möödunud sündmustest tekkinud kohustus, mida ei ole kajastatud, sest ei ole tõenäoline, et kohustuse tasumiseks on vaja vähendada ressursse majandusliku kasu või teenusepotentsiaali näol, või on tegu harva esineva juhuga, mil kohustuse summat ei saa piisava usaldusväärsusega mõõta. Tingimuslik kohustus kajastatakse, välja arvatud juhul, kui tõenäosus, et ressursid majandusliku kasu või teenusepotentsiaali näol vähenevad, on väike.

1.8. RAHAVOOGUDE ARUANNE

Rahavoogude teabe alusel hinnatakse seda, milline on ELi raha ja raha ekvivalentide genereerimise suutlikkus ja millised on ELi vajadused nende rahavoogude kasutamisel.

Rahavoogude aruanne on koostatud kaudsel meetodil. See tähendab, et eelarveaasta tulemit korrigeeritakse mõjuga, mida avaldavad mitterahalised tehingud, varasematest või tulevastest põhitegevusega seotud maksetest või -laekumistest tulenevad viitvõlad ja ettemaksed ning investeerimistegevuse rahavoogudega seotud tulud ja kulud.

Välisvaluutatehingutest tekkinud rahavood kirjendatakse ELi aruandlusvaluutas (eurodes), kohaldades välisvaluutas väljendatud summa suhtes rahavoo kuupäeval kehtinud euro ja välisvaluuta vahelist vahetuskurssi.

Rahavoogude aruaandes on perioodi rahavood kajastatud liigitatuna rahavoogudeks põhitegevusest, investeerimistegevusest ja finantseerimistegevusest.

Põhitegevus on ELi igasugune tegevus, välja arvatud investeerimis- ja finantseerimistegevus. See moodustab suurema osa läbiviidud tegevusest.

Investeerimistegevus on immateriaalse vara ja materiaalse põhivara soetamine ja võõrandamine ning raha ekvivalentide all kajastamata muude investeeringute soetamine ja võõrandamine. Investeerimistegevus ei hõlma abisaajatele antud laene, sest need moodustavad osa üldeesmärkidest ja seega ELi igapäevasest tegevusest. Eesmärk on kajastada ELi tehtud tegelikke investeeringuid.

Finantseerimistegevus on tegevus, mille tulemusel muutuvad võetud laenude suurus ja koosseis, välja arvatud abisaajatele antud kompensatsioonilaenude või materiaalse põhivara soetamiseks antud laenude puhul (mis kuuluvad põhitegevuse alla).

2. BILANSI LISAD

VARAD

2.1. IMMATERIAALNE VARA

	(miljonites eurodes)
<i>Bilansiline brutojääkmaksumus seisuga 31.12.2022</i>	1 849
<i>Lisandumine</i>	259
<i>Võõrandamine</i>	(25)
<i>Vara liikide vahelised ümberpaigutused</i>	0
<i>Muud muutused</i>	2
Bilansiline brutojääkmaksumus seisuga 31.12.2023	2 086
<i>Kogunenud amortisatsioon seisuga 31.12.2022</i>	(949)
<i>Aasta amortisatsioonikulud</i>	(181)
<i>Tühistatud amortisatsioonikulud</i>	–
<i>Võõrandamine</i>	21
<i>Vara liikide vahelised ümberpaigutused</i>	0
<i>Muud muutused</i>	0
Kogunenud amortisatsioon seisuga 31.12.2023	(1 110)
Bilansiline netojääkmaksumus seisuga 31.12.2023	976
<i>Bilansiline netojääkmaksumus seisuga 31.12.2022</i>	900

Eespool esitatud summad seonduvad peamiselt arvutitarkvaraga.

2.2. MATERIAALNE PÕHIVARA

Kosmosevarade kategooria hõlmab põhivara, mis on seotud kahe ELi kosmoseprogrammiga: globaalsed satelliitnavigatsioonisüsteemid, s.o Galileo ja Euroopa Geostatsionaarne Navigatsioonilisasüsteem (EGNOS), ja Maa seire Euroopa programm Copernicus. Veel mitte toimivate kosmosesüsteemide vara on kajastatud rubriigis „Ehitamisel olev vara“. Liidu kosmoseprogrammidega seotud vara ehitatakse Euroopa Kosmoseagentuuri (ESA) toel.

Praegu kuulub Galileo kogumisse 28 satelliiti. Lõplikul kujul hakkab Galileo kogum koosnema 30 satelliidist (sh 6 varusatelliiti). Galileo põhivara (nii satelliidid kui ka maaapealsed rajatised) jääkväärtus 31. detsembri 2023. aasta seisuga oli 2 487 miljonit eurot (2022. aastal 3 056 miljonit eurot). Ülejäänud ehitamisel oleva vara väärtus on kokku 2 479 miljonit eurot (2022. aastal 1 812 miljonit eurot).

Copernicuse programmis on kaheksa toimivat satelliiti ja 18 ehitamisel olevat satelliiti ja instrumenti. Copernicuse programmi põhivara jääkväärtus on kokku 438 miljonit eurot (2022. aastal 634 miljonit eurot). Veel 3 078 miljoni euro väärtuses on Copernicuse programmi satelliite kajastatud ehitamisel oleva varana (2022. aastal 2 583 miljonit eurot).

Kosmosevarade all on kajastatud ka EGNOSiga seotud maaapealne taristu 187 miljoni euro väärtuses (2022. aastal 106 miljonit eurot). Peale selle on 289 miljoni euro väärtuses EGNOSi vara ehitamisel oleva vara hulgas (2022. aastal 292 miljonit eurot).

29. aprillil 2024 müüs Euroopa Komisjon Brüsselis asuvad 23 hoonet SFPIMile (Société Fédérale de Participations et d'Investissement, Belgia riiklik fond) kogumüügihinnaga 900 miljonit eurot. Kõnealuste hoonete raamatupidamislik väärtus 31. detsembri 2023. aasta seisuga oli 437 miljonit eurot. Müügist saadud tulu reinvesteeritakse, et rahastada uusi hooned, tasuda järelejäänud hüpoteeklaene ja renoveerida olemasolevad hooned. Kuigi müügileping on sõlmitud kõigi 23 hoone kohta, antakse need üle järk-järgult ja viimased hooned vabastatakse 2029. aasta septembris.

Materiaalne põhivara

(miljonites eurodes)

	Maa ja hooned	Kosmose- varad	Seadmed	Sisustus ja sõidukid	Arvuti- riistvara	Muu	Kapitalirent	Ehitamisel olev vara	Kokku
Bilansiline brutojääkmaksumus seisuga 31.12.2022	6 608	7 603	572	280	838	367	2 675	4 995	23 937
Lisandumine	21	–	23	13	73	21	74	1 450	1 675
Võõrandamine	2	–	(20)	(11)	(50)	(22)	(1)	–	(102)
Vara liikide vahelised ümberpaigutused	401	99	0	0	0	4	(370)	(136)	(0)
Muud muutused	2	–	(0)	–	1	0	–	(0)	3
Bilansiline brutojääkmaksumus seisuga 31.12.2023	7 034	7 702	575	283	863	370	2 378	6 308	25 513
Kogunenud amortisatsioon seisuga 31.12.2022	(4 016)	(3 807)	(494)	(209)	(630)	(288)	(1 574)		(11 015)
Aasta amortisatsioonikulud	(150)	(785)	(33)	(16)	(102)	(22)	(93)		(1 200)
Tühistatud amortisatsioonikulud	0	–	0	0	1	0	–		1
Võõrandamine	(2)	–	19	11	50	21	1		100
Vara liikide vahelised ümberpaigutused	(250)	–	(0)	0	(0)	0	250		0
Muud muutused	0	–	0	0	(0)	(0)	–		(0)
Kogunenud amortisatsioon seisuga 31.12.2023	(4 417)	(4 591)	(507)	(214)	(681)	(288)	(1 416)		(12 114)
BILANSILINE NETOJÄÄKMAKSUMUS SEISUGA 31.12.2023	2 617	3 111	68	69	181	82	962	6 308	13 399
BILANSILINE NETOJÄÄKMAKSUMUS SEISUGA 31.12.2022	2 592	3 796	78	71	208	79	1 101	4 995	12 922

2.3. KAPITALIOSALUSE MEETODIL ARVESTATUD INVESTEERINGUD

ELi osalust Euroopa Investeeringufondis (EIF), kus ELi esindab komisjon, käsitletakse osalusena sidusettevõttes ja selle üle peetakse arvestust kapitaliosaluse meetodil. EIF on ELi finantsinstitutsioon, mis on spetsialiseerunud riskikapitali ja tagatiste andmisele väikestele ja keskmise suurusega ettevõtetele (VKEd). EIF toimib avaliku ja erasektori partnerlusena. Tema liikmeteks on Euroopa Investeeringupank (EIP), EL ja rühm finantseerimisasutusi.

31. detsembril 2023 oli ELi osalus EIFis 29,7 % (2022. aastal 30 %) ja hääleõigus EIFis 29,7 % (2022. aastal 30 %). Vastavalt oma põhikirjale peab EIF eraldama vähemalt 20 % oma aasta netomajandustulemusest põhikirjaga kehtestatud reservi, kuni reservi kogusumma moodustab 10 % märgitud kapitalist. See reserv ei ole jaotatav.

Alljärgnevas tabelis on esitatud ELi osaluse muutumine EIFis aruandeaastal.

(miljonites eurodes)	
	Euroopa Investeeringufond
Osalus seisuga 31.12.2022	1 313
Sissemaksed	–
Saadud dividendid	(4)
Osakaal netomajandustulemuses	67
Osakaal netovaras	(11)
Osalus seisuga 31.12.2023	1 365

Ülevaade EIFi finantsteabest.

(miljonites eurodes)		
	31.12.2023	31.12.2022
	EIF kokku	EIF kokku
Varad	6 554	5 504
Kohustised	(1 959)	(1 127)
Tulud	452	340
Kulud	(218)	(261)
Ülejääk/(puudujääk)	234	79

Eespool esitatud finantsteabe võrdlus osalusega Euroopa Investeeringufondis.

(miljonites eurodes)		
	31.12.2023	31.12.2022
Sidusettevõtte netovara	4 595	4 377
EÜ osalus EIFis	29,7 %	30,0 %
Bilansiline jääkmaksumus	1 365	1 313

EL, keda esindab komisjon, oli 31. detsembri 2023. aasta seisuga sisse maksnud 20 % oma märgitud osalusest ELFi kapitalis, sissemaksmata summa on järgmine.

(miljonites eurodes)

	ELFi kapital kokku	ELi märgitud kapital
Aksiakapital kokku	7 370	2 190
Sissemakstud	(1 474)	(438)
Sissemaksmata	5 896	1 752

2.4. FINANTSVARAD

(miljonites eurodes)

	Lisade punkt	31.12.2023	31.12.2022
Pikaajalised			
Amortiseeritud väärtuses kajastatavad finantsvarad	2.4.1	242 265	199 918
Õiglates väärtuses üle- või puudujäägina kajastatavad finantsvarad	2.4.2	32 018	26 513
		274 283	226 431
Lühiajalised			
Amortiseeritud väärtuses kajastatavad finantsvarad	2.4.1	4 612	4 437
Õiglates väärtuses üle- või puudujäägina kajastatavad finantsvarad	2.4.2	6 476	4 544
		11 088	8 981
Kokku		285 370	235 412

2.4.1. Amortiseeritud väärtuses kajastatavad finantsvarad

(miljonites eurodes)

	Lisade punkt	31.12.2023	31.12.2022
Taasterahastule „NextGenerationEU“ ja finantsabi antud laenud	2.4.1.1	246 622	204 103
Muud laenud	2.4.1.2	255	251
Kokku		246 877	204 354
Pikaajalised		242 265	199 918
Lühiajalised		4 612	4 437

2.4.1.1. Taasterahastule „NextGenerationEU“ ja finantsabi antud laenud

(miljonites eurodes)

	Taasterahastu „NextGenerationEU“	TERA	EFSM	Maksebilansi toetamise mehhanism	Makromajanduslik finantsabi	Euratom	Kokku
Kokku seisuga 31.12.2022	45 340	99 130	46 587	201	12 613	232	204 103
Uued laenud (nimiväärtus)	34 084	–	–	–	18 290	–	52 374
Tagasimaksed	–	–	(3 500)	–	(60)	(13)	(3 573)
Bilansilise maksumuse muutused	165	(145)	7	0	350	(0)	377

(miljonites eurodes)

	Taasterahastu „NextGenerationEU“	TERA	EFSM	Maksebilansi toetamise mehhanism	Makromajanduslik finantsabi	Euratom	Kokku
Väärtuse languse muutused	–	–	–	–	(6 664)	5	(6 659)
Kokku seisuga 31.12.2023	79 589	98 984	43 095	201	24 528	224	246 622
Pikaajalised	79 240	98 880	40 084	200	23 530	210	242 144
Lühiajalised	349	104	3 010	1	998	14	4 477

Laenude nimiväärtus 31. detsembri 2023. aasta seisuga oli 254,1 miljardit eurot (2022. aastal 205,3 miljardit eurot), millest 174,9 miljardit eurot moodustavad finantsabiks antud laenud ja 79,2 miljardit eurot taasterahastu „NextGenerationEU“ laenud taaste- ja vastupidavusrahastu ja kava „REPowerEU“ programmidele.

Rida „Väärtuse languse muutused“ vastab eeldatava krediidikahju väärtuse ümberhindamisele 31. detsembri 2023. aasta seisuga. Rida „Bilansilise maksumuse muutused“ vastab kogunenud intresside muutustele ja hinnalisandite/allahindluste muutustele (uued hinnalisandid/allahindlused ja amortisatsioon).

Finantsabi programmid toimivad samade tingimuste põhimõtte alusel, välja arvatud rahastamisvahend „Makromajanduslik finantsabi+“. See tähendab, et antud laene rahastatakse samaväärsete ja samadel tingimustel võetud laenudega. Laenude tähtsajad on samad ning laenusaja peab hüvitama laenu võtmisega kaasnevad hinnalisandid/allahindlused ja kulud. Tähtsaja saabudes tasub laenusaja komisjonile ja komisjon maksab võetud laenu tagasi. Taasterahastu „NextGenerationEU“ ja rahastamisvahendi „Makromajanduslik finantsabi+“ laenude puhul sellist antud laenude ja võetud laenude samade tingimuste põhimõtet ei järgita (nende laenude rahastamise üksikasjade kohta vt lisade punkt 2.11.1.1).

Taasterahastu „NextGenerationEU“ (taaste- ja vastupidavusrahastu / kava „REPowerEU“)

Taaste- ja vastupidavusrahastu on 2021. aastal loodud ajutine rahastamisvahend, mis aitab liikmesriikide majandusel taastuda koroonaviiruse pandeemiast ning tulla toime rohe- ja digipöördega. Euroopa Liidu taasterahastu „NextGenerationEU“ raames võtab komisjon laenuks rahalisi vahendeid, mida kasutatakse taaste- ja vastupidavusrahastust liikmesriikide reformide ja investeeringute rahastamiseks. Need peavad olema kooskõlas ELi prioriteetidega ning suunatud majandus- ja sotsiaalpoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta raames esitatud riigipõhiste soovitusete kindlakstehtud probleemide lahendamisele. Rahastamine võib toimuda laenu (tagasimakstava toetuse) või toetuse (tagastamatu toetuse) vormis (vt lisade punkt 2.5). Liikmesriigid võivad saada rahalisi vahendeid eelnevalt kokkulepitud laenude ja toetuste eraldise piires. Toetuse kasutamiseks peavad liikmesriigid esitama Euroopa Komisjonile oma riiklikud taaste- ja vastupidavuskavad. Igas kavas on kehtestatud reformid ja investeeringud, mis tuleb rakendada 2026. aasta lõpuks ning mille kohta on määratletud selged eesmärgid ja sihid, mida Euroopa Komisjon peab analüüsima ja mille Euroopa Ülemkogu peab heaks kiitma. Taaste- ja vastupidavusrahastu laene saab välja maksta kuni 31. detsembrini 2026, kuid ainult siis, kui on saavutatud kokkulepitud eesmärgid ja sihid.

2023. aastal muudeti taaste- ja vastupidavusrahastu määrust, mis võimaldas liikmesriikidel lisada oma riiklikesse taaste- ja vastupidavuskavadesse REPowerEU peatüki. REPowerEU eesmärkide saavutamiseks võivad liikmesriigid rahastada investeeringuid ja reforme. Rahastada võib ka laenude kaudu, kasutades taaste- ja vastupidavusrahastu laenuvõimalusi, mida liikmesriigid ei ole veel taotlenud.

31. detsembri 2023. aasta seisuga oli allkirjastatud 290,9 miljardi euro väärtuses laenulepinguid; sellest summast oli juba välja makstud 79,2 miljardit eurot (5,4 miljardi euro väärtuses väljamakseid olid seotud kavaga „REPowerEU“).

Eriolukorras töötuseriski leevendamiseks pakutava ajutise toetuse Euroopa rahastu (TERA)

TERA on Euroopa rahastu, mille eesmärk on aidata säilitada inimeste tööd ja töökohti, mida koroonaviiruse pandeemia on mõjutanud. Rahastu võimaldab liikmesriikidel taotleda ELi finantsabi, et aidata rahastada järsult ja oluliselt suurenenud riiklikke avaliku sektori kulutusi seoses liikmesriikide lühendatud tööaja kavade ja samalaadsete meetmetega, muu hulgas füüsilisest isikust ettevõtjate puhul, või teatavate eelkõige töökohal kriisile reageerimiseks kohaldatavate tervisemeetmetega. Sellest võidakse anda kuni 100 miljardi euro ulatuses finantsabi mõjutatud liikmesriikidele antavate laenude näol.

Rahastu kasutamise võimalus lõppes 31. detsembril 2022 ja väljamaksmata summasid ei ole.

Euroopa finantsstabiilsusmehhanism (EFSM)

Euroopa finantsstabiilsusmehhanism võimaldas anda finantsabi liikmesriigile, kes on raskustes või kellel on tõsine oht sattuda suurtesse raskustesse, mida põhjustavad temast olenematud erandlikud asjaolud. Abi võidi anda laenu või krediidiiliini vormis. Programm on lõppenud, kuid selle raames täidetakse jätkuvalt konkreetseid ülesandeid, näiteks pikendatakse laenude tähtaegu.

Maksebilansi toetamise mehhanism

Tegemist on poliitilise finantsinstrumendiga, millest antakse keskpika tähtajaga finantsabi nendele liikmesriikidele, kus ei ole käibel euro. See võimaldab anda laene liikmesriikidele, kelle maksebilanss või kapitali liikumine on sattunud raskustesse või kelle puhul selline oht on suur. Rahastamisvahendist antavate laenude jäägi ülempiir on 50 miljardit eurot. Sõlmitud laenulepingute alusel väljavõtmata summasid ei ole.

Makromajanduslik finantsabi

Makromajanduslik finantsabi on ELi rahaline abi partnerriikidele, kellel on maksebilansi kriis. Makromajanduslik finantsabi võib olla keskmise või pika tähtajaga laen või toetus või mõlema asjakohane kombinatsioon ja tavaliselt lisandub see rahastamisele, mida pakutakse IMFi toetatavate kohandamis- ja reformiprogrammide raames.

Aasta lõpu seisuga maksmisele kuuluvate makromajandusliku finantsabi laenude kogu nominaalne riskipositsioon oli 33,2 miljardit eurot, millest 29,6 miljardit eurot on Ukrainale. Selle hulka kuulub 2023. aastal välja makstud 18 miljardit eurot, millega toetada Ukraina majanduslikku stabiliseerimist ning tugevdada riigi vahetut vastupanuvõimet pärast seda, kui Venemaa oli alustanud provotseerimata ja põhjendamatut agressioonisõda (rahastamisvahend „Makromajanduslik finantsabi+“).

Makromajandusliku finantsabi laenud ja nendega seoses võetud laenud (välja arvatud rahastamisvahend „Makromajanduslik finantsabi+“) kaetakse ühise eraldisfondi varadega (vt lisade punkt **2.4.2.1**) esimese 9 % kahjumi puhul ja seejärel vajaduse korral ELi eelarvest. Pealegi on 2022. aastal Ukrainale välja makstud erakorraline makromajanduslik finantsabi summas 6 miljardit eurot kaetud ka liikmesriikide tagatistega 61 % ulatuses riskipositsioonist (lisaks esimesele 9 %-le kahjule, mis kaetakse ühisest eraldisfondist, ja ülejäänud 30 %-le kahjule, mis on tagatud ELi eelarvest). Euroopa Komisjon oli 31. detsembri 2023. aasta seisuga saanud tagatise kogusummas 3,5 miljardit eurot ja ülejäänud tagatised saadi 30. aprilliks 2024. Ukrainale 2023. aastal rahastamisvahendist „Makromajanduslik finantsabi+“ välja makstud laenudega seoses ei ole ühisest eraldisfondis eraldatud ega hoitavaid varasid. Kohustuste täitmata jätmise korral võib komisjon ELi võla teenindamiseks nõuda liikmesriikidelt vahendeid kasutatava omavahendite varu ulatuses (vt ka lisade punkt **6.6**).

31. detsembri 2023. aasta seisuga oli makromajandusliku finantsabi laenude väärtuse allahindlus 9,0 miljardit eurot (2022. aastal 2,3 miljardit eurot), millest 8,8 miljardit eurot on seotud Ukrainale antud laenudega. Väärtuse suurem langus on seotud Ukrainale 2023. aastal rahastamisvahendist „Makromajanduslik finantsabi+“ välja makstud 18 miljardi euro väärtuses uute laenudega. Summad, mille Ukraina pidi 2023. aastal tasuma, maksti õigeaegselt ja majandusaasta aruande koostamise ajal ei ole maksete võlgnevusi, kuid vastavalt raamatupidamiseeskirjadele kajastab väärtuse allahindlus kogu ulaea eeldatavat krediidi kahju, mida märkimisväärse ebakindluse tõttu hinnatakse eriti konservatiivselt.

2023. aastal andis EL Ukrainale erakorralistelt makromajandusliku finantsabi laenudelt kogunenud intressi jaoks 100 miljoni euro ulatuses intressitoetusi. See kujutab endast laenuitingimuste muutmist (vt ka lisade punktid **3.15** ja **6.5**) ning seda on arvesse võetud eelmises tabelis real „Bilansilise maksumuse muutused“.

31. detsembri 2023. aasta seisuga moodustavad tingimuslikud väljavõtmata summad sõlmitud makromajandusliku finantsabi laenulepingute alusel 95 miljonit eurot (2022. aastal 285 miljonit eurot).

Euroopa Aatomienergiaühenduse (Euratom) laenud

Euroopa Aatomienergiaühendus annab laenusid nii liikmesriikidele kui ka kolmandatele riikidele ja nende üksustele energeetika rajatistega seonduvate projektide rahastamiseks. Euratomi kõikidest 31. detsembri 2023. aasta seisuga tasumata laenudest väärtuses 313 miljonit eurot on 300 miljonit eurot (nimiväärtuses) seotud Ukraina tagatud laenudega Energoatomile. Nende laenude kohta on kajastatud 90 miljoni euro suurune väärtuse languse allahindlus. Sõlmitud laenulepingute alusel väljavõtmata summasid ei ole.

Laenude tegelikud intressimäärad (väljendatud intressimäärade vahemikuna)

	31.12.2023	31.12.2022
Taasterahastu „NextGenerationEU“	0,15 % – 3,56 %	0,14 % – 2,54 %
TERA	(0,48) % – 2,78 %	(0,48) % – 2,78 %
EFSM	(0,03) % – 3,79 %	(0,03) % – 3,79 %
Maksebilansi toetamise mehhanism	2,95 %	2,95 %
Makromajanduslik finantsabi	(0,14) % – 3,86 %	(0,14) % – 3,70 %
Euratom	(0,08) % – 4,14 %	(0,08) % – 1,53 %

ELi eelarvelised tagatised

ELi eelarvest on tagatud laenud, mida komisjon võtab taasterahastu „NextGenerationEU“ ja finantsabi programmide alusel antavate laenude rahastamiseks. Kui tulevikus tekib tasumata laenusummasid, siis võib olla vaja maksta vastavad võetud laenusummad tagasi ELi eelarvest.

- Ühtse rahastamisviisi (taasterahastu „NextGenerationEU“ ja rahastamisvahend „Makromajanduslik finantsabi+“) alusel võetud laenud ning laenud, mis on võetud seoses Euroopa finantsstabiilsusmehhanismi ja maksebilansi toetamise mehhanismi laenudega liikmesriikidele, on tagatud üksnes ELi eelarvega;
- seoses TERAgas võetud laenud on tagatud ELi eelarvega ja seda toetavad liikmesriikide tagatised 25 miljardi euro ulatuses;
- makromajandusliku finantsabi raames võetud laenud kolmandatele riikidele laenu andmiseks on esmalt tagatud ühisest eraldisfondist (vt lisade punkt 2.4.2.1) ja seejärel ELi eelarvest, välja arvatud Ukrainale antud erakorralised makromajandusliku finantsabi laenud summas 6 miljardit eurot, mida pärast esimest 9 % kahjust, mis on tagatud ühisest eraldisfondist, tagavad 61 % ulatuses liikmesriigid, ning
- Euratomi raames võetud laenud on esmalt tagatud kolmandate isikute tagatistega, seejärel ühisest eraldisfondist (vt lisade punkt 2.4.2.1) ja siis ELi eelarvest.

Täpsemad üksikasjad on esitatud lisade punktis 6.6.

Ühendkuningriigi kohustused seoses ELi lahkumisega

Kooskõlas väljaastumislepingu artikliga 143 vastutab Ühendkuningriik liidu ees oma osa eest tingimuslikes finantskohustustes, mis on seotud finantsabiks antud laenudega (EFSM, makromajanduslik finantsabi, maksebilansi toetamise mehhanism ja Euratom), mis kiideti heaks või mille kohta tehti otsus väljaastumise kuupäevaks (31. jaanuar 2020). Artikli 143 kohaselt on Ühendkuningriik enne väljaastumise kuupäeva heakskiidetud finantsabiks antud laenu makseviivituste korral liidu ees vastutav oma osa eest maksetes, mille liit on makseviivitusega toimingutega seoses teinud, välja arvatud juhul, kui selle summa saab katta Ühendkuningriigi osaga ühise eraldisfondi välistegevuse tagatisfondi osas hoitavates eraldistes, kui see on asjakohane (st makromajanduslik finantsabi ja Euratomi laenud kolmandates riikides) (vt lisade punkt 4.1.1).

ELi täitmata tingimuslik kohustus seoses eespool nimetatud finantsabiks antud laenudega oli väljaastumiskuupäeval 53,9 miljardit eurot. Pärast seda kuupäeva tehtud tagasimaksete tulemusel on ELi tagatisega kaetud laenude väärtus 31. detsembri 2023. aasta seisuga 48,8 miljardit eurot, milles Ühendkuningriigi osa on 6,1 miljardit eurot.

2.4.1.2. Muud laenud

Need hõlmavad kolme liiki laene.

- ELi eelarveprogrammidest (nt põllumajanduse ja elektrifitseerimise rahastamise algatused ning ELi tööhõive ja sotsiaalse innovatsiooni programmi alusel) antud laenud. 31. detsembri 2023. aasta seisuga oli selliseid laene antud kokku 77 miljoni euro väärtuses (2022. aastal 79 miljonit eurot).

- b) Üleantud laenud. Need laenud maksab välja EIP ning need tagatakse EFSI ja EIP välislaenude andmise volituse programmidest. Need laenud olid makseviivitusega; komisjon maksis sissenõutud tagatise välja ja seega on tal neile sissenõudeõigus. Seetõttu kajastatakse neid laene nüüd ELi bilansis. 31. detsembri 2023. aasta seisuga on komisjonil seoses selliste laenudega sissenõudeõigus 1,0 miljardi euro ulatuses, mis hõlmab kogunenud intressi (2022. aastal 1,0 miljardit eurot). Eeldatavat krediidikahju arvesse võttes on bilansis kajastatud summa aga 56 miljonit eurot (2022. aastal 126 miljonit eurot).
- c) 122 miljoni euro ulatuses tähtjalisi hoiuseid (2022. aastal 46 miljonit eurot), mille tähtaeg on üle kolme kuu ja mis ei vasta raha ekvivalendi määratlusele.

2.4.2. Õiglases väärtuses üle- või puudujäägina kajastatavad finantsvarad

(miljonites eurodes)			
	Lisade punkt	31.12.2023	31.12.2022
Finantsvarad õiglases väärtuses üle- või puudujäägina (mitte-tuletisinstrumentid)	2.4.2.1	37 402	30 073
Finantsvarad õiglases väärtuses üle- või puudujäägina (tuletisinstrumentid)	2.4.2.2	1 091	984
Kokku		38 493	31 057
Pikaajalised		32 018	26 513
Lühiajalised		6 476	4 544

2.4.2.1. Finantsvarad õiglases väärtuses üle- või puudujäägina (mitte-tuletisinstrumentid)

Õiglases väärtuses üle- või puudujäägina kajastatud finantsvarad (mitte-tuletisinstrumentid) liigi kaupa

(miljonites eurodes)		
	31.12.2023	31.12.2022
Võlaväärtpaberid	29 703	24 647
Rahaturufondid, börsil kaubeldavad fondid ja investeringud ühistesse portfellidesse	4 806	2 895
Muud omakapitaliinvesteringud	2 893	2 532
Kokku	37 402	30 073
Pikaajalised	30 967	25 534
Lühiajalised	6 435	4 539

Võlaväärtpaberid on peamiselt riikide ja äriühingute võlakirjad. Neid hoitakse fondides (portfellides), mida haldab komisjon (peamiselt ühine eralfondid või BUFI) või ELi nimel EIP (peamiselt programm „Horisont 2020“ ja innovatsioonifond). Portfelli tulemuslikkust hinnatakse õiglase väärtuse (turuväärtuse) alusel. 31. detsembri 2023. aasta seisuga oli väärtpaberite laenuprogrammide raames laenuks antud väärtpaberite turuväärtus 3,2 miljardit eurot (2022. aastal 0,4 miljardit eurot). Nende laenuks antud väärtpaberite kajastamist ELi bilansis ei lõpetata, sest riskid ja hüved kuuluvad endiselt ELile.

Rahaturufondid on usaldusfondid, mis investeerivad lühiajalistesse võlaväärtpaberitesse (nt EIP ühtne fond). Börsil kaubeldavad fondid on investeerimisfondid, millega kaubeldakse väärtpaberibörsidel. Need jälgivad indekseid ning hoiavad selliseid varasid nagu aktsiad, võlakirjad, valuutad ja futuurlepingud. Investeringud ühistesse portfellidesse on ELi vahendid Euroopa ühendamise rahastu ja programmi „Horisont 2020“ raames, mis on ühendatud liikmesriikide vahenditega programmist „NER300“. Neid kasutatakse tagatiste andmiseks EIP rahastamis- ja investeerimistegevusele.

Muud omakapitaliinvesteringud osutavad peamiselt ELi eelarvevahendite rakenduspartnerite kaudu investeerimisele riskikapitalifondidesse või muud liiki investeerimisfondidesse ELi poliitikaeesmärkide täitmiseks, näiteks selleks, et parandada juurdepääsu rahalistele vahenditele VKEdes loomiseks, teadusuuringuteks ja innovatsiooniks ning taristu tarbeks nii ELis kui ka mujal.

Õiglases väärtuses üle- või puudujäägina kajastatud finantsvarad (mitte-tuletisinstrumendid) programmi kaupa

(miljonites eurodes)

	31.12.2023	31.12.2022
<i>Innovatsioonifond</i>	8 754	6 476
<i>BUFI investeeringud</i>	2 268	2 015
<i>Likvideeritav ESTÜ</i>	1 219	1 222
<i>EBRD</i>	188	188
<i>Euroopa välisteenistuse kohaliku personali pensionikava</i>	97	84
	12 526	9 985
<i>Eelarveliste tagatiste fondid:</i>		
<i>ühine eraldisfond</i>	18 698	14 057
	18 698	14 057
<i>ELi eelarvest rahastatavad finantsinstrumendid:</i>		
<i>programmid „Horisont 2020“ ja „Euroopa horisont“</i>	3 872	3 766
<i>Euroopa ühendamise rahastu</i>	731	697
<i>ELi VKEd e omakapitalirahastud</i>	485	512
<i>Euroopa Kagu-Euroopa Fond</i>	233	214
<i>Loodussäästliku Majanduskasvu Fond</i>	116	107
<i>energiatõhususe rahastamisvahend</i>	110	109
<i>Muud</i>	630	628
	6 178	6 031
Kokku	37 402	30 073
<i>Pikaajalised</i>	30 967	25 534
<i>Lühiajalised</i>	6 435	4 539

Innovatsioonifond

Innovatsioonifond loodi Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga (EL) 2018/410 ⁽²²⁾ ning sellega luuakse liidus lubatud heitkoguste ühikutega kauplemise süsteem. Eesmärk on kasutada saadud tulu, et toetada innovatsiooni teatavates sektorites vähese CO₂ heitega tehnoloogia ja protsesside valdkonnas. Innovatsioonifond saab tulu 450 miljoni lubatud heitkoguste ühiku järkjärgulisest monetariseerimisest ja programmi „NER300“ raames kasutatavast 300 miljoni lubatud heitkoguste ühikust saadavatest võimalikest kulutamata vahenditest (vt lisade punkt 3.8). Kuni vahendite kavandatud otstarbel kasutamiseni haldab neid EIP, investeerides need võlaväärtpaberitesse. Suurenemine 2023. aastal on peamiselt tingitud saadud enampakkumistulust, kuid ka portfelli 0,5 miljardi euro suurusest kasvust.

BUFI investeeringud

Komisjon lõi eelarvetrahvide fondi („Budget Fines“ – BUFI) ettevõtjatele tehtud vaidlustatud trahvidest ajutiselt saadud raha haldamiseks. Konkreetse trahvi kohta lõpliku kohtuotsuse tegemiseni investeerib komisjon selle raha võlainstrumentidesse.

⁽²²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. märtsi 2018. aasta direktiiv (EL) 2018/410, millega muudetakse direktiivi 2003/87/EÜ eesmärgiga hoogustada heitkoguste kulutõhusat vähendamist ja süsinikdioksiidiheite vähendamist toetavaid investeeringuid, ning otsust (EL) 2015/1814 (ELT L 76, 19.3.2018, lk 3).

Likvideeritav ESTÜ

ESTÜ asutamisleping aegus 23. juulil 2002 ja kõik ESTÜ varad anti üle Euroopa Liidule. Varad määrati sihtotstarbeliselt teadusuuringuteks sõe- ja terasetööstusega seotud sektorites, näiteks murranguliste tehnoloogiate jaoks, mille tulemusel oleks võimalik toota terast peaaegu süsinikdioksiididehieteta. Kuni vahendite teadusuuringute eesmärkidel eraldamiseni investeerib komisjon need võlaväärtpaberitesse.

Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupank

ELil on finantsinvesteering Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupanga (EBRD) kapitalis. 31. detsembri 2023. aasta seisuga kuulus ELile 90 044 osakut (2022. aastal 90 044 osakut), mis on 3 % kogu märgitud aktsiakapitalist. EL märkis kokku 900 miljoni euro ulatuses aktsiakapitali, millest 713 miljonit eurot on praegu sisse maksmata. Vastavalt EBRD asutamislepingule kehtivad aktsionäride suhtes teatavad lepingulised piirangud, näiteks ei ole osakud võõrandatavad ja neid ostetakse tagasi maksimaalselt algse ostumaksumusega. EL kajastab oma investeeringut EBRDsse õiglases väärtuses. Algset ostumaksumust loetakse õiglase väärtuse parimaks hinnanguks, eelkõige eespool nimetatud lepinguliste piirangute tõttu. Ehkki EBRD aktsiad ei ole noteeritud ühelgi börsil, näitasid hiljutised investeerimisobjekti omakapitalitehingud (kapitali emissioon nimiväärtuses), et praeguses olukorras on maksumus õiglase väärtuse parim hinnang.

Ühine eraldisfond

EL annab finantspartneritele tagatise omakapitaliinvesteeringutest ja antud laenudest tuleneva kahjumi katmiseks (vt lisade punkt 4.1 ELi eelarveliste tagatiste kohta). Vastavalt õigusaktidele eraldatakse ELi eelarvest järguti raha, et maksta partneritele nende tagatistega kaetud kahju eest. ELi eelarvest eraldatakse raha ka selleks, et maksta tagasi võetud laenu juhul kui kolmandatele riikidele antud makromajandusliku finantsabi ja Euratomi laenu tagasimaksmises esineb viivitusi.

Kooskõlas finantsmäärusega lõi komisjon ühise eraldisfondi, et hallata eraldatud raha (eraldisi) ühes ühises portfellis. Raha investeeritakse võlaväärtpaberitesse, rahaturufondidesse ja börsil kaubeldavatesse fondidesse. Lisaks ELi eelarve eraldistele saab ühine eraldisfond makseviivitusega toimingutest sissenõutud vahendeid, tulu oma investeeringutelt ja ELi tasusid finantspartneritelt. Ühine eraldisfond võib vastu võtta ka vabatahtlikke sissemakseid liikmesriikidelt ja teistelt rahastajatelt, kes seeläbi suurendavad kasutatavaid ELi eelarvelisi tagatiseid.

Tehtavad sissemaksed jagatakse ühises eraldisfondis sõltuvalt rahastamises osalevale programmile osadesse. Antud tagatiste jaoks vajalike eraldiste tegemine on kehtestatud neid programme käsitlevates õigusaktides. ELi eelarvega koondatakse need individuaalselt eraldatud vahendid ühisesse eraldisfondi, et optimeerida varade haldamist.

31. detsembri 2023. aasta seisuga suurenesid ühise eraldisfondi varad, kuna eelarvelistest tagatistest moodustuvad vajalikud eraldised ja portfell on kasvanud 0,9 miljardi euro võrra. Varade kogumaht oli 18,7 miljardit eurot, millest 16,7 miljardit eurot investeeriti võlaväärtpaberitesse, 0,4 miljardit eurot rahaturufondidesse ja 1,6 miljardit eurot börsil kaubeldavatesse fondidesse.

Programmid „Horisont 2020“ ja „Euroopa horisont“

Vastavalt ELi määrusele, millega luuakse teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm „Horisont 2020“ aastateks 2014–2020, on loodud uued rahastamisvahendid, et parandada teadustöö ja innovatsiooniga tegelevate üksuste rahastamisvõimalusi. Need rahastamisvahendid on:

- *InnovFin teadustöö ja innovatsiooni laenu- ja garantiiteenus*, mille abil komisjon jagab EIP uute rahastamistingute portfelliga seotud finantsriske,
- *InnovFin VKEd tagatissüsteem, sealhulgas VKEsid käsitleva algatuse piiristamata garantii vahend (SIUGI)* – EIP hallatavad tagatisrahastud, mis pakuvad finantsvahendajatele uute laenuportfellide jaoks garantiisid ja edasigarantiisid (SIUGI raames jagab komisjon koos liikmesriikide, EIFi ja EIPga antud garantiiga seotud finantsriske),
- EIFi hallatav *InnovFin teadustöö ja innovatsiooni omakapitalirahastu*, mis pakub investeeringuid riskikapitalifondidesse, ja

- Euroopa Innovatsiooninõukogu fond, mis pakub omakapitali kaudu rahastamist innovatsiooni ja turuleviimisega seotud tegevuse kiirendamiseks. Euroopa Innovatsiooninõukogu fondi rahastatakse programmist „Euroopa horisont“ ja „Horisont 2020“.

Euroopa ühendamise rahastu

Vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) nr 1316/2013⁽²³⁾ on Euroopa ühendamise rahastu võlainstrument loodud eesmärgiga lihtsustada transpordi-, telekommunikatsiooni- ja energiaspektori taristuprojektide juurdepääsu rahastamisele. Seda haldab ELiga sõlmitud lepingu alusel EIP. Euroopa ühendamise rahastu pakub võlapõhisele rahastamisele kõrgema nõudeõiguse järguga ja allutatud laenu kujul riskijagamise instrumenti, toetades samuti ELi tagatud projektivõlakirju.

ELi VKEd e omakapitalirahastud

Need on omakapitaliinstrumendid, mida rahastati EIFi halduses olevast COSME programmist, konkurentsivõime ja uuendustegevuse raamprogrammist, mitmeaastastest programmist ning majanduskasvu ja tööhõive algatusest. Kõigi nende programmidega toetatakse käivitumis- ja kasvuetapis ELi VKEd e loomist ja rahastamist, tehes selleks investeeringuid sobivatesse spetsialiseerunud riskikapitali fondidesse.

Õiglase väärtuses üle- või puudujäägina kajastatavate finantsvarade (mitte-tuletisinstrumendid) õiglase väärtuse hierarhia

	(miljonites eurodes)	
Finantsvara liik	31.12.2023	31.12.2022
1. tase. Aktiivsetel turgudel noteeritud hinnad	31 477	24 677
2. tase. Muud jälgitavad sisendid kui noteeritud hinnad	3 230	3 061
3. tase. Hindamismeetodid, mille sisendid ei põhine jälgitavatel turuandmetel	2 695	2 335
Kokku	37 402	30 073

Aruandeperioodil ei tehtud ümberpaigutusi õiglase väärtuse hierarhia 1. ja 2. taseme vahel.

Finantsvarad (mitte-tuletisinstrumendid), mille puhul kasutatakse hindamismeetodeid, mille sisendid ei põhine jälgitavatel turuandmetel (3. tase) – kooskõlastav võrdlus

	(miljonites eurodes)
Õiglase väärtuse muutused	
Algsaldo seisuga 1.1.2023	2 335
Perioodi jooksul tehtud investeeringud	557
Põhiosa tagasimaksed	(77)
Arveldatud tulud	(51)
Perioodi kasum või kahjum üle- või puudujäägina	(67)
Ümberpaigutused 3. tasemesse	–
Ümberpaigutused 3. tasemest	–
Muu	(1)
Lõppsaldo seisuga 31.12.2023	2 695

⁽²³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1316/2013, millega luuakse Euroopa ühendamise rahastu, muudetakse määrust (EL) nr 913/2010 ja tunnistatakse kehtetuks määrused (EÜ) nr 680/2007 ja (EÜ) nr 67/2010 (ELT L 348, 20.12.2013, lk 129).

2023. aasta lõpu seisuga oli hoitavate 3. taseme mitte-tuletisinstrumentidest varade netokahjum 119 miljonit eurot (2022. aastal netokahjum 87 miljonit eurot). Need hõlmatakse finantsstuluna rubriiki „Kasum õiglases väärtuses üle- või puudujäägina kajastatud finantsvaradest või -kohustistest (mitte-tuletisinstrumentid)“ (vt lisade punkt 3.9) ja finantskuluna rubriiki „Kahjum õiglases väärtuses üle- või puudujäägina kajastatud finantsvaradest või -kohustistest (mitte-tuletisinstrumentid)“ (vt lisade punkt 3.15).

2.4.2.2. Finantsvarad ja -kohustised õiglases väärtuses üle- või puudujäägina (tuletisinstrumentid)

Õiglases väärtuses üle- või puudujäägina kajastatud finantsvarad (tuletisinstrumentid) liigi kaupa

(miljonites eurodes)

Tuletisinstrumenti liik	31.12.2023			31.12.2022		
	Tinglik väärtus	Õiglases väärtuses vara	Õiglases väärtuses kohustis	Tinglik väärtus	Õiglases väärtuses vara	Õiglases väärtuses kohustis
Välisvaluuta forvardleping	1 149	39	–	488	5	–
Tagatis omakapitali investeringute portfellile	5 059	1 050	(53)	4 694	979	(17)
Valuutariskiga seoses antud tagatised	379	2	(6)	87	–	(8)
Kokku	6 587	1 091	(60)	5 269	984	(25)
Pikaajalised		1 050	(8)		979	(9)
Lühiajalised		41	(52)		5	(15)

Välisvaluuta forvardleping

EL sõlmib välisvaluuta forvardlepinguid, et maandada EFSI tagatistfondis olevate USA dollarites võlaväärtpaberitega seotud välisvaluutariski. Välisvaluuta forvardlepingute raames maksab EL lepingus kokku lepitud tingliku välisvaluutaväärtuse (maksepool, vt eelmine tabel) ja saab lunastustähtpäeval tingliku eurosumma (laekumispool). Selliseid tuletislepinguid mõõdetakse bilansipäeval õiglases väärtuses ning liigitatakse õiglases väärtuses üle- või puudujäägina kajastatavaks finantsvaraks või finantskohustisteks sõltuvalt sellest, kas õiglase väärtus on positiivne või negatiivne.

Tagatised omakapitali investeringute portfellidele

Rubriik „Tagatis omakapitali investeringute portfellile“ hõlmab tagatise, mille EL on andnud finantseerimisasutuste omakapitali investeringute portfellidele. Need tagatised on liigitatud tuletisinstrumentideks ja kajastatud finantsvara või finantskohustisena õiglases väärtuses üle- või puudujäägina, sest need ei vasta finantstagatise kohustise määratlusele (vt lisade punkt 1.5.12). ELi finantskohustist hinnatakse alusinvesteringute väärtuse alusel.

Kogusumma kajastab peamiselt EFSI tagatist, mille EL on andnud EIP Grupile, ning asjaomased EIP ja EIFi väljamakstud omakapitaliinvesteringud moodustasid 3,7 miljardit eurot (2022. aastal 3,5 miljardit eurot). EFSI omakapitaliinvesteringute portfellile antud ELi tagatise õiglase väärtus oli kokku 1 033 miljonit eurot (2022. aastal 967 miljonit eurot).

Valuutariskiga seoses antud tagatis

EL annab valuutariskiga seoses tagatise EFSD tagatise alusel, tagades vahetus- ja forvardlepingud, mille eesmärk on maandada valuutariski seoses investeerimistegevusega tekkivatel turgudel. Samuti katab EL välisvaluuta (UAH – Ukraina grivna) väärtuse languse seoses laenudega, mille finantseerimisasutused on andnud Ukraina VKEdel idapartnerluse VKEdel rahastamisvahendi raames. See rubriik hõlmab ka programmi „InvestEU“ tagatise alla kuuluvat valuutariski maandamise mõju.

Finantsvarade ja -kohustiste (tuletisinstrumentid) õiglase väärtuse hierarhia

(miljonites eurodes)

Tuletisinstrumenti liik	31.12.2023		31.12.2022	
	Õiglases väärtuses vara	Õiglases väärtuses kohustis	Õiglases väärtuses vara	Õiglases väärtuses kohustis
1. tase. Aktiivsetel turgudel noteeritud hinnad	–	–	–	–
2. tase. Muud jälgitavad sisendid kui noteeritud hinnad	41	(1)	5	(3)
3. tase. Hindamismeetodid, mille sisendid ei põhine jälgitavatel turuandmetel	1 050	(59)	979	(21)
Kokku	1 091	(60)	984	(25)

Aruandeperioodil ei tehtud ümberpaigutusi 1. ja 2. taseme vahel. Õiglase väärtuse 3. taseme alla kuuluvad tuletisinstrumentid hõlmavad peamiselt tagatise omakapitaliportfellidele.

Finantsvarad ja -kohustised (tuletisinstrumentid), mille puhul kasutatakse hindamismeetodeid, mille sisendid ei põhine jälgitavatel turuandmetel (3. tase) – kooskõlastav võrdlus

(miljonites eurodes)

Õiglase väärtuse muutused	
Vara/(kohustise) algsaldo seisuga 1.1.2023	958
Makstud sissenõutud tagatised	134
Tagastatud sissenõutud tagatised	–
Tulud väljamakstud tagatistest	(122)
Perioodi kasum või kahjum üle- või puudujäägina	22
Ümberpaigutused 3. tasemesse	–
Ümberpaigutused 3. tasemest	–
Muu	–
Lõppsaldo seisuga 31.12.2023	992

2023. aasta lõpu seisuga oli hoitavate 3. taseme tuletisinstrumentidest varade netokasum 22 miljonit eurot (2022. aastal oli netokasum 181 miljonit eurot). See summa esitatakse finantstuluna rubriigis „Kasum õiglases väärtuses üle- või puudujäägina kajastatud finantsvaradest või -kohustistest (tuletisinstrumentid)“ (vt lisade punkt 3.9) ja rubriigis „Kahjum õiglases väärtuses üle- või puudujäägina kajastatud finantsvaradest või -kohustistest (tuletisinstrumentid)“ (vt lisade punkt 3.15).

2.5. EELMAKSED

(miljonites eurodes)

	Lisade punkt	31.12.2023	31.12.2022
Pikaajalised			
Eelmaksed	2.5.1	40 970	47 179
Muud ettemaksed liikmesriikidele	2.5.2	371	216
Osalus usaldusfondides		76	86
		41 417	47 482

(miljonites eurodes)			
	Lisade punkt	31.12.2023	31.12.2022
Lühiajalised			
Eelmaksed	2.5.1	48 478	46 927
Muud ettemaksed liikmesriikidele	2.5.2	1 780	6 087
		50 257	53 014
Kokku		91 675	100 496

Eelmaksete tase eri programmides peab olema piisav, et tagada makse saajale projekti käivitamiseks ja edendamiseks vajalik rahastus, kaitstes samal aja ka ELi finantshuve ja võttes arvesse juriidilisi, tegevusega seotud ja kulutasuvuse piiranguid.

2.5.1. Eelmaksed

(miljonites eurodes)						
	Bruto- summa	Kliiritud viit- võlgadega	Netosumma seisuga 31.12.2023	Bruto- summa	Kliiritud viit- võlgadega	Netosumma seisuga 31.12.2022
Jagatud eelarve täitmine						
EAFRD ja muud maaelu arengu vahendid	3 614	(686)	2 928	3 051	(527)	2 525
ERF ja ÜF	31 502	(10 125)	21 378	29 812	(4 932)	24 880
ESF	12 105	(3 236)	8 869	11 621	(1 974)	9 647
Muu	8 755	(5 348)	3 408	8 063	(4 498)	3 565
	55 976	(19 394)	36 582	52 548	(11 931)	40 617
Otsene eelarve täitmine						
Täitja:						
Komisjon	37 273	(12 782)	24 491	41 722	(13 695)	28 027
millest taaste- ja vastupidavusrahastu (taasterahastu „NextGenerationEU“)	22 889	(3 710)	19 178	28 347	(5 389)	22 958
ELi rakendusametid	36 130	(21 683)	14 446	29 566	(17 104)	12 462
Usaldusfondid	639	(507)	133	738	(582)	156
	74 042	(34 972)	39 070	72 026	(31 381)	40 645
Kaudne eelarve täitmine						
Täitja:						
Muud ELi ametid ja asutused	4 983	(2 314)	2 670	2 892	(1 262)	1 631
Kolmandad riigid	1 602	(1 166)	436	1 797	(1 275)	522
Rahvusvahelised organisatsioonid	14 229	(9 713)	4 516	12 488	(7 491)	4 997

(miljonites eurodes)

	Bruto- summa	Kliiritud viit- võlgadega	Netosumma seisuga 31.12.2023	Bruto- summa	Kliiritud viit- võlgadega	Netosumma seisuga 31.12.2022
<i>Muud üksused</i>	17 606	(11 432)	6 175	15 208	(9 513)	5 695
	38 421	(24 625)	13 797	32 385	(19 540)	12 845
Kokku	168 439	(78 991)	89 448	156 958	(62 852)	94 106
<i>Pikaajalised</i>	40 970	–	40 970	47 179	–	47 179
<i>Lühiajalised</i>	127 469	(78 991)	48 478	109 778	(62 852)	46 927

Eelmaksed tähendavad välja makstud raha, seega maksete assigneeringute kasutamist. Nagu on selgitatud lisade punktis 1.5.7, on need ettemaksed, mistõttu need ei ole veel kuludesse kantud. Seega, ehkki eelmaksed vähendavad täitmata kulukohustusi (vt lisade punkt 5.1), kujutavad need endast veel heaks kiitmata ja tulemiaruanes kajastamata kulusid.

Jagatud eelarve täitmise puhul on suurim osa eelmakseid (20,6 miljardit eurot) seotud programmitöö perioodi 2014–2020 ühtekuuluvusvaldkonnaga. Tolle perioodi puhul tehti algeid eelmakseid, mille saab tasaarvestada (see tähendab kajastada tulemiaruanes) alles siis, kui programmitöö perioodi hakatakse sulgema, ja mis kajastatakse pikaajaliste eelmaksetena. Eelmise mitmeaastase finantsraamistiku rakendusperioodi lõpu lähenedes ja üha suuremate summade 12 kuu jooksul tasumise tähtaja saabudes liigitatakse need algsed eelmaksed järk-järgult ümber lühiajalisteks eelmakseteks ning samuti käib nende tasaarvestamine. See olukord on pikaajaliste eelmaksete vähenemise peamine põhjus ja tähtis tegur, mis mõjutab lühiajaliste eelmaksete summa suurenemist.

Ka programmitöö perioodil 2021–2027 on kõige suuremad eelmaksete summad, st 9 miljardit eurot, seotud ühtekuuluvusvaldkonnaga.

Suurim osa otsese eelarve täitmise eelmaksetest on seotud taaste- ja vastupidavusrahastu tagastamatu toetusega, mille netosumma oli aasta lõpu seisuga 19,1 miljardit eurot (2022. aastal 23 miljardit eurot). Vähenemine on peamiselt seotud aasta jooksul toimunud tasaarvestustega (7,2 miljardit eurot) pärast liikmesriikide eesmärkide ja sihtide saavutamist. Taaste- ja vastupidavusrahastut muudeti 2023. aastal Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2023/435, ⁽²⁴⁾ et anda liikmesriikidele REPowerEU peatükkide kaudu täiendavat toetust reformideks ja investeeringuteks, mis suurendavad liidu energiavarustuse sõltumatust, kindlust ja kestlikkust. Seoses REPowerEU peatükkidega tehti 2023. aastal liikmesriikidele uued eelmaksed (1,7 miljardit eurot). Muud olulised summad – kokku 12,1 miljardit eurot – (2022. aastal 13 miljardit eurot) on seotud teadusuuringute valdkonnaga (peamiselt programmid „Horisont 2020“ ja „Euroopa horisont“, mida rakendavad ELi rakendusametid ja komisjon).

Kaudse eelarve täitmise eelmaksed hõlmavad peamiselt sisepoliitika programme, nagu „Erasmus+“ (3,4 miljardit eurot), Galileo ja EGNOS (kosmoseprogrammid; 2,6 miljardit eurot), ning naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumenti ja selle eelkäijaid (2,8 miljardit eurot).

Eelmaksetega seoses saadud tagatised

Need on tagatised, mida komisjon teatavatel juhtudel nõuab ettemaksete (eelmaksete) tegemisel vahendite saajatelt, kes ei ole liikmesriigid. Seda liiki tagatiste puhul tuleb avaldada kaks väärtust – nimiväärtus ja jooksev väärtus. Nimiväärtuse puhul on aluseks olev sündmus seotud tagatise olemasoluga. Jooksva väärtuse puhul on tagatise aluseks olev sündmus tagatise vastu tehtud eelmakse ja seejärel vähendatakse seda järgnevatel aastaarvestustega. Eelmaksetega seoses saadud tagatiste nimiväärtus moodustas 31. detsembri 2023. aasta seisuga 576 miljonit eurot, samal ajal kui nende tagatiste jooksev väärtus oli 525 miljonit eurot (2022. aastal vastavalt 518 miljonit eurot ja 464 miljonit eurot).

⁽²⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. veebruari 2023. aasta määrus (EL) 2023/435, millega muudetakse määrust (EL) 2021/241 riiklike taaste- ja vastupidavuskavade REPowerEU peatükkide osas ning määrusi (EL) nr 1303/2013, (EL) 2021/1060 ja (EL) 2021/1755 ning direktiivi 2003/87/EÜ (ELT L 63, 28.2.2023, lk 1).

Teatavad teadusuuringute ja tehnoloogiaarenduse seitsmenda raamprogrammi (FP7) ning programmide „Horisont 2020“ ja „Euroopa horisont“ raames tehtud eelmaksed on tegelikult kaetud vastastikuse kindlustusmehhanismiga (varem: osalejate tagatisfond). Vastastikune kindlustusmehhanism on vastastikust tagatist pakkuv rahastamisvahend, mille eesmärk on katta riske seoses sellega, et vahendite saajad jätaavad nende programmide kaudsete meetmete rakendamisel summasid maksmata. Kõik kaudsetes meetmetes osalejad, kes saavad ELi toetust, maksavad 5 % ELi maksimaalsest toetusest sisse vastastikuse kindlustusmehhanismi kapitali ja komisjon investeerib selle finantsturgudel intressi teenimiseks. Intressi võib kasutada võlgade katmiseks, mida makseviivituses olev osaleja ei ole liidule tasunud. Kaudse meetme lõppedes makstakse sissemaksed osalejatele tagasi. Vastastikune kindlustusmehhanism kuulub selles osalejatele ning EL (keda esindab komisjon) tegutseb viimaste huvides fondi haldajana. Seega on vastastikune kindlustusmehhanism eraldi üksus, mis ei ole käesolevasse ELi majandusaasta aruandesse konsolideeritud.

31. detsembri 2023. aasta seisuga moodustasid vastastikusest kindlustusmehhanismist kaetud eelmaksete summad kokku 3,0 miljardit eurot (2022. aastal 2,7 miljardit eurot). Vastastikuse kindlustusmehhanismi varad, sealhulgas komisjoni hallatavad finantsvarad, moodustasid kokku 3,0 miljardit eurot (2022. aastal 2,6 miljardit eurot).

2.5.2. Muud ettemaksed liikmesriikidele

	(miljonites eurodes)	
	31.12.2023	31.12.2022
Liikmesriikidele rahastamisvahenditest tehtud ettemaksed (jagatud eelarve täitmine)	594	3 390
Abikavad	1 556	2 914
Kokku	2 150	6 303
Pikaajalised	371	216
Lühiajalised	1 780	6 087

Liikmesriikidele rahastamisvahenditest tehtud ettemaksed (jagatud eelarve täitmine)

Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide programmide raames on võimalik teha liikmesriikidele ELi eelarvest ettemakseid, et võimaldada neil anda oma panus rahastamisvahenditesse (näiteks laenude, omakapitaliinvesteeringute või tagatistena). Rahastamisvahendid on loodud ja nende haldamine kuulub liikmesriikide, mitte komisjoni vastutusalasse. Nende vahendite raames eelarveaasta lõpu seisuga kasutamata jäänud summad jäävad sellegipoolest ELi omandisse (nagu ka kõik eelmaksed) ja seega käsitletakse neid ELi bilansis varana.

Suur vähenemine on peamiselt seotud mitmeaastase finantsraamistikuga 2014–2020 ühtekuuluvusvaldkonnaga ja on tingitud perioodi jõudmisest lõppjärgu, ning seega loetakse enamik väljamakstud summasid rakendatuks; hinnanguliselt on kasutamata ainult 261 miljonit eurot, mis jääb bilansis varadeks. See summa hõlmab liikmesriikide sissemakset VKEdes algatusse – rahastamisvahendisse, mille eesmärk on stimuleerida pangandussektorit andma rohkem laene VKEdele. Ülejäänud 261 miljonit eurot ühtekuuluvusvaldkonnas on seotud uue mitmeaastase finantsraamistikuga 2021–2027.

Maaelu arengu vahenditest jäi aasta lõpuks kasutamata 71 miljonit eurot.

Abikavad

Sarnaselt eespool kirjeldatuga kajastatakse ELi bilansis varana (ettemaksetena) hüvitatud summasid, mis vastavad liikmesriikide makstud ja aasta lõpuks kasutamata jäänud ettemaksetele erinevatele abikavadele (riigiabi, EAGFi turumeetmed ja EAFRD investeeringumeetmed). Komisjon on hinnanud nende ettemaksete väärtust liikmesriikide esitatud teabe alusel; selle tulemusena saadud summasid on kajastatud eespool abikavade alamrubriikides. Kogusumma (1 556 miljonit eurot) on 2023. aastal seotud põllumajanduse ja maaelu arenguga. Ühtekuuluvusvaldkonnas loetakse kõik mitmeaastase finantsraamistikuga 2014–2020 seotud abikavade ettemaksed rakendatuks perioodi lõppemise tõttu.

2.6. KAUBANDUSLIKUD NÕUDED JA MITTEKAUBANDUSLIKUD SISSENÕUTAVAD SUMMAD

(miljonites eurodes)

	Lisade punkt	31.12.2023	31.12.2022
Pikaajalised			
Mittekaubanduslike tehingute sissenõutavad summad	2.6.1	13 954	16 339
Kaubanduslikest tehingutest tekkinud nõuded	2.6.2	2 129	2 532
		16 083	18 870
Lühiajalised			
Mittekaubanduslike tehingute sissenõutavad summad	2.6.1	16 795	25 832
Kaubanduslikest tehingutest tekkinud nõuded	2.6.2	2 321	3 497
		19 116	29 329
Kokku		35 199	48 199

2.6.1. Mittekaubanduslike tehingute sissenõutavad summad

(miljonites eurodes)

	Lisade punkt	31.12.2023	31.12.2022
Pikaajalised			
Liikmesriigid	2.6.1.1	272	503
Ühendkuningriigi väljaastumisleping	2.6.1.2	13 088	14 810
Viitlaekumised ja ettemakstud kulud	2.6.1.4	567	1 011
Muud sissenõutavad summad		27	15
		13 954	16 339
Lühiajalised			
Liikmesriigid	2.6.1.1	3 706	6 036
Ühendkuningriigi väljaastumisleping	2.6.1.2	2 385	9 061
Konkurentsiträhvid	2.6.1.3	9 861	9 420
Viitlaekumised ja ettemakstud kulud	2.6.1.4	787	1 239
Muud sissenõutavad summad		57	75
		16 795	25 832
Kokku		30 749	42 170

2.6.1.1. Liikmesriikidelt sissenõutavad summad

(miljonites eurodes)

	31.12.2023	31.12.2022
Traditsiooniliste omavahendite A-raamatupidamisarvestus	2 326	4 397
Traditsiooniliste omavahendite eraldi raamatupidamisarvestus	1 249	1 356
Omavahendite nõuded	7	7
Väärtuse langus	(673)	(686)

	(miljonites eurodes)	
	31.12.2023	31.12.2022
Muu	–	–
Omavahendite sissenõutavad summad	2 908	5 073
Euroopa Põllumajanduse Tagatisfond (EAGF)	1 483	1 621
Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfond (EAFRD) ja teised maaelu arengu vahendid	126	189
Väärtuse langus	(683)	(591)
EAGFi ja maaelu arengu sissenõutavad summad	927	1 219
Eelmaksete tagasimaksmine	1	13
Makstud ja sissenõutav käibemaks	49	54
Muud liikmesriikidelt sissenõutavad summad	93	180
Kokku	3 977	6 539
Pikaajalised	272	503
Lühiajalised	3 706	6 036

Pikaajalised nõuded liikmesriikide vastu on seotud peamiselt Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondi (EAGF) ja Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi (EAFRD) täitmata vastavuskontrolli otsustega. Nende otsustega seotud summad nõutakse sisse iga-aastaste osamaksetena.

Omavahendite sissenõutavad summad

„A-raamatupidamisarvestuses“ on esitatud liikmesriikide igakuised aruanded, milles nad teatavad kindlaksmääratud traditsiooniliste omavahendite summad, mis kuuluvad tasumisele. Tabelis on loetletud „A-raamatupidamisarvestuse“ summad, mida ei ole komisjonile veel makstud. Traditsioonilised omavahendid koosnevad peamiselt tollimaksudest, mida koguvad komisjoni nimel liikmesriigid.

„A-raamatupidamisarvestuse“ puhul on aasta lõpu tase jäänud üldiselt vahemikku 3–4 miljardit eurot. See-eest 2022. aastal olid need summad märkimisväärselt suuremad, sest need hõlmasid alahindamise juhtumiga seotud traditsiooniliste omavahendite summasid. Muutused, mis toimusid 2023. aastal, on selgitatavad nii nende juhtumitega seoses laekunud maksete kui ka võlgade korrigeerimisega Euroopa Kohtu otsuse tagajärjel. Pealegi olid 2023. aasta novembris ja detsembris kehtestatud tollimaksud eelmise aasta sama perioodiga võrreldes palju madalamad.

Ühendkuningriigi rikkumisjuhtum (rikkumisjuhtum 2018/2008) tegi kohus 8. märtsil 2022 vastava otsuse ja kinnitas, et Ühendkuningriik oli rikkunud oma kohustust kaitsta liidu eelarvet. Juhtum on seotud OLAFi 2017. aasta aruandega, kus leiti, et Ühendkuningriigis asuvad importijad olid kõrvale hoidnud suure summa tollimaksude maksmisest, kasutades importimise ajal fiktiivseid ja valearveid ning valesid tolliväärtuse deklaratsioone.

Komisjon hindas kohtuotsust ja eelkõige kohtu märkusi nõutavate summade kindlaksmääramise kohta. Pärast üksikasjalikku analüüsi määrati lõplikuks maksmisele kuuluvaks põhisummaks 1,6 miljardit eurot (netosumma, millest on maha arvatud 20 % sissenõudmiskulud). Ühendkuningriik maksis selle summa kahes osas (2022. aasta juuni ja 2023. aasta jaanuar). Sellest tulenevalt arvutati ka viivis, mille summa oli 1,4 miljardit eurot ja mille Ühendkuningriik maksis 2023. aasta veebruaris. Mõlemad maksed tehti pärast seda, kui neist oli maha arvatud Ühendkuningriigi osa väljaastumislepingu sätete alusel (vt lisade punkt 2.6.1.2).

Pärast maksete tegemist lõpetas komisjon juhtumi 15. veebruaril 2023.

Kohaldades samu kaalutlusi, et arvutada traditsiooniliste omavahenditega seotud hinnanguline kahjum, mida liikmesriigid kandsid Hiinast pärit sarnaselt allahinnatud tekstiili ja jalanõude impordi tõttu, on kõigi liikmesriikide tasumisele kuuluv kumulatiivne summa alla 1 miljardi euro. Kuna liikmesriigid on reservatsiooni alusel juba maksnud suurema summa, vähendati esialgset summat kokku 0,9 miljardi euro võrra (millest 0,5 miljardit eurot maksti 2023. aastal liikmesriikidele tagasi). Selleks et teha kindlaks lõplikud sissenõutavad summad, selgitatakse praegu koos liikmesriikidega täiendavalt asjaolusid.

Nende juhtumitega seotud viivis on 31. detsembri 2023. aasta seisuga hinnanguliselt 0,5 miljardit eurot (vt lisade punkt 2.6.2).

„Eraldi raamatupidamisarvestuses“ on esitatud kindlakstehtud nõuded, mis ei ole A-raamatupidamisarvestusse kaasatud, sest liikmesriigid ei ole neid veel sisse nõudnud ja mingit tagatist (st garantiid) ei ole esitatud (või tagatis on esitatud, kuid nõuded on vaidlustatud). Nõuete väärtust vähendatakse teabe alusel, mida liikmesriigid igal aastal esitavad. Väärtuse languse summad moodustavad iga aasta lõpus põhisummast üldiselt sarnase protsendi.

EAGFi ja maaelu arengu sissenõutavad summad

Sellesse punkti kuuluvad peamiselt liikmesriikide 31. detsembri 2023. aasta seisuga võlgnetavad summad, mille liikmesriigid deklareerisid ja tõendasid 15. oktoobriks 2023. Pärast asjaomaste summade deklareerimist kuni 31. detsembrini 2023 tekkinud sissenõutavate summade kohta on esitatud hinnanguline väärtus. Komisjon arvutab ka nende makse saajate võlgnetavate summade hinnangulise allahindluse, mille sissenõudmine on ebatõenäoline. Kõnealune korrigeerimine ei tähenda komisjoni loobumist asjaomaste summade tulevasest sissenõudmisest. Korrigeerimine sisaldab ka 20 % allahindlust, sest liikmesriikidel on õigus kõnealune osa halduskulude katteks kinni pidada.

2.6.1.2. Ühendkuningriigi väljaastumisleping

Eli ja Ühendkuningriigi vahel sõlmitud Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi Euroopa Liidust ja Euroopa Aatomenergiaühendusest väljaastumise lepinguga (2019/C 384 I/01) (edaspidi „väljaastumisleping“) kehtestatakse kummalegi poolele mitmesuguseid rahalisi kohustusi. Nende kohustuste põhjal oli Ühendkuningriigi vastu olevate nõuete netosumma 31. detsembri 2023. aasta seisuga 15 473 miljonit eurot (2022. aastal 23 871 miljonit eurot), millest 2 385 miljonit eurot tuleb maksta 12 kuu jooksul alates aruandepäevast (2022. aastal 9 061 miljonit eurot).

	(miljonites eurodes)				
	Artikkel 140	Artikkel 142	Muu	31.12.2023	31.12.2022
Ühendkuningriigi makstavad summad	8 340	10 411	115	18 867	26 683
Ühendkuningriigile makstavad summad	–	–	(3 394)	(3 394)	(2 812)
Kokku	8 340	10 411	(3 279)	15 473	23 871
Pikaajalised	4 588	10 102	(1 602)	13 088	14 810
Lühiajalised	3 753	309	(1 677)	2 385	9 061

Ühendkuningriigi osa (artikkel 139)

Artikli 139 kohaselt on Ühendkuningriigi osa väljaastumislepingust tulenevates finantskohustustes protsent, mille arvutamiseks jagatakse aastatel 2014–2020 Ühendkuningriigi kättesaadavaks tehtud omavahendid nende omavahenditega, mille kõik liikmesriigid ja Ühendkuningriik on sel perioodil kättesaadavaks teinud, korrigeerituna summaga, millest liikmesriike teavitati enne 1. veebruari 2022. Ühendkuningriigi lõplikuks osaks on arvatud 12,431681219587700 %.

Maksed väljaastumislepingu alusel

Maksete mehhanism, mida kahe lepinguosalise vahel ette nähtud kohustuste suhtes kohaldatakse, on sätestatud artiklis 148. Kokkuvõttes esitab EL iga aasta aprillis ja septembris arve netosummade kohta, mis Ühendkuningriik peab tasuma, ja Ühendkuningriik maksab neid summasid kuupõhiselt. Mis tahes aasta aprillis teatatud summad tuleb maksta neljas võrdses igakuises osas kõnealuse aasta juunist kuni septembrini. Septembris teatatud summad tuleb maksta kaheksas võrdses igakuises osas kõnealuse aasta oktoobrist kuni järgmise aasta maini. Kuna osad teatatud summad põhinevad paratamatult prognoosidel ja hinnangutel, siis ajakohastatakse aruandlust igal aastal tegelike andmete põhjal.

2023. aastal oli Ühendkuningriigile artikli 136 ja artiklite 140–147 alusel teatatud summa kokku 8 585 miljonit eurot (2022. aastal 9 815 miljonit eurot), millest 3 572 miljonist eurost teatati 2023. aasta aprillis ja 5 013 miljonist eurost 2023. aasta septembris (2022. aastal vastavalt 3 418 miljonit eurot ja 6 397 miljonit eurot).

2023. aastal laekus makseid kokku 9 450 miljonit eurot (2022. aastal 10 921 miljonit eurot). Sellest summast 3 998 miljonit eurot oli seotud tasumata osaga 2022. aasta septembri aruandest ja see maksti viies võrdses osas 2023. aasta jaanuarist maini (2022. aastal 5 104 miljonit eurot), 3 572 miljonit eurot oli seotud 2023. aasta aprilli aruandega ja see maksti neljas võrdses igakuises osas 2023. aasta juunist septembrini (2022. aastal 3 418 miljonit eurot) ning 1 880 miljonit eurot oli seotud 2023. aasta septembri aruandega ja see maksti kolmes võrdses osas oktoobrist detsembrini (2022. aastal 2 399 miljonit eurot).

(miljonites eurodes)

	Tasumata osa 2022. aasta septembri aruanne (tasumisele kuuluvad ja makstud 2023. aasta jaanuarist maini)	2023. aasta aprilli aruanne (tasumisele kuuluvad ja makstud 2023. aasta juunist septembrini)	2023. aasta septembri aruanne (tasumisele kuuluvad ja makstud 2023. aasta oktoobrist detsembrini)	2023. aastal tehtud maksed kokku
Artikkel 140	4 061	2 647	1 855	8 563
Artikkel 142	18	259	11	288
Artikkel 136	12	1 057	13	1 082
Artikkel 147	–	18	–	18
Artikkel 143	–	–	6	6
	4 092	3 981	1 885	9 958
Artikkel 141	(94)	–	(5)	(99)
Artikkel 143	–	(313)	–	(313)
Artikkel 144	–	(54)	(0)	(54)
Artikkel 145	–	(37)	–	(37)
Artikkel 146	–	(7)	–	(7)
	(94)	(410)	(5)	(508)
Kokku	3 998	3 572	1 880	9 450

2023. aasta jaanuarist veebruarini maksis Ühendkuningriik ka tasumata võla, mis tulenes juhtumist, mille puhul Ühendkuningriigis asuvad importijad olid kõrvale hoidunud suure summa tollimaksude maksmisest, kasutades importimisel fiktiiivseid ja valearveid ning valesid tolliväärtuse deklaratsioone. Põhisumma ja seotud viivis olid kokku vastavalt 1,6 miljardit eurot ja 1,4 miljardit eurot. Väljaastumislepingu artiklis 139 määratletud Ühendkuningriigi osa moodustas kokku 370 miljonit eurot ja see tasaarvestati Ühendkuningriigilt 2023. aastal laekunud summadega (vt lisade punkt 2.6.1.1).

2023. aasta septembri arve aasta lõpu seisuga tasumata saldo, 3 133 miljonit eurot, tuleb maksta viie võrdse igakuise osana 2024. aasta jaanuarist maini (2023. aastal 3 998 miljonit eurot).

Artikkel 140 – täitmata kulukohustused

Ühendkuningriik on kohustunud maksma ELile oma osa täitmata eelarvelistes kulukohustustes 31. detsembri 2020. aasta seisuga (nn Brexitiga seotud täitmata kulukohustused), mida on korrigeeritud vastavalt artiklis 140 täpsustatud nõuetele. 31. detsembri 2023. aasta seisuga oli nõuetena kajastatud kogusumma 8 340 miljonit eurot (2022. aastal 17 029 miljonit eurot), millest 3 753 miljonit eurot tuleb maksta 12 kuu jooksul alates aasta lõpust. Järgmises tabelis on esitatud peamised muutused 31. detsembri 2022. aasta seisuga nõuetena kajastatud kogusumma ja 31. detsembri 2023. aasta seisuga nõuetena kajastatud kogusumma vahel.

(miljonites eurodes)	
Ühendkuningriigi võlgnetav summa seisuga 31.12.2022	17 029
<i>Programmitöö perioodiga 2014–2020 või varasemate programmitöö perioodidega seotud netofinantskorrektsioonid (sealhulgas 2022. aasta mahaarvamistega seotud korrigeerimine)</i>	(29)
<i>2020. aasta traditsioonilised omavahendid, mis tehti liidule kättesaadavaks 2023. aastal (sealhulgas 2022. aasta mahaarvamistega seotud korrigeerimine)</i>	–
Ühendkuningriigilt 2023. aastal laekunud netomaksed	(8 563)
Hinnangulise täitmata jätmisega seotud korrigeerimine	(95)
Kokku	8 340
<i>Pikaajalised</i>	4 588
<i>Lühiajalised</i>	3 753

Nõuetena kajastatud kogusumma vähenes aastate võrdluses 8 688 miljonit eurot (2022. aastal 11 591 miljonit eurot) ja tulenes peamiselt Ühendkuningriigilt 2023. aastal laekunud maksetest.

Aruandepäevast 12 kuu jooksul maksmisele kuuluv summa (3 753 miljonit eurot) koosneb 2023. aasta septembri arve tasumata saldost (3 092 miljonit eurot), mis tuleb Ühendkuningriigil maksta 2024. aasta jaanuarist maini; summast, mille kohta esitati arve 2024. aasta aprillis (–10 miljonit eurot) ja mis tuleb Ühendkuningriigil maksta 2024. aasta juunist septembrini, ning osast summast, mille kohta esitatakse arve 2024. aasta septembris ja mis tuleb Ühendkuningriigil maksta 2024. aasta oktoobrist detsembrini (672 miljonit eurot). Summa, mille kohta esitati arve 2024. aasta aprillis, hõlmab 910 miljonit eurot seoses Ühendkuningriigi osaga täitmata kulukohustuste hinnangulises täitmisel 2024. aastal ja –920 miljonit eurot seoses korrektsiooniga, mis tehti Ühendkuningriigi osa suhtes täitmata kulukohustustes tulenevalt nende täitmisest 2023. aastal. Summa, mille kohta esitatakse arve 2024. aasta septembris ja mis tuleb maksta 2024. aasta oktoobrist detsembrini, koosneb 683 miljonist eurost seoses Ühendkuningriigi osaga täitmata kulukohustuste hinnangulises täitmisel 2024. aastal ja –11 miljonist eurost seoses Ühendkuningriigi osaga hinnangulistest netofinantskorrektsioonidest, mis on seotud programmitöö perioodiga 2014–2020 või varasemate programmitöö perioodidega (sealhulgas 2022. aasta mahaarvamistega seotud korrigeerimine).

Hinnangulist täitmata jätmist korrigeeriti 95 miljoni euro võrra, et kajastada 2023. aastal tegelikult vabastatud täitmata kulukohustusi ja Brexitiga seotud ülejäänud täitmata kulukohustuste tulevast vabastamist 2023. aasta lõpus tehtud hinnangute järgi.

Artikkel 142 – liidu kohustused 2020. aasta lõpu seisuga

Ühendkuningriik on võtnud kohustuse maksta ELile oma osa liidu kohustustes 2020. aasta lõpu seisuga, välja arvatud kohustused, mis on seotud a) vastavate varadega ja b) eelarve toimimise ja omavahendite haldamisega (sealhulgas summad, mis juba sisalduvad täitmata kulukohustustes; vt artikkel 140 eespool). Põhisumma on seotud ELi töösuhtejärgsete hüvitiste kohustistega (pensionid ja tervisekindlustus) 31. detsembri 2020. aasta seisuga.

Artikli 142 lõikest 6 tulenevad täitmata kohustised 2020. aastal

(miljonites eurodes)

	Euroopa Liidu ametnike pensioniskeem	Ühine ravikindlustusskeem	31.12.2023	31.12.2022
Täitmata kohustised 2020. aastal	74 058	5 652	79 709	73 008
Ühendkuningriigi osa	9 207	703	9 909	9 076
Maksed Euroopa Liidu ametnike pensioniskeemi / ühisesse ravikindlustusskeemi	270	10	280	259
Kokku	9 477	713	10 189	9 335
Pikaajalised	9 207	703	9 909	9 076
Lühiajalised	270	10	280	259

Artikli 142 lõikes 6 sätestatud vaikumisi maksemeetodi kohaselt osaleb Ühendkuningriik aastapõhiselt liidu eelarvest Euroopa Liidu ametnike pensioniskeemi igale hüvitisesaajale eelmisel aastal tehtud netomaksetes ja nendega seotud liidu eelarvest ühisesse ravikindlustusskeemi tehtud sissemaksetes iga kindlustatu eest või isiku eest, kellel on kindlustatu kaudu kindlustuskaitse. Maksed tuleb teha nelja igakuise osana asjaomase aasta juunist septembrini.

Ühendkuningriigi osa liidu eelarvest 2023. aastal Euroopa Liidu ametnike pensioniskeemis osalejatele ja ühisesse ravikindlustusskeemi tehtud netomaksetes oli vastavalt 270 miljonit eurot ja 10 miljonit eurot. Need summad teatati Ühendkuningriigile osana 2024. aasta aprilli arvest (ja seega tuleb need maksta nelja võrdse igakuise osana 2024. aasta juunist septembrini).

Peale selle olid Ühendkuningriigi artikli 142 lõike 6 kohased 2020. aasta täitmata kohustised seoses Euroopa Liidu ametnike pensioniskeemiga ja ühise ravikindlustusskeemiga 31. detsembril 2023 vastavalt 9 207 miljonit eurot ja 703 miljonit eurot (2022. aastal 8 434 miljonit eurot ja 642 miljonit eurot). Euroopa Liidu ametnike pensioniskeemi ja ühise ravikindlustusskeemi kohta tehtud hinnangute suurenemine oli peamiselt tingitud finants- ja demograafiliste eelduste muutusest tulenevast aktuaarsest kahjumist (üksikasjalik teave on esitatud lisade punktis 2.9). Tuleb tähele panna, et kuigi aktuaarsete eelduste muutustest tulenev aktuaarne kahjum (või kasum) mõjutab IPSAS 39 / ELi raamatupidamiseeskirja nr 12 alusel arvatud 2020. aasta täitmata kohustiste nüüdiseväärtust, ei muuda see hüvitiste summat, mille EL peab tegelikult maksma, ega seega ka Ühendkuningriigi panust nendesse maksetesse, mis tuleb artikli 142 lõike 6 kohase vaikumisi arveldusmehhanismi alusel tasuda.

Artikli 142 lõikest 5 tulenevad täitmata kohustised 2020. aastal

Artikli 142 lõike 5 kohaselt osaleb Ühendkuningriik muude pensioniskeemidega seotud kohustistes, nagu need on esitatud liidu 2020. majandusaasta konsolideeritud aruandes, kümne osamaksega alates 31. oktoobrist 2021 (iga aastane osamakse tuleb maksta kaheksa igakuise osamaksena oktoobrist kuni järgmise aasta maini). Need liidu 2020. majandusaasta konsolideeritud aastaaruandes sisalduvad kohustised moodustasid 2 344 miljardit eurot, seega oli Ühendkuningriigi osa 31. detsembri 2020. aasta seisuga 291 miljonit eurot. Võttes arvesse Ühendkuningriigilt kuni 2023. aasta lõpuni laekunud summasid (kokku 69 miljonit eurot), oli Ühendkuningriigi tasumata osa muudes pensioniskeemides 31. detsembriks 2023 vähenenud 222 miljonile eurole, millest 29 miljonit eurot tuleb maksta 12 kuu jooksul alates aasta lõpust.

Lisateavet töötajahüvitiste kavade kohta on esitatud lisade punktides 1.5.10 ja 2.9.

Muud artiklid

(miljonites eurodes)

	31.12.2023	31.12.2022
Ühendkuningriigi makstavad summad		
Artikkel 147	115	68
	115	68

	(miljonites eurodes)	
	31.12.2023	31.12.2022
Ühendkuningriigile makstavad summad		
Artikkel 136	(1 451)	(678)
Artikkel 141	(1 564)	(1 637)
Artikkel 143	(233)	(313)
Artikkel 144	(59)	(54)
Artikkel 145	(74)	(111)
Artikkel 146	(13)	(20)
	(3 394)	(2 812)
Kokku	(3 279)	(2 744)
Pikaajalised	(1 602)	(2 953)
Lühiajalised	(1 677)	209

Artikkel 136 – omavahendite suhtes kohaldatavad sätted

Artiklis 136 on kehtestatud sätted, mida kohaldatakse omavahendite suhtes pärast 31. detsembrist 2020. Ühendkuningriigil on õigus saada (või kohustus maksta, vastavalt olukorrale) oma osa omavahendites, mis on tulnud teha kättesaadavaks seoses eelarveaastatega kuni 2020. aastani (k.a), mida on korrigeeritud või mida korrigeeritakse pärast 31. detsembrist 2020. Seega kehtivad Ühendkuningriigi suhtes kõik kuni 2020. eelarveaastaga (k.a) seotud käibemaksupõhiste ja kogurahvatulul põhinevate omavahendite korrektsioonid. Nimetatud käibemaksupõhiste ja kogurahvatulul põhinevate omavahendite korrektsioonid tehakse aga ainult siis, kui nende kohta tehakse otsus hiljemalt 31. detsembril 2028. Arvesse tuleb võtta ka Ühendkuningriigi aastate 2018–2019 korrektsioonidega seoses tehtud ajakohastusi.

Kooskõlas väljaastumislepingu artikliga 136 jätkavad Ühendkuningriigi ametiasutused igakuiste A-raamatupidamisarvestuse aruannete esitamist, tehes nendes kokkuvõtte ELi eelarvele võlgnetavatest traditsiooniliste omavahendite summadest. Need summad (millest lahutatakse kohaldatav kinnipidamismäär) sisalduvad väljaastumislepingu artikli 148 lõikes 2 osutatud järgmise arve kogusummades (vt järgmine lõik). Nende summade maksmisega hiline misega korral tuleb maksta intressi vastavalt määruse (EL, Euratom) nr 609/2014 artiklile 12.

Seega peab Ühendkuningriik maksma traditsioonilised omavahendid, mida ta kogub pärast 28. veebruari 2021, kuid mis on seotud 2020. aasta ja varasemate aastatega. Seejärel lahutatakse sellest summast tema osa kättesaadavaks tehtud kogusummas. Traditsiooniliste omavahendite kohta eraldi raamatupidamisarvestuse pidamine lõpetatakse täielikult 31. detsembril 2025.

31. detsembri 2023. aasta seisuga on tasumata netosumma, mille EL peab Ühendkuningriigile maksma, 1 451 miljonit eurot (2022. aastal 678 miljonit eurot), millest 1 326 miljonit tuleb Ühendkuningriigile maksta 12 kuu jooksul pärast aasta lõppu ja hiljem tuleb Ühendkuningriigile maksta 125 miljonit eurot.

	(miljonites eurodes)
Ühendkuningriigile makstav summa seisuga 31.12.2022	(678)
Summa, mille kohta esitati Ühendkuningriigile arve 2023. aasta septembris	33
Ühendkuningriigilt 2023. aastal laekunud maksed	(712)
Käibemaksupõhiste ja kogurahvatulul põhinevate omavahendite korrektsioonid (2022. aasta saldo)	(31)
Käibemaksupõhiste ja kogurahvatulul põhinevate omavahendite korrektsioonid (2023. aasta saldo)	(128)
Intress Ühendkuningriigi traditsiooniliste omavahendite hiline nend maksetelt	42
Ühendkuningriigi traditsioonilised omavahendid pärast 28. veebruari 2021 (netosumma)	22
Ühendkuningriigile makstav summa seisuga 31.12.2023	(1 451)
Pikaajalised	(125)
Lühiajalised	(1 326)

Rubriigis „Ühendkuningriigilt 2023. aastal laekunud maksed“ esitatud summa ei sisalda Ühendkuningriigi osa (370 miljonit eurot) Ühendkuningriigi tollijuhtumiga seotud summades (vt lisade punkt 2.6.1.1).

Rubriigis „Käibemaksupõhiste ja kogurahvatulul põhinevate omavahendite korrektsioonid (2022. aasta saldo)“ esitatud summa on võrdne 2024. aasta aprillis esitatud arve summa (–1 408 miljonit eurot) ja 2022. aasta lõpu seisuga Brexiti nõuetes juba sisalduva hinnangu (–1 377 miljonit eurot) vahega. Rubriigis „Käibemaksupõhiste ja kogurahvatulul põhinevate omavahendite korrektsioonid (2023. aasta saldo)“ esitatud summa on võrdne hinnangulise summaga, mille kohta tuleb esitada arve 2025. aasta aprillis. Rubriigis „Ühendkuningriigi traditsioonilised omavahendid pärast 28. veebruari 2021 (netosumma)“ esitatud summa on võrdne summaga, mille kohta esitati arve 2024. aasta aprillis (17,5 miljonit eurot), ning hinnangulise summaga, mille kohta esitatakse arve 2024. aasta septembris (4,6 miljonit eurot).

Artikkel 141 – trahvid

Ühendkuningriigil on õigus oma osale trahvides, mis on määratud enne 31. detsembrit 2020 ja mille liit määrab pärast 31. detsembrit 2020 artikli 92 lõikes 1 osutatud korra kohaselt, kui need trahvid muutuvad lõplikuks. Ühendkuningriigi asjaomaste tasumisele kuuluvate trahvide summa 31. detsembri 2023. aasta seisuga oli 12,4 miljardit eurot (2022. aastal 12,4 miljardit eurot). Nende trahvide vähenemise netosummas 0,3 miljardit eurot (2023. aastal määrati trahve 0,5 miljardi euro ulatuses, millest on maha arvatud kohtuotsustega 0,8 miljardi euro ulatuses kinnitatud ja makstud, vähendatud või tühistatud trahve) tasaarvestas nende trahvide väärtuse languse vähenemine 0,3 miljardi euro võrra. 31. detsembri 2023. aasta seisuga on Ühendkuningriigi osa asjaomastes tasumisele kuuluvates Ühendkuningriigi trahvides 1,5 miljardit eurot (2022. aastal 1,5 miljardit eurot), millest 32 miljonit eurot lisatakse 2024. aasta septembri arvele ja makstakse Ühendkuningriigile 2024. aasta oktoobrist 2025. aasta maini. Peale selle on Ühendkuningriigil õigus oma osale lõplikes trahvides, mis olid 31. detsembri 2023. aasta seisuga tasutud (18 miljonit eurot, mis samuti lisatakse 2024. aasta septembri arvele ja makstakse Ühendkuningriigile 2024. aasta oktoobrist 2025. aasta maini), ning oma osale lõplikes trahvides, mille kohta esitati arve 2023. aasta septembris, kuid mida ei ole aasta lõpu seisuga veel makstud (8 miljonit eurot, mis makstakse Ühendkuningriigile 2024. aasta jaanuarist maini). Ühendkuningriigi osa trahvides on seega kokku 1,6 miljardit eurot (2022. aastal 1,6 miljardit eurot), millest 27 miljonit eurot tuleb maksta 12 kuu jooksul alates aruandepäevast (2022. aastal 98,6 miljonit eurot).

Artikkel 143 – tingimuslikud finantskohustised: finantsabiks antud laenud, EFSI, EFSF ja välislaenude andmise volitus

Selle artikli kohaselt peab Ühendkuningriik rahastama oma osa ELi tingimuslikes kohustistes seoses tema laenuvõtmis-, laenuandmis- ja tagatiste andmise alase tegevusega, kui need peaksid realiseeruma ja kui neid ei kaeta olemasolevatest tagatisfondidest (seotud tingimuslike kohustiste on käsitletud lisade punktis 4.1). EL maksab Ühendkuningriigile tagasi summad, mille Ühendkuningriik on tagatisfondidesse juba sisse maksnud ja mis ei ole enam vajalikud. Samuti on Ühendkuningriigil õigus sellistest toimingutest tagasisaadavatele vahenditele, mille kohustustes ta osaleb. Ühendkuningriigile makstav summa oli 31. detsembri 2023. aasta seisuga 233,3 miljonit eurot, mis tuli täielikult maksta järgmise 12 kuu jooksul (2022. aastal 313 miljonit eurot). See netosumma hõlmab 243,8 miljoni euro suurust summat, mille kohta esitati Ühendkuningriigile arve 2024. aasta aprillis ja mis sisaldab Ühendkuningriigi osa 2023. aastal sissenõutud vahendites ka kogutud netotuludes (113,4 miljonit eurot), eraldiste ülejäägis (73,4 miljonit eurot), varahalduse tulus (51,6 miljonit eurot) ning 5,4 miljoni väärtuses korrektsioonides, mis tehti kindlaks kokkulepitud läbivaatamismenetluse käigus: välislaenude andmise volituse raames 2022. aastal sissenõutud summade korrektsioon (–90 477 eurot), välislaenude andmise volituse 2022. aasta aktuaalse rahastamismäära korrektsioon (4,8 miljonit eurot), EFSI jaoks 2022. aastal sissenõutud summade korrektsioon (–11 778 eurot) ja EFSI 2022. aasta aktuaalse rahastamismäära korrektsioon (0,7 miljonit eurot). See netosumma sisaldab ka 2023. aasta septembri arve tasumata osa summas 10,6 miljonit eurot, mis tuleb ELile maksta 2024. aasta jaanuarist maini.

Artikkel 144 – rahastamisvahendid

Selle artikli kohaselt on EL võtnud kohustuse maksta Ühendkuningriigile tagasi tema osa tagasisaadavates vahendites, mis tulenevad väljaastumise kuupäevaks heaks kiidetud finantstehingutest, samuti tema osa pärast väljaastumise kuupäeva heaks kiidetud finantstehingutega seoses tehtud väljamaksetes. Ühendkuningriigile makstav summa oli 31. detsembri 2023. aasta seisuga 59,4 miljonit eurot, mis tuli täielikult maksta järgmise 12 kuu jooksul (2022. aastal 54 miljonit eurot). See summa sisaldab 2023. aasta septembri arve tasumata osa summas 12 871 eurot, mis tuleb Ühendkuningriigile maksta 2024. aasta jaanuarist maini.

Artikkel 145 – likvideeritav Euroopa Söe- ja Teraseühendus (likvideeritav ESTÜ)

Ühendkuningriigil on õigus oma osale likvideeritava ESTÜ netovaras 31. detsembri 2020. aasta seisuga, mis makstakse tagasi viie osamaksena iga aasta 30. juunil alates 2021. aastast. Likvideeritava ESTÜ netovara oli 31. detsembri 2020. aasta seisuga 1,5 miljardit eurot, milles Ühendkuningriigi osa on 184 miljonit eurot. Pärast kolmanda, 37 miljoni euro suuruse osamakse tasumist 2023. aastal on maksmisele kuuluv summa 31. detsembri 2023. aasta seisuga 74 miljonit eurot (2022. aastal 111 miljonit eurot), millest 37 miljonit eurot tuleb maksta 12 kuu jooksul alates aruandepäevast.

Artikkel 146 – investeeringud Euroopa Investeeringufondis (EIF)

Ühendkuningriigil on õigus oma osale ELi investeeringutes EIFi sissemakstud aktsiakapitali 31. detsembri 2020. aasta seisuga, mis makstakse tagasi viie osamaksena iga aasta 30. juunil alates 2021. aastast. 31. detsembri 2020. aasta seisuga oli ELi investeering EIFi sissemakstud kapitali 267 miljonit eurot, millest Ühendkuningriigi osa on 33 miljonit eurot. Pärast kolmanda, 7 miljoni euro suuruse osamakse tasumist on maksmisele kuuluv summa 31. detsembri 2023. aasta seisuga 13 miljonit eurot (2022. aastal 20 miljonit eurot), millest 7 miljonit eurot tuleb maksta 12 kuu jooksul alates aruandepäevast.

Artikkel 147 – kohtuasjad

Ühendkuningriik on võtnud kohustuse maksta oma osa ELi maksetes, mis tulenevad liidu finantshuve käsitlevatest kohtuasjadest ja mille tähtpäev saabub, tingimusel et nende kohtuasjade aluseks olevad faktilised asjaolud toimusid hiljemalt 31. detsembril 2020. Võttes arvesse nii eraldisi ja viitvõlgu aasta lõpu seisuga kui ka tegelikke makseid, mille EL 2023. aastal seoses kohtuasjadega tegi, on hinnanguline summa, mille Ühendkuningriik peab maksma, 115 miljonit eurot (2022. aastal 68 miljonit eurot), millest 12 miljonit eurot tuleb maksta 12 kuu jooksul alates aruandepäevast.

2.6.1.3. Konkurentsitrahvidest tulenevad sissenõutavad summad

	(miljonites eurodes)	
	31.12.2023	31.12.2022
<i>Trahvinõuete brutosumma</i>	13 762	13 635
<i>Ajutised ja lõplikud maksed</i>	(3 014)	(2 980)
<i>Väärtuse langus</i>	(887)	(1 235)
Kokku	9 861	9 420
<i>Pikaajalised</i>	–	–
<i>Lühiajalised</i>	9 861	9 420

Äriühingutele määratavate trahvide hulka kuuluvad konkurentsitrahvid ja ülemäärased CO₂ heite maksud. Trahvitud äriühingutel, kes on otsuse edasi kaevanud või kavatsevad seda teha, on võimalus kas teha ajutised maksed või anda komisjonile pangatagatis. Aasta lõpu seisuga oli ajutiste või lõplike maksetega katmata trahvide tasumiseks saadud 9 324 miljonit eurot tagatise (2022. aastal 9 066 miljonit eurot).

Trahvitud äriühingutelt saadud makseid hoitakse kas BUFI investeeringutena (vt lisade punkt 2.4.2.1) või pangakontodel (vt lisade punkt 2.8).

Väärtuse languse tõttu maha kantud summad kajastavad komisjoni juhtumikohast hinnangut nendele tasumata või tagatisega katmata trahvidele, mille sissenõudmisesse komisjon ei usu, ning juhtumeid, kus kohtud on trahvisummasid vähendanud.

Äriühingutele aasta jooksul määratud trahvidest saadi tulu kokku 1 414 miljonit eurot (vt lisade punkt 3.5), kulusid, st trahvide vähendamist kohtuotsustega, oli kokku 597 miljonit eurot (vt lisade punkt 3.16).

Kajastatud on tingimuslik kohustis summas 1 751 miljonit eurot, sest on võimalik, et ajutiselt makstud summad tuleb tagasi maksta trahvitud äriühingutele, kes vaidlustavad või kellel on õigus vaidlustada neile määratud trahvid (vt lisade punkt 4.2.1).

2.6.1.4. Viitlaekumised ja ettemakstud kulud

	(miljonites eurodes)	
	31.12.2023	31.12.2022
<i>Viitlaekumised</i>	1 131	1 936
<i>Mittekaubanduslike tehingutega seotud ettemakstud kulud</i>	223	315
Kokku	1 354	2 250
<i>Pikaajalised</i>	567	1 011
<i>Lühiajalised</i>	787	1 239

Viitlaekumised hõlmavad 1 miljardi euro ulatuses ühtekuuluvusvaldkonna vahendeid (2022. aastal 1,8 miljardit eurot), mille komisjon liikmesriikide esitatud majandusaasta aruannete läbivaatamise ja heakskiitmise tulemusel eelduste kohaselt sisse nõuab. Suurim osa sellest summast (0,6 miljardit eurot) nõutakse eeldatavalt sisse alles selle aluseks olevate 2014.–2020. aasta programmide sulgemisel (koroonaviirusele reageerimise investeerimisalgatuse meetmete tagajärjel) ja seega liigitatakse see pikaajaliste nõuete alla.

2.6.2. Kaubanduslikest tehingutest tekkinud nõuded

	(miljonites eurodes)	
	31.12.2023	31.12.2022
Pikaajalised		
Finantstagatiste nõuded	1 666	1 832
Viivis	365	597
Muud nõuded	98	103
	2 129	2 532
Lühiajalised		
Finantstagatiste nõuded	340	369
Kliendid	286	288
Klientidele esitatud nõuete väärtuse langus	(158)	(171)
Kaubanduslike tehingutega seotud ettemakstud kulud	380	291
Viivis	1 186	2 554
Muu	287	167
	2 321	3 497
Kokku	4 450	6 029

Viivis on peamiselt seotud omavahendite juhtumite ja trahvi saanud ettevõtjatele antud tagatistega kaetud trahvidelt kogunenud intressidega. Vähenemine on peamiselt seotud sellega, et Ühendkuningriik maksis 1,4 miljardit eurot lisade punktis **2.6.1.1** nimetatud alahindamise juhtumis. Pikaajaline summa (0,4 miljardit eurot) on seotud liikmesriikidega veel pooleliolevate sarnaste juhtumitega.

Finantstagatiste lepingutega seotud nõuded kajastavad tulevast tasu, mida EL antud tagatistelt eelduste kohaselt saab. Enamiku ELi antud tagatiste eest ei maksta tasu või see on turuhinnast väiksem. Seepärast on finantstagatiste lepingute nõuded kohustisest oluliselt väiksemad (vt lisade punkt **2.11.2**). Finantstagatiste lepingute nõuete kogusummast, mis 31. detsembri 2023. aasta seisuga oli 2 006 miljonit eurot, liigitatakse 1 996 miljonit eurot õiglases väärtuses üle- või puudujäägina kajastatavateks finantsvaradeks (õiglase väärtuse 3. tase). Võrreldes algsaldoga 1. jaanuaril 2023 (2 201 miljonit eurot) on finantstagatiste lepingute nõuete kogusumma vähenenud 195 miljoni euro võrra tulenevalt 2023. aastal saadud 324 miljoni euro väärtuses garantiipreemiast, millest on maha arvatud tulevikus eeldatavalt saadavad täiendavad garantiipreemiad 129 miljoni euro väärtuses.

2.7. LAOVARU

	(miljonites eurodes)	
	31.12.2023	31.12.2022
Teadusotstarbelised materjalid	60	54
Muu	18	28
Kokku	78	82

2.8. RAHA JA RAHA EKVIVALENDID

(miljonites eurodes)

	Lisade punkt	31.12.2023	31.12.2022
Kontod riigikassades ja keskpankades		22 620	21 413
Arvelduskontod		312	178
Avansikontod		7	8
Ülekanded (ülekandmisel olev raha)		0	–
Eelarve täitmisega seotud pangakontod	2.8.1	22 940	21 598
Ühtne rahastamisviis	2.8.2	12 539	19 929
Rahastamisvahendid	2.8.3	2 279	2 713
Trahvid	2.8.4	540	914
Muud institutsioonid, ametid ja asutused		1 281	1 344
Usaldusfondid		37	47
Kokku		39 616	46 544

2.8.1. Eelarve täitmisega seotud pangakontod

Sellesse rubriiki kuuluvad vahendid, mida komisjon hoiab oma kontodel kõigis liikmesriikides ja EFTA riikides (riigikassas või keskpangas), ning arveldusarved kommertspankades, avansikontod ja sularahakontod. Rahaliste vahendite saldo 2023. aasta lõpus tuleneb peamiselt järgmistest asjaoludest:

- 15 miljardi euro suurused eelarveassigneeringud, mis ei olnud aasta lõpu seisuga veel rakendatud ja millest 11,4 miljardit eurot on seotud sihtotstarbelise tuluga ja 3,6 miljardit eurot maksete assigneeringutega (sealhulgas 1,3 miljardit eurot EAGFig);
- ametite kassasse kuuluv 3,7 miljardi euro suurune summa, mida haldab komisjon ja mis ei olnud aasta lõpu seisuga kulutatud;
- 3,2 miljardi euro suurune summa, mis tuleb liikmesriikidele tagasi maksta 2024. aasta jaanuaris, ning
- 0,7 miljardi euro ulatuses lõplikke trahve, mis ei olnud veel eelarvesse kantud.

2.8.2. Ühtne rahastamisviis

Ühtse rahastamisstrateegia kohaselt hoitakse osa võetud laenudest sularahas Euroopa Keskpanga (EKP) pangakontol. Eesmärk on säilitada likviidsus tulevaste väljamaksekohustuste täitmiseks ja kindlaksmääratud likviidsuspuhver, vältides samal ajal ülemääraseid saldosisid (vt ka lisade punktid 6.4 ja 6.5). Aasta jooksul on selle konto sularaha tase kõikuv. Taasterahastust „NextGenerationEU“ tehti liikmesriikidele 2023. aasta lõpus väga palju väljamakseid, mille tulemusel oli EKP kontol aasta lõpu sularahasaldo väiksem kui 2022. aastal.

2.8.3. Rahastamisvahendid

Käesolevas rubriigis kajastatud summad seonduvad peamiselt raha ekvivalentidega, mida haldavad komisjoni eest usaldusisikud teatavate ELi eelarvest rahastatavate rahastamisvahendite programmide rakendamise eesmärgil: 31. detsembri 2023. aasta seisuga moodustasid need 1,9 miljardit eurot, millest 0,5 miljardit eurot on seotud COSME laenu tagamisrahastuga (vt lisade punkt 4.1.2). Samuti hõlmavad need 0,3 miljardi euro väärtuses innovatsioonifondile kuuluvaid raha ekvivalente (tähtajalisi hoiuseid ja lühiajalisi kommertsväärtpapereid), mida haldab EIP (vt lisade punkt 2.4.2.1). See rubriik ei hõlma ühise eraldisfondiga seotud likviidsuspuhvrit (31. detsembri 2023. aasta seisuga 0,1 miljardit eurot), mida hoitakse komisjoni keskkassas. Finantsinstrumentide raha saab kasutada ainult asjaomastes programmides.

2.8.4. Trahvid

Tegemist on rahaga, mis on laekunud seoses komisjoni poolt äriühingutele määratud trahvidega, kui juhtumi menetlemine on veel pooleli. Juhul kui trahv on vaidlustatud või kui ei ole teada, kas trahvi saanud äriühing trahvi vaidlustab või mitte, kajastatakse aluseks olev summa tingimusliku kohustisena lisade punktis **4.2.1**. Alates 2010. aastast haldab komisjon kõiki äriühingutele määratud ajutiselt makstud trahve BUFI fondi abil ning need investeeritakse õiglaselt väärtuses üle- või puudujäägina kajastatavateks finantsvaradeks (mitte-tuletisinstrumentid) liigitatud finantsinstrumentidesse (vt lisade punkt **2.4.2**) ning osa fondi varadest on aasta lõpus sularahas.

KOHUSTISED

2.9. PENSION JA MUUD TÖÖTAJAHÜVITISED

2.9.1. Neto töötajahüvitiste kohustised

	(miljonites eurodes)				
	Euroopa Liidu ametnike pensioni-skeem	Muud pensioni-skeemid	Ühine ravikindlustus-skeem	Kokku seisuga 31.12.2023	Kokku seisuga 31.12.2022
Kindlaksmääratud hüvitise kohustus	82 718	1 808	6 735	91 261	81 070
Skeemi varad	–	(34)	(419)	(453)	(453)
Netokohustised	82 718	1 774	6 316	90 808	80 617

Töötajahüvitiste kohustiste kogusumma suurenemine on tingitud peamiselt suurima olemasoleva skeemi, Euroopa Liidu ametnike pensioniskeemi netokohustiste suurenemisest. Euroopa Liidu ametnike pensioniskeemi kohustise suurenemise peamine põhjus oli finantseelduste muutustest tulenev aktuaarne kahjum (vt lisade punkt **2.9.4**). Sellele eelnes reaalse diskontomäära langus aasta jooksul, mis neutraliseeris osaliselt eelmisel aastal täheldatud määrade järsu tõusu mõju. Tuleb aga tähele panna, et kuigi reaalse diskontomäära tõus või langus mõjutab kohustise suurust aasta lõpu seisuga, siis ei muuda see hüvitiste summat, mis tuleb skeemis osalejatele ELi eelarvest tulevastel aastatel tegelikult maksta.

Kohustise täiendavat suurenemist põhjustab peamiselt demograafiliste eelduste muutustest tingitud aktuaarne kahjum, mis omakorda tuleneb peamiselt töötajahüvitiste skeemides keskmist eluiga käsitleva aktuaarse tabeli ajakohastamisest. Samuti on suurenemine tingitud aasta intressikuludest (kohustiste diskonteerimise korrigeerimine).

Euroopa Liidu ametnike pensioniskeem

See kindlaksmääratud hüvitiste kohustus kujutab endast nende tulevaste eeldatavate maksete nüüdisväärtust, mida EL peab tegema, et täita töötajate käesoleva ja eelnevate perioodide teenistusest tulenevaid pensionikohustusi. Kuna skeem toimib pidevalt, kaasatakse igal aastal ELi eelarvesse kõik maksed, mis tuleb skeemist aasta jooksul teha.

Personaleeskirjade artikli 83 kohaselt kujutab töötajate pensioniskeemis ettenähtud hüvitiste maksmine endast ELi eelarve kulu. Skeemi rahastatakse tinglikult ja liikmesriigid garanteerivad nende hüvitiste maksmise kollektiivselt. Kohustuslik pensionimakse (praegu 11,1 %) lahutatakse teenistuses olevate liikmete põhipalgast. Neid makseid käsitletakse aasta eelarvetuluna ja kasutatakse ELi üldkulude rahastamiseks (vt ka lisade punkt **3.8**).

Pensioniskeemist tulenevaid kohustusi hinnati 31. detsembri 2023. aasta seisuga Euroopa Liidu ametnike pensioniskeemiga hõlmatud töötajate arvu (teenistuses olevad töötajad, pensionärid, praegu invaliidsushüvitist saavad varem teenistuses olnud töötajad ja surnud töötajate ülalpeetavad) ning nimetatud kuupäeval kohaldatavate personaleeskirjadest tulenevate eeskirjade alusel. Kõnealune hindamine teostati vastavalt IPSAS 39 kohastele raamatupidamissätetele (ja seega ka ELi raamatupidamiseeskirjale nr 12).

Muud pensioniskeemid

Selles punktis on kajastatud kohustised seoses pensionikohustustega komisjoni, Euroopa Kohtu, kontrollikoja, nõukogu, Euroopa Ombudsmani ja Euroopa Andmekaitseinspektori praeguste ja endiste töötajate ees. Siin on kajastatud ka Euroopa Parlamendi liikmetega seotud pensionikohustised.

Ühine ravikindlustusskeem

Lisaks eespool kirjeldatud pensioniskeemidele on hinnatud kohustisi, mis on ELil ühise ravikindlustusskeemi ees seoses tervishoiukuludega, mis tuleb tasuda pärast töösuhte lõpetamist (millest on lahutatud nende oma panus). Nagu on märgitud lisade punktis **1.5.10**, võetakse selle kohustise arvutamisel arvesse tervet teenistusperioodi, tagades, et töötajate töösuhte lõppemise järgse kava pensioni- ja tervisekindlustuse skeemide raamatupidamisarvestus oleks järjepidev.

Võttes arvesse kohustust kajastada tõeselt olukorra majanduslikku sisu, nagu on nõutud nii ELi raamatupidamiseskirjade kui ka IPSASega, ei ole hüvitiste seostamisel teenistusperioodidega tõlgendatud IPSAS 39 rangemas tähenduses. Kui jaotada kõigi ametnike teenistuskulud ühise ravikindlustusskeemi puhul kümnele aastale, mitte iga töötaja teenistusperioodile, suurendaks see aasta lõpu kindlaksmääratud hüvitiste kohustust 1,3 miljardi euro võrra. Sellegipoolest ei oleks rangem lähenemisviis, nagu juba märgitud, kokkusobiv kvaliteedile esitatava õiglase kajastamise nõudega ega annaks seega usaldusväärset teavet kooskõlas ELi raamatupidamiseskirja nr 1 ja IPSASe kontseptuaalse raamistikuga. See hinnang on väga tundlik praeguste töötajate teenistussuhte arengu (eelkõige tulevikus eeldatavasti alaliseks ametnikuks saavate tähtajalise töölepinguga töötajate arvu) suhtes.

2.9.2. Kindlaksmääratud hüvitisega skeemist tulenev töötajahüvitiste nüüdisväärtuse muutus

Kindlaksmääratud hüvitiste kohustuse nüüdisväärtus on töötajate käesoleva perioodi ja eelnevate perioodide teenistusega seotud kohustuste täitmiseks vajalikud diskonteeritud tulevased eeldatavad maksed.

Kindlaksmääratud hüvitiste kohustuste aruandeaasta muutuse analüüs on esitatud allpool.

	(miljonites eurodes)			
	Euroopa Liidu ametnike pensioniskeem	Muud pensioniskeemid	Ühine ravikindlustusskeem	Kokku
Nüüdisväärtus seisuga 31.12.2022	73 126	1 880	6 064	81 070
Kajastatud tulemiaruan				
Jooksvad teenistuskulud	2 589	67	217	2 873
Intressikulu	2 629	61	218	2 908
Varasemast teenistusest tulenevad kulud	–	(239)	–	(239)
Kajastatud netovaras				
<i>Töötajahüvitiste kohustiste ümberhindamine</i>				
Kogemusepõhised aktuaarsed (kasumid)/kahjumid	479	8	(71)	415
Demograafiliste eelduste põhised aktuaarsed (kasumid)/kahjumid	1 892	32	212	2 136

(miljonites eurodes)

	Euroopa Liidu ametnike pensioniskeem	Muud pensioniskeemid	Ühine ravikindlustus-skeem	Kokku
<i>Finantseeldustepõhised aktuaarsed (kasumid)/ kahjumid</i>	4 176	74	218	4 468
Muu				
<i>Makstud hüvitised</i>	(2 172)	(75)	(124)	(2 371)
Nüüdisväärtus seisuga 31.12.2023	82 718	1 808	6 735	91 261

Jooksvad teenistuskulud on kindlaksmääratud hüvitiste kohustuste nüüdisväärtuse kasv, mis tuleneb praeguste liikmete teenistusest aruandeaastal.

Intrassikulud suurendavad kindlaksmääratud hüvitiste kohustuse nüüdisväärtust perioodi vältel, sest hüvitiste maksmine on ühe perioodi võrra lähemal.

Kogemusepõhine aktuaarne kasum ja kahjum on 2023. aasta kohta sellele eelnenud aastal tehtud eelduste ja 2023. aasta tegelikkuse erinevuste mõju. See punkt kajastab ka uute liikmete mõju (kõnealuse eelarveaasta töötajad, keda eelmisel aastal ei olnud).

Aktuaarsete eelduste (demograafilised muutujad, nagu tööjõu volavus ja suremus, ning finantsilised muutujad, nagu diskontomäärad ja eeldatavad palgatõusud) väärtuste muutustest tulenev aktuaarne kasum ja kahjum tekib, kui nende eelduste hinnangulisi väärtusi ajakohastatakse eesmärgiga kajastada alustingimusi.

Hüvitisi (näiteks pensione ja tervishoiukulude tagasimakseid) makstakse aasta jooksul skeemi eeskirjade kohaselt. Hüvitiste maksmine vähendab kindlaksmääratud hüvitiste kohustusi.

2.9.3. Skeemi varad

(miljonites eurodes)

	Muud pensioniskeemid	Ühine ravikindlustus-skeem	Kokku
Nüüdisväärtus seisuga 31.12.2022	63	390	453
<i>Kava vara netomuutus</i>	(29)	29	(1)
Nüüdisväärtus seisuga 31.12.2023	34	419	453

2.9.4. Aktuaarsed eeldused – töötajahüvitised

Allpool on esitatud peamised aktuaarsed eeldused, mida kasutatakse ELi kahe peamise töötajahüvitiste skeemi hindamiseks.

	2023	2022
Euroopa Liidu ametnike pensioniskeem		
<i>Nominaalne diskontomäär</i>	3,0 %	3,6 %
<i>Oodatav inflatsioonimäär</i>	2,2 %	2,4 %
<i>Tegelik diskontomäär</i>	0,8 %	1,1 %
<i>Tulevase palgatõusu eeldatav määr</i>	1,1 %	1,5 %
<i>Pensioniiga</i>	63/64/66	63/64/66

	2023	2022
Ühine ravikindlustusskeem		
Nominaalne diskontomäär	3,1 %	3,6 %
Oodatav inflatsioonimäär	2,2 %	2,4 %
Tegelik diskontomäär	0,8 %	1,1 %
Tulevase palgatõusu eeldatav määr	1,1 %	1,6 %
Suundumused arstiabi maksumuses	1,7 %	2,3 %
Pensioniiga	63/64/66	63/64/66

2023. aasta suremusnäitajad põhinevad ELi avalike teenistujate keskmise eluea ajakohastatud tabelil EULT 2023, mis kajastab dünaamilist suundumust 20 aasta lõikes. Demograafiliste eelduste muutuste, täpsemalt suremuseelduse ajakohastamise tulemusel tekkis 2023. aastal aktuaarne kahjum, mis oli üks tegur töötajahüvitiste kohustiste kogusumma üldises suurenemises.

Nominaalne diskontomäär määratakse kindlaks nullkupongiga eurovõlakirja tootlikkuse väärtusena (alates 2023. aasta detsembrist Euroopa Liidu ametnike pensioniskeemi puhul tähtajaga 19 aastat ja ühise ravikindlustusskeemi puhul tähtajaga 20 aastat). Inflatsioonimäärana kasutatakse sama perioodi oodatavat inflatsioonimäära: võlakirjaturupõhise inflatsiooni leidmiseks võrreldakse Euroopa peamiste finantsturgude inflatsiooniga seotud riigivõlakirjade ja tavapärase riigivõlakirjade tootlust. Reaalne diskontomäär arvutatakse nominaalsest diskontomäärast ja oodatavast pikaajalisest inflatsioonimäärast.

Nominaalsete intressimäärade ja inflatsioonimäärade muutus 2023. aastal tõi kaasa reaalse diskontomäära üldise languse, muutes seega varem täheldatud tõusu suunda ja panustades aasta jooksul finantseeldustest saadud aktuaarsesse kahjumisse.

2.9.5. Tundlikkusanalüüs

Tundlikkusanalüüs põhineb simulatsioonidel, mille käigus muudetakse muude tegurite samaks jäädes asjaomaste eelduste väärtusi.

Euroopa Liidu ametnike pensioniskeemi tundlikkus

Eeldatava diskontomäära kümne baaspunktil (0,1 %) muutusel oleks järgmine mõju.

(miljonites eurodes)

	2023		2022	
	0,1 % suurenemine	0,1 % vähenemine	0,1 % suurenemine	0,1 % vähenemine
Kindlaksmääratud hüvitise kohustus	(1 541)	1 585	(1 316)	1 352

Eeldatavate palgatõusude kümne baaspunktil (0,1 %) muutusel oleks järgmine mõju.

(miljonites eurodes)

	2023		2022	
	0,1 % suurenemine	0,1 % vähenemine	0,1 % suurenemine	0,1 % vähenemine
Kindlaksmääratud hüvitise kohustus	1 532	(1 493)	1 312	(1 280)

Eeldatava pensioniea üheaastasel muutusel oleks järgmine mõju.

(miljonites eurodes)

	2023		2022	
	Ühe aasta suurenemine	Ühe aasta vähenemine	Ühe aasta suurenemine	Ühe aasta vähenemine
Kindlaksmääratud hüvitise kohustus	(795)	1 076	(727)	988

Ühise ravikindlustusskeemi tundlikkus muutuste suhtes

Arstiabi maksumuse suundumuste kümne baaspunktilisel muutusel oleks järgmine mõju.

(miljonites eurodes)

	2023		2022	
	0,1 % suurenemine	0,1 % vähenemine	0,1 % suurenemine	0,1 % vähenemine
Jooksvate teenistuskulude ja töösuhtejärgse arstiabi perioodilise netomaksumuse intressikulude komponentide kogusumma	12	(12)	10	(10)
Kindlaksmääratud hüvitise kohustus	166	(162)	148	(144)

Eeldatava diskontomäära kümne baaspunktilisel (0,1 %) muutusel oleks järgmine mõju.

(miljonites eurodes)

	2023		2022	
	0,1 % suurenemine	0,1 % vähenemine	0,1 % suurenemine	0,1 % vähenemine
Kindlaksmääratud hüvitise kohustus	(132)	135	(118)	121

Eeldatavate palgatõusude kümne baaspunktilisel (0,1 %) muutusel oleks järgmine mõju.

(miljonites eurodes)

	2023		2022	
	0,1 % suurenemine	0,1 % vähenemine	0,1 % suurenemine	0,1 % vähenemine
Kindlaksmääratud hüvitise kohustus	(25)	25	(23)	22

Eeldatava pensioniea üheaastasel muutusel oleks järgmine mõju.

(miljonites eurodes)

	2023		2022	
	Ühe aasta suurenemine	Ühe aasta vähenemine	Ühe aasta suurenemine	Ühe aasta vähenemine
Kindlaksmääratud hüvitise kohustus	(188)	199	(173)	184

2.10. ERALDISED

(miljonites eurodes)

	Summa 31. detsembri 2022. aasta seisuga	Täien-davad eraldised	Kasuta-mata summade tühistamine	Kasuta-tud summad	Liikide- vahelised ümber- paigu-tused	Hinnangu muutus	Summa 31. detsembri 2023. aasta seisuga
Kohtuasjad:							
Põllumajandus	277	1	(240)	(37)	–	–	1
Muu	71	754	(1)	(2)	–	1	823
Tuumarajatiste likvideerimine	1 745	–	–	(45)	–	67	1 768
Finantsküsimsused	1	1	(1)	–	–	0	1
Muu	677	210	(166)	(1)	–	21	742
Kokku	2 771	966	(408)	(84)	–	90	3 334
Pikaajalised	2 199	135	(241)	(46)	(34)	90	2 102
Lühiajalised	571	831	(167)	(38)	34	(0)	1 233

Eraldised on möödunud sündmustest tulenevad usaldusväärselt hinnatud summad, mis tuleb tõenäoliselt ELi eelarvest tulevikus tasuda.

Kohtuasjad

Tegemist on prognoositud summadega, mis tuleb pärast aasta lõppu seoses mitme poolelioleva kohtuasjaga tõenäoliselt välja maksta. Põllumajandust käsitlevad summad on seotud liikmesriikide algatatud kohtumenetlustega EAGFi ja EAFRD vastavuskontrolli otsuste vastu.

Tuumarajatiste likvideerimine

2017. aastal ajakohastati Teadusuuringute Ühiskeskuse dekomisjoneerimise ja jäätmekäitluse programmi strateegiat (D&WMP), mis on eraldise tegemiste aluseks. Strateegia koos eelarve ja personalivajadusega vaadati läbi koos sõltumatu D&WMP eksperdirühmaga. Strateegia on parim olemasolev hinnang selle kohta, kui palju vahendeid ja personali on vaja Teadusuuringute Ühiskeskuse tegevuskohtade dekomisjoneerimiseks Ispras, Geelis, Karlsruhe ja Pettenis.

Kooskõlas ELi raamatupidamiseskirjadega on see eraldis seotud inflatsiooniindeksiga ja seejärel diskonteeritud nüüdispuhasväärtusesse (kasutades euroala vahetuskursi kõverat). 31. detsembri 2023. aasta seisuga andis see tulemuseks 1 768 miljoni euro suuruse eraldise, mis jagunes summadeks, mida eeldatavalt kasutatakse 2024. aastal (34 miljonit eurot), ja summadeks, mida kasutatakse hiljem (1 733 miljonit eurot).

Tuleb märkida, et dekomisjoneerimise pikaajalise kavandamisega kaasnevad suured ebakindlused võivad seda hinnangut mõjutada ja dekomisjoneerimiseks kuluv aeg võib tulevikus märkimisväärselt pikeneda. Peamised ebakindluse allikad on seotud dekomisjoneeritud tegevuskoha lõppseisundi, tuumamaterjalide, jäätmete käitlemise ja kõrvaldamise aspektide, riikliku regulatiivraamistiku ebatäielikkuse või puudumisega, keerukate ja aeganõudvate litsentsimisprotsesside ning dekomisjoneerimistööstuse turu arenguga tulevikus.

2.11. FINANTSKOHUSTISED

(miljonites eurodes)

	Lisade punkt	31.12.2023	31.12.2022
Pikaajalised			
Amortiseeritud väärtuses kajastatavad finantskohustised	2.11.1	430 633	323 798
Finantskohustised õiglases väärtuses üle- või puudujäägina	2.4.2.2	8	9

(miljonites eurodes)			
	Lisade punkt	31.12.2023	31.12.2022
Finantstagatise kohustised	2.11.2	131	177
		430 771	323 985
Lühiajalised			
Amortiseeritud väärtuses kajastatavad finantskohustised	2.11.1	21 424	22 022
Finantskohustised õiglasel väärtuses üle- või puudujäägina	2.4.2.2	52	15
Finantstagatise kohustised	2.11.2	6 137	6 279
		27 613	28 316
Kokku		458 385	352 301

2.11.1. Amortiseeritud väärtuses kajastatud finantskohustised

(miljonites eurodes)			
	Lisade punkt	31.12.2023	31.12.2022
Võetud laenud	2.11.1.1	450 561	344 303
Muud finantskohustised	2.11.1.2	1 496	1 517
Kokku		452 057	345 820
Pikaajalised		430 633	323 798
Lühiajalised		21 424	22 022

2.11.1.1. Võetud laenud

(miljonites eurodes)							
	Ühtne rahastamisviis	TERA	EFSM	Maksebilansi toetamise mehhanism	Makromajanduslik finantsabi	Euratom	Kokku
Kokku seisuga 31.12.2022	183 129	99 130	46 587	201	14 929	327	344 303
Uued võetud laenud (nimiväärtus)	159 205	–	–	–	290	–	159 495
Tagasimaksed	(45 400)	–	(3 500)	–	(60)	(13)	(48 973)
Bilansilise maksumuse muutused	(4 205)	(145)	7	0	79	(0)	(4 264)
Kokku seisuga 31.12.2023	292 728	98 984	43 095	201	15 238	314	450 561
Pikaajalised	275 337	98 880	40 084	200	14 488	300	429 290
Lühiajalised	17 391	104	3 010	1	750	14	21 271

Võetud laenude nimiväärtus on 458,5 miljardit eurot (2022. aastal 348,0 miljardit eurot) ja need on pikaajaliste võlakirjade emissioonid, välja arvatud ühtse rahastamisviisi puhul, mille jaoks kasutatakse 15,2 miljardi euro väärtuses lühiajalisi ELi võlakirju (2022. aastal 17,0 miljardit eurot). Uute võetud laenude netosumma 2023. aastal oli 110,5 miljardit eurot (nimiväärtuses).

TERA, EFSMi, maksebilansi toetamise mehhanismi, makromajandusliku finantsabi, Euratomi summad on kompensatsioonitehingud, mis tähendab, et komisjon emiteerib ühe võlakirja ühe laenulepingu rahastamiseks samadel tingimustel (intressimäär, tähtaeg) – vt lisade punkt **2.4.1.1**.

Ühtset rahastamisviisi järgides rahastatakse taasterahastust „NextGenerationEU“ antavaid laene ja tagastamatut toetust ning Ukrainale rahastamisvahendist „Makromajanduslik finantsabi+“ antavaid laene. Komisjon kasutab ühist rahastamisviisi, mille puhul võetud laenudega ei rahastata otse konkreetseid väljamakseid. Selle asemel emiteeritakse võlg iga-aastase laenuvõtmiskava kohaselt koos pika- ja lühiajaliste võlakirjadega. Komisjon kasutab nende väärtpaberite emiteerimiseks enampakkumisi ja sündikaattehinguid. Seejärel kannab ta kulud kõige kulutõhusamal ja õiglasemal viisil üle laenude saajatele ja tagastamatu toetuse puhul ELi eelarvesse. Selline paindlikkus rahastamisel eeldab ka tõhusat likviidsusjuhtimist tagavat likviidsuspuhvrit (vt lisade punkt **2.8.2**). Ühtse rahastamisstrateegia raames emiteerib komisjon lühiajalisi (kolme- või kuuekuulise tähtajaga) ELi võlakirju, mille võib tagasi maksta samal või järgmisel aastal. Selliste lühiajaliste võetud laenudega on seotud 45,4 miljardit eurot real „Tagasimaksed“. Uute võetud laenude netosumma 2023. aastal oli 113,8 miljardit eurot (nimiväärtuses).

Rida „Bilansilise maksumuse muutused“ vastab kogunenud intresside muutustele ja hinnalisandite/allahindluste muutustele (uued hinnalisandid/allahindlused ja amortisatsioon). Ühtse rahastamise puhul on rida „Bilansilise jääkmaksumuse muutused“ peamiselt seotud

- kogunenud intresside suurenemisega 1,7 miljardi euro võrra võetud laenude suurenemise tõttu;
- allahindluste suurenemisega 5,8 miljardi euro võrra, mis on peamiselt seotud 2023. aastal emiteeritud võlakirjade uute allahindlustega. Kui kupongimäärad on turumääradest madalamad, siis saab laenuvõtja võetud laenude nimiväärtusest väiksema summa. See vahe on allahindluse summa. Seda amortiseeritakse järk-järgult kui finantskulu ja võetakse arvesse võetud laenu tegeliku intressimäära arvutamisel.

Eelnimetatud laenude tagasimaksmise tagab lõppkokkuvõttes ELi eelarve (vt lisade punkt **2.4.1.1**) ja sellest tulenevalt iga liikmesriik.

Võetud laenude tegelikud intressimäärad (väljendatud intressimäärade vahemikuna)

	31.12.2023	31.12.2022
Ühtne rahastamisviis	(0,49) % – 4,03 %	(0,49) % – 3,41 %
TERA	(0,48) % – 2,78 %	(0,48) % – 2,78 %
EFSM	(0,03) % – 3,79 %	(0,03) % – 3,79 %
Maksebilansi toetamise mehhanism	2,95 %	2,95 %
Makromajanduslik finantsabi	(0,14) % – 3,86 %	(0,14) % – 3,70 %
Euratom	(0,08) % – 4,06 %	(0,08) % – 1,53 %

2.11.1.2. Muud finantskohustised

	(miljonites eurodes)	
	31.12.2023	31.12.2022
Pikaajalised		
Kapitalirendi kohustised	750	847
Hooned, mille eest makstakse osamaksetena	288	296
Muu	306	106
	1 343	1 249
Lühiajalised		
Kapitalirendi kohustised	91	103
Hooned, mille eest makstakse osamaksetena	55	48
Muu	7	117
	153	268
Kokku	1 496	1 517

Kapitalirendi kohustised

(miljonites eurodes)

	Tulevikus tasumisele kuuluvad summad			
	< 1 aasta	1–5 aastat	> 5 aastat	Kohustised kokku
Maa ja hooned	87	342	398	827
Muu põhivara	4	9	–	14
Kokku seisuga 31.12.2023	91	352	398	841
Intressid	30	96	55	181
Tulevased minimaalsed rendimaksed kokku seisuga 31.12.2023	121	448	453	1 022
Tulevased minimaalsed rendimaksed kokku seisuga 31.12.2022	143	524	521	1 188

Eespool esitatud rendi ja hoonetega seotud summasid tuleb rahastada tulevaste eelarvete kaudu.

Rubriikides „Muu“ kajastatud 184 miljoni euro suurused finantskohustised on seotud liikmesriikide ja muude rahastajate osamaksetega ELi programmidesse, eelkõige programmi „InvestEU“ (vt lisade punkt 4.1.1), kusjuures EL on kohustatud tagastama kõik kasutamata vahendid rahastajale.

2.11.2. Finantstagatise kohustised

(miljonites eurodes)

	31.12.2023		31.12.2022	
	Finantstagatiste nõuded (lisade punkt 2.6.2)	Finantstagatiste kohustis	Finantstagatiste nõuded (lisade punkt 2.6.2)	Finantstagatiste kohustis
<i>ELi eelarveliste tagatiste programmid</i>				
EIP välislaenu andmise volituse tagatised	51	2 170	47	2 358
EFSD tagatis	1 789	1 863	2 039	2 178
EFSD tagatis	4	196	3	180
Programmi „InvestEU“ tagatis	117	920	46	332
Naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi ELi tagatis	10	367	0	203
	1 970	5 515	2 134	5 252
<i>ELi rahastamisvahendite programmid</i>				
COSME	0	338	0	617
Programm „Horisont 2020“	9	266	37	422
Muu	27	149	29	166
	36	753	66	1 204
Kokku	2 006	6 268	2 201	6 456
Pikaajalised	1 666	131	1 832	177
Lühiajalised	340	6 137	369	6 279

EL kohaldab finantstagatiste lepingute brutosummas kajastamist, mille puhul tagatise raames saadaolevad summad kajastatakse finantstagatiste lepingu laekumispoolel (mis kajastatakse kaubanduslike nõuete rubriigis, vt lisade punkt **2.6.2**) ja finantstagatiste lepingu kohustis kajastatakse ELi kohustisena seoses tagatiste tulevase realiseerimise katmisega.

Finantstagatiste programmidest on jätkuvalt kõige olulisemad välislaenude andmise volitusega seotud tagatis ja EFSi tagatis, mille finantstagatise kohustised on vastavalt 2 170 miljonit ja 1 863 miljonit eurot. Kui EFSi tagatise eest on ELil õigus saada eeldatavalt tasu 1 789 miljonit eurot, mis on kajastatud finantstagatiste nõudena ja mis katab suurel määral kohustise, siis välislaenude andmise volitusega seotud tagatise puhul moodustavad eeldatavad tulud vaid 51 miljonit eurot, mis seega katab tagatisest üksnes väikese osa. See on tingitud asjaolust, et EL subsideerib suure osa välislaenude andmise volitusest. Uued tagatislepingud sõlmiti 2023. aastal programmi „InvestEU“ ning naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi programmide alusel, mille tulemusel kajastati uued finantstagatiste kohustised (vt ka lisade punkt **4.1.1**).

Enamiku ELi ülejäänud tagatisprogrammide, eelkõige VKEdele või innovatsioonisektorile suunatud suurema riskiga rahastamist pakkuvate programmide eest tasu ei maksta. Programmi „Horisont 2020“ raames antavate tagatiste kohta on lisateavet esitatud lisade punktis **2.4.2.1** ja COSME programmi kohta lisade punktis **4.1.2**.

2.12. VÕLGNEVUSED

(miljonites eurodes)

	Brutosumma	Kohandused	Netosumma seisuga 31.12.2023	Brutosumma	Kohandused	Netosumma seisuga 31.12.2022
Kulutaotlused ja arved, saadud:						
<i>Liikmesriikidelt</i>						
EAFRD ja muud maaelu arengu vahendid	300	(0)	300	80	(0)	80
ERF ja ÜF	7 251	(1 995)	5 256	6 258	(1 614)	4 644
ESF	2 062	(310)	1 752	2 796	(368)	2 428
Taaste- ja vastupidavusraha (taasterahastu „NextGenerationEU“)	22 427		22 427	24 629		24 629
Muu	1 124	(225)	899	1 075	(170)	904
Era- ja avalik-õiguslikelt juriidilistelt isikutelt	1 859	(407)	1 452	1 527	(467)	1 060
Saadud kulutaotlused ja arved kokku	35 023	(2 937)	32 085	36 366	(2 620)	33 745
EAGF	12 503	–	12 503	15 795	–	15 795
Omavahenditega seotud võlgnevused	3 248	–	3 248	3 764	–	3 764
Mitmesugused võlgnevused	2 277	–	2 277	1 679	–	1 679
Muu	402	–	402	357	–	357
Kokku	53 453	(2 937)	50 516	57 961	(2 620)	55 341

Võlgnevused hõlmavad laekunud, kuid aasta lõpuks tasumata arveid ja kulutaotlusi. Need on esmaselt kajastatud arvete/kulutaotluste laekumise ajal taotletud summade väärtuses. Hiljem on võlgnevusi kohandatud, et kajastada üksnes kulude läbivaatamise järel heakskiidetud summasid ning summasid, mida hinnatakse rahastamiskõlblikuks. Summad, mida loetakse rahastamiskõlbmatuks, sisalduvad veerus „Kohandused“. Suurimad summad seonduvad struktuurimeetmetega.

Taaste- ja vastupidavusrahastu võlgnevuste vähenemine 2,2 miljardi euro võrra näitab, et aasta lõpus saadi vähem maksetaotlusi, millega seotud eesmärkide ja sihtide hindamine oli veel pooleli. EAGFi võlgnevuste vähenemise kohta vt lisade punkt 2.13.

Struktuurifondide (ERF ja ESF), Ühtekuuluvusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi suhtes kohaldatavate Euroopa Parlamendi ja nõukogu ühissätete määrustega (EL) nr 1303/2013 ⁽²⁵⁾ ja (EL) 2021/1060 ⁽²⁶⁾ on ette nähtud, et ELi eelarvet kaitstakse, pidades süstemaatiliselt kinni osa tehtud vahemaksetest. Ühissätete määruse kohasele eelarveaastale (1. juuli kuni 30. juuni) järgnevas veebruariks on kontrollitsükkel lõppenud – lõpule on jõudnud nii korraldusasutuste halduskontroll kui ka auditeerimisasutuste auditid. Komisjon vaatab läbi liikmesriikide asjaomaste ametiasutuste esitatud kinnitavad dokumendid ja raamatupidamisaruanded. Lõppjäägi maksmine/sissenõudmine toimub alles pärast selle läbivaatamise lõpuleviimist ja raamatupidamisaruannete kinnitamist. Kõnealuse korralduse alusel kinni peetud summa oli 2023. aasta lõpul kokku 8,9 miljardit eurot. Osa sellest summast (1,3 miljardit eurot) hinnatakse liikmesriikide raamatupidamisaruannetes esitatud teabe alusel rahastamiskõlbmatuks ja sisaldub samuti veerus „Kohandused“.

Eelmaksetaotlused

Lisaks eespool nimetatud summadele saadi 2023. aasta lõpuks 5,1 miljardi euro eest eelmaksetaotlusi, mis ei olnud aasta lõpu seisuga veel välja makstud. ELi raamatupidamiseeskirjade kohaselt ei kirjendata neid summasid võlgnevusena.

Omavahenditega seotud võlgnevused

Omavahenditega seotud võlgnevused on liikmesriikide osamaksud ELi eelarvesse, mis tuleb tasuda aasta lõpus. Paranduseelarveid täidetakse vastavalt määruse (EL, Euratom) nr 609/2014 artikli 10a lõikele 3. Suur saldo 31. detsembri 2023. aasta seisuga oli tingitud paranduseelarve nr 4/2023 vastuvõtmisest 22. novembril 2023. Selle õigusnormi kohaselt tagastati tulenevad summad liikmesriikidele 2024. aasta jaanuari esimesel tööpäeval. Olukord oli sarnane 2022. aasta lõpus.

2.13. VIITVÕLAD JA ETTEMAKSTUD TULU

	(miljonites eurodes)	
	31.12.2023	31.12.2022
Viitvõlad	76 237	85 870
Ettemakstud tulu	182	127
Muu	386	167
Kokku	76 805	86 164

⁽²⁵⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320).

⁽²⁶⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid (ELT L 231, 30.6.2021, lk 159).

Viitvõlad jaotuvad järgmiselt.

	(miljonites eurodes)	
	31.12.2023	31.12.2022
Taaste- ja vastupidavusrahastu (taasterahastu „NextGenerationEU“)	3 709	17 188
EAGF	28 339	25 316
EAFRD ja muud maaelu arengu rahastamisvahendid	17 895	19 625
ERF ja ÜF	11 052	8 741
ESF	3 882	3 366
Muu	11 360	11 633
Kokku	76 237	85 870

Viitvõlad on kajastatud kulutused, mille kohta liidule ei ole kulutaotlusi veel esitatud. Taaste- ja vastupidavusrahastu viitvõlgade vähenemine kajastab selle rahastamisvahendi rakendamise tempot, kuna hinnang põhineb lühiajalisel maksete prognoosil. EAFRD puhul on vähenemine seotud asjaoluga, et eelmine programmitöö periood on lõppemas; teisest küljest ei ole uus programmitöö periood veel saavutanud normaalkiirust. EAGFi viitvõlgade suurenemine tuleneb maksete aeglasemast rakendamisest liikmesriikide tasandil, sest esitati oodatust vähem tegelikke nõudeid ja seega oli vaja rohkem nõudeid prognoosida aasta lõpus. Seetõttu tasakaalustab suurenemist võlgnevuste vastav vähenemine (vt lisade punkt 2.12). Ühtekuuluvuspoliitika puhul on uue programmitöö perioodiga seotud vaid väike osa (1,1 miljardit eurot), suurem osa ülejäänud summast (13,8 miljardit eurot) on seotud eelmise mitmeaastase finantsraamistikuga.

NETOVARA

2.14. RESERVID

	(miljonites eurodes)		
	Lisade punkt	31.12.2023	31.12.2022
Muud reservid		1 052	1 312
Kokku		1 052	1 312

See summa seondub peamiselt likvideeritava ESTÜ sõe ja terase teadusfondi varade reserviga (620 miljonit eurot), mis moodustati ESTÜ likvideerimise raames, ning Euroopa Liidu Intellektuaalomandi Ameti reservfondiga, tagades selle tegevuse jätkumise (289 miljonit eurot).

2.15. LIIKMESRIIKIDELT SISSENÕUTAVAD SUMMAD

	(miljonites eurodes)
Liikmesriikidelt sissenõutavad summad seisuga 31.12.2022	132 637
Liikmesriikidele tagasi makstud 2022. aasta eelarve ülejääk	2 519
Töötajahüvitiste kohustiste ümberhindamine	6 877
Muu	(249)
Eelarveaasta tulem	71 437
Liikmesriikidelt sissenõutavad summad seisuga 31.12.2023 kokku	213 221

Kõnealune summa kajastab seda osa ELi kuni 31. detsembrini kantud kuludest, mida tuleb rahastada tulevatest eelarvetest. Tekkepõhise raamatupidamisarvestuse põhimõtte kohaselt kajastatakse aastal N paljusid kulusid, mis tegelikult võidakse tasuda alles aastal N+1 (või hiljem) ning seetõttu rahastada aasta N+1 (või hilisema aasta) eelarvest. Kuna sellised kulud arvatakse raamatupidamisarvestuses kohustiste hulka ning asjaomaseid summasid rahastatakse tulevatest eelarvetest, ületavad kohustised aasta lõpu seisuga märkimisväärselt varasid. Kõige enam esiletõstmist väärivad summad on seotud taasterahastu „NextGenerationEU“ raames väljavõetud tagastamatu toetuse jaoks võetud laenude, EAGFi tegevuse ja töötajahüvitiste kohustistega.

Tuleb aga märkida, et eespool kirjeldatu ei mõjuta eelarve täitmise tulemust – eelarve tulud peaksid alati võrduma eelarve kuludega või neid ületama ning võimalik tulude ülejääk tagastatakse liikmesriikidele.

Töötajahüvitiste kohustiste ümberhindamine on seotud nende kohustiste aktuaarsest hindamisest tuleneva aktuaarse kasumi ja kahjumiga.

Liikmesriikidelt sissenõutavate summade oluline suurenemine viimasel kahel aastal on peamiselt tingitud sellel perioodil taasterahastu „NextGenerationEU“ raames tagastamatu toetusega seoses võetud laenudest.

3. TULEMIARUANDE LISAD

TULUD

MITTEKAUBANDUSLIKEST TEHINGUTEST SAADUD TULUD: OMAVAHENDID

3.1. KOGURAHVATULUL PÕHINEVAD OMAVAHENDID

Tulu omavahenditest on ELi tegevustulude peamine osa. Omavahendite neljast kategooriast kõige olulisem on kogurahvatulul põhinevatest omavahenditest saadav tulu. Igalt liikmesriigilt kogutakse tema kogurahvatulust sama protsendimäär. Kogurahvatulul põhinevad omavahendid tasakaalustavad tulusid ja kulusid, st nendega rahastatakse eelarve seda osa, mis ei ole kaetud muude tululiikidega. Kogurahvatulul põhinevatest omavahenditest saadud tulu vähenemine 2023. aastal võrreldes 2022. aastaga on selgitatav mitme teguriga: näiteks muud liiki omavahendite (nt käibemaksupõhised ja plastpakendijäätmetel põhinevad omavahendid) suurenemine, muude tulude suurenemine ja maksete assigneeringute vähenemine.

3.2. TRADITSIOONILISED OMAVAHENDID

Traditsioonilised omavahendid on peamiselt seotud tollimaksudega, millest liikmesriigid jätavad endale sissenõudmiskuludena 25 %, seega on eespool esitatud summad näidatud kõnealuse mahaarvamise võrra väiksemana. Imporditollimaksude tase kajastab peamiselt kombinatsiooni järgmistest: väljastpoolt ELi pärit impordi väärtuse kõikumised, muutused ühtses tariifis, mida on pärast Maaailma Kaubandusorganisatsioonis (WTO) peetud läbirääkimisi mitmel korral vähendatud, ning erilepingud, millega antakse tariifeid soodustusi teatavatele kaubanduspartneritele või teatavatele toodetele. Seega sõltub tase ka üldisest majanduslikust olukorrast, maailmaturuhindade tasemest ja vahetuskursside mõjust.

3.3. KÄIBEMAKSUPÕHISED OMAVAHENDID

Käibemaksupõhiseid omavahendeid arvutatakse liikmesriikide käibemaksubaaside alusel, mis on selleks otstarbeks vastavalt ELi eeskirjadele ühtlustatud. Iga liikmesriigi laekunud käibemaksu kogusumma suhtes, mis on kogutud kõikidelt maksustatavate kaubatarnetelt või teenuste osutamiselt, jagatuna kaalutud keskmise käibemaksumääraga, kohaldatakse ühtset 0,3 % sissenõudmismäära. Käibemaksubaas on piiratud 50 %ga iga liikmesriigi kogurahvatulust.

3.4. PLASTPAKENDIJÄÄTMETEL PÕHINEVAD OMAVAHENDID

Liikmesriigis tekkinud, kuid ringlusse võtmata plastpakendijäätmete massi suhtes kohaldatakse ühtset sissenõudmismäära 0,80 eurot kilogrammi kohta. Asjaomasel aastal ringlusse võtmata plastpakendijäätmete mass arvutatakse liikmesriigis kõnealusel aastal tekkinud plastpakendijäätmete massi ja kõnealusel aastal ringlusse võetud plastpakendijäätmete massi vahena. Bulgaarial, Tšehhil, Eestil, Kreekal, Hispaanial, Horvaatial, Itaalia, Küprosel, Lätil, Leedul, Ungaril, Maltal, Poolal, Portugalil, Rumeenial, Sloveenial ja Slovakkial on õigus oma vastava plastpakendijäätmetel põhinevate omavahenditega seotud osamakse iga-aastasele kindlasummalisele vähendusele. See suhteliselt uus omavahend kehtestati 2021. aastal uue omavahendite otsuse (nõukogu otsus (EL, Euratom) 2020/2053) ⁽²⁷⁾ jõustumisega.

⁽²⁷⁾ Nõukogu 14. detsembri 2020. aasta otsus (EL, Euratom) 2020/2053, mis käsitleb Euroopa Liidu omavahendite süsteemi ning millega tunnistatakse kehtetuks otsus 2014/335/EL, Euratom (ELT L 424, 15.12.2020, lk 1).

MITTEKAUBANDUSLIKEST TEHINGUTEST SAADUD TULUD: ÜMBERPAIGUTAMISED

3.5. TRAHVID

1 748 miljoni euro suurune tulu (2022. aastal 915 miljonit eurot) seondub peamiselt trahvidega, mille komisjon on määranud ettevõtjatele ELi konkurentsieeskirjade rikkumise eest (898 miljonit eurot), ülemäärase CO₂ heite maksudega (516 miljonit eurot) ja trahvidega, mille komisjon on määranud liikmesriikidele ELi õiguse rikkumise eest (382 miljonit eurot).

3.6. KULUDE SISSENÕUDMINE

	(miljonites eurodes)	
	2023	2022
Jagatud eelarve täitmine	691	1 110
Otsene eelarve täitmine	102	90
Kaudne eelarve täitmine	10	19
Kokku	803	1 219

Selles rubriigis on esitatud peamiselt komisjoni väljastatud sissenõudekorraldused, mis on ära makstud või tasaarvestatud (st maha arvatud) järgmistest komisjoni raamatupidamissüsteemis kirjendatud maksetest. Sissenõudekorraldused esitatakse eesmärgiga nõuda sisse ELi eelarvest varem väljamakstud kulusid. Sissenõudmised põhinevad kontrollide, auditite või rahastamiskõlblikkuse analüüside tulemustel ja seega kaitsevad need toimingud ELi eelarvet õigusnormidevastaselt tehtud kulutuste eest.

Lisaks on arvesse võetud EAGFi kuludest abisaajatele liikmesriikide poolt väljastatud sissenõudekorraldusi ning alates eelmise aasta lõpust kuni aruandeaasta lõpuni tehtud viitlaekumiste prognooside muutusi.

Eelmise tabeli summad kajastavad tulusid sissenõudekorralduste väljastamisest. Sel põhjusel ei kajasta esitatud väärtused (ega saagi kajastada) kõiki ELi eelarve kaitseks võetud meetmeid eelkõige ühtekuuluvuspoliitika valdkonnas, kus rahastamiskõlbmatute kulude korrigeerimiseks rakendatakse erikorda, mis enamikul juhtudel ei hõlma sissenõudekorralduse väljaandmist. Samuti on ELi eelarve kaitstud kulude tühistamise ja eelmaksete sissenõudmisega. Suurem osa kogusummast tuleneb jagatud eelarve täitmisest.

Põllumajandus: EAGF ja maaelu areng

Selles rubriigis kajastatud EAGFi ja EAFRD eelarveaasta tulud koosnevad eelarveaasta jooksul otsustatud finantskorrektsioonidest ning liikmesriikide deklareeritud ja eelarveaasta jooksul sisse nõutud tagasimaksetest, millele lisandub selliste summade netosuurenemine, mis liikmesriigid on deklareerinud, kuid mis kuuluvad seoses pettuse ja õigusnormide rikkumisega eelarveaasta lõpu seisuga sissenõudmisele.

Ühtekuuluvuspoliitika

Ühtekuuluvuspoliitika puhul on peamised summad need, mille komisjon eelduste kohaselt liikmesriikidelt sisse nõuab. Sissenõudmine toimub pärast liikmesriikide 2024. aasta alguses esitatud majandusaasta aruannete läbivaatamist ja heakskiitmist. Sissenõutavad summad kujutavad endast sisuliselt eelarveaasta jooksul algselt rahastamiskõlblikeks loetud ja liikmesriikide majandusaasta aruannetes rahastamiskõlblikena kinnitatud summade vahet. Väike summa tähendab seda, et tänu liikmesriikide tasandil kehtestatud kontrollidele oli võimalik rahastamiskõlbmatud summad varakult kindlaks teha.

3.7. ÜHENDKUNINGRIIGI VÄLJAASTUMISLEPING

Need tulud on netosumma, mis Ühendkuningriiki sõlmitud väljaastumislepingu kohaselt pärast 2020. aastal liidust lahkumist võlgneb (vt lisade punkt 2.6.1.2) ja mida kooskõlas väljaastumislepingus kehtestatud nõuetega igal aastal korrigeeritakse. Need tulud olid 2022. aastal null ja nende asemel kajastati kulusid, mis tulenes peamiselt Ühendkuningriigi tasumata nõuete suurest vähenemisest seoses pensionide ja muude töötajahüvitistega (artikkel 142) ning Ühendkuningriigile seoses omavahenditega makstavatest täiendavatest summadest (artikkel 136).

3.8. MITTEKAUBANDUSLIKEST TEHINGUTEST SAADUD MUUD TULUD

	(miljonites eurodes)	
	2023	2022
<i>Liikmesriikide osamaksud:</i>		
<i>innovatsioonifondi</i>	1 812	3 192
<i>välisabisse</i>	165	204
<i>programmi „Invest EU“</i>	179	
<i>Töötajate maksud ja sotsiaalkindlustusmaksed</i>	1 565	1 439
<i>Muude üksuste osamaksud Euroopa Komisjonile</i>	3 456	
<i>EFTA, kolmandate riikide ja läbirääkijariikide osamaksud</i>	1 770	1 307
<i>Varade üleandmine</i>	280	321
<i>Eelarve korrigeerimine</i>	(1 058)	3 246
<i>Eraldiste korrigeerimine</i>	407	991
<i>Muu</i>	224	695
Kokku	8 800	11 395

Liikmesriikide osamaksud innovatsioonifondi on peamiselt saastekvootide müügiga seotud tulu, mida kasutatakse vähese CO₂ heitega tehnoloogiate innovatsiooni toetamiseks. Vähenedmine võrreldes 2022. aastaga on tingitud asjaolust, et alates 2023. aastast kasutatakse heitkogustega kauplemise süsteemi (HKS) tulusid kava „REPowerEU“ rahastamiseks, vt allpool.

Tulu töötajate maksudest ja sotsiaalkindlustusmaksetest tuleneb peamiselt mahaarvamistest töötajate palkadest. Olulise osa selles kategoorias moodustavad sissemaksed pensionifondi ja tulumaks.

Muude üksuste osamaksud Euroopa Komisjonile hõlmavad peamiselt tagasisaadavaid vahendeid (0,5 miljardit eurot), mille EIP kandis üle Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide ning ülemeremaade ja -territooriumide investeerimisrahastutest, ning enampakkumisel lubatud heitkoguse ühikute müügist saadud tulu (2,6 miljardit eurot), mida kasutatakse ka liikmesriikide täiendavaks toetamiseks REPowerEU peatükkide kaudu.

EFTA riikide osamaksud on 752 miljonit eurot ja kolmandate riikide osamaksud on peamiselt rahalised osamaksud programmi „Euroopa horisont“ (387 miljonit eurot).

Eelarvelised korrektsioonid on peamiselt seotud eelmiste eelarveaastate käibemaksupõhiste ja kogurahvatulul põhinevate omavahendite korrektsioonidega. Selle toiminguga jaotab komisjon nii positiivsed kui ka negatiivsed käibemaksu ja kogurahvatulu kogusaldod liikmesriikide vahel ümber vastavalt nende kogurahvatulu baasmääradele. Sellel aastal on saldo negatiivne (– 3 620 miljonit eurot). Eelmisel aastal oli summa null, sest õigusakte muudeti, et lükata edasi käibemaksu ja kogurahvatulu saldode maksekuupäev. Eelarvelised korrektsioonid sisaldavad ka eelmise aasta eelarveülejäaki, mis oli 2 519 miljonit eurot (2022. aastal 3 227 miljonit eurot).

Muud tulud mittekauanduslikest tehingutest hõlmavad ITERi asukohariigi ja liikmete osamakse ITERi ja tuumasünteesienergeetika arendamise Euroopa ühisettevõttesse Fusion for Energy (120,7 miljonit eurot).

KAUBANDUSLIKEST TEHINGUTEST SAADUD TULUD

3.9. FINANTSTULUD

	(miljonites eurodes)	
	2023	2022
<i>Intressid:</i>		
<i>Hilinenud maksed</i>	(121)	(927)
<i>Antud laenud</i>	2 305	1 238

	(miljonites eurodes)	
	2023	2022
<i>Raha ja raha ekvivalendid</i>	1 778	124
<i>Võetud laenud</i>	229	325
<i>Muu</i>	9	2
<i>Tulu finantstagatiste lepingutest</i>	887	1 282
<i>Kasum õiglases väärtuses üle- või puudujäägina kajastatud finantsvaradest või -kohustistest:</i>		
<i>mitte-tuletisinstrumentid</i>	1 695	128
<i>tuletisinstrumentid</i>	149	294
<i>Dividendid</i>	46	114
<i>Muu</i>	6	20
Kokku	6 983	2 602

Intressitulu hilinevud maksetelt tuleneb peamiselt maksmisele kuuluvatest ja õigeaegselt tasumata trahvidest ja omavahendite osamaksudest. Negatiivne summa on selgitatav peamiselt kogunenud viiviselt saadud tulu vähenemisega lisade punktis **2.6.1.1** osutatud traditsiooniliste omavahenditega seotud juhtumite puhul, mis on seotud Hiinast pärit tekstiili ja jalanõude impordiga 27 liikmesriiki (121 miljonit eurot), ning kogunenud viiviselt saadud tulu vähenemisega Madalmaade vastu päikesepaneelide dumpinguvastastest tollimaksudest kõrvalehoidumise eest algatatud juhtumi puhul (177 miljonit eurot). Seda tasakaalustas osaliselt trahvide viivise suurenemine ligikaudu 135 miljoni euro võrra.

Laenuintressid sisaldavad taasterahastu „NextGenerationEU“ summasid väärtuses 0,7 miljardit eurot võrreldes 0,2 miljardi euroga 2022. aastal. Vähenemine on peamiselt tingitud täiendavate laenude väljamaksmisest 2023. aastal. Ka tegelik intressimäär tõusis jätkuvalt võrreldes 2022. aasta tehingutega ja eelkõige 2021. aasta tehingutega, kus tegelikud intressimäärad olid väga madalad (vt lisade punkt **2.4.1**). Veel 0,7 miljardi euro väärtuses intresse on seotud EFSMiga. Kuigi maksmisele kuuluvad summad on palju väiksemad kui taasterahastu „NextGenerationEU“ puhul, on neil kõigil kõrge tegelik intressimäär väljamaksete tegemise ajal kehtinud turuintressimäärade tõttu. Makromajandusliku finantsabiga on seotud 0,5 miljardit eurot võrreldes 0,1 miljardi euroga 2022. aastal. Suurenemine on peamiselt tingitud uue rahastamisvahendi „Makromajanduslik finantsabi+“ väljamaksetest 2023. aastal. TERA laenude intress (0,3 miljardit eurot) on muude laenude omast väiksem, sest suure osa varasemate tehingute intressimäärad olid madalad või negatiivsed. Vt ka lisade punkt **2.4.1**.

Rahast ja raha ekvivalentidest saadud intressitulu koosneb peamiselt 1,6 miljardi euro suurusest intressist EKP pangakontol ühtse rahastamisviisiga seotud likviidsusreservi haldamiseks (vt lisade punkt **2.8.2**). Intressitulu suurenemine tuleneb peamiselt turuintressimäärade tõusust alates 2022. aasta lõpust.

Võetud laenudelt saadud intressitulu osutab peamiselt TERA-le ning on tingitud teatavate varasemate tehingute negatiivsest tegelikust intressimäärast.

Tulu finantstagatiste lepingutest on peamiselt seotud finantstagatiste lepingute kohustiste amortisatsiooniga. Seda võib tõlgendada ELi vabastamisena selle perioodi tagatistega seotud kohustistest, mil EL oli valmis hüvitama tagatiste omanikele nende krediidikahjumi. Seega väljendab finantstagatistest saadud tulu kajastamine aja möödumist ja antud tagatiste mahtu. Amortiseerimist kohaldatakse mõlemat liiki tagatiste suhtes, see tähendab nii tagatiste suhtes, mille eest makstakse tasu, kui ka nende suhtes, mida EL annab tasuta või ebaolulise tasu eest (vt lisade punkt **2.11.2**). Tasu eest antavatest tagatistest on kõige olulisem EIP-le taristu- ja innovatsioonikomponendi võlaportfelliga seoses antud EFSI tagatis koos programmi „InvestEU“ võlaportfellidega (alates 2022. aastast) (vt lisade punkt **4.1.1**). Nende kahe kombineeritud võlaportfelliga seoses antud EFSI tagatiselt teenitud tulu moodustas 2023. aastal 295 miljonit eurot.

887 miljoni euro suurust finantstagatise lepingutega seotud tulu tasakaalustab finantstagatise kohustiste väärtuse langusest tekkinud 263 miljoni euro suurune kahjum, mis on seotud tagatiste realiseerimisega ning millest on maha arvatud sissenõutud summad (459 miljonit eurot) ja väärtuse langusest tekkinud realiseerumata kasum 196 miljonit eurot (vt lisade punktid **3.15** ja **6.5**). Peale selle on EL subsideerinud finantstagatiste programme (762 miljonit eurot), nõudmata garantiipreemiaid või nõudes neid turumäärast madalamal tasemel (lisade punkt **3.15**). Kokkuvõttes on finantstagatiste programmide netotulemus 138 miljoni euro suurune puudujääk.

Kasum õiglases väärtuses üle- või puudujäägina kajastatud finantsvaradest (mitte-tuletisinstrumentid) on märkimisväärselt suurenenud. Peamised summad on seotud ühise eraldisfondiga (0,9 miljardit eurot) ja innovatsioonifondiga (0,5 miljardit eurot). See aasta oli väärtpaberiturul parem kui 2022, eriti aasta lõpu poole, sest oodati intressimäärade kärpeid. See mõjutas positiivselt ELi portfelliges hoitavate võlakirjade õiglast väärtust, mille tulemusel kajastati enamjaolt realiseerimata õiglase väärtuse suurenemine.

3.10. KAUBANDUSLIKEST TEHINGUTEST SAADUD MUU TULU

	(miljonites eurodes)	
	2023	2022
Tulu tasudest osutatud teenuste eest (asutused)	739	694
Kasum vahetuskursi erinevustest	393	330
Kaupade müük	75	121
Osakaal Euroopa Investeeringufondi netomajandustulemuses	67	24
Põhivaraga seotud tulu	9	26
Muu	679	475
Kokku	1 963	1 669

Tulu teenuste osutamisest koosneb peamiselt Euroopa Raviameti kogutavatest müügiloatasudest ja Euroopa Liidu Intellektuaalomandi Ameti kogutavatest kaubamärgitasudest.

KULUD

3.11. JAGATUD EELARVE TÄITMINE

	(miljonites eurodes)	
Täidetud liikmesriikide poolt	2023	2022
Euroopa Põllumajanduse Tagatisfond	40 716	41 031
Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfond ja teised maaelu arengu vahendid	14 605	16 073
Euroopa Regionaalarengu Fond ja Ühtekuuluvusfond	52 429	43 083
Euroopa Sotsiaalfond	17 665	14 649
Muu	4 251	3 482
Kokku	129 667	118 318

EAFRD ja muude maaelu arengu rahastamisvahendite vähenemine 1,5 miljardi euro võrra on seletatav viivitustega programmide rakendamisel, kuna 2023 oli uute ÜPP strateegiakavade esimene aasta.

Ühtekuuluvuspoliitikas hoogustub uue programmitöö perioodi rakendamine, mis suurendab kulusid. Lisaks suurenevad oluliselt, s.o 2,5 miljardi euro võrra kulud, mis on seotud liikmesriikidele rahastamisvahenditest tehtavate ettemaksetega (jagatud eelarve täitmine) (v.a VKEd), kuna enamik summadest loetakse nüüd kuludesse kantuks.

Muud kulud on peamiselt seotud Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi (0,9 miljardit eurot), Brexitiga kohanemise reservi (0,7 miljardit eurot), varjupaiga ja rände valdkonna (0,7 miljardit eurot), Euroopa enim puudust kannatavate isikute abifondi (0,7 miljardit eurot) ja Euroopa Liidu Solidaarsusfondiga (0,6 miljardit eurot).

3.12. OTSENE EELARVE TÄITMINE

	(miljonites eurodes)	
	2023	2022
Täidetud komisjoni poolt	45 664	78 497
millest taaste- ja vastupidavusrahastu (taasterahastu „NextGenerationEU“)	36 045	69 461
Täidetud ELi rakendusametite poolt	15 897	14 962
Täidetud usaldusfondide poolt	326	568
Kokku	61 888	94 027

Hoolimata taaste- ja vastupidavusrahastu kulude märkimisväärselt vähenemisest kulges programmide rakendamine üldjoontes kavakohaselt ning enamiku eesmärkide ja sihtide saavutamisel tehtud edusammud vastasid esialgsetele ootustele.

Ülejäänud otsese eelarve täitmisega hõlmatud summad on esmajoones seotud teaduspoliitika (9,8 miljardit eurot) ja välistegevuse (sealhulgas naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrument ja selle eelkäijad (3,7 miljardit eurot)) ning humanitaarabioperatsioonide (1,1 miljardit eurot) rakendamisega. Veel 2,8 miljardit eurot on seotud Euroopa ühendamise rahastuga, mis on transpordi, energia ja telekommunikatsiooni valdkonnas tarkvõrkude kasutuselevõtmiseks ette nähtud ühine taristufond.

3.13. KAUDNE EELARVE TÄITMINE

	(miljonites eurodes)	
	2023	2022
Täidetud muude ELi asutuste ja ametite poolt	4 226	3 615
Täidetud kolmandate riikide poolt	479	630
Täidetud rahvusvaheliste organisatsioonide poolt	5 610	4 650
Täidetud muude üksuste poolt	4 902	4 738
Kokku	15 218	13 634

Kaudse eelarve täitmise kuludest on 6,6 miljardit eurot seotud välistegevusega (peamiselt ühinemiseelse abi, humanitaarabi, rahvusvahelise koostöö ja naabruspoliitika valdkondades). Veel 4,1 miljardit eurot on seotud Euroopa konkurentsivõime suurendamisega (näiteks teadusuuringute, kosmoseprogrammide ja hariduse valdkondades).

3.14. PERSONALI- JA PENSIONIKULUD

	(miljonites eurodes)	
	2023	2022
Personalikulud	8 481	7 957
Pensionikulud	5 543	6 251
Kokku	14 023	14 209

Pensionikulud kujutavad endast muudatusi, mis on tekkinud töötajahüvitiste kohustiste aktuaarse hindamise tulemusena (välja arvatud need, mis on kajastatud netovaras). Seepärast ei ole tegemist tegelike aastaste pensionikuludega, mis on oluliselt väiksemad (2,4 miljardit eurot).

3.15. FINANTSKULUD

	(miljonites eurodes)	
	2023	2022
<i>Intressikulud:</i>		
võetud laenud	5 762	1 912
antud laenud	160	161
kapitalirent	45	50
muu	21	31
Finantstagatiste lepingud – subsideeritud tasu	762	514
Väärtuse langusest tekkinud netokahjum		
finantstagatiste lepingutest	263	362
laenudest ja nõuetest	6 812	2 108
Kahjum õiglasest väärtuses üle- või puudujäägina kajastatud finantsvaradest või -kohustistest:		
mitte-tuletisinstrumentid	137	2 344
tuletisinstrumentid	104	126
Muudatustest tulenev kahjum	100	–
Muu	189	29
Kokku	14 355	7 637

Võetud laenude intressikulud sisaldavad ühtse rahastamise summasid väärtuses 4,4 miljardit eurot võrreldes 0,9 miljardi euroga 2022. aastal. Kasv tuleneb peamiselt võetud laenude suurenemisest. Ühtse rahastamise 2023. aasta emissioonide tegelikud intressimäärad on samuti kõrgemad kui 2022. aastal (vt lisade punkt 2.11.1). EFSMi intressikulud (0,7 miljardit eurot) on stabiilsed. TERAgas seoses võetud laenude intress (0,3 miljardit eurot) on laenatud summasid arvestades oluliselt väiksem kui teiste programmide puhul. See on tingitud asjaolust, et suurel osal neist on madalamad või negatiivsed intressimäärad. Teatavate varasemate TERA tehingute negatiivsed tegelikud intressimäärad selgitavad ka laenude intressikulusid (samadel tingimustel negatiivsete intressimääradega laenude andmine).

Üksikasjalikumad teavet finantstagatistega seotud kulude kohta on esitatud lisade punktis 3.9.

Laenude ja nõuete väärtuse langusest tekkinud netokahjum on peamiselt seotud rahastamisvahendist „Makromajanduslik finantsabi+“ Ukrainale antud laenude eeldatava krediidikahju tõttu 2023. aastal kajastatud täiendava 6,8 miljardi euro suuruse väärtuse langusega (vt lisade punktid 2.4.1.1 ja 6.5).

Muudatustest tulenev kahjum on seotud 2023. aastal Ukrainale antud intressitoetusega erakorralistelt makromajandusliku finantsabi laenudelt kogunenud intresside tasumiseks (vt lisade punkt 2.4.1.1).

Õiglasest väärtuses üle- või puudujäägina kajastatud finantsvarade (mitte-tuletisinstrumentid) kahjumi märkimisväärse vähenemise kohta vt lisade punkt 3.9.

3.16. MUUD KULUD

	(miljonites eurodes)	
	2023	2022
Haldus- ja IT-kulud	2 687	2 321
Eraldiste korrigeerimine	1 065	769
Põhivaraga seotud kulud	1 443	1 518
Maa ja hoonete haldamise kulud	729	686
Vahetuskursside muutustest tulenev kahjum	314	427

(miljonites eurodes)		
	2023	2022
Kasutusrendi kulud	448	411
Trahvide vähendamine kohtuotsusega	597	1 378
Muu	857	832
Kokku	8 142	8 342

2023. aastal kuludena kajastatud teadus- ja arendustegevuse kulude kogusumma on järgmine.

(miljonites eurodes)		
	2023	2022
Teadustegevuse kulud	452	430
Kapitaliseerimata arendustegevuse kulud	149	133
Kokku	600	563

3.17. SEGMENTIARUANDLUS MITMEAASTASE FINANTSRAAMISTIKU RUBRIIKIDE KAUPA

(miljonites eurodes)

	Ühtne turg, innovatsioon ja digitaalvaldkond	Ühtekuuluvus ja väärtused	Loodusvarad ja keskkond	Ränne ja piirihaldus	Vastupidavus, julgeolek ja kaitse	Naabrus ja maailm	Euroopa avalik haldus	Ilma mitmeaastase finantsraamistiku rubriigita ⁽¹⁾	Kokku
Kogurahvatulul põhinevad omavahendid	–	–	–	–	–	–	–	101 287	101 287
Traditsioonilised omavahendid	–	–	–	–	–	–	–	19 840	19 840
Käibemaksupõhised omavahendid	–	–	–	–	–	–	–	22 526	22 526
Uued omavahendid	–	–	–	–	–	–	–	7 225	7 225
Trahvid	–	–	–	–	–	–	–	1 748	1 748
Kulude sissenõudmine	87	60	678	1	0	(25)	0	2	803
Ühendkuningriigi väljaastumisleping	–	–	–	–	–	–	–	681	681
Muu	1 426	2 919	253	–	–	674	2 078	1 450	8 800
Mittekaubanduslikest tehingutest saadud tulud	1 512	2 979	931	1	0	649	2 078	154 758	162 909
Finantstulud	1 043	19	2	–	1	265	130	5 523	6 983
Muu	163	(21)	(29)	(0)	(4)	2	488	1 364	1 963
Kaubanduslikest tehingutest saadud tulud	1 206	(2)	(27)	(0)	(3)	268	617	6 887	8 946
Tulud kokku	2 718	2 978	904	0	(3)	917	2 695	161 645	171 855
Täidetud liikmesriikide poolt:									
EAGF	–	–	(40 716)	–	–	–	–	–	(40 716)
EAFRD ja muud maaelu arengu vahendid	–	–	(14 605)	–	–	–	–	–	(14 605)
ERF ja ÜF	–	(52 343)	–	–	–	(86)	–	–	(52 429)
ESF	–	(17 665)	–	–	–	–	–	–	(17 665)
Muu	–	(1 125)	(950)	(1 050)	(69)	(116)	–	(941)	(4 251)

(miljonites eurodes)									
	Ühtne turg, innovatsioon ja digitaalvaldkond	Ühtekuuluvus ja väärtused	Loodusvarad ja keskkond	Ränne ja piirihaldus	Vastupidavus, julgeolek ja kaitse	Naabrus ja maailm	Euroopa avalik haldus	Ilma mitmeaastase finantsraamistiku rubriigita ⁽¹⁾	Kokku
Täidetud komisjoni, rakendusametite ja usaldusfondide poolt	(13 675)	(40 087)	(880)	(350)	(718)	(6 405)	(7)	234	(61 888)
Täidetud muude ELi ametite ja asutuste poolt	(3 339)	(549)	(93)	(1 184)	(230)	(46)	(111)	1 327	(4 226)
Täidetud kolmandate riikide ja rahvusvaheliste organisatsioonide poolt	(539)	(83)	(10)	(181)	(111)	(5 145)	(3)	(16)	(6 090)
Täidetud muude üksuste poolt	(253)	(3 195)	(3)	(4)	(67)	(1 371)	–	(9)	(4 902)
Personali- ja pensionikulud	(516)	(20)	(2)	(1)	(6)	(168)	(11 601)	(1 710)	(14 023)
Finantskulud	(1 062)	(11)	(94)	(0)	(0)	(389)	(68)	(12 730)	(14 355)
Ühendkuningriigi väljaastumisleping								–	–
Muud kulud	(1 824)	(294)	(46)	9	(77)	(279)	(4 368)	(1 264)	(8 142)
Kulud kokku	(21 208)	(115 373)	(57 398)	(2 762)	(1 278)	(14 004)	(16 158)	(15 110)	(243 292)
Eelarveaasta tulem	(18 490)	(112 395)	(56 495)	(2 761)	(1 280)	(13 087)	(13 463)	146 535	(71 437)

⁽¹⁾ „Ilma mitmeaastase finantsraamistiku rubriigita“ hõlmab konsolideeritud üksuste eelarve täitmist ja konsolideerimisest tulenevaid elimineerimisi, eelarveväliseid tehinguid ja programme, mis ei ole seotud ühegi rubriigiga ja mille summad on eraldi võetuna ebaolulised.

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriikide kaupa esitatud tulud ja kulud on hinnangulised, kuna kõik kohustused ei ole seotud mitmeaastase finantsraamistiku kindla rubriigiga.

4. TINGIMUSLIKUD KOHUSTISED JA TINGIMUSLIKUD VARAD

Tingimuslikud kohustised on ELi võimalikud tulevased maksekohustused, mis võivad tekkida möödunud sündmustest või võetud õiguslikult siduvatest kohustustest, mis sõltuvad tulevastest sündmustest, mis ei ole täielikult ELi kontrolli all. Need on seotud peamiselt antud tagatistega ja õiguslike riskidega. **Kõiki tingimuslikke kohustisi, v.a neid, mis on seotud trahvide, tagatiste ja rahastamisvahenditega sel määral, mil need on fondidest kaetud (vt lisade punkt 2.4.2.1), rahastatakse vajaduse tekkimisel ELi (ja seega ELi liikmesriikide) eelarvest tulevastel aastatel.**

4.1. ELi eelarvest antud tagatised

4.1.1. ELi eelarveliste tagatiste programmide raames antud tagatised (nimiväärtus)

(miljonites eurodes)

	31.12.2023			
	Antud tagatised			Eraldatud varad ⁽¹⁾
	Ülemmäär	Allkirjastatud	Väljamaksed	
EIP välislaenu andmise volituse tagatised	27 729	27 729	19 856	2 962
EFISI tagatis	25 591	23 635	21 551	9 175
EFSD tagatis	1 077	548	478	765
Programmi „InvestEU“ tagatis	25 767	6 592	1 433	3 736
Naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi välistegevuse tagatis	28 115	7 660	634	2 222
Kokku	108 279	66 163	43 953	18 860

⁽¹⁾ EIP välislaenu andmise volituse tagatiste jaoks eraldatud varad (3,0 miljardit eurot) hõlmavad ka varasema makromajandusliku finantsabi ja Euratomi raames antud ja nendega seoses võetud laene (vt lisade punkt 2.4.1.1).

(miljonites eurodes)

	31.12.2022			
	Antud tagatised			Eraldatud varad ⁽¹⁾
	Ülemmäär	Allkirjastatud	Väljamaksed	
EIP välislaenu andmise volituse tagatised	30 599	30 599	20 909	2 710
EFISI tagatis	25 793	24 615	21 084	8 571
EFSD tagatis	1 176	522	446	728
Programmi „InvestEU“ tagatis	21 280	2 108	324	1 722
Naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi välistegevuse tagatis	27 020	4 515	156	1 067
Kokku	105 869	62 359	42 919	14 798

⁽¹⁾ EIP välislaenu andmise volituse tagatiste jaoks eraldatud varad (2,7 miljardit eurot) hõlmavad ka varasema makromajandusliku finantsabi ja Euratomi raames antud ja nendega seoses võetud laene (vt lisade punkt 2.4.1.1).

Tabelites on esitatud ELi eelarve võimalikud tulevased maksed seoses EIP Grupile või muudele finantseerimisasutustele antud tagatistega. Väljamakstud summad on lõplikele vahendite saajatele juba makstud summad. Lepingukohased summad sisaldavad seda väljamakstud raha pluss summasid, mille kohta on vahendite saajate või finantsvahendajatega sõlmitud lepingud, kuid mida ei ole aasta lõpu seisuga veel välja makstud (22,2 miljardit eurot). Ülemmäär kujutab endast kogutagatist, mille katmise kohustus lasub ELi eelarvel ja seega liikmesriikidel, sest selleks, et avaldada ELi maksimaalne positsioon 31. detsembri 2023. aasta seisuga, tuleb hõlmata ka heakskiidetud toimingud, mille leping on veel alla kirjutamata (42,1 miljardit eurot).

Eelarveliste tagatiste programme tagatakse eelarvest järk-järgult tehtavate eraldistega, mida hoitakse ühises eraldisfondis likviidsuspuhvrina tagatiste tulevase realiseerimise katmiseks (vt lisade punkt **2.4.2.1**). Meetmeid selle tagamiseks, et eraldised oleksid piisavad tagatiste realiseerimise katmiseks keskpikas perspektiivis, on kirjeldatud lisade punktis **6.2**. Igal juhul tuleb eelarveliste tagatiste programmide raames kantud võimalik kahjum, mis ületab tehtud eraldisi, katta tulevastest eelarvetest. Programmi „InvestEU“ liikmesriigi osa puhul saab EL liikmesriikidelt ja EMP riikidelt ka edasigarantiisid (vt allpool).

EIP välislaenude andmise volituse tagatised

ELi eelarvest on tagatud laenud, millele EIP on alla kirjutanud ja mille ta on andnud oma omavahenditest kolmandatele riikidele. 31. detsembri 2023. aasta seisuga moodustas ELi tagatisega laenujääk kokku 19 856 miljonit eurot. ELi eelarvetagatised on järgmised:

- 19 534 miljonit eurot ühise eraldisfondi välistegevuse tagatisfondi osa kaudu ning
- 322 miljonit eurot otse liikmesriikidele enne ühinemist antud laenude jaoks.

31. detsembri 2023. aasta seisuga hõlmasid antud tagatised 2,1 miljardi euro ulatuses alla kirjutatud, kuid välja maksmata laene, mille tulevane väljamaksmine sõltub ELi heakskiidust.

EIP antud laenudega seotud ELi välislaenude andmise volituse tagatis piirub pärast 2007. aastat allakirjutatud lepingute laenujäägi puhul 65 %ga (2007.–2013. ja 2014.–2021. aasta volitused). Enne 2007. aastat allakirjutatud lepingute puhul piirub ELi tagatis protsendimääraga heakskiidetud krediidiiliniide ülemmäärast, mis on enamikul juhtudel 65 %, kuid võib olla ka 70 %, 75 % või 100 %. Kui ülemmäär ei ole saavutatud, katab ELi tagatis kogu summa.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsusega (EL) 2018/412 ⁽²⁸⁾ loodi EIP vastupanuvõime ja taastuvuse algatuse raames uus erasektorile laenuandmise volitus projektide jaoks, mille eesmärk on saavutada pagulaste ja rändajate ning vastuvõtivate ja transiidikogukondade pikaajaline majanduslik vastupidavus. Liidu eelarvesse tehakse tagasimaksed seoses riskidega, mis vastupanuvõime ja taastuvuse algatuse erasektorile laenuandmise volitusega hõlmatud EIP rahastamistoimingutele antud tagatisega kaetakse; see selgitab preemiat välislaenude andmise volituse tagatiselt, mille eest muudel juhtudel tasu ei nõuta (vt lisade punkt **2.11.2**).

Perioodi 2014–2020 välislaenude andmise volitus, mille kehtivus lõppes 2021. aastal, oli viimane volitus välistegevuse tagatisfondi raames. EIP uus volitus on kaetud naabrusspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi määrusega loodud välistegevuse tagatisega.

ELi tagatisega seotud maksed tehakse ühise eraldisfondi välistegevuse tagatisfondi osast. 2023. aastal realiseeriti tagatise 67 miljoni euro eest, millest on maha arvatud sissenõutud summad (2022. aastal 190 miljonit eurot).

Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fondi (EFSI) tagatis

EFSI on algatus, mille eesmärk on EIP Grupi riskivõtmisvõime suurendamine, võimaldades EIP-l suurendada oma investeeringuid ELis. EFSI eesmärk on toetada täiendavaid investeeringuid ELis ja väikeettevõtjate rahastamisvõimalusi. ELi ja EIP vahelise lepingu alusel antakse ELi eelarvest kuni 26 miljardi euro suurune tagatis (EFSI ELi tagatis) (edaspidi „EFSI leping“), et kaitsta EIPd võimalike kahjude eest, mida ta võib oma rahastamis- ja investeerimistoimingute tulemusel kanda.

EFSI tegevusel on kaks komponenti: taristud ja innovatsioon (19 250 miljoni euro suurune EFSI ELi tagatis) ja VKEd (6 750 miljoni euro suurune EFSI ELi tagatis). Esimest komponenti rakendab EIP ja teist Euroopa Investeerimisfond ning kummalgi komponendil on võlaportfell ja omakapitaliportfell. Kokkuleppel EIPga tegutseb Euroopa Investeerimisfond EIP tagatise alusel, millel on EFSI lepingu alusel edasigarantii EFSI ELi tagatise näol. 2022. aastal hakati kasutama kahte EFSI võlaportfelli koos programmiga „InvestEU“, et suurendada ELi tagatise tõhusust ja sellega seotud riskivõtmisvõimet. Kõik sissenõutavad tagatised ja sissenõutavad vahendid jaotatakse EFSI ja programmi „InvestEU“ tagatise vahel, lähtudes tegelikest tagatud eraldistest.

⁽²⁸⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. märtsi 2018. aasta otsus (EL) 2018/412, millega muudetakse otsust nr 466/2014/EL, millega antakse Euroopa Investeerimisfondile ELi tagatis liiduväliste investeerimisprojektide toetamiseks sõlmitud finantseerimistingutest tekkida võiva kahjumi puhuks (ELT L 76, 19.3.2018, lk 30).

ELil ja EIP-l on EFSI raames erinevad rollid. Tehinguid (võla- ja omakapitaliinvesteeringuid) rahastab EIP, kelle koosseisu EFSI kuulub ning kes laenab selleks vajalikud vahendid kapitaliturgudelt. EIP Grupp teeb investeerimisotsused sõltumatult ning haldab tehinguid kooskõlas oma eeskirjade ja menetlustega. EL annab nendele tehingutele tagatise ja katab selle tagatise ülemmäära ulatuses EIP kantud kahjud.

Et tagada EFSI raames tehtavate investeeringute jätkuv suunatus erieesmärgile kõrvaldada turutõrkeid ja garanteerida nende vastavus ELi tagatisega antava kaitse saamise tingimustele, on loodud sihtotstarbeline juhtimisstruktuur: see hõlmab sõltumatutest ekspertidest koosnevat investeeringute komiteed, mis vaatab läbi kõikide taristu ja innovatsiooni tegevussuuna raames EIP väljapakutud projektide vastavuse ELi tagatise saamise tingimustele, ja EFSI juhatust, mis tagab programmi järelevalve.

Kuna kontrollikriteeriumid ning ELi raamatupidamiseeskirjadest (ja rahvusvahelistest avaliku sektori raamatupidamise standarditest) tulenevad raamatupidamislikud nõuded konsolideerimisele ei ole täidetud, ei kajastu asjaomased tagatud varad ELi konsolideeritud majandusaasta aruandes.

EFSI raames EIP Grupile antud ELi tagatis on kajastatud taristu ja innovatsiooni tegevussuunal ja VKEde tegevussuunal võlaportfelli finantstagatise kohustisena (vt lisade punkt **2.11.2**) ning mõlema omakapitali investeeringute portfelli puhul tuletisinstrumentina (finantsvara või finantskohustisena õiglasel väärtuses üle- või puudujäägina) (vt lisade punkt **2.4.2.2**). Antud EFSI tagatis hõlmab programmide COSME ja „Horisont 2020“, kultuuri- ja loomesektorite tagatistrahastu ning Euroopa tööhõive ja sotsiaalse innovatsiooni programmi tehingute seda osa, mis on tagatud EFSI ELi tagatisega VKEde tegevussuuna võlaportfelli raames.

2023. aastal maksti ühise eraldisfondi EFSI tagatistfondi osast sissenõutud tagatistena netosummas välja 193 miljonit eurot, sealhulgas mõned sissenõutud tagatised, mis tekkisid eelnevatel aastatel, kuid mis olid ajutiselt kaetud EFSI arvelduskontol EIPs hoitud ELi tuludest (2022. aastal 21 miljonit eurot).

Euroopa Kestliku Arengu Fond (EFSD)

EFSD määrusega loodud Euroopa Kestliku Arengu Fond on algatus, mille eesmärk on toetada investeeringuid Aafrikas ja Euroopa naabruses asuvates riikides, et aidata saavutada kestlikku arengut ja tegeleda rände konkreetsete sotsiaal-majanduslike algpõhjustega. EFSD määruse kohaselt lubati ELil teha rakenduspartneritele seoses nende investeerimis- ja rahastamistoimingutega kättesaadavaks 1,5 miljardi euro ulatuses tagatist (seda summat suurendavad veelgi välised toetused), et vähendada nende investeerimiskrisise. EFSD tagatised tagatakse ühisest eraldisfondist (vt lisade punkt **2.4.2.1**). Kehtivaid EFSD tagatislepinguid oli 31. detsembri 2023. aasta seisuga. Ühe EFSD tagatislepingu puhul (mille tagatise ülemmäär on 145 miljonit eurot ja millega EL tagab valuutaga tegeleva riskifondi kapitali adekvaatsuse) on ELil tagatise sissenõudmise korral õigus saada hüvitisena makstud summa väärtuses fondi aktsiaid.

Naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi välistegevuse tagatis

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/947⁽²⁹⁾ loodi mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 kestusajaks naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrument „Globaalne Euroopa“ (edaspidi „instrument“), mis hõlmab Euroopa Kestliku Arengu Fond+-i (edaspidi „EFSD+“) ja välistegevuse tagatist. Naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi määruse eesmärk on suurendada ELi välistegevuse sidusust ja tulemuslikkust, parandades sel viisil erinevate välistegevuse poliitikameetmete rakendamist.

Välistegevuse tagatisega toetatakse EFSD+-i toiminguid, mis on kaetud eelarveliste tagatistega, makromajanduslikku finantsabi ja kolmandatele riikidele antavaid laene. See on tagatud ühisest eraldisfondist (vt lisade punkt **2.4.2.1**).

31. detsembri 2023. aasta seisuga kehtis 11 eelarveliste tagatiste lepingut, mille ülemmäär on kokku 28,1 miljardit eurot. Sellest 26,0 miljardit eurot on seotud EIPga sõlmitud tagatislepinguga, mis on välislaenude andmise volituse programmi jätkuleping.

⁽²⁹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/947, millega luuakse naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrument „Globaalne Euroopa“, muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsust nr 466/2014/EL ja tunnistatakse see kehtetuks ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2017/1601 ja nõukogu määrus (EÜ, Euratom) nr 480/2009 (ELT L 209, 14.6.2021, lk 1).

Programmi „InvestEU“ tagatis

Programmi „InvestEU“ määрусega (Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/523) ⁽³⁰⁾ lubatakse komisjonil anda investeeringute toetamiseks ELi eelarve tagatistena kuni 26,2 miljardit eurot. Selle ELi tagatisega toetatakse era- ja avaliku sektori investeeringuid neljas poliitikavaldkonnas: kestlik taristu; teadusuuringud, innovatsioon ja digiteerimine; väikesed ja keskmise suurusega ettevõtted ning sotsiaalvaldkonna investeeringud ja oskused. ELi tagatis antakse mitmele finantspartnerile, näiteks riiklikele tugipankadele. Nad toetavad investeeringuid laenude, tagatiste või omakapitali kaudu. Näiteks võivad finantspartnerid anda laene VKEdele, osaleda aktsiafondides või anda kommertspankadele tagatise nende väljamakstavate laenude jaoks. Komisjon võib eraldada ELi eelarvest vahendeid InvestEU fondi ka muudest ELi programmidest, näiteks rahastamisvahendist „HERA Invest“ (tervishoid), Euroopa kosmoseprogrammist või programmist „Catalyst“ (innovatsioon).

Komisjon eraldab ELi eelarvest järk-järgult raha (teeb eraldisi) ühisesse eraldisfondi, et luua tagatud investeeringute kahju katmiseks kapitalipuhver. Programmi „InvestEU“ määрусega on kehtestatud eraldiste määraks 40 % ELi tagatisest.

Lisaks eespool nimetatud 26,2 miljardile eurole on võimalik ELi tagatist suurendada liikmesriikide ja EMP riikide abiga. Nad saavad anda rahalisi vahendeid oma ühtekuuluvuspoliitikast, taaste- ja vastupidavusraha vahenditest või riigi eelarvest. Liikmesriikide puhul määratakse eraldised kindlaks iga juhtumi puhul eraldi, EMP riikide eraldatava täiendava ELi tagatise rahaline osalus on 40 %. Liikmesriikide ja EMP riikide eraldatud raha hoitakse ühises eraldisfondis. Eraldamata summa on kaetud liikmesriikide ja EMP riikide edasigarantiidega. Kuue liikmesriigi ja kahe EMP riigiga oli 31. detsembri 2023. aasta seisuga sõlmitud lepingud, mille alusel komisjon võib anda finantspartneritele 2,3 miljardi euro suuruse täiendava ELi tagatise, millest 1,7 miljardit eurot peab olema tagatud rahalise osalusega ja 0,6 miljardit eurot edasigarantiidega. Mitme rakenduspartneriga olidki 31. detsembriks 2023 sellised tagatislepingud koguväärtusega 2,1 miljardit eurot sõlmitud.

Ühendkuningriigi kohustused seoses EList lahkumisega

Kooskõlas väljaastumislepingu artikliga 143 vastutab Ühendkuningriik liidu ees oma osa eest tingimuslikes finantskohustistes, mis on seotud EFSI, EFSD ja EIP välislaenude andmise volituse raames tehtavate toimingutega, mis olid heaks kiidetud väljaastumise kuupäevaks (31. jaanuar 2020). Artikli 143 kohaselt on Ühendkuningriik enne väljaastumise kuupäeva heakskiidetud toimingute tagatise sissenõudmise korral liidu ees vastutav oma osa eest maksetes, mille liit on nende toimingutega seoses teinud, välja arvatud juhul, kui selle summa saab katta Ühendkuningriigi osaga tagatisfondis hoitavates eraldistes, kui see on asjakohane.

EIP välislaenude andmise volituse raames antud laenude puhul oli enne väljaastumise kuupäeva heakskiidetud toimingutele antud ELi eelarveliste tagatiste väärtus väljaastumise kuupäeva seisuga 33,7 miljardit eurot. See summa oli 31. detsembri 2023. aasta seisuga muutunud ja moodustas 22,2 miljardit eurot (2022. aastal 24,6 miljardit eurot). Ühendkuningriigi osa selles tingimuslikus kohustises on 31. detsembri 2023. aasta seisuga seega 2,8 miljardit eurot (31. detsembri 2022. aasta seisuga 3,1 miljardit eurot). Nagu eespool aga märgitud, kaetakse nende laenude võimalik makseviivitus esmalt ühise eraldisfondi välistegevuse tagatisfondi osast ja summad nõutakse Ühendkuningriigilt sisse ainult siis, kui Ühendkuningriigi eraldised selles fondis, mis moodustasid 31. detsembri 2023. aasta seisuga 284 miljonit eurot, ei ole piisavad.

EFSI tegevuse puhul oli enne väljaastumise kuupäeva heakskiidetud toimingutele antud ELi eelarveliste tagatiste väärtus väljaastumise kuupäeva seisuga 23,5 miljardit eurot. See summa oli 31. detsembri 2023. aasta seisuga endiselt 18,6 miljardit eurot (2022. aastal 18,6 miljardit eurot). Ühendkuningriigi osa selles tingimuslikus kohustises on 31. detsembri 2023. aasta seisuga seega 2,3 miljardit eurot. Kõik EFSI raames sissenõutavad tagatised kaetakse esmalt ühise eraldisfondi EFSI tagatisfondi osast ja summad nõutakse Ühendkuningriigilt sisse ainult siis, kui Ühendkuningriigi eraldised selles fondis, mis moodustasid 31. detsembri 2023. aasta seisuga 708 miljonit eurot, ei ole piisavad.

Kuna rakenduspartnerid ei olnud seoses EFSD tagatisega enne väljaastumiskuupäeva mingeid toiminguid heaks kiitnud, siis selle puhul Ühendkuningriigil kohustused puuduvad.

Ühendkuningriigi osa maksetes, mis tehti 2023. aastal seoses väljaastumiskuupäeval või enne seda ja kuni 31. detsembrini 2020 heakskiidetud toimingutega, oli 63 miljonit eurot (EFSI puhul 57 miljonit eurot ja välislaenude andmise volituse puhul 6 miljonit eurot), vastavalt millele vähendatakse Ühendkuningriigi eraldisi. Ühendkuningriigile 2024. aastal makstav summa on 233,3 miljonit eurot (vt lisade punkt 2.6.1.2).

⁽³⁰⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/523, 24. märts 2021, millega luuakse programm „InvestEU“ ja millega muudetakse määrust (EL) 2015/1017 (ELT L 107, 26.3.2021, lk 30).

4.1.2. ELi rahastamisvahendite programmide alusel antud tagatised (nimiväärtus)

(miljonites eurodes)

	31.12.2023	31.12.2022
Programm „Horisont 2020“	2 352	2 649
Euroopa ühendamise rahastu	649	648
COSME	526	674
Muu	511	604
Kokku	4 037	4 576

Eelnevas tabelis esitatud summad kajastavad ELi rahastamisvahendite programmide alusel antud tagatiste tasumata nimiväärtuses summasid.

Nagu on sätestatud finantsmääruse artikli 210 lõikes 1, ei tohi rahastamisvahendiga seotud eelarvelised kulud ja ELi finantskohustis **ühelgi juhul ületada selle jaoks võetud asjaomase eelarvelise kulukohustuse summat**, mis läbi välditakse tingimuslikke kohustisi eelarvele. Praktikast tähendab see, et neil kohustistel on kas vastaskirje bilansi varade poolel või nad on tagatud täitmata eelarveliste kulukohustusega, millele vastavaid kulusid ei ole veel tekkinud.

COSME laenutagamisrahastu koosneb peamiselt piiristatud tagatistest finantsvahendajate poolt VKEdele pakutava suurema riskiga võlapõhise rahastamise portfelleidele (põhiliselt laenud). COSME laenutagamisrahastut rakendab ELi nimel EIF.

Täpsemad üksikasjad programmi „Horisont 2020“ ja Euroopa ühendamise rahastu kohta on esitatud lisade punktis **2.4.2.1**.

Ühendkuningriigi kohustused seoses EList lahkumisega

Mis puudutab ELi tingimuslikke kohustisi seoses enne väljaastumiskuupäeva heaks kiidetud summadega, mis käsitlevad ELi rahastamisvahendeid, sealhulgas eespool nimetatud tingimuslike kohustistega, siis kaetakse need realiseerumise korral ELi eelarvest, kasutades usalduskontodel hoitavat raha. Seega ei nõuta Ühendkuningriigilt põhimõtteliselt sisse muid summasid peale tema osa eelarvelistes täitmata kulukohustustes, nagu on kirjeldatud väljaastumislepingu artiklis 140 (vt lisade punkt **2.6.1.2**).

4.2. Kohtuasjadega seotud tingimuslikud kohustised**4.2.1. Kohtuasjad trahvide valdkonnas**

31. detsembri 2023. aasta seisuga moodustasid trahvidega seotud tingimuslikud kohustised 2 231 miljonit eurot (2022. aastal 2 990 miljonit eurot). See summa sisaldab äriühingutele määratud trahve (1 751 miljonit eurot, vt lisade punkt **2.6.1.3**) ja liikmesriikidele määratud trahve (479 miljonit eurot), mis on ajutiselt tasutud, kuid mis on edasi kaevatud või võidakse edasi kaevata. Asjaomast summat kajastatakse tingimusliku kohustisena seni, kuni on vastu võetud lõplik Euroopa Liidu Kohtu otsus või kuni apellatsiooniperioodi lõpuni. Ajutiselt maksetelt kogunenud intressid kuuluvad eelarveaasta tulemi hulka ja on samuti kajastatud tingimusliku kohustisena, et peegeldada ebakindlust seoses nimetatud summade kuuluvusega komisjonile. Kui EL peaks mõne määratud trahvidega seotud kohtuasjadest kaotama, tagastatakse ajutiselt saadud summad äriühingutele või liikmesriikidele, ilma et see eelarvet mõjutaks. Trahvide summa kajastatakse tuluna alles siis, kui need muutuvad lõplikuks (finantsmääruse artikkel 107).

0,8 miljardi euro suurune vähenemine tuleneb peamiselt esialgse makse laekumisest trahvi saanud ettevõtjalt. Euroopa Liidu Kohtu otsusega muutus trahv lõplikuks 2024. aasta veebruaris.

4.2.2. Muud kohtuasjad

	(miljonites eurodes)	
	31.12.2023	31.12.2022
Põllumajandus	84	194
Muu	73	2 909
Kokku	157	3 103

Põllumajandus

Siin on kajastatud sellised tingimuslikud kohustised liikmesriikide ees, mis on seotud EAGFi ja maaelu arengu vastavusotsustega, mille suhtes Euroopa Kohus ei ole veel kohtuotsust teinud. Kohustise lõplik summa ja aasta, mil rahuldatud kaebuse mõju kantakse eelarvesse, oleneb Euroopa Kohtus toimuva menetluse kestusest.

Muud kohtuasjad

See rubriik seondub kahjude hüvitamiseks ELi vastu esitatud hagidega, mis on praegu menetlemisel, ning muude kohtuvaidluste ja prognoositud kohtukuludega. Tuleb märkida, et ELi toimimise lepingu artikli 340 kohases kahjude hüvitamise hagi peab hageja tõendama, et institutsioon on toime pannud üksikisikute õigusi käsitleva õigussätte piisavalt raske rikkumise, ning näitama, millised on hageja tegelikult kantud kahjud ning milline on otsene põhjuslik seos õigusvastase akti ja kahjude vahel. Märkimisväärne vähenemine võrreldes eelmise aasta lõpuga on peamiselt seotud sellega, et lükati tagasi komisjoni vastu ühinemise keelamise otsuse pärast esitatud tagasilükatud kahjunõude apellatsioonkaebus.

Ühendkuningriigi kohustused seoses EList lahkumisega

Väljaastumislepingu artikli 147 kohaselt vastutab Ühendkuningriik oma osa eest maksetes, mis tehakse liidu tingimuslike kohustiste täitmiseks ja mille tähtpäev saabub seoses kohtuasjadega, mis käsitlevad liidu finantshuve, tingimusel et nende aluseks olevad faktilised asjaolud toimusid hiljemalt 31. detsembril 2020. Ühendkuningriigi maksimaalne riskipositsioon selles valdkonnas on hinnanguliselt 18 miljonit eurot (2022. aastal 384 miljonit eurot). Kohtuasjades, mille puhul peetakse ELi eelarvest summade maksmist tõenäoliseks (vt lisade punkt **2.10**), on Ühendkuningriigi osa hõlmatud kogusummasse, mis Ühendkuningriik peab maksma (üksikasjalikud andmed on esitatud lisade punktis **2.6.1.2**).

4.3. TINGIMUSLIKUD VARAD

	(miljonites eurodes)	
	31.12.2023	31.12.2022
Saadud tagatised:		
Täitmistagatised	249	282
Muud tagatised	6	6
Muud tingimuslikud varad	15	19
Kokku	270	307

Täitmistagatise nõutakse tagamaks, et ELi toetuse saajad täidavad oma kohustusi, mis tulenevad ELiga sõlmitud lepingutest.

5. EELARVELISED KULUKOHUSTUSED JA JURIIDILISED KOHUSTUSED

Käesolevas lisas ei anta teavet mitte 31. detsembri 2023. aasta seisuga eksisteerinud kohustiste, vaid eelarvemenetluse ja tulevaste rahastamisvajaduste kohta.

Liikmesriikide vahel kokku lepitud mitmeaastases finantsraamistikus määratletakse programmid ning sätestatakse rubriikide kulukohustuste assigneeringute ülemmäärad ja maksete assigneeringute kogusummad, mille ulatuses EL võib võtta eelarvelisi ja juriidilisi kohustusi ja seega teha makseid seitsme aasta jooksul (vt eelarve täitmise aruannete lisade tabel 3.2).

Juriidilised kohustused vastavad kinnitatud programmidele, projektidele, kokkulepetele ja lepingutele ning on seega ELi jaoks juriidiliselt siduvad. Juriidilise kohustuse võtmine on toiming, mille kaudu eelarvevahendite kasutaja võtab (ELi nimel) kohustuse, millest tuleneb eelarve kulu (finantsmääruse artikli 2 lõige 37).

Eelarveline kulukohustus võetakse põhimõtteliselt enne juriidilist kohustust, kuid mõnede mitmeaastaste programmide/projektide puhul on see vastupidi – kui alusakt näeb nii ette, jaotatakse asjaomased eelarvelised kulukohustused mitme aasta peale. Näiteks ühtekuuluvuspoliitika puhul on ühissätete määruse (määrus (EL) 2021/1060) artikliga 86 ette nähtud, et komisjoni otsus, millega programm vastu võetakse, kujutab endast juriidilist kulukohustust finantsmääruse tähenduses, kuid liidu eelarvelised kulukohustused iga programmi suhtes määratakse iga fondi iga-aastaste osamaksetena ajavahemikuks 1. jaanuarist 2021 kuni 31. detsembrini 2027. Muud õiguslikud alused võivad sisaldada samalaadseid sätteid. Sel põhjusel on summased, mille EL on juriidiliselt kohustunud maksma, kuid mille puhul ei ole eelarvelist kulukohustust veel võetud (vt lisade punkt 5.2 allpool).

Eelarvelisi kulukohustusi, mis on võetud, kuid mille alusel makseid ei ole veel tehtud, nimetatakse täitmata kulukohustusteks (pr k *Reste à Liquider*, RAL). Need võivad olla seotud (sageli mitmeaastaste) programmide või projektidega, mille kohta on lepingud sõlmitud ja mille makseid tehakse alles järgnevatel aastatel. Need kujutavad endast tulevaste aastate maksekohustusi. Kuna raamatupidamise aastaaruanne koostatakse tekkepõhiselt, kuid eelarve täitmise aruanded koostatakse kassapõhiselt, siis vastavad osale täitmata kulukohustuste kogusummast juba tekkinud kulud. Need on kajastatud bilansis kohustisena (vt lisade punktid 2.12 ja 2.13). Nende kulude arvutus põhineb laekunud kulutaotlustel/arvetel või selle programmi või projekti prognoositaval täitmisel, mille kuludest ei ole ELi aruandepäevaks veel teavitatud. Kui täitmata kulukohustustega seotud makseid tehakse, lõpetatakse kohustise kajastamine bilansis. Veel kuluna arvestamata täitmata kulukohustuste osa ei sisaldu kohustistes, vaid on eraldi avaldatud allpool (vt lisade punkt 5.1).

Allpool esitatu kujutab endast seega 31. detsembri 2023. aasta seisuga summased, mille EL on kohustunud tasuma vastavalt lepinguliste kohustuste täitmisele ja mis kuuluvad seepärast rahastamisele tulevatest ELi eelarvetest.

(miljonites eurodes)			
	Lisade punkt	31.12.2023	31.12.2022
Täitmata eelarvelised kulukohustused, millele vastavaid kulusid ei ole veel tekkinud	5.1	466 467	364 503
Olulised juriidilised kohustused	5.2	329 939	406 284
Kokku		796 407	770 786

5.1. TÄITMATA EELARVELISED KULUKOHUSTUSED, MILLELE VASTAVAID KULUSID EI OLE VEEL TEKkinud

(miljonites eurodes)		
	31.12.2023	31.12.2022
Täitmata eelarvelised kulukohustused, millele vastavaid kulusid ei ole veel tekkinud	466 467	364 503

Eespool avaldatud summa (543 003 miljonit eurot) moodustavad kõnealused eelarvelised täitmata kulukohustused (vt eelarve täitmise aruannete tabel 6.4), millest on lahutatud need seonduvad summad, mis on kajastatud bilansis kohustisena ja tulemiaruanDES kuluna. Eelarvelised täitmata kulukohustused kujutavad endast võetud kulukohustusi, millele vastavad makseid ei ole veel tehtud ja/või mida ei ole veel vabastatud. Need on mitmeaastaste programmide loomulik tagajärg. Märkimisväärne suurenemine võrreldes 2022. aastaga on peamiselt seotud taaste- ja vastupidamisraha / kava „REPowerEU“ eelarveliste kulukohustuste lisamisega 2023. aasta jooksul.

Tuleb märkida, et tasaarvestamata eelmakseks olevad ettemaksed moodustasid 31. detsembri 2023. aasta seisuga kokku 91,7 miljardit eurot (vt lisade punkt 2.5). Need on makstud eelarvelised kulukohustused, mis vähendavad täitmata kulukohustusi, kuid mille puhul loetakse makstud summasid kuni vastavate lepinguliste kohustuste täitmiseni ikka veel ELi ja mitte saaja omaks. Seega on need nagu eespool loetletud täitmata kulukohustused, millele vastavaid kulusid ei ole veel tekkinud.

5.2. OLULISED JURIIDILISED KOHUSTUSED

	(miljonites eurodes)	
	31.12.2023	31.12.2022
Majanduslik, sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus	239 903	298 948
Loodusvarad ja keskkond	62 365	82 372
Ränne ja piirihaldus	5 932	7 414
Julgeolek ja kaitse ⁽¹⁾	743	953
ITER	6 926	5 855
Euroopa ühendamise rahastu	5 570	1 811
Kosmoseprogrammid	2 886	3 548
Programm „Euroopa horisont“	589	322
Euroopa Liidu Solidaarsusfond	502	700
Taaste- ja vastupidavusrahaantust antava tagastamatu toetusega seotud kohustused	357	–
RescEU	253	–
Euratom	252	362
Brexitiga kohanemise reserv	–	296
Kalanduskokkulepped	166	265
Kasutusrendi kulukohustused	2 528	2 539
Muud lepingulised kohustused	968	896
Kokku	329 939	406 284

⁽¹⁾ Alates 2023. aastast on julgeoleku ja kaitsega seotud summad (sealhulgas võrdlusandmed) esitatud rändest ja piirihaldusest eraldi.

Need summad kajastavad pikaajalisi juriidilisi kohustusi, mis ei olnud aasta lõpuks veel eelarves kulukohustuste assigneeringutega kaetud. Need siduvad kohustused kantakse eelarvesse ja tasutakse tulevastel aastatel.

Teatavate oluliste programmide (vt allpool) rakendamine võidakse vastavalt finantsmääruse artikli 112 lõikele 2 jaotada mitme aasta peale. See võimaldab ELil võtta juriidilisi kohustusi (kirjutada alla toetuslepingutele, rahalist toetust käsitlevatele lepingutele ja hankelepingutele), mis ületavad konkreetse aasta olemasolevaid kulukohustuste assigneeringuid. Seepärast võib suur osa käesoleva mitmeaastase finantsraamistiku kohastest üldistest eraldistest olla juba kulukohustustega seotud. See kehtib eelkõige järgmiste programmide suhtes.

Jagatud eelarve täitmise korras hallatavad fondid

Need on juriidilised kohustused, mille maksmiseks EL võttis kohustuse jagatud eelarve täitmise seotud rakenduskavade vastuvõtmisel. Komisjoni otsus, millega rakenduskava vastu võetakse, kujutab endast rahastamisotsust finantsmääruse artikli 110 tähenduses, ning kui see on asjaomasele liikmesriigile teatavaks tehtud, siis ka juriidilist kohustust finantsmääruse tähenduses.

Ühissätete määruse artikli 86 lõikes 2 on seoses jagatud eelarve täitmise korras hallatavate fondidega sätestatud järgmine:

„Liidu eelarvelised kulukohustused iga programmi puhul määrab komisjon iga fondi iga-aastaste osamaksetena ajavahemikus 1. jaanuarist 2021 kuni 31. detsembrini 2027“.

Eelmise tabeli neljal esimesel real avaldatud summad on seotud mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 rubriigiga 2a („Majanduslik, sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus“), rubriigiga 3 („Loodusvarad ja keskkond“), rubriigiga 4 („Ränne ja piirihaldus“) ning rubriigiga 5 („Julgeolek ja kaitse“). Kajastatud on tasumata summad, mille kohta EL võtab eelarves kulukohustusi ja seejärel maksab need pärast 31. detsembrini 2023.

ITER – Rahvusvaheline katsetermotuumareaktor

Need kulukohustused on mõeldud ITERi rajatiste tulevase rahastamisvajaduse katmiseks kuni 2027. aastani. EL (Euratom) maksab oma osamakse ITERi rahvusvahelises organisatsioonis tuumasünteesienergeetika agentuuri (Fusion for Energy) kaudu, millele maksavad osamakseid ka liikmesriigid ja Šveits. See summa kajastab mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 alusel toimuvat võimalikku rahastamist, mis kehtestati nõukogu otsuse (Euratom) 2021/281⁽³¹⁾ alusel, millega lubatakse kasutada iga-aastasi osamakseid. ITER loodi selleks, et hallata ja soodustada ITERi rajatiste kasutamist ning edendada termotuumasünteesienergeetika mõistmist ja vastuvõttu üldsuse poolt ning korraldada muud tegevust, mis on ITERi organisatsiooni eesmärgi saavutamiseks vajalik. ITER hõlmab ELi ja mitut teist riiki.

Euroopa ühendamise rahastu teine etapp (CEF2)

Euroopa ühendamise rahastu teise etapi raames antakse finantsabi üleeuroopalistele võrkudele, et toetada ühishuviprojekte transpordi-, telekommunikatsiooni- ja energiataristusektoris. Energeetikavaldkonna puhul hõlmavad Euroopa ühendamise rahastu programmi juriidilised kohustused rakenduseperioodi 2021. aastast kuni 2027. aastani (mida on võimalik pikendada). Nende kohustuste õiguslik alus on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/1153,⁽³²⁾ mille artikli 4 lõikes 5 on sätestatud järgmine: „Pikemalt kui ühe eelarveaasta vältel toimuva meetmega kaasnevad eelarvelised kulukohustused võib jagada aastaste osamaksetena kahele või enamale aastale“.

Kosmoseprogrammid

Kosmoseprogramm koosneb järgmistest osadest: Galileo, EGNOS, Copernicus, riiklik satelliitside ja kosmose olukorrast ülevaate saamine. Neist olulisimad on Galileo, mille raames arendatakse Euroopa ülemaailmset satelliitnavigatsiooni-süsteemi, ja Copernicus, mis on seotud Euroopa Maa seirega. Need kohustused on tehtud ajavahemikuks kuni 2027. aastani. Komisjon kirjutas vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) 2021/696⁽³³⁾ alla rahalist toetust käsitlevatele lepingutele Euroopa Kosmoseagentuuri (ESA), EUMETSATi, Mercatori ja Euroopa Keskpika Ilmaennustuse Keskusega. Määruse (EL) 2021/696 artikli 11 lõikega 6 lubatakse kasutada iga-aastasi osamakseid.

Programm „Euroopa horisont“

Need on programmi „Euroopa horisont“ jaoks ette nähtud summad kosmoseprogrammi mitmesuguste osade turvaliseks ühenduseks ning tootmis- ja tarbimistegevuseks. Need kohustused on tehtud ajavahemikuks kuni 2027. aastani. Komisjon kirjutas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/695⁽³⁴⁾ alusel alla rahalise toetuse lepingule Euroopa Kosmoseagentuuriga (ESA). Määruse (EL) 2021/695 artikli 12 lõikega 8 lubatakse kasutada iga-aastasi osamakseid.

⁽³¹⁾ Nõukogu 22. veebruari 2021. aasta otsus (Euratom) 2021/281, millega muudetakse otsust 2007/198/Euratom, millega luuakse ITERi ja tuumasünteesienergeetika arendamise Euroopa ühistegevõtte ning antakse sellele eelised (ELT L 62, 23.2.2021, lk 41).

⁽³²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. juuli 2021. aasta määrus (EL) 2021/1153, millega luuakse Euroopa ühendamise rahastu ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 1316/2013 ja (EL) nr 283/2014 (ELT 249, 14.7.2021, lk 38).

⁽³³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. aprilli 2021. aasta määrus (EL) 2021/696, millega luuakse liidu kosmoseprogramm ja Euroopa Liidu Kosmoseprogrammi Amet ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 912/2010, (EL) nr 1285/2013 ja (EL) nr 377/2014 ning otsus nr 541/2014/EL (ELT L 170, 12.5.2021, lk 69).

⁽³⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. aprilli 2021. aasta määrus (EL) 2021/695, millega luuakse teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm „Euroopa horisont“ ja kehtestatakse selle osalemis- ja levitamise reeglid ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 1290/2013 ja (EL) nr 1291/2013 (ELT L 170, 12.5.2021, lk 1).

Euroopa Liidu Solidaarsusfond (ELSF)

Euroopa Liidu Solidaarsusfond (ELSF) loodi eesmärgiga reageerida suurtele looduskatastroofidele ja näidata üles Euroopa solidaarsust katastroofi tõttu kannatanud Euroopa piirkondadega. ELSF loodi nõukogu määrusega (EÜ) nr 2012/2002, ⁽³⁵⁾ mida on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 661/2014 ⁽³⁶⁾ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2020/461 ⁽³⁷⁾. Avaldatud summa kajastab juriidilisi kohustusi, mis ei ole eelarveliste kulukohustustega veel kaetud.

Taaste- ja vastupidavusrahaantava tagastamatu toetusega seotud kohustused

Taaste- ja vastupidavusrahaant on ELi taasterahastu „NextGenerationEU“ keskne programm. See loodi Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/241 ⁽³⁸⁾. Sellest rahastatakse liikmesriikides reforme ja investeeringuid alates koroonaviiruse pandeemia algusest 2020. aasta veebruaris kuni 2026. aastani. Määruse (EL) 2021/241 artikliga 23 lubatakse kasutada iga-aastasi osamakseid. Taaste- ja vastupidavusrahaant muudeti 2023. aastal määrusega (EL) 2023/435, et anda liikmesriikidele REPowerEU peatükkide kaudu täiendavat toetust reformideks ja investeeringuteks, mis suurendavad liidu energiavarustuse sõltumatust, kindlust ja kestlikkust.

RescEU

RescEU on Euroopa reageerimisvahendite ja -võimete reserv, mis loodi liidu elanikkonnakaitse mehhanismi raames Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsuse nr 1313/2013/EL ⁽³⁹⁾ 2019. aasta läbivaatamise tulemusel. RescEU reserv on viimane abinõu, kui liikmesriikide suutlikkus ja Euroopa elanikkonnakaitse ühisressurssi eraldatud võimed ei suuda tagada tõhusat reageerimist eri liiki suurõnnetuste puhul. Euroopa Liit rahastab neid reageerimisvahendeid kui valmisolekumeedet, et teha need kättesaadavaks, kui liidu elanikkonnakaitse mehhanismi raames on vaja korraldada reageerimisoperatsioone. RescEU võimete arendamise prioriteetsed valdkonnad on metsatulekahjude ohust kustutamine, keemilised, bioloogilised, radioloogilised ja tuumaintsidendid, erakorraline meditsiiniabi ning transport ja logistika.

Euratom

Euratomy programm põhineb nõukogu määrusel (Euratom) 2021/765 ⁽⁴⁰⁾. Määruse artikliga 4 on ette nähtud iga-aastaste osamaksete kasutamine.

Programmi üldeesmärk on viia ellu tuumavaldkonna teadus- ja koolitustegevust, rõhuasetusega tuumaohutuse ja -julgeoleku ning kiirguskaitse pideval parandamisel, ning samuti täiendada raamprogrammi „Euroopa horisont“ eesmärkide saavutamist muu hulgas energiasüsteemi ümberkujundamise kontekstis. Euratomy programm pakub teadustoetusi konkurentsipõhiste projektikonkursside kaudu ja määratud toetusesaajatele.

Kalanduskokkulepped

Need kujutavad kolmandate riikidega sõlmitud rahvusvaheliste kalanduslepingute alusel võetud kohustusi aastani 2028. Need kohustused on tehtud nõukogu otsuste põhjal iga kolmanda riigi kohta (nt Euroopa Liidu ja Kiribati Vabariigi vaheline leping ja rakendamisprotokoll, ELT L 2023/2187 ja 2188, 18.10.2023) ning neid käsitatakse mitmeaastaste õiguste ja kohustustega rahvusvaheliste lepingutena.

⁽³⁵⁾ Nõukogu 11. novembri 2002. aasta määrus (EÜ) nr 2012/2002 Euroopa Liidu solidaarsusfondi loomise kohta (EÜT L 311, 14.11.2002, lk 3).

⁽³⁶⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta määrus (EL) nr 661/2014, millega muudetakse nõukogu määrust (EÜ) nr 2012/2002 Euroopa Liidu Solidaarsusfondi loomise kohta (ELT L 189, 27.6.2014, lk 143).

⁽³⁷⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. märtsi 2020. aasta määrus (EL) 2020/461, millega muudetakse nõukogu määrust (EÜ) nr 2012/2002, et anda finantsabi liikmesriikidele ja liiduga ühinemisläbirääkimisi pidavatele riikidele, keda ulatuslik rahvatervise hädaolukord tõsiselt mõjutab (ELT L 99, 31.3.2020, lk 9).

⁽³⁸⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. veebruari 2021. aasta määrus (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusrahaant (ELT L 57, 18.2.2021, lk 17).

⁽³⁹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus nr 1313/2013/EL, 17. detsember 2013, liidu kodanikkaitse mehhanismi kohta (ELT L 347, 20.12.2013, lk 924).

⁽⁴⁰⁾ Nõukogu 10. mai 2021. aasta määrus (Euratom) 2021/765, millega luuakse teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammi „Euroopa horisont“ täiendav Euroopa Aatomienergiaühenduse teadus- ja koolitusprogramm aastateks 2021–2025 ning tunnistatakse kehtetuks määrus (Euratom) 2018/1563 (ELT L 1671, 12.5.2021, lk 81).

Kasutusrendi kulukohustused

Rendilepingute järelejäanud tähtaja jooksul vastavalt asjaomastele lepingutele tasumisele kuuluvad minimaalsed summad on järgmised:

(miljonites eurodes)

	Minimaalsed rendimaksed			
	< 1 aasta	1–5 aastat	> 5 aastat	Kokku
<i>Hooned</i>	441	1 051	984	2 476
<i>IT ja muud seadmed</i>	13	35	5	52
Kokku	454	1 086	989	2 528

Seoses Ühendkuningriigi teatega tema kavatsusest Euroopa Liidust välja astuda ning vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) 2018/1718 ⁽⁴¹⁾ paigutati Euroopa Ravimiamet 2019. aasta märtsis Londonist ümber Amsterdam. 2. juulil 2019 jõudis amet oma rendileandjaga kokkuleppele ja on sellest ajast saadik andnud oma ruumid allüürnikule allüürile tingimustel, mis vastavad peamise rendilepingu tingimustele, muu hulgas allüürilepingu kehtivusaeg, mis kestab EMA peamise rendilepingu lõpuni 2039. aasta juunis.

Eelmises tabelis esitatud summad hõlmavad peamise rendilepingu kohaselt veel võlgnetavat 375 miljonit eurot.

Muud lepingulised kohustused

Siin kajastatud summad on summad, mis tuleb lepingute tähtaja jooksul veel välja maksta. Suurim siin sisalduv summa (490 miljonit eurot) on seotud komisjoni ehituslepinguga Luksemburgis (Jean Monnet' teine hoone).

6. FINANTSRISKIDE JUHTIMINE

ELi finantsriskide juhtimise kohta allpool esitatud andmed seonduvad järgneva:

- laenu-tegevus finantsabi andmiseks, mida komisjon teostab taasterahastu „NextGenerationEU“, Euroopa finantsstabiilsusmehhanismi (EFSM), maksebilansi toetamise mehhanismi, makromajandusliku finantsabi, TERA ja Euratomi meetmete kaudu;
- komisjoni poolt eelarve täitmise käigus tehtavad rahavoogude juhtimise toimingud, sealhulgas laekunud trahvid;
- eelarveliste tagatiste jaoks ühises eraldisfondis hoitavad varad ning likvideeritavas ESTÜs ja BUFI portfellis hoitavad varad;
- ELi eelarvest rahastatud rahastamisvahendid ja
- ELi eelarveliste tagatiste programmid.

6.1. FINANTSRISKI LIIGID

Oma rahastamisvahenditest tulenevalt puutub EL kokku järgmiste peamiste finantsriskidega, mida ta juhib.

Tururisk on oht, et finantsinstrumendi õiglane väärtus või tulevased rahavood kõiguvad turuhindade muutuste tõttu. Tururisk ei hõlma endas üksnes kahjumi, vaid ka kasumi võimalust. See hõlmab *valuutariski*, *intressiriski* ja *muud hinnariski* (näiteks aktsiarisk):

- *valuutarisk* on oht, et ELi tehingute või investeeringute väärtust mõjutavad vahetuskursi muutused. Risk tuleneb erinevate valuutade hinnamuutustest üksteise suhtes;

⁽⁴¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. novembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1718, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 726/2004 Euroopa Ravimiameti asukoha osas (ELT L 291, 16.11.2018, lk 3).

- *intressirisk* on oht, et väärtpaberi (eelkõige võlakirja) väärtus langeb intressimäärade tõusu tõttu. Üldiselt toob intressimäärade tõus kaasa fikseeritud intressimääraga võlakirjade hindade languse ja vastupidi ning
- *muu hinnarisk* on oht, et finantsinstrumendi õiglane väärtus või tulevased rahavood kõiguvad turuhindade muutuste tõttu (välja arvatud intressiriskist või valuutariskist tulenev oht), olenemata sellest, kas need muutused on tingitud konkreetselt individuaalse finantsinstrumendi või selle emitendiga seotud teguritest või teguritest, mis mõjutavad kõiki sarnaseid finantsinstrumente, millega turul kaubeldakse.

Krediidirisk on kahjumi oht, mis tuleneb võlgniku/laenusaaaja poolsest laenu või muu krediidiini (põhisumma või intressi või nende mõlema) tagasimakse tegematajätmisest või muust lepingulise kohustuse täitmata jätmisest. Maksekohustuse täitmata jätmise sündmused on muu hulgas tagasimakse hilinemine, laenusaaaja tagasimaksete ümberstruktureerimine ja pankrot.

Likviidsusrisk on oht, et ELi üksusel tekib raskusi selliste finantskohustistega seotud kohustuste täitmisel, mille arveldamiseks kasutatakse raha või muid finantsvarasid.

6.2. RISKIJUHTIMISE POLIITIKA

Finantsinstrumentide väärtuse kajastamine

Järgmisi finantsvarade ja -kohustiste klasse ei kajastata õiglasel väärtusel: raha ja raha ekvivalendid, laenud, muud kaubanduslikud nõuded peale finantstagatiste lepinguga seotud nõuete, mis on liigitatud õiglasel väärtusel üle- või puudujäägina kajastatavateks finantsvaradeks, võlad, finantstagatiste lepingud ja muud kohustised, mida kajastatakse amortiseeritud väärtusel. Nende finantsvarade ja -kohustiste bilansilise jääkmaksumuse suhtes ollakse seisukohal, et see on piisavalt lähedal nende õiglasele väärtusele.

Laenutegevus finantsabi andmiseks ja taasterahastu „NextGenerationEU“ jaoks

Euroopa Liit teostab laenutehinguid vastavalt asjaomastele nõukogu määrustele, nõukogu ja Euroopa Parlamendi otsustele ning – kui need on olemas – sisesuunistele. Koostatud on konkreetseid valdkondi, näiteks laenude võtmist ja andmist käsitlevad käsiraamatud, mida kasutavad asjaomased üksused. Finants- ja operatsiooniriskid tehakse kindlaks, neid hinnatakse ja nende vastavust sisesuunistele ja menetluskorrale kontrollitakse regulaarselt.

Laenude andmist on tavaliselt rahastatud laenude võtmisega, millest ei tulene avatud intressimäärade ega valuutaposisitioone, mis tekivad ühtse rahastamisviisi korral. Ühtset rahastamisviisi kohaldatakse praegu taasterahastu „NextGenerationEU“ ja rahastamisvahendi „Makromajanduslik finantsabi+“ suhtes ning seda kohaldatakse Ukraina rahastu suhtes alates 2024. aastast, kuid seda saab kasutada ka muude finantsabiprogrammide jaoks. Esialgu mõiste „mitmekesine rahastamisstrateegia“ all loodud ühtne rahastamisviis on välja töötatud taasterahastu „NextGenerationEU“ jaoks ning ühendab mitmesuguseid rahastamisvahendeid (ELi võlakirjad ja lühiajalised ELi võlakirjad) ja rahastamistehnikaid (sündikaat-tehingud ja enampakkumised), et katta paindlikult pikaajalisi ja lühiajalisi rahastamisvajadusi. Selle mitmekesise rahastamisstrateegia ulatust laiendati 2022. aasta detsembris, et komisjon saaks laiendada sellest paindlikumast ja kulutõhusamast võlahaldusstrateegiast tulenevat kasu Ukrainale rahastamisvahendist „Makromajanduslik finantsabi+“ antavatele laenudele ja muudele võimalikele tulevastele laenuvõtmise ja -andmise programmidele, luues seeläbi ühtse rahastamisviisi kõigi ELi laenuvõtmise ja -andmise programmide jaoks. Selle ühtse rahastamisviisi alusel emiteerib komisjon nüüd ühe nimega ELi pikaajalisi võlakirju, samas kui varasema süsteemi järgi toimusid iga poliitikameetme puhul eraldi nimega emissioonid.

Laenuvõtmistehingute, võlahaldustoimingute ja nendega seotud laenuandmistehingute riskijuhtimine

See riskijuhtimise raamistik on hädavajalik ELi finantshuve piisavaks kaitsmiseks ja ELi operatsioonide usaldusväärsuseks finantsjuhtimiseks. Kuigi Euroopa Komisjon ei ole finantseerimisasutus, püüab ta ELi laenuvõtmistehingute ja võlahaldustoimingute suhtes rakendada uusimaid usaldusväärsuse riskijuhtimistavasid. Selleks on riskijuhtimise parimaid tavasid kohandatud nii, et need vastaksid Euroopa Liidu kui emitendi eriomasele struktuurile ja võetud laenudest rahastatavate paljude programmide nõuetele. Raamistiku lõppeesmärk on kaitsa liidu finantshuve ja mainet ning tagada taasterahastu „NextGenerationEU“ toimingute õigsus, terviklikkus ja läbipaistvus.

Riskijuht töötas algselt selle raamistiku välja taasterahastu „NextGenerationEU“ toiminguteks ning see koosneb kõrgetasemelisest riski- ja vastavuspoliitikast, turu likviidsusriski ja rahastamisriski poliitikast ning operatsiooniriskide juhtimise poliitikast. Riskijuht määrab kindlaks ranged ja leebed piirmäärad ja peamised riskinäitajad, et hinnata ja jälgida ELi laenuvõtmistehingute ja võlahaldustoimingutega seotud riske, ning esitab korrapäraseid riskiaruandeid, milles juhitakse tähelepanu riskilimiitide järgimisele, riskipositsioonidele, olulistele riskidele ning riskimaandamiskavadele. Seoses ELi laenuvõtmistehingute ja võlahaldustoimingutega kohaldati kolmest nn kaitseliinist koosnevat riskijuhtimismudelit eesmärgiga i) tagada volituste ja ülesannete asjakohane lahusus, ii) selgelt määratleda juhtimisliinid ning iii) tagada eraldiseisvad ülesanded ja kohustused riskide juhtimisel ja kontrollimisel.

Komisjoni rakendusotsuse (EL, Euratom) 2022/2544 ⁽⁴²⁾ (millega kehtestati hajutatud rahastamise strateegia kõigi ELi laenuvõtmistehingute, võlahaldustoimingute ja nendega seotud laenuandmistehingute jaoks) vastuvõtmisega laiendati riskijuhi riskialase järelevalve ulatust veelgi, et see hõlmaks järgmist:

- finantsabiprogrammide nii mitmekesist rahastamisstrateegiat kui ka kompensatsioonimeetodit järgivad laenuvõtmistehingud;
- krediidiriski hindamine seotud laenuandmistehingute puhul, mis kujutavad endast liikmesriikidele ja kolmandatele riikidele (abi saavad riigid) laenude andmist mitmesuguste ELi programmide raames, nende hulgas taasterahastu „NextGenerationEU“, makromajanduslik finantsabi, Ukraina toetamise rahastamisvahend „Makromajanduslik finantsabi+“ ja finantsabi kolmandatele riikidele, ning
- võlahaldustoimingud.

Riskijuht, keda toetab riski- ja vastavuskomitee, rakendab riskijuhtimisraamistikku organisatsioonisiseste riskijuhtimis põhimõtete ja -menetluste kaudu. Riski- ja vastavuskomitee on komisjoni sisekomitee, kelle ülesanne on toetada riskijuhti tema kohustuste täitmisel. Komitee võtab vastu seisukohad taasterahastu „NextGenerationEU“ toimingute riskijuhtimisraamistikuga seotud küsimuste kohta.

Samuti annab riskijuht otsuse (EL, Euratom) 2023/2825 4. peatükis sätestatud kohustuste täitmisest aru eelarve eest vastutavale kolleegiumi liikmele. Riskijuht täidab oma ülesandeid sõltumatult ning on talle antud ülesannete ja kohustuste täitmisel iseseisev.

Rahavoogude juhtimine

Komisjoni rahavoogude juhtimise toimingute haldamist käsitlevad eeskirjad on sätestatud määruses (EL, Euratom) nr 609/2014 (muudetud nõukogu määrustega (EL, Euratom) 2016/804 ⁽⁴³⁾ ja (EL, Euratom) 2022/615) ⁽⁴⁴⁾ ning finantsmääruses.

Eespool nimetatud määrustest tulenevalt kohaldatakse järgmisi peamisi põhimõtteid:

- liikmesriigid maksavad omavahendid kontodele, mis on selleks otstarbeks komisjoni nimel avatud liikmesriigi riigikassas või keskpangas. Komisjon võib eespool nimetatud kontosid kasutada üksnes oma rahanõudluse katmiseks;
- liikmesriigid maksavad omavahendeid oma riigi valuutas, samal ajal kui komisjoni maksed on enamasti nomineeritud eurodes;
- komisjoni nimel avatud pangakontode jääk ei või olla negatiivne. Seda piirangut ei kohaldata komisjoni omavahendite kontode suhtes juhul, kui aset on leidnud makseviivitus seoses laenudega, mis on antud või tagatud kooskõlas Euroopa Liidu Nõukogu määruste ja otsustega, samuti teatavatel tingimustel, kui rahavajadus on suurem nendel kontodel oleva raha summast, ja

⁽⁴²⁾ Komisjoni 19. detsembri 2022. aasta rakendusotsus (EL, Euratom) 2022/2544, millega kehtestati hajutatud rahastamise strateegia kõigi ELi laenuvõtmistehingute, võlahaldustoimingute ja nendega seotud laenuandmistehingute jaoks (ELT L 328, 22.12.2022, lk 109).

⁽⁴³⁾ Nõukogu 17. mai 2016. aasta määrus (EL, Euratom) 2016/804, millega muudetakse määrust (EL, Euratom) nr 609/2014 meetodite ja menetluse kohta, millega tehakse kättesaadavaks traditsioonilised, käibemaksupõhised ja kogurahvatulul põhinevad omavahendid, ning muude sularahavajaduste rahuldamiseks vajalike meetmete kohta (ELT L 132, 21.5.2016, lk 85).

⁽⁴⁴⁾ Nõukogu määrus (EL, Euratom) 2022/615, 5. aprill 2022, millega muudetakse määrust (EL, Euratom) nr 609/2014, et suurendada prognoositavust liikmesriikide jaoks ja täpsustada vaidluste lahendamise korda traditsiooniliste, käibemaksupõhiste ja kogurahvatulul põhinevate omavahendite kättesaadavaks tegemisel (ELT L 115, 13.4.2022, lk 51).

- kontodel muus valuutas kui eurodes hoitavaid vahendeid kasutatakse kas samas valuutas tehtavateks makseteks või arvestatakse need perioodiliselt eurodesse ümber.

Lisaks omavahendite kontodele on komisjon avanud nii keskpankades kui ka kommertsbankades ka muid pangakontosid, mida kasutatakse maksete tegemiseks ja muude tulude saamiseks kui eelarvesse tehtavad liikmesriikide osamaksud.

Rahavoogude juhtimise ja maksetoimingud on suures osas automatiseeritud ning tuginevad tänapäevastele infosüsteemidele. Süsteemi turvalisuse ja ametiülesannete lahususe tagamiseks kohaldatakse vastavalt finantsmäärusele, komisjoni sisekontrollistandarditele ja auditeerimispõhimõtetele eritoiminguid.

Komisjoni rahavoogude juhtimise toimingute ja maksetoimingute juhtimine on reguleeritud kirjalike suuniste ja menetluskorraga, mis piiravad tegevus- ja finantsriski ning tagavad piisava kontrollitaseme. Suunised ja menetluskord käsitlevad mitmesuguseid toiminguid (näiteks maksete tegemine ja likviidsuse juhtimine, rahavoogude prognoosimine, talitluspidetus jms) ning neile vastavust kontrollitakse regulaarselt.

Varahaldus

Varahaldusalase tegevusega seotud eri riskide kontrollimine põhineb sihipärasel juhtimis- ja tööprotsessidel, mis võetakse vastu pärast nende võrdlemist sarnaste rahvusvaheliste asutuste vastuvõetud kõrgeimate standarditega. Nende protsessidega, mille suhtes tehakse mitmesuguseid sise- ja välisauditeid, tagatakse usaldusväärne varahaldus.

Komisjon on kehtestanud asjakohase juhtimise, et vaadata läbi ja kiita heaks varahaldustoimingutega seotud tehnilised ja strateegilised otsused. Varahaldustoimingute üle teevad järelevalvet kaks komiteed – eelarve peadirektoraadi esindajatest koosnev riskikomitee ning eelarve peadirektoraadi, majandus- ja rahandusküsimuste peadirektoraadi ja finantsstabiilsuse, finantsteenuste ja kapitaliturgude liidu peadirektoraadi esindajatest koosnev varahaldusnõukogu. Tehnilisi otsuseid arutatakse ja need kiidetakse heaks riskikomitees, samal ajal kui strateegilised otsused kinnitavad riskikomitee ja varahaldusnõukogu, enne kui eelarve peadirektoraadi peadirektor need paarvepidaja nõusolekul heaks kiidab.

Varahalduse juhtimisega tagatakse otsuste tegemise selge delegeerimine ja vastutusala, *front office*'i, riskijuhtimise ja *back office*'i ülesannete piisav lahusus, selgelt määratletud rollid ning täpselt sõnastatud ja dokumenteeritud menetlused ja protsessid ning kontrolli- ja tasakaalustussüsteem igal tasandil. Vastavusmenetlused loovad raamistiku piisavate eeskirjade jaoks, mis käsitlevad käitumisjuhendeid võimalike isiklike huvide konfliktide lahendamiseks, samuti siseteabe alusel kauplemise riskide juhtimise eeskirjade jaoks.

Varahalduse suuniste ja sisemiste investeerimispiirangutega on kehtestatud usaldusväärne sisekontrolli raamistik, et tagada varade kaitse. Eeskätt hoitakse väärtpabereid kooskõlas turul kehtiva parima tavaga kontohaldurite juures, samal ajal kui raha ja hoiused paigutatakse kõrge reitinguga finantseerimisasutustesse. Samuti on finantsvarade kaitse tagatud väärtpaberitehinguid algatava rühma ja nende arveldamise eest vastutava *back office*'i rühma ülesannete lahususe ning pangakontode ja raamatupidamisarvestuse kooskõlastava võrdlemisega. Täiendava kontrollitasandi tagab raamatupidamisrühm igakuise sulgemise raames läbiviidava kooskõlastava võrdlemise protsessiga, mille käigus väärtpaberiportfelli võrreldakse väärtpaberikonto halduri avaldusega. Arveldustes esinevaid võimalikke lahknevusi ja vastaspoolte põhjustatud hilinevad makseid jälgitakse igapäevaselt pangakontode ja raamatupidamisarvestuse kooskõlastava võrdlemisega ning *back office*'i rühma poolt. Kontrolliraamistikust kinnipidamise jälgimiseks teavitatakse korrapäraselt asjaomaseid sidusrühmi hallatavate varade ammendavatest tulemus- ja riskiparameetritest.

Varahaldussuuniste, riski ja investeerimisstrateegiatega määratletakse teatavad piirid ja piirangud, et piirata portfelli krediidiriski positsiooni, mis on piiratud investeerimisjärgu krediidireitinguga, välja arvatud ELi liikmesriikide positsiooni puhul.

Ühine eraldisfond

Komisjoni 25. märtsi 2020. aasta otsusega C(2020) 1896 ühise eraldisfondi varahalduse suuniste kohta delegeeriti ühise eraldisfondi valitseja kohustused ja ülesanded eelarve peadirektoraadi peadirektorile. Ühist eraldisfondi hoitakse lahus muudest eelarve peadirektoraadi hallatavatest portfelliidest. Fond ei ole eraldiseisev juriidiline isik.

Fondi hallatakse vastavalt eespool viidatud varahalduse suunistele. Eesmärk on tagada vajalik likviidsus kogu nõutava vahendite väljavoolu, näiteks sissenõutavate tagatiste täielikuks ja koheseks katmiseks ning usaldusväärne kapitali säilitamine fondi investeerimisperioodi jooksul.

Eespool kirjeldatud üldeesmärkide täitmiseks haldab ühise eraldisfondi valitseja varasid kooskõlas usaldatavusnõuete ja usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtetega ning vastavalt komisjoni peaarvepidaja kehtestatud eeskirjadele ja menetlustele. Koostatud on konkreetseid valdkondi, näiteks rahavoogude juhtimist käsitlevad kirjalikud menetluskorra käsiraamatud, mida kasutavad asjaomased tegevüksused. Finants- ja operatsiooniriskid tehakse kindlaks, neid hinnatakse ja nende vastavust sisesuunistele ja menetluskorrale kontrollitakse regulaarselt.

Ühise eraldisfondi portfell moodustatakse nii, et tagatud oleks kõlblike varaklasside, geograafiliste piirkondade, emitentide ja tähtaegade mitmekesisus eesmärgiga hallata portfelli väärtuse kõikumisi. Ühise eraldisfondi portfell sisaldas 31. detsembri 2023. aasta seisuga investeringuid rahaturuinstrumentidesse, võlakirjadesse ning börsil kaubeldavatesse ettevõtlussektori võlakirjade fondidesse ja aktsiafondidesse.

31. detsembri 2023. aasta seisuga on Prantsusmaa keskpank kõigi realiseerimata valuutaforvardite ainus vastaspool ja selle kuupäeva seisuga ei ole mingeid krediitkvaliteeti parandavaid kokkuleppeid – tagatise, tasaarvestuslepinguid ega garantiisid. Aruandeperioodi lõpu seisuga on positiivse õiglase väärtusega välisvaluuta tuletisinstrumentide maksimaalne krediitrisiki positsioon võrdne bilansilise jääkmaksumusega.

Trahvid

Ajutiselt makstud trahvid: hoiused

Kõik enne 2010. aastat pangakontodele ajutiselt makstud trahvid muutusid lõplikuks 2023. aasta aprillis. Seepärast suleti 2023. aastal kõik trahvidega seotud hoiukontod keskkassas.

Ajutiselt makstud trahvid: BUFI portfell

Määratud ja ajutiselt makstud trahvide summad investeeritakse spetsiaalselt selle jaoks loodud portfelli BUFI. Portfelli peamised eesmärgid on vähendada finantsturgudega seotud riske ja kohelda kõiki üksusi võrdselt, kohaldades trahvi algsuuma suhtes samal alusel arvutatud tagatud tulu. Enne ajakohastatud finantsmääruse jõustumist 2018. aasta augustis trahvitud üksuste suhtes kohaldatava tagatud tulu määr on aga null. Ajutiselt makstud trahvide varahaldust teostab komisjon kooskõlas sisemiste varahaldussuunistega. Koostatud on konkreetseid valdkondi, näiteks rahavoogude juhtimist käsitlevad menetluskorra käsiraamatud, mida kasutavad asjaomased üksused. Finants- ja operatsiooniriskid tehakse kindlaks, neid hinnatakse ja nende vastavust sisesuunistele ja menetluskorrale kontrollitakse regulaarselt.

Varahaldusalase tegevuse eesmärk on investeerida komisjonile ajutiselt makstud trahvid selliselt, et

- tagada, et vahendid oleksid vajaduse korral hõlpsasti kättesaadavad, ja samal ajal
- saada tavapärasel asjaoludel tootlust, mis vastab keskmiselt BUFI võrdlusaluse tootluse ja kantud kulude vahele, säilitades samal ajal trahvide algsuuma.

Investeeringud piirduvad põhimõtteliselt järgmiste kategooriatega: tähtajalised hoiused liikmesriikide keskpankades, riikide võlakohustuste haldamise ametites, täielikult riigile kuuluvates või riigi tagatud pankades või riigiülestes asutustes; võlakirjad, lühiajalised võlakirjad ja hoiusesertifikaadid, mille on emiteerinud riiklikud või riigiüleised asutused.

Saadud finantstagatised

Komisjon hoiab märkimisväärses summas finantseerimisasutuste antud tagatise seoses trahvidega, mida ta määrab äriühingutele ELi konkurentsieskirjade rikkumise eest (vt lisade punkt 2.6.1.3). Tagatiste andmine on trahvi saanud äriühingute jaoks alternatiiviks ajutise makse tegemisele. Tagatise hallatakse sisemise riskijuhtimise poliitika raames. Finants- ja operatsiooniriskid tehakse kindlaks, neid hinnatakse ja nende vastavust sisesuunistele ja menetluskorrale kontrollitakse regulaarselt.

ELi eelarveliste tagatiste programmid

Finantsmääruse X jaotises on sätestatud mitu kaitsemeedet ELi eelarve kaitsmiseks eelarveliste tagatiste kasutamisest tulenevate finantsriskide eest. Need võib rühmitada nelja põhikategooriasse.

1. Meetmed tingimusliku kohustiste summa piiramiseks

Esiteks on üldreeglina ELi tagatise suurus selgelt määratletud viisil piiratud. Finantsmääruses on sätestatud, et finantskohustus ja eelarvest tehtavate netomaksete koondsumma ei tohi ületada eelarvelise tagatise summat, mis on heaks kiidetud tagatise alusaktiga. Eelarvelise tagatisega kaasnev tingimuslik kohustus võib ületada ELi finantskohustise katmiseks ette nähtud finantsvarasid ainult siis, kui see on ette nähtud selle aluseks oleva alusaktiga ja selles kehtestatud eritingimustel.

Teiseks määratakse ELi tagatud toimingute/finantstoodete soovitud riskiprofiil võimaluse korral kindlaks eelnevalt, see tähendab enne tagatislepingu allkirjastamist.

2. Rakenduspartnerite valimist käsitlevad meetmed

Eelarveliste tagatiste programme rakendatakse koos usaldusväärsete finantspartneritega, keda on sambapõhiselt hinnatud. Sellega tagatakse muu hulgas nende rakenduspartnerite raamatupidamis-, finants- ja riskijuhtimissüsteemide usaldusväärsus. Peale selle võtavad kõnealused rakenduspartnerid kohustuse kasutada oma vahendeid, millega tagatakse sobilik kooskõla liidu huvidega.

3. Meetmed, millega eelnevalt tagatakse, et eelarvest on võimalik sissenõutavaid tagatise piisavalt katta

Eelarveliste tagatiste programmid on tagatud eraldatud varadega, mida hoitakse ühises eraldisfondis. Iga programmi alusaktis on eraldiste määr kehtestatud tasemel, mis võimaldab eelarveassigneeringute kavandamist nii, et eraldis võimaldab katta kahjumi, tekitamata eelarves häireid. Seega on tehtud eraldised piisavad, et tulla toime nende eelarveliste tagatistega kaasneva oodatava – ja teataval määral ka ettenägematu – kahjumiga.

Selle tulemusel tagab komisjon (aastapõhiselt) alusaktis määratletud eraldiste määra piisavuse ning selle kooskõla finantsmääruse põhimõtete ja finantsplaneeringuga.

4. Meetmed eelnevalt prognoositud kahjumi ületava realiseerunud kahjumiga toimetulekuks

Finantsmääruses on kaks varajase hoiatamise künnist (see tähendab olukorrad, kus kasutada on jäänud 50 % ja 30 % eraldiste määrast). Need hoiatavad künnised võimaldavad komisjonil prognoosida eraldiste potentsiaalset ammendumist enne eelarvelise tagatise lõppemist ja hinnata, kas ta peaks esitama ettepaneku täiendavate eraldiste tegemiseks.

Juhuks, kui ajutiselt on vaja täiendavat likviidsust, on kehtestatud sellised menetlused nagu ülekanded ühise eraldisfondi osade vahel ja keskkassa likviidsuse kasutamine, samuti eelarves olemasoleva manööverdamisruumi (kulukohustuste ja maksete assigneeringud) kasutamine.

Lisaks loodi 2020. aastal eelarvevoliniku volitusel eelarvelistest tagatistest tulenevate tingimuslike kohustiste juhtkomitee. Komitee sekkub küsimustesse, mis käsitlevad eelarvelisi tagatise ja finantsabi, mille tulemusel tekib eelarvele finantsmääruse X jaotise, sealhulgas liidu üldelarve täitmise sise-eeskirjade sätete rakendamise tulemusel tingimuslikke kohustisi. See hõlmab riskijuhtimisraamistikku, standardlepingute asjaomaseid ühiseid horisontaalseid sätteid ja integreeritud aruandlust tingimuslike kohustiste kestlikku haldamist käsitlevate institutsiooni nõuete kehtestamiseks.

Rahastamisvahendite programmid

ELi eelarve täitmisel on palju aastaid tuginetud rahastamisvahendite programmide kasutamisele. Selliste programmide näited on esitatud lisade punktis 2.4.2.1.

Enamiku rahastamisvahendite rakendamine on Euroopa Komisjoni ja finantseerimisasutuse vahelise kokkuleppe alusel delegeeritud kas Euroopa Investeeringupanga Grupile (sealhulgas EIF) või teistele finantseerimisasutustele. Kõnealuste finantseerimisasutustega sõlmitud kokkulepped hõlmavad vahendajate suhtes kohaldatavaid rangeid tingimusi ja kohustusi eesmärgiga tagada ELi vahendite nõuetekohane haldamine ja aruandlus. Pärast seda, kui osamaks teatavasse rahastamisvahendisse on kindlaks määratud, kantakse summad üle pangakontole, mille finantseerimisasutus on oma nimel komisjoni eest spetsiaalselt loonud (st usalduskonto). Finantseerimisasutused võivad sõltuvalt asjaomasest rahastamisvahendist kasutada usalduskontol olevaid vahendeid laenude andmiseks, emiteerida võlainstrumente, investeerida omakapitaliinstrumentidesse või katta sissenõutud tagatisi. Rahastamisvahenditest saadav tulu tuleb üldiselt ELi eelarvesse tagasi maksta.

Kõnealuste rahastamisvahenditega seotud risk piirub nende aluseks olevate lepingute kohaselt ülemmääraga, mis on rahastamisvahendile ette nähtud eelarvestatud summa. Kuna komisjon kannab sageli nn esimese järjekoha kahju ning rahastamisvahendite eesmärk on rahastada kõrgema riskiga abisaajaid (kellel on raskusi rahastamise saamisega kommertsbankadelt), on tõenäoline, et ELi eelarve jaoks tekib mingis ulatuses kahjusid.

6.3. VALUUTARISK

ELi rahastamisvahendite valuutariskid aasta lõpu seisuga – netopositsioon

(miljonites eurodes)

	31.12.2023						
	USA dollar (USD)	Nael- sterling (GBP)	Poola zlott (PLN)	Rootsi kroon (SEK)	Muu	EUR	Kokku
Finantsvarad							
Amortiseeritud väärtuses kajastatud finantsvarad ⁽¹⁾	39	2	–	–	14	200	255
Finantsvarad õiglasel väärtuses üle- või puudujäägina							
mitte-tuletisinstrumentid	1 568	23	–	20	105	35 686	37 402
tuletisinstrumentid	(1 142)	–	21	74	82	2 055	1 091
Nõuded ⁽²⁾	123	99	28	1	23	3 757	4 032
Raha ja raha ekvivalendid	145	11	1 076	654	2 121	35 608	39 616
	734	135	1 126	749	2 346	77 306	82 396
Finantskohustised							
Finantstagatise kohustis	(591)	(0)	(38)	(15)	(137)	(5 488)	(6 268)
Finantskohustised õiglasel väärtuses üle- või puudujäägina	(1)	–	–	(3)	146	(201)	(60)
	(593)	(0)	(38)	(18)	9	(5 689)	(6 328)
Kokku	142	135	1 088	731	2 354	71 618	76 068

⁽¹⁾ Välja arvatud taaste- ja vastupidavusrahastule (taasterahastu „NextGenerationEU“) ja finantsabiks antud laenud.

⁽²⁾ Välja arvatud ettemakstud kulud.

(miljonites eurodes)

	31.12.2022						
	USA dollar (USD)	Nael- sterling (GBP)	Poola zlott (PLN)	Rootsi kroon (SEK)	Muu	EUR	Kokku
Finantsvarad							
Amortiseeritud väärtuses kajastatud finantsvarad ⁽¹⁾	83	6	–	–	12	151	251
Finantsvarad õiglasest väärtuses üle- või puudujäägina							
mitte-tuletisinstrumendid	843	25	–	20	98	29 088	30 073
tuletisinstrumendid	(483)	–	–	–	–	1 467	984
Nõuded ⁽²⁾	89	111	14	0	17	5 453	5 684
Raha ja raha ekvivalendid	84	13	1 031	473	1 421	43 522	46 544
	616	155	1 045	493	1 548	79 681	83 537
Finantskohustised							
Finantstagatise kohustis	(793)	(0)	(37)	(12)	(164)	(5 450)	(6 456)
Finantskohustised õiglasest väärtuses üle- või puudujäägina	(1)	–	–	8	19	(50)	(25)
	(795)	(0)	(37)	(4)	(146)	(5 500)	(6 481)
Kokku	(179)	154	1 008	489	1 403	74 181	77 056

⁽¹⁾ Välja arvatud taaste- ja vastupidavusrahastule (taasterahastu „NextGenerationEU“) ja finantsabi antud laenu.⁽²⁾ Välja arvatud ettemakstud kulud.

Kui euro oleks teiste valuutade suhtes 10 % võrra tugevnenud või nõrgenenud, oleks selle mõju eelarveaasta tulemile olnud järgmine.

(miljonites eurodes)

Vahetuskursi suurenemine (+) / vähenemine (–)	2023			
	USA dollar (USD)	Nael-sterling (GBP)	Poola zlott (PLN)	Rootsi kroon (SEK)
+ 10 %	(13)	(12)	(99)	(66)
– 10 %	16	15	121	81

(miljonites eurodes)

Vahetuskursi suurenemine (+) / vähenemine (–)	2022			
	USA dollar (USD)	Nael-sterling (GBP)	Taani kroon (DKK)	Rootsi kroon (SEK)
+ 10 %	16	(14)	(92)	(44)
– 10 %	(20)	17	112	54

Laenutegevus taasterahastu „NextGenerationEU“ jaoks ja finantsabi andmiseks

Finantsvarasid ja -kohustisi hoitakse praegu ainult eurodes, mistõttu ELil välisvaluutarisk puudub.

Rahavoogude juhtimine

Kooskõlas määrusega (EL, Euratom) nr 609/2014 (muudetud määrustega (EL, Euratom) 2016/804 ja (EL, Euratom) 2022/615) hoitakse omavahendeid, mille liikmesriigid on maksnud muudes valuutades kui eurodes, omavahendite kontodel. Need arvestatakse eurodesse ümber, kui neid on vaja kasutada maksete tegemiseks. Kõnealuste vahendite haldamisel kohaldatavad menetlused on sätestatud eespool nimetatud määruses. Piiratud arvul juhtudel kasutatakse neid vahendeid otse samades valuutades maksete tegemiseks.

Komisjonil on kommertspankades mitmed USA dollarites ning muudes ELi valuutades kui eurodes, sealhulgas naelsterlingites ja Šveitsi frankides hoitavad kontod, mida ta kasutab maksete tegemiseks neis valuutades. Neile kontodele kantakse täiendavaid vahendeid olenevalt sellest, millises summas makseid neilt teha tuleb, ja selle tulemusena ei kajasta nende saldod valuutariski positsiooni.

Mitmesuguste tulude (muud tulud peale omavahendid) laekumisel muus valuutas kui eurodes kantakse need üle komisjoni samas valuutas hoitavatele kontodele, kui neid on vaja maksete tegemiseks, või arvestatakse ümber eurodesse ja kantakse eurodes hoitavatele kontodele. Muus valuutas kui eurodes hoitavatele avansikontodele kantakse täiendavaid vahendeid olenevalt prognoositud lühiajalisest vajadusest teha samas valuutas kohalikke makseid. Kõnealuste kontode saldode puhul jälgitakse, et need ei ületaks neile seatud ülemmäära.

Trahvid

Kõik trahvid määratakse, makstakse ja kaetakse esialgselt eurodes, seega puudub nende puhul valuutarisk, kui neid hoitakse BUFI fondis.

Eelarvelised tagatised

Reeglina pakutakse eelarvelisi tagatisi eurodes kindlaksmääratud ülemmäära piires. Mõned aluseks olevad toimingud võivad aga olla nomineeritud ka muudes vääringutes (USA dollarites või muus kohalikus vääringus).

Eraldistega seotud vajaduste kindlaksmääramisel on valuutarisk üks kaalutlus, mida arvesse võetakse.

Ühine eraldisfond

Ühine eraldisfond arveldab praegu nii eurodes kui ka USA dollarites. Valuutariski hallatakse tuletislepingute (valuutaforvardlepingud) sõlmimisega, millega kaitstakse USA dollarites investeringuportfelli turuväärtust. Maandamata riskiga valuutapositsiooni ülempiiriks on määratud 1 % portfelli koguväärtusest sihttaseme ja vahendite iga-aastaste strateegiliste jaotuste raames. Nii käivitaks USA dollarites investeringute turuväärtuse kõikumine üle 1 % piiri tasakaalustamismüügi (uue sama- või vastassuunalise forvardlepingu), et kaitstavat positsiooni vastavalt kohandada või taastada.

Laenud, mis anti ELile üle fondile esitatud taotluste tõttu, kuna laenusaja olid jätnud maksekohustused täitmata (vt lisade punkt 2.4.1.2), hoitakse nende esialgses valuutas ja seetõttu kujutab see ELi jaoks valuutariski. Üleantud laenude tagasimaksete ajastamisest tuleneva ebakindluse tõttu vahetuskursierinevuste kompenseerimisega (riskimaandamistegevus) ei tegeleta.

6.4. INTRESSIRISK

Järgmises tabelis on esitatud teave võlaväärtpaberite ja börsil kaubeldavate fondide intressimäära tundlikkuse näitaja kohta, näidates intressimäära +/- 100 baaspunkti (1 %) muutuse mõju ELi eelarveaasta tulemile.

(miljonites eurodes)		
	Suurenemine (+) / vähenemine (-) baaspunktides	Eelarveaasta tulem
2023: Finantsvarad õiglasel väärtuses üle- või puudujäägina	+ 100	(960)
	- 100	1 021
2022: Finantsvarad õiglasel väärtuses üle- või puudujäägina	+ 100	(741)
	- 100	784

Teatava võlakirjade portfelli tundlikkus intressimäära muutuste suhtes kasvab vastavalt sellele, mida kauem see kestab. Komisjoni hallatavate peamiste varade portfellide kestust on kirjeldatud allpool.

Laenutegevus taasterahastu „NextGenerationEU“ jaoks ja finantsabi andmiseks

ELil on oma laenutegevuse laadi tõttu märkimisväärsed intressi kandvad varad ja kohustised. Muude finantsabi vahendite kui ühtse rahastamisviisi alusel võetud laenude puhul puudub aga intressirisk, sest võetud laene tasakaalustavad samasuguste lepingutingimustega antud laenud (kompensatsioonitehingud).

Ühtset rahastamisviisi järgiv laenutegevus (sealhulgas taasterahastu „NextGenerationEU“ ja rahastamisvahend „Makromajanduslik finantsabi“) erineb samade tingimuste meetodist ning seepärast tuleb intressirisk katta intressiriski leevendavate menetluste ja mehhanismide rakendamisega. Ühtse rahastamisviisi aluseks on põhimõte, et rahastamiskulud ja kõik muud seotud kulud jaotatakse läbipaistval viisil maksete saajate (laenude puhul) ja ELi eelarve (tagastamatu toetuse puhul) vahel. Mitmekesise rahastamisstrateegia laiendamiseks ühtseks rahastamisviisiks ei ole rahastamiskulude jaotamise meetodikat muudetud. Uue rahastamisviisi kohaldamise ainus tagajärg on see, et rahastamiskulude meetodikat kohaldatakse nüüd ka muude programmide kui taasterahastu „NextGenerationEU“ raames välja makstavate laenude suhtes ja seega uute laenusajate suhtes, kes ei kuulunud algselt taasterahastu „NextGenerationEU“ mitmekesise rahastamisstrateegia alla. Ühtse rahastamisviisi meetodikas juhendatakse kulude täieliku sissenõudmise ja mittetulundusliku tegevuse põhimõtetest. Seepärast annab EL turult saadud rahalised vahendid üle kõige kulutõhusamal ja õiglasemal viisil, lähtudes igapäevasest intressi arvutamisest. Sellega tagatakse, et laenusajad kannavad kõik nendele antud laenudega seotud kulud ja et kõik liidu kantud laenuvõtmiskulud nõutakse sisse.

Ühtse rahastamisviisi kohaselt hoitakse raha usaldatavusnõuetele vastavas ELi rahastamisreservis, et säilitada kindlaksmääratud ohutusvaru, vältides samal ajal ülemääraseid saldosisid. Raha hoitakse Euroopa Keskpangas. Alates 4. aprillist 2022 kohaldatakse mis tahes rahasaldo suhtes euro rahaturu lühiajalist intressimäära, millest on maha arvatud 20 baaspunkti. Varem kohaldati rahasaldo suhtes EKP hoiustamise püsivõimaluse intressimäära. Vastastikuse kokkuleppe põhjal kohaldati EKP negatiivset intressi üksnes üle 20 miljardi euro suuruse rahasaldo suhtes. Heakskiidetud kulude jaotamise meetodika põhjal esitatakse arved intressi eest, mida ei jaotata laenudele ega tagastamatule toetusele, laenusajatele ja ELi eelarvele likviidsusjuhtimise kuludena, mis võivad sõltuvalt rahasaldo suhtes kohaldatavate intressimäärade muutumisest olla positiivsed või negatiivsed.

Rahavoogude juhtimine

Komisjon ei laena raha oma tegevuskulude rahastamiseks, välja arvatud ühtse rahastamisviisiga seotud laenamine. Kui jätta kõrvale ühtset rahastamisviisi järgivate taasterahastuga „NextGenerationEU“ ja finantsabiprogrammidega kaasnev intressirisk, arvutatakse intress eri pangakontode saldode alusel. Komisjon on seepärast kehtestanud meetmed, et tema pangakontodelt regulaarselt teenitav (positiivne või negatiivne) intress kajastaks nii turuintressimäärasid kui ka nende võimalikku kõikumist.

Omavahendite kontod on vastavalt määruse (EL, Euratom) nr 609/2014 (muudetud määrustega (EL, Euratom) 2016/804 ja (EL, Euratom) 2022/615) artikli 9 lõikele 1 kaitstud kulude eest, sest need on tasuta ja intressita.

Kontod, mis on avatud liikmesriikide riigikassades omavahendite laekumiseks, seetõttu intressi ei teeni ja teenustasusid nende puhul ei kohaldata. Liikmesriikide keskpankades olevad kontod (omavahendid ja muud) võib välja maksta iga institutsiooni kohaldatava ametliku kursi alusel.

Likviidsuse juhtimise menetlusi kohandatakse vastavalt kehtivatele turuintressi tingimustele, mis olid 2023. aastal positiivsed, hõlbustades keskkassa konto mudeli rakendamist. Keskkassa hoiukontodel hoitakse rahalist ohutusvaru, mida rahastatakse igal nädalal omavahendite kontodelt, et katta eelarve täitmiseks seotud maksevajadused, vältides samal ajal ülemääraseid saldosisid. Vastavalt panga tingimustele ja vastaspoole riskile, peetakse kinni asjakohastest ülemmääradest.

Kommerts- ja keskpankade kontodel hoitavatelt üleöösaldoelt teenitakse intressi igapäevaselt. See intress põhineb muutuvatel turuintressimääradel, mille suhtes kohaldatakse lepingulist (positiivset või negatiivset) piirmäära.

Trahvid

Ajutiselt makstud trahvid on investeeritud pikaajaliste võlakirjade portfelli, mille keskmine kestus on 1,72 aastat.

Ühine eraldisfond

Ühise eraldisfondi vahendid on investeeritud portfelli, mille keskmine kestus on 3,32 aastat.

Likvideeritav ESTÜ

Likvideeritava ESTÜ summad on investeeritud pikaajaliste võlakirjade portfelli, mille keskmine kestus on 3,32 aastat.

6.5. KREDIIDIRISK**Maksimaalne krediidiriski positsioon**

	(miljonites eurodes)	
	31.12.2023	31.12.2022
Finantsvarad		
Antud laenud	246 877	204 354
Raha ja raha ekvivalendid	39 616	46 544
Kaubanduslikud nõuded ⁽¹⁾	4 032	5 684
Finantsvarad õiglases väärtuses üle- või puudujäägina (võlaväärtpaberid)	29 703	24 647
Finantsvarad õiglases väärtuses üle- või puudujäägina (tuletisinstrumendid)	1 091	984
Antud tagatised ja siduvad laenuandmiskohustused		
Finantstagatiste lepingud	57 066	55 502
Siduvad laenuandmiskohustused	40	8
Kokku	378 426	337 723

⁽¹⁾ Välja arvatud ettemakstud kulud.

Lisaks on ELil kaudne krediidiriskipositsioon seoses tema investeringutega rahaturufondidesse, börsil kaubeldavatesse ettevõtlussektori võlakirjade fondidesse ja ühistesse võlaväärtpaberite portfellidesse (vt lisade punkt **2.4.2.1**), mis võivad mõjutada nende hindu (vt lisade punkt **6.7**).

Antud laenud: krediidikvaliteet

	(miljonites eurodes)				
	31.12.2023				
	1. etapp	2. etapp	3. etapp	Krediidi-riski tõttu langenud väärtusega	Kokku
Krediidireiting					
Kõrgeima ja kõrge kvaliteediga	36 302	–	–	–	36 302
Üle keskmise kvaliteediga	72 051	–	–	–	72 051
Alla keskmise kvaliteediga	113 652	–	–	–	113 652
Muud kui investimisjärgu võlakirjad (sealhulgas makseviivitusega)	2 130	31 762	25	38	33 955
Bilansiline brutojääkmaksumus	224 134	31 762	25	38	255 960
Miinus kahju allahindlus	(54)	(9 024)	(23)	18	(9 083)
Bilansiline netojääkmaksumus	224 081	22 738	2	56	246 877

(miljonites eurodes)

31.12.2022					
	1. etapp	2. etapp	3. etapp	Krediidi-riski tõttu langenud väärtusega	Kokku
Krediidireiting					
Kõrgeima ja kõrge kvaliteediga	12 849	–	–	–	12 849
Üle keskmise kvaliteediga	62 240	–	–	–	62 240
Alla keskmise kvaliteediga	106 537	–	–	–	106 537
Muud kui investeerimisjärgu võlakirjad (sealhulgas makseviivitusega)	11 923	13 094	29	114	25 160
Bilansiline brutojääkmaksumus	193 549	13 094	29	114	206 786
Miinus kahju allahindlus	(55)	(2 361)	(27)	13	(2 431)
Bilansiline netojääkmaksumus	193 494	10 732	2	126	204 354

Eespool nimetatud nelja riskikategooria aluseks on põhimõtteliselt väliste reitinguagentuuride reitingukategooriad, mis on järgmised:

Kõrgeima ja kõrge kvaliteediga: Moody's P-1, Aaa – Aa3; S&P A-1+, A-1, AAA – AA–; Fitch F1+, F1, AAA – AA– ja samaväärsed

Üle keskmise kvaliteediga: Moody's P-2, A1 – A3; S&P A-2, A+ – A–; Fitch F2, A+ – A– ja samaväärsed

Alla keskmise kvaliteediga: Moody's P-3, Baa1 – Baa3, S&P A-3, BBB+ – BBB–; Fitch F3, BBB+ – BBB– ja samaväärsed

Muud kui investeerimisjärgu võlakirjad: Moody's mitte kõrgeim, Ba1 – C; S&P B, C, D, BB+ – D; Fitch B, C, D, BB+ – D ja samaväärsed

EL kasutab nimetatud väliste reitinguagentuuride kategooriaid eelkõige finantsinstrumentide ja kommertsbankade võrdlusvahendina, kuid võib üksikjuhtumite analüüsimise järel hoida vahendeid mõnes eespool nimetatud riskikategoorias isegi siis, kui üks või enam eespool nimetatud reitinguagentuuridest on asjaomase vastaspoole reitingut alandanud.

Muud kui investeerimisjärgu laenud on peamiselt finantsabi laenud finantsraskustes olevatele partnerriikidele. Kõik liikmesriikidele antud laenud kuuluvad investeerimisjärku ja 1. etappi. Laenud 2. etapis hõlmavad 29,9 miljardi euro väärtuses makromajandusliku finantsabi, rahastamisvahendi „Makromajanduslik finantsabi+“ ja Euratomi laene Ukrainale (nimiväärtuses). Krediidiriski tõttu langenud väärtusega laenud on välislaenude andmise volituse programmidest üleantud laenud.

Laenutegevus taasterahastu „NextGenerationEU“ jaoks ja finantsabi andmiseks

Võlgnike makseviivituse korral ja võimalike seotud võlgnevuste tasumiseks võib komisjon kasutada ühises eraldisfondis makromajanduslikuks finantsabiks (v.a rahastamisvahend „Makromajanduslik finantsabi+“) ja kolmandatele riikidele antavateks Euratomi laenudeks hoitavaid varasid.

Ukrainale erakorralise makromajandusliku finantsabi programmi raames antud laenud (2022. aastal maksti välja 6 miljardit eurot, vt lisade punkt 2.4.1.1) on esmajoones kaetud nende vastava osaga ühises eraldisfondis ja seejärel ka liikmesriikide täiendavate tagatistega, mis parandavad nende laenude krediitkvaliteeti ja seega vähendavad 31. detsembri 2023. aasta seisuga nende laenudega seotud väärtuse allahindluse 340 miljonile eurole (kogu 8,9 miljardi euro suurusest väärtuse allahindlusest, mis hõlmab kõiki Ukrainale antud makromajandusliku finantsabi ja rahastamisvahendi „Makromajanduslik finantsabi+“ laene).

Euratomi puhul maandatakse krediidiriski riikidelt tagatiste saamisega, mida oli 31. detsembri 2023. aasta seisuga kokku 314 miljonit eurot (2022. aastal 327 miljonit eurot).

Liikmesriikidele TERA alusel antud laenud põhinevad liikmesriikide vabatahtlikel tagatistel, mis moodustavad finantsabi kogusumma ülemmäärast 25 %.

Liikmesriikidele antud laenude ja rahastamisvahendi „Makromajanduslik finantsabi+“ krediitkahju korral võib komisjon nõuda selle sisse liikmesriikidelt, järgides omavahendite ülemmäärasid (vt lisade punkt 6.6).

Antud laenud: väärtuse langusest tekkinud kahjumi allahindluse muutumine

(miljonites eurodes)

	1. etapp	2. etapp	3. etapp	Krediidi-riski tõttu langenud väärtusega	Kokku
Kahju allahindlus seisuga 1.1.2023	55	2 361	27	(13)	2 431
Ülekandmine 1. etappi	–	–	–	–	–
Ülekandmine 2. etappi	(9)	9	(0)	–	0
Ülekandmine 3. etappi	(0)	–	0	–	–
Uued laenud	8	6 765	–	–	6 773
Kajastamise lõpetamine – tagasimaksed	(0)	–	–	–	(0)
Kajastamise lõpetamine – mahakandmised	(0)	–	(5)	9	3
Kahju allahindluse ümberhindamine	(0)	(111)	1	(14)	(124)
Muu	(0)	–	–	–	(0)
Kahju allahindlus seisuga 31.12.2023	54	9 024	23	(18)	9 083

2. etapi laenude täiendav kahju allahindlus väärtuse languse tõttu on peamiselt seotud uute rahastamisvahendi „Makromajanduslik finantsabi+“ laenudega Ukrainale (vt lisade punkt 2.4.1.1).

2023. aastal andis EL Ukrainale erakorralistelt makromajandusliku finantsabi laenudelt kogunenud intressi jaoks 100 miljoni euro ulatuses intressitoetusi (amortiseeritud väärtus enne muudatust oli 3,4 miljardit eurot). Seda lepingutingimuste muudatust kajastati tulemiaruanDES muudatustest tuleneva kahjumina (vt lisade punkt 3.15). Intressitoetus ei mõjutanud märkimisväärselt krediidiriski hindamist ja seega liigitati laenud 31. detsembri 2023. aasta seisuga jätkuvalt 2. etappi.

Antud laenud: etapipõhine hindamine

Nagu on osutatud peamiste arvestusmeetodite puhul, sõltub amortiseeritud väärtuses kajastatud muude finantsvarade kui nõuete väärtuse languse allahindlus etapist, millesse finantsvara on liigitatud.

Etappidesse jaotamine sõltub peamiselt vastaspoole krediidiireitingust. Etappideks jagamise mudeli puhul tuginetakse krediidiriski suhtelisele hindamisele, mis tähendab seda, et sõltuvalt vastaspoole krediidiriskist laenu andmise ajal võib EL olla andnud samale vastaspoolele eri etappidesse kuuluvaid laene. EL, kellel on ainulaadne institutsiooniline seisund, laenab raha liikmesriikidele või raskustes olevatele riikidele. Selle tulemusel hindab EL krediidiriski ka kvalitatiivselt, jälgides raskustes olevate laenuvõtjate majanduslikku olukorda.

1. etapp – krediidirisk ei ole oluliselt suurenenud

Laene vastaspooltele, kellel on aruandepäeval investeerimisjärgu krediidiireiting (see tähendab vahemikus AAA (Aaa) ja BBB– (Baa3) S&P/Fitchi (Moody'se) reitinguskaala või samaväärse välise või sisereitingu järgi), käsitatakse väikese krediidiriskiga laenudena ja seega hoitakse neid 1. etapis, välja arvatud juhul, kui nende tagasimaksmisel esineb rohkem kui 30päevane viivitus (vt 2. etapp). Peale selle liigitatakse 1. etappi kõik laenud, mille puhul ei ole krediidirisk oluliselt suurenenud, nagu on määratletud allpool. 1. etapi finantsvarade puhul mõõdetakse väärtuse languse allahindlust 12 kuu eeldatava krediidikahju tasandil.

2. etapp – krediidirisk on oluliselt suurenenud

Selleks et teha kindlaks, kas krediidirisk on alates laenu andmisest oluliselt suurenenud ja seega kas see tuleks üle viia 2. etappi, kasutab EL kombinatsiooni kvantitatiivsest ja kvalitatiivsest hindamisest:

— kõik laenud, mille lepingujärgsete maksete viivitus jääb vahemikku 31–90 päeva, viiakse üle 2. etappi;

- vastaspool, kelle krediitireiting jääb esmase kajastamise kuupäeval vahemikku AAA (Aaa) ja BB– (Ba3): kui ei ole tegemist väikese riskiga juhtumiga (1. etapp eespool), käsitatakse reitingu langemist olulisena siis, kui laenu andmise ajal kehtinud reitingu ja aruandepäeval kehtiva reitingu vahe on vähemalt kolm astet;
- vastaspool, kelle krediitireiting on esmase kajastamise kuupäeval B+ (B1) või B (B2): reitingu langemist käsitatakse olulisena siis, kui algse reitingu ja praeguse reitingu vahe on vähemalt kaks astet;
- vastaspool, kelle krediitireiting on B– (B3) või madalam (vahemikus CCC/Caa): reitingu langemist käsitatakse olulisena siis, kui algse reitingu ja praeguse, aruandepäeva reitingu vahe on vähemalt üks aste, ning
- laenud, mis anti enne läbivaadatud ELi raamatupidamiseeskirjale nr 11 üleminekut (see tähendab 1. jaanuar 2021) ja mille krediitiriski kohta esmasel kajastamisel ei ole teave liigsete kulude ja jõupingutusteta kättesaadav, liigitatakse 2. etappi.

2. etapi laenude puhul mõõdetakse väärtuse languse allahindlust kogu eluea eeldatava krediidikahju tasandil.

3. etapp – krediitiriski tõttu langenud väärtusega laenud

Laenud liigitatakse 3. etappi siis, kui viivitus nende tagasimaksmisel on üle 90 päeva või kui pärast laenu andmist toimub üks või mitu sündmust, millel on kahjulik mõju asjaomase finantsvara hinnangulistele tulevastele rahavoogudele. Näiteks liigitatakse laen 3. etappi järgmistel juhtudel:

- muutub tõenäoliseks, et laenuvõtjat ootab ees pankrot või muu rahaline ümberkorraldamine;
- laenuvõtja reitinguklass, mille on avaldanud väline reitinguagentuur, on D, ja
- laenuvõtjal esineb makseviivitusi seoses mis tahes rahaliste kohustustega ELi ees või finantsabiks antud laenude puhul esineb laenuvõtjal makseviivitusi mis tahes muu programmi rahastava rahvusvahelise organisatsiooni ees.

3. etapi laenude puhul mõõdetakse väärtuse languse allahindlust kogu eluea eeldatava krediidikahju tasandil.

Krediitiriski tõttu langenud väärtusega ostetud või tekkinud laenud

ELil on ka krediitiriski tõttu langenud väärtusega ostetud või tekkinud laene. Need on makseviivitusega laenud, mille puhul EL on sissenõutud tagatise rakenduspartnerile välja maksnud. Selliste laenude puhul on kõik õigused ELile üle antud. EL kajastab neid oma bilansis esmasel kajastamisel õiglaselt väärtuses. EL liigitab need laenud krediitiriski tõttu langenud väärtusega ostetud või tekkinud laenudeks ning arvutab väärtuse languse allahindluse kogu eluea eeldatava krediidikahju põhjal. Vastavalt ELi ja rakenduspartnerite asjaomastele kokkulepetele viiakse sissenõudmine läbi ELi nimel eesmärgiga saada tagasi kõik võlgnetavad summad.

Antud laenud: eeldatava krediidikahju mõõtmine

Eeldatava krediidikahju mõõtmise näol on tegemist tõenäosusega kaalutud hinnanguga lepingupõhiste rahavoogude ja eeldatavate rahavoogude erinevuse kohta. Selle hinnangu tegemiseks kasutab EL järgmisi krediitiriski parameetreid:

- makseviivituse tõenäosus,
- makseviivitusest tingitud kahjumäär ja
- makseviivituses olev riskipositsioon.

Makseviivituse tõenäosus on protsendimäär, mis kajastab tõenäosust, et vastaspool, kellele tekib makseviivitus kas järgmise 12 kuu jooksul (seda kasutatakse 12 kuu eeldatava krediidikahju puhul) või kohustuse ülejäänud eluea jooksul (seda kasutatakse kogu eluea eeldatava krediidikahju puhul).

Makseviivitusest tingitud kahjumäär on protsendimäär, mis näitab raha eeldatavat puudujääki, see tähendab seda osa riskipositsioonist, mis pärast makseviivitust eelduste kohaselt kaotatakse, võttes arvesse sissenõutud summasid ja tagatisi. Makseviivitustest tingitud kahjumäära arvutamiseks seoses riiginõuetega võtab EL arvesse oma *de facto* eelisvõlausaldaja staatust.

Makseviivituses olev riskipositsioon tähendab tagasimaksmata nõudeid (summat) makseviivituse ajal.

Hinnangulised rahavood kogu finantsvara eeldatava eluea jooksul diskonteeritakse tegeliku intressimääraga.

EL võtab arvesse tulevikku suunatud mõistlikku ja põhjendatud teavet, mis on liigsete kulude ja jõupingutusteta kättesaadav, ning kohandab vajaduse korral mudeli parameetreid.

Raha ja raha ekvivalendid: krediitkvaliteet

	(miljonites eurodes)	
	31.12.2023	31.12.2022
Krediidireiting		
Kõrgeima ja kõrge kvaliteediga	35 687	40 769
Üle keskmise kvaliteediga	3 114	3 675
Alla keskmise kvaliteediga	786	1 343
Muud kui investimisjärgu võlakirjad	28	757
Bilansiline brutojääkmaksumus	39 616	46 544
Miinus kahju allahindlus	–	–
Bilansiline netojääkmaksumus	39 616	46 544

Rahavoogude juhtimine

Enamikku komisjoni rahalistest vahenditest hoitakse omavahendeid käsitleva määruse (EL, Euratom) nr 609/2014 (muudetud määrustega (EL, Euratom) 2016/804 ja (EL, Euratom) 2022/615) kohaselt omavahendite kontodel, mille liikmesriigid on avanud oma omavahendite (peamiselt kogurahvatulul põhinevate, käibemaksupõhiste ja traditsiooniliste omavahendite) osamaksete maksmiseks. Kõiki selliseid kontosid hoitakse liikmesriikide riigikassades või keskpankades. Nende institutsioonide krediidirisk (ja vastaspoole risk) on komisjoni jaoks madalaim, sest riskipositsioon seondub liikmesriikidega.

Mis puudutab maksete tegemiseks kommertspankades hoitavaid komisjoni rahalisi vahendeid, siis neile kontodele täiendavate vahendite kandmisel juhendatakse täppisajastamise põhimõttest ja seda haldab rahavoogude juhtimise süsteem automaatselt. Igal kommertspanga kontol hoitakse minimaalsel tasemel rahavarusid, võttes arvesse kontolt päeva jooksul tehtavate maksete keskmist summat. Selle tulemusel on neil kommertspanga kontodel üleöö hoitav kogusumma pidevalt väga väike (kokku keskmiselt alla 100 miljoni euro, mis jaguneb umbes 35 konto peale), millega tagatakse, et komisjoni riskipositsioon on piiratud. Kõnealuseid summasid tuleks vaadata koos sularahahalduse vahendite igapäevaste kogusaldodega, mis kõikusid 2023. aastal vahemikus 6–36,5 miljardit eurot, ning 2023. aastal komisjoni pangakontodelt tehtud maksete kogusumma, mis ületas 170 miljardit eurot.

Lisaks sellele kohaldatakse kommertspankade valiku suhtes erisuuniseid, et komisjoni vastaspoole riski veelgi minimeerida:

- kõik kommertspangad valitakse välja pakkumismenetluse teel. Pakkumismenetluses osalemiseks nõutav minimaalne pikaajaline krediidireiting on A– (S&P) või sellega samaväärne. Teatavate nõuetekohaselt põhjendatud asjaolude korral võidakse aktsepteerida ka madalamat reitingut;
- lisaks pakkumismenetluses täpsustatud krediidireitingu miinimumnõuetele jälgitakse reitinguid kohaldatava vastaspoole riski juhtimise poliitika abil, milles on määratletud maksimaalne riskipositsioon iga finantseerimisasutuse puhul. See ülemmäär – maksimaalne üldine riskipositsioon seoses raha, hoiuste ja finantstagatistega iga vastaspoole puhul – arvutatakse, võttes arvesse finantssektori üksuse krediitvõimelisust (pikaajalist krediidireitingut) ja kapitaliseeritust. Euroopa Komisjoni vastaspoole riske jälgitakse ja neist antakse korrapäraselt aru ja

— kolmandates riikides olevate delegatsioonide avansikontosid hoitakse kohalikes pankades, mis valitakse välja lihtsustatud pakkumismenetluse teel. Reitingunõuded olenevad kohalikust olukorrast ja võivad riikide lõikes märkimisväärselt erineda. Riskipositsiooni piiramiseks hoitakse nende kontode saldosisid võimalikult madalal tasemel (võttes arvesse tegevusvajadusi), neile kantakse regulaarselt täiendavaid vahendeid ja kohaldatavad ülemmäärad vaadatakse igal aastal läbi.

Raha hoiustamine ühtse rahastamisviisi alusel

Üldjuhul ei hoita finantsabiks laenude andmise ja võtmise vahendite puhul rahasaldot, sest nende aluseks on samade tingimuste põhimõte. Kui aga taasterahastu „NextGenerationEU“ puhul rakendati mitmekesist rahastamisstrateegiat, mis hiljem laiendati muude finantsabiprogrammide (2023. aastal rahastamisvahend „Makromajanduslik finantsabi+“) puhul ühtseks rahastamisviisiks, hakati hoiustama piisavalt raha kõikide eelseisvate väljamaksevajaduste täitmiseks ja kindlaksmääratud ohutusvaru säilitamiseks, vältides samal ajal ülemääraseid saldosisid. Raha paigutatakse pangakontole EKP, seega on krediidirisk väga väike.

Nõuded: krediitkvaliteet

(miljonites eurodes)

	Tähtaeg ei ole saabunud	Tähtajaks tasumata	Tähtajaks tasumata	Tähtajaks tasumata	Tähtajaks tasumata	Kokku
		0–30 päeva	31–90 päeva	91 päeva kuni 1 aasta	> 1 aasta	
Bilansiline brutojääkmaksumus	1 819	23	10	40	304	2 195
Miinus kahju allahindlus	(2)	(2)	(4)	(12)	(140)	(159)
Bilansiline netojääkmaksumus seisuga 31.12.2023	1 817	21	6	28	164	2 036
Bilansiline brutojääkmaksumus	1 613	18	14	21	1 992	3 658
Miinus kahju allahindlus	(2)	(2)	(5)	(13)	(150)	(172)
Bilansiline netojääkmaksumus seisuga 31.12.2022	1 611	16	9	8	1 842	3 486

Tabelis esitatud summad ei hõlma ettemakstud kulusid ega õiglasest väärtuses üle- või puudujäägina kajastatavate finantstagatiste lepingute nõuete poolt (vt lisade punkt 2.6.2), sest nende suhtes ei kehti väärtuse langust käsitlevad nõuded.

Finantsvarad õiglasest väärtuses üle- või puudujäägina (võlaväärtpaberid): krediitkvaliteet

Ühine eraldisfond

Ühise eraldisfondi portfelli kaalutud keskmine krediidireiting on A (S&P või samaväärne).

Ajutiselt makstud trahvid: BUFI portfelli

Portfelli kaalutud keskmine krediidireiting on A (S&P või samaväärne).

Saadud finantstagatised

Selliste tagatiste aktsepteerimise suhtes kohaldatav riskijuhtimispoliitika tagab komisjonile kõrge krediitkvaliteedi. Selle poliitika raames määratletakse maksimaalne avatus krediidiriskile seoses konkreetse finantssektori üksusega, lähtuvalt selle krediidireitingust ja üksuse rahvusvaheliste finantsaruandlusstandardite (IFRS) kohastes raamatupidamise aastaaruannetes arvestatud kapitali tasemest. Kehtivate tagatiste vastavust neist põhimõtetest tulenevalt kohaldatavatele nõuetele kontrollitakse regulaarselt.

Likvideeritav ESTÜ

Portfelli kaalutud keskmine krediidireiting on A– (S&P või samaväärne).

Finantsvarad õiglasest väärtuses üle- või puudujäägina (tuletisinstrumendid): krediitkvaliteet

Tuletisinstrumentide varad on peamiselt seotud omakapitali investeeringute portfelli ja valuuta forvardlepingutega. Seega piirdub krediitrisk vastaspoole riskiga. Omakapitali investeeringute portfelli tagatised tasavõrdandakse ELi rakenduspartneri EIP Grupiga, kelle reiting on AAA. Kõigi realiseerimata valuutaforvardite ainus vastaspool 31. detsembri 2023. aasta seisuga on Prantsusmaa keskpang ja seega ei ole selle kuupäeva seisuga mingeid krediitkvaliteeti parandavaid kokkuleppeid – tagatise, tasavõrdsustlepinguid ega garantiisid.

Finantstagatiste lepingud: krediitkvaliteet

(miljonites eurodes)

	31.12.2023			31.12.2022		
	1. etapp	2. etapp	Kokku	1. etapp	2. etapp	Kokku
Pikaajaline krediitdireiting						
Kõrgeima ja kõrge kvaliteediga	2	–	2	0	4	4
Üle keskmise kvaliteediga	5	0	5	3	–	3
Alla keskmise kvaliteediga	29	–	29	23	–	23
Muud kui investimisjärgu võlakirjad	30 310	26 697	57 007	24 124	31 339	55 463
Kollektiivselt hallatavad / reitinguta	13	10	23	7	2	9
Kokku	30 360	26 707	57 066	24 157	31 345	55 502

Finantstagatiste lepingud: kahju allahindluse muutumine

(miljonites eurodes)

	1. etapp	2. etapp	Kokku
Kahju allahindlus seisuga 1.1.2023	1 199	3 130	4 330
Ülekandmine 2. etappi ⁽¹⁾	(1)	1	–
Ülekandmine 1. etappi ⁽¹⁾	519	(519)	–
Lisandumine	147	5	152
Tagatiste vabastamine	(97)	(3)	(99)
Ümberhindamine	(338)	(218)	(557)
Kahju allahindlus seisuga 31.12.2023	1 430	2 397	3 826
Finantstagatise kohustise bilansiline jääkmaksumus seisuga 31.12.2023	3 839	2 429	6 268

⁽¹⁾ Ülekandmise 1. etapist / 2. etapist või 1. etappi / 2. etappi hinnatakse väärtuse languse allahindluse algsaldona, samal ajal kui etapi muutumisest tulenevad summa muutused (see tähendab hindamist 12 kuu või kogu eluea eeldatava krediitkahjuna) moodustavad osa ümberhindamisest.

Finantstagatiste lepingud: etappideks jagamise põhimõtted

Peamine riskinõitaja finantstagatiste lepingute etappideks jagamisel on tagatud võla krediitdireiting. Etappideks jagamise mudelis võrreldakse krediitdireitingut laenu andmise ajal ja krediitdireitingut aruandepäeval. Portfelliidele antud tagatiste puhul võetakse arvesse tagatud portfelli kaalutud keskmist krediitdireitingut.

1. etapp – krediirisk ei ole oluliselt suurenenud

Finantstagatiste lepinguid, millel on aruandepäeval investeerimisjärgu krediireiting (see tähendab vahemikus AAA (Aaa) ja BBB– (Baa 3) S&P/Fitchi (Moody'se) reitinguskaala või samaväärse välise või sisereitingu järgi), käsitatakse olenemata nende algsest reitingust väikese krediiriskiga lepingutena ja neid hoitakse 1. etapis. Peale selle liigitatakse 1. etappi kõik finantstagatiste lepingud, mille puhul ei ole krediirisk oluliselt suurenenud, nagu on määratletud allpool. 1. etapi finantstagatiste lepingute puhul hinnatakse väärtuse languse allahindlust 12 kuu eeldatava krediidikahju tasandil.

2. etapp – krediirisk on oluliselt suurenenud

Järgmisi krediireitingu langusi käsitatakse olulisena ja nende tulemusel liigitatakse finantstagatiste leping ümber 2. etappi:

- tagatiste puhul, mille krediireiting oli esmasel kajastamisel vahemikus AAA (Aa1) ja BB– (Ba3) S&P/Fitchi (Moody'se) reitinguskaala või samaväärse välise või sisereitingu järgi, käsitatakse reitingu langust olulisena, kui algse reitingu ja aruandepäeva reitingu vahe on ühe võlainstrumendiga seotud tagatiste puhul vähemalt kolm astet ja võlaportfelliga seotud tagatiste puhul vähemalt kaks astet;
- tagatiste puhul, mille krediireiting oli esmasel kajastamisel vahemikus B+ (B1) ja B (B2), käsitatakse reitingu langust olulisena, kui algse reitingu ja aruandepäeva reitingu vahe on ühe võlainstrumendiga seotud tagatiste puhul vähemalt kaks astet ja võlaportfelliga seotud tagatiste puhul vähemalt üks aste, ja
- tagatiste puhul, mille krediireiting oli esmasel kajastamisel B– (B3) või madalam, käsitatakse reitingu langust olulisena, kui algse reitingu ja aruandepäeva reitingu vahe on vähemalt üks aste (nii ühe võla kui ka portfelli puhul).

Kui teave krediireitingu kohta ei ole kättesaadav, kuid esmasel kajastamisel on hinnatud eeldatavaid aastaseid nõudeid, peetakse krediiriski olulise suurenemise hindamisel mõistlikuks riskinäitajaks ka nõuete tegelikku taset võrreldes algsest kavandatuga.

Lisaks eespool nimetatud kriteeriumidele võib EL hinnata krediiriski olulist suurenemist kvalitatiivselt, tuginedes täiendavale mõistlikule ja põhjendatud kättesaadavale teabele.

Finantstagatiste lepingud, mis sõlmiti enne läbivaadatud ELi raamatupidamiseeskirjale nr 11 üleminekut (see tähendab enne 1. jaanuari 2021) ja mille krediiriski kohta esmasel kajastamisel ei ole teave liigsete kulude ja jõupingutusteta kättesaadav, liigitatakse 2. etappi.

2. etapi finantstagatiste lepingute puhul hinnatakse väärtuse languse allahindlust kogu eluea eeldatava krediidikahju tasandil.

Finantstagatiste lepinguid ei liigitata 3. etappi ega krediiriski tõttu langenud väärtusega lepinguteks.

2023. aastal viidi mõned ELi tagatised (peamiselt seoses VKEdele antud laenude portfelliga) 2. etapist 1. etappi, kuna krediirisk jõudis tagasi algsest eeldatud tasemele. Selle tulemusel tekkis ümberhindamise mõju ja eeldatav krediidikahju vähenes, sest kui 2023. aasta lõpus mõõdeti väärtuse languse allahindlust 12 kuu eeldatava krediidikahjuna, siis 2022. aasta lõpus mõõdeti seda kogu eluea eeldatava krediidikahjuna. 2. etapi tagatiste ülejäänud eeldatavast krediidikahjust, mis 31. detsembri 2023. aasta seisuga oli 2,4 miljardit eurot, on 2,2 miljardit eurot seotud välislaenude andmise volituse raames antud tagatistega (vt lisade punkt 4.1.1). See hõlmab 0,8 miljardi euro ulatuses kogu eluea eeldatavat krediidikahju seoses ELi tagatud EIP riskipositsiooniga Ukrainas (3,8 miljardi euro väärtuses tagasimaksmata EIP laene Ukraina vastaspooltele, millest 0,2 miljardi euro väärtuses laene ei olnud aasta lõpus veel välja makstud).

Eelarvelised tagatised

Liit on krediiriskile avatud peamiselt nende toimingute kaudu, mida ta tagab. Kui aluseks olevate toimingute krediikvaliteet langeb, suureneb makseviivituste ja seega ka ELi tagatiste realiseerimise tõenäosus.

Selle riski jälgimiseks ja juhtimiseks tugineb komisjon krediiriski mudelile, et hinnata võimalikku kahju, kasutades muu hulgas rakenduspartnerite esitatud teavet. Nende mudelite kaudu saadud andmeid tõlgendatakse ja kombineeritakse eksperdi hinnangutega, et koostada riskihinnang, mis oleks vastavuses tehingu sisu ja asjaomaste majanduslike asjaoludega.

6.6. LIKVIIDSUSRISK

Finantskohustiste (mitte-tuletisinstrumentid) jaotumine lepingulise lõpptähtajani jäänud tähtaegade kaupa

(miljonites eurodes)

	Diskonteerimata lepingupõhised rahavood				Bilansiline jääkmaksumus
	< 1 aasta	1–5 aastat	> 5 aastat	Kokku	
Võetud laenud	(24 526)	(147 211)	(367 296)	(539 033)	(450 561)
Võlgnevused	(50 516)	–	–	(50 516)	(50 516)
Muu	(195)	(661)	(867)	(1 723)	(1 496)
Kokku seisuga 31.12.2023	(75 237)	(147 872)	(368 164)	(591 272)	(502 572)
Võetud laenud	(23 204)	(80 495)	(280 075)	(383 774)	(344 303)
Võlgnevused	(55 341)	–	–	(55 341)	(55 341)
Muu	(318)	(711)	(771)	(1 800)	(1 517)
Kokku seisuga 31.12.2022	(78 862)	(81 206)	(280 846)	(440 914)	(401 161)

Finantskohustiste (tuletisinstrumentid) jaotumine lepingulise lõpptähtajani jäänud tähtaegade kaupa

(miljonites eurodes)

	Diskonteerimata lepingupõhised rahavood				Bilansiline jääkmaksumus
	< 1 aasta	1–5 aastat	> 5 aastat	Kokku	
Tuletisinstrumenti maksepool	(1 203)	(6)	–	(1 209)	
Tuletisinstrumenti laekumispool	1 186	–	–	1 186	
Netorahavood seisuga 31.12.2023	(17)	(6)	–	(23)	(21)
Tuletisinstrumenti maksepool	(504)	(8)	–	(512)	
Tuletisinstrumenti laekumispool	487	–	–	487	
Netorahavood seisuga 31.12.2022	(17)	(8)	–	(25)	(20)

Sõlmitud finantstagatiste lepingute jaotumine tagatise realiseerimise varaseima võimaliku aja kaupa

(miljonites eurodes)

	Tagatise maksimaalne summa				Bilansiline jääkmaksumus
	< 1 aasta	1–5 aastat	> 5 aastat	Kokku	
Finantstagatiste lepingud seisuga 31.12.2023	(65 661)	(2 995)	(7 043)	(75 699)	(6 268)
Finantstagatiste lepingud seisuga 31.12.2022	(65 109)	(13 332)	(4 902)	(83 343)	(6 456)

Laenude võtmine taasterahastu „NextGenerationEU“ jaoks ja finantsabi andmiseks

Esimene abinõu finantsabiks ja taasterahastule „NextGenerationEU“ võetud laenude tagasimaksmise tagamisel on asjaomase finantsabi ja taasterahastu „NextGenerationEU“ raames antud seotud laenude tagasimaksete õigeaegne kogumine. Laenuvõtjate kohustuste täitmatajätmise või makseviivituse korral saab aga kohaldada täiendavaid kaitsemeetmeid.

Komisjon kehtestas koos ELi keskkassaga lühiajalise ajutise meetmena eelarvekatte, mis tagab likviidsuse, et katta samade tingimuste põhimõtet järgivate finantsabiprogrammide raames võetud laenudest tulenevate kohustuste täitmine. Menetlusega nähakse ette rahaliste vahendite aktiveerimine kas rahaliste ettemaksetena või raha reserveerimise ELi eelarves, et tagada likviidsus juhul, kui laenusaja viivitab oma kohustuste täitmisega.

Sellest tulenevalt on kolmandatele riikidele antavate makromajandusliku finantsabi (v.a rahastamisvahend „Makromajanduslik finantsabi“) ja Euratomi laenude puhul ühise eraldisfondi välistegevuse tagatisfondi osaga ette nähtud likviidsusreserv. Seepärast kasutatakse asjaomaste võetud laenude tagasimaksmiseks kõigepealt selle fondi kasutatavaid varasid (kuid üksnes pärast seda, kui on pöördutud kolmandatest isikutest tagatise andjate poole, kes on andnud tagatise Euratomile, vt lisade punkt 6.4). Kui mis tahes ajal peaksid kasutatavad varad osutama tegelike kahjude katmiseks ebapiisavaks, võtab komisjon meetmed lisavahendite pakkumiseks (näiteks komisjoni kassa likviidsuse vahendite ajutine kasutamine, ELi eelarvest ajutiste ülekannete ja/või lisakulutuste tegemine). Erakorralise makromajandusliku finantsabi programmi raames Ukrainale antud laenud (2022. aastal maksti välja 6 miljardit eurot) on lisaks ühise eraldisfondi asjaomasele osale kaetud ka liikmesriikide täiendavate tagatistega juhuks, kui ühises eraldisfondis olevast summast ei piisa (vt lisade punkt 2.4.1.1).

Ühtse rahastamisviisi alusel välja makstud laenude puhul võib komisjon kasutada ELi võlgade teenindamiseks ka aktiivset likviidsuse juhtimist ja võtta lühiajalisi laene. Likviidsusriski juhtimiseks ühtset rahastamisviisi järgides tuleb rakendada likviidsuse juhtimise menetlusi ja sihtotstarbelisi vahendeid, mis võimaldavad igapäevast järelevalvet ja aktiivset likviidsusjuhtimist. Peamine eesmärk on tagada, et pangakontol hoitakse piisavalt vahendeid kõikide eelseisvate väljamaksevajaduste täitmiseks ja kindlaksmääratud ohutusvaru säilitamiseks, vältides samal ajal ülemääraseid saldosid.

Kõikide finantsabi andmiseks ja ühtse rahastamisviisi alusel võetavate laenude (taasterahastu „NextGenerationEU“ ja rahastamisvahend „Makromajanduslik finantsabi“) puhul võib komisjon nõuda ELi võlgade teenindamiseks liikmesriikidelt vahendeid omavahendite ülemmäära ulatuses. Omavahendeid käsitleva otsusega on iga-aastaste maksete assigneeringute katmiseks kasutatavate omavahendite ülemmääraks kehtestatud 1,40 % liikmesriikide kogurahvatulust, mida on ainult taasterahastu „NextGenerationEU“ jaoks ajutiselt täiendavalt suurendatud 0,6 protsendipunkti võrra. 2023. aasta eelarve sisaldas kulude katmiseks omavahendeid kokku 0,98 % kogurahvatulust. See tähendab, et 31. detsembri 2023. aasta seisuga jäi liidu kohustiste täitmiseks 1,02 % varu.

Liikmesriikidele TERA alusel antud laenud põhinevad liikmesriikide vabatahtlikel tagatistel, mis moodustavad asjaomase finantsabi jaoks kättesaadavast ülemmäärast 25 %. Enne liikmesriikide antud tagatiste sissenõudmist peab komisjon uurima maksete assigneeringute omavahendite ülemmäära kohase varu kasutamise võimalusi sel määral, mil ta peab seda kestlikuks, võttes muu hulgas arvesse liidu tingimuslike kohustiste kogusummat ja liidu üldeelarve kestlikkust. Kõnealune uurimine ei mõjuta antud tagatiste tagasivõetamatut, tingimusteta ja nõudmisel realiseeritavat laadi.

Rahavoogude juhtimine

ELi eelarvepõhimõtted tagavad, et asjaomase eelarveaasta jaoks ettenähtud raha koguvahud on alati piisavad kõigi maksete tegemiseks. Liikmesriikide osamaksude kogusumma koos mitmesuguste tuludega on seega võrdne eelarveaasta maksete assigneeringute summaga. Liikmesriikide osamaksud laekuvad aga 12 igakuise maksena, mis on jaotatud kogu aasta peale ja põhinevad vastuvõetud eelarvel, samal ajal kui maksete puhul esineb teatav hooajalisus. Lisaks muutuvad vastavalt määrusele (EL, Euratom) nr 609/2014 (omavahendite kättesaadavaks tegemise meetodite ja menetluste kohta; muudetud määrustega (EL, Euratom) 2016/804 ja (EL, Euratom) 2022/615) liikmesriikide osamaksud, mis tulenevad paranduseelarvetest, mis kiidetakse heaks pärast asjaomasel kuul (N), kasutatavaks kas N+1 kuu esimesel tööpäeval (kui heakskiit saadakse enne asjaomase kuu 16. kuupäeva) või N+2 kuu esimesel tööpäeval (kui heakskiit saadakse pärast asjaomase kuu 16. kuupäeva), kuid nendega seotud maksete assigneeringuid saab kohe kasutada.

Selleks et kättesaadavad rahavarud oleksid alati piisavad mis tahes asjaomase kuu jooksul tehtavate maksete katmiseks, on kehtestatud regulaarsed rahavoogude prognoosimise menetlused. Vajaduse korral saab liikmesriikidelt ettemaksena nõuda omavahendite või täiendavate vahendite tasumist teatava piirini ja teatavatel tingimustel, mis on ette nähtud määruse (EL, Euratom) nr 609/2014 (muudetud määrustega (EL, Euratom) 2016/804 ja (EL, Euratom) 2022/615) alusel. Tegevusvajaduste ja üldiste eelarveliste piirangute tõttu viimastel aastatel on tekkinud vajadus maksete sagedust aasta jooksul tihedamini kontrollida. Lisaks eelnevale tagavad komisjoni igapäevastes rahavoogude juhtimise toimingutes kasutatavad automatiseeritud likviidsusjuhtimise töövahendid, et igal komisjoni pangakontol oleks iga päev piisavalt likviidsuse vahendeid.

Trahvid

BUFI fondi, kuhu esialgselt makstud trahvid investeeritakse, juhitakse põhimõttel, et varad peavad olema asjaomaste kohustuste täitmiseks piisavalt likviidsed ja kättesaadavad. Portfell koosneb peamiselt kõrge likviidsusega väärtpaberitest, mida saab lühiajaliste sularaha väljamaksete katteks ära müüa. Peale selle on raha, raha ekvivalentide ja kuni üheaastase lõpptähtajaga väärtpaberite osakaal 65 %.

Eelarvelised tagatised

Finantstagatiste tähtaegade analüüsi esitamisel on lähtutud mõistlikkuse põhimõttest, mille kohaselt antud tagatise maksimaalne summa eraldatakse varaseimale perioodile, mil tagatise saab realiseerida. Kuna enamik ELi tagatise on nõudmisel realiseeritavad tagatised, eraldatakse oluline summa esimesele ajavahemikule. Tõenäosus, et ELilt kõikide tagatiste alusel kogu summa esimesel ajavahemikul sisse nõutakse, on aga väga väike. Peale selle on summa, mille EL eelduste kohaselt kaotab, tagatise ülemmäärast sageli palju väiksem, seega tuleb likviidsusriski puhul võtta arvesse ka tagatisega seotud kohustiste bilansilist maksumust.

Tingimuslike kohustiste riskijuhtimisraamistiku põhieesmärk on tagada, et ELi eelarvest on igal ajal võimalik täita liidu kohustused, häirimata seejuures eelarve tavapärasel täitmisel. See hõlmab ka eelarveliste tagatistega seotud likviidsusriski, see tähendab riski, et liidul on ebapiisavad vahendid kõikide oma tagatistega seotud maksekohustuste õigeaegseks täitmiseks (mille tulemuseks võib olla näiteks muude kulude tagaplaanile tõrjumine ja maksete edasilükkamine järgmistesse eelarveaastatesse), maandamist. Sellega seoses on iga eelarveline tagatis tagatud ühisesse eraldisfondi makstavate piisavate eraldistega, et tagada igal ajal piisav likviidsus sissenõutavate tagatiste õigeaegseks maksmiseks.

EL jälgib regulaarselt iga eelarveliste tagatiste programmi eraldiste määra ja esitab igal aastal aruande⁽⁴⁵⁾ oma hinnangu kohta sellele, kas kindlaksmääratud kindlustundega võib väita, et need summad on piisavad riski katmiseks järgmise viie aasta jooksul.

Lisaks on piisavate likviidsuse vahendite kättesaadavuse tagamiseks kehtestatud täiendavad kaitsemenetlused (ajutised ülekanded ühise eraldisfondi osade vahel ja keskkassa likviidsuse vahendite kasutamine).

Ühine eraldisfond

Ühise eraldisfondi juhtimisel lähtutakse põhimõttest, et varad peavad olema asjaomaste kohustuste täitmiseks piisavalt likviidsed ja kättesaadavad. Portfell koosneb likviidselt varast, mida saab vajaduse korral lühiajaliste sularaha väljamaksete katteks ära müüa. Peale selle on raha, raha ekvivalentide ja kuni üheaastase lõpptähtajaga väärtpaberite osakaal 19 %. Tuletislepingutega arveldamine on kajastatud brutona ja põhineb nende lepingulisel lõpptähtajal. Kohustusi täidetakse USA dollarites nomineeritud varade müümise ja/või vahetustehingute abil, mille juures on võimalik raha väljamaksete tekkimine valuutakursi vahede tõttu. Seoses tagatisenõuetega ei ole likviidsusjuhtimist vaja, sest praegune valuutariski maandamise tehingute vastaspool on nõus töötama koos komisjoniga ilma lisatagatise nõudmata.

6.7. MUU HINNARISK

31. detsembri 2023. aasta seisuga oli ELil riskipositsioon seoses muu hinnariskiga (aktsiariskiga), mis tulenes noteerimata omakapitaliinvesteeringutest (näiteks riskikapital ja muud investeerimisfondid), rahaturufondidest (näiteks EIP ühtne fond), börsil kaubeldavatest fondidest ja investeeringutest ühistesse portfellidesse (vt lisade punkt 2.4.2.1), samuti tagatistest, millega kaetakse noteerimata omakapitali ja kvaasiomakapitali investeeringuid, mida käsitletakse õiglaselt väärtuses üle- või puudujäägina kajastatavate tuletisinstrumentidena (vt lisade punkt 2.4.2.2).

Omakapitali hinnarisk on risk, et omakapitaliinvesteeringu õiglase väärtus muutub aktsiahindade taseme ja/või tagatud omakapitaliinvesteeringute väärtuse kõikumise tõttu.

⁽⁴⁵⁾ Näiteks eelarveprojektile lisatud XI töödokument, milles on vastavalt finantsmääruse artikli 41 lõikele 5 esitatud teavet eelarveliste tagatiste ja ühise eraldisfondi kohta ning hinnang eelarvelistest tagatistest ja finantsabist tulenevate tingimuslike kohustiste kestlikkuse kohta.

Eespool nimetatud instrumentide väärtuse 10 % suurenemise või vähenemise mõju ülejäägile või puudujäägile oleks järgmine.

	(miljonites eurodes)	
	10 %	(10) %
Omakapitaliinvesteeringud	289	(289)
Rahaturufondid, börsil kaubeldavad fondid ja investeeringud ühistesse portfellidesse	481	(481)
Tagatised omakapitali investeeringute portfellile ⁽¹⁾	506	(506)
Kokku seisuga 31.12.2023	1 276	(1 276)
Omakapitaliinvesteeringud	253	(253)
Rahaturufondid, börsil kaubeldavad fondid ja investeeringud ühistesse portfellidesse	290	(290)
Tagatised omakapitali investeeringute portfellile ⁽¹⁾	469	(469)
Kokku seisuga 31.12.2022	1 012	(1 012)

⁽¹⁾ Omakapitali investeeringute portfelli tagatistega kaasnev risk põhineb tagatisega kaetud tinglikul väärtusel.

EL investeerib noteerimata varadesse, mille väärtused ei ole avalikult kättesaadavad, või tagab neid. Enamikku neist finantsinstrumentidest rakendavad volitatud üksused, kes on oma valdkonna eksperdid ning hindavad ja jälgivad neid varasid regulaarselt.

7. SEOTUD OSAPOOLI KÄSITLEVAD ANDMED

7.1. SEOTUD OSAPOOLED

ELi seotud osapooled on ELi konsolideeritud üksused, sidusettevõtted ja nende üksuste juhtivtöötajad. Kõnealuste üksuste vahelised tehingud on osa ELi tavapärasest toimimisest ning seetõttu ei ole ELi raamatupidamiseskirjade kohaselt nende tehingute puhul vaja kohaldada spetsiaalseid avalikustamisnõudeid.

7.2. JUHTIVTÖÖTAJATE PEAMISED RAHALISED ÕIGUSED

Kõrgematel juhtivatel ametikohtadel töötavaid ELi ametnikke käsitleva teabe esitamise eesmärgil on seotud osapooled jaotatud käesolevas aruandes viide kategooriasse:

kategooria 1: Euroopa Ülemkogu eesistuja, komisjoni president ja Euroopa Kohtu president;

kategooria 2: komisjoni asepresident ja ELi välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ning komisjoni teised asepresidendid;

kategooria 3: nõukogu peasekretär, komisjoni liikmed, Euroopa Liidu Kohtu kohtunikud ja kohtujuristid, Üldkohtu president ja liikmed, ombudsman ja Euroopa andmekaitseinspektor;

kategooria 4: Euroopa Kontrollikoja president ja liikmed;

kategooria 5: institutsioonide ja ametite kõrgeima astme avalikud teenistujad.

Allpool on esitatud kokkuvõte nende rahalistest õigustest. Täiendavat teavet saab ka Europa veebisaidil avaldatud personalieeskirjadest, mis on ametlik ELi ametnike õigusi ja kohustusi kirjeldav dokument. Juhtivtöötajad ei ole saanud ELilt ühtegi soodustingimustel laenu.

JUHTIVTÖÖTAJATE PEAMISED RAHALISED ÕIGUSED

EUR

Rahaline õigus (töötaja kohta)	Kategooria 1	Kategooria 2	Kategooria 3	Kategooria 4	Kategooria 5
Põhipalk (kuupalk)	32 100,99	29 076,98 – 30 240,07	23 261,59 – 26 169,28	25 122,52 – 26 750,83	14 790,96 – 23 261,59
Eluasemetoetus / kodumaalt eemalviibimise toetus	15 %	15 %	15 %	15 %	0–4 % – 16 %
Peretoetused:					
Majapidamistoetus (% palgast)	2 % + 215,91	2 % + 215,9	2 % + 215,91	2 % + 215,91	2 % + 215,91
Ülalpeetava lapse toetus	471,80	471,80	471,80	471,80	471,80
Eelkooliealise lapse toetus	115,26	115,26	115,26	115,26	115,26
Õppetoetus	320,12	320,12	320,12	320,12	320,12
Töökohavälise koolituse toetus	640,24	640,24	640,24	640,24	640,24
Kohtu eesistuja toetus	–	–	734,48	–	–
Esindustasud	1 739,59	1 118,02	745,5	–	–
Iga-aastased sõidukulud	–	–	–	–	Hüvitatud
Ülekanded liikmesriikidesse:					
Õppetoetus ⁽¹⁾	jah	jah	jah	jah	jah
% palgast ⁽¹⁾	5 %	5 %	5 %	5 %	5 %
% palgast ilma paranduskoefitsiendita	kuni 25 %	kuni 25 %	kuni 25 %	kuni 25 %	kuni 25 %
Esinduskulud	Hüvitatud	Hüvitatud	Hüvitatud	–	–
Ametisse asumine:					
Sisseseadmiskulud	64 201,98	58 153,96 – 60 480,14	46 523,18 – 52 338,56	50 245,04 – 53 501,66	Hüvitatud
Perekonna sõidukulud	Hüvitatud	Hüvitatud	Hüvitatud	Hüvitatud	Hüvitatud
Kolimiskulud	Hüvitatud	Hüvitatud	Hüvitatud	Hüvitatud	Hüvitatud
Ametist lahkumine:					
Ümberasumiskulud	32 100,99	29 076,98 – 30 240,07	23 261,59 – 26 169,28	25 122,52 – 26 750,83	Hüvitatud
Perekonna sõidukulud	Hüvitatud	Hüvitatud	Hüvitatud	Hüvitatud	Hüvitatud
Kolimiskulud	Hüvitatud	Hüvitatud	Hüvitatud	Hüvitatud	Hüvitatud
Üleminekutoetus (% palgast) ⁽²⁾	40 % – 65 %	40 % – 65 %	40 % – 65 %	40 % – 65 %	–
Ravikindlustus	Kaetud	Kaetud	Kaetud	Kaetud	Kaetud
Pension (% palgast, maksueelne)	kuni 70 %	kuni 70 %	kuni 70 %	kuni 70 %	kuni 70 %
Mahaarvamised:					
Ühenduse maks	8 % – 45 %	8 % – 45 %	8 % – 45 %	8 % – 45 %	8 % – 45 %
Ravikindlustus (% palgast)	1,7 %	1,7 %	1,7 %	1,7 %	1,7 %
Palkadele rakendatav erimaks	7 %	7 %	7 %	7 %	6–7 %
Pensioni mahaarvamine	–	–	–	–	11,1 %
Inimeste arv aastalõpu seisuga	3	8	93	27	112

⁽¹⁾ Kohaldatud on paranduskoefitsienti.⁽²⁾ Makstakse lahkumisele järgneva kolme aasta jooksul.

8. BILANSIPÄEVAJÄRGSED SÜNDMUSED

Käesoleva raamatupidamise aastaaruande allakirjutamise kuupäeva seisuga ei olnud komisjoni peaarvepidaja teadlik ega olnud talle teada antud ühestki olulisest sündmusest, mille avaldamine oleks käesoleva punkti all nõutav. Raamatupidamisaruanne ja selle lisad on koostatud kõige hiljutisema kättesaadava teabe alusel ja see kajastub esitatud teabes.

9. KONSOLIDEERIMISE ULATUS

A. KONTROLLITAVAD ÜKSUSED (54)	
1. Institutsioonid ja nõuandeorganid (11)	
Euroopa Parlament	Euroopa Andmekaitseinspektor
Euroopa Ülemkogu	Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee
Euroopa Komisjon	Euroopa Ombudsman
Euroopa Kontrollikoda	Euroopa Regioonide Komitee
Euroopa Liidu Kohus	Euroopa Liidu Nõukogu
Euroopa välisteenistus	
2. ELi ametid (41)	
2.1. Rakendusametid (6)	
Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusamet (EACEA)	Euroopa Innovatsiooninõukogu ja VKEd Rakendusamet (EisMEA)
Euroopa Tervishoiu ja Digitaalvaldkonna Rakendusamet (HADEA)	Euroopa Teadusnõukogu Rakendusamet (ERCEA)
Euroopa Teadusuuringute Rakendusamet (REA)	Euroopa Kliima, Taristu ja Keskkonna Rakendusamet (CINEA)
2.2. Detsentraliseeritud asutused (35)	
Euroopa Meresõiduohutuse Amet (EMSA)	Euroopa Toiduohutusamet (EFSA)
Euroopa Ravimiamet (EMA)	Euroopa Liidu Raudteeamet (ERA)
Euroopa Kemikaaliamet (ECHA)	Ühenduse Sordiamet (CVPO)
Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituut (EIGE)	Euroopa Kalanduskontrolli Amet (EFCA)
Euroopa Keskkonnamet (EEA)	Euroopa Liidu Intellektuaalomandi Amet (EUIPO)
Euroopa Pangandusjärelevalve (EBA)	Euroopa Liidu Lennundusohutusamet (EASA)
Euroopa Liidu Varjupaigamet (EUAA)	Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve (ESMA)
Euroopa Liidu Küberturvalisuse Amet (ENISA)	Euroopa Koolitusfond (ETF)
Euroopa Liidu Õiguskaitsekoostöö Amet (CEPOL)	Euroopa Elu- ja Töötingimuste Parandamise Sihtasutus (Eurofound)
Euroopa Liidu Kosmoseprogrammi Amet (EUSPA)	Euroopa Narkootikumide ja Narkomaania Seirekeskus (EMCDDA)
Euroopa Liidu Kriminaalõigusalase Koostöö Amet (Eurojust)	Euroopa Liidu Õiguskaitsekoostöö Amet (Europol)
Euroopa Tööohutuse ja Töötervishoiu Amet (EU-OSHA)	Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet (FRA)
Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskus (ECDC)	Euroopa Kindlustus- ja Tööandjapensionide Järelevalve (EIOPA)
Euroopa Kutseõppe Arenduskeskus (Cedefop)	Euroopa Liidu Asutuste Tõlkekeskus (CdT)
Euroopa Liidu Energeetikasektorit Reguleerivate Asutuste Koostöö Amet (ACER)	ITERi ja tuumasiinteesienergeetika arendamise Euroopa ühisettevõtte (ühisettevõtte Fusion for Energy)

Elektroonilise side Euroopa reguleerivate asutuste ameti tugiamet (BERECi Büroo)	Vabadusel, Turvalisusel ja Õigusel Rajaneva Ala Suuremahuliste IT-süsteemide Operatiivjuhtimise Euroopa Liidu Amet (eu-LISA)
Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Amet (Frontex)	Euroopa Prokuratuur (EPPO)
Euroopa Tööjõuamet (ELA)	
3. Muud kontrollitavad üksused (2)	
Likvideeritav Euroopa Sõe- ja Teraseühendus (likvideeritav ESTÜ)	Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituut (EIT)
B. SIDUSETTEVÕTTED (1)	
Euroopa Investeeringufond (EIF)	

VÄIKSEMAD ÜKSUSED

Allpool loetletud üksusi ei ole ELi 2023. aasta raamatupidamise konsolideeritud aastaaruandes kapitaliosaluse meetodil konsolideeritud nende ebaolulisuse tõttu.

VÄIKSEMAD ÜKSUSED (10)

Bioressursipõhise Ringmajandusega Euroopa Ühisettevõtte (CBE JU)

Keskkonnahoidliku Lennunduse Ühisettevõtte (CAJU)

Saastevaba Vesiniku Ühisettevõtte (Clean H2 JU)

Euroopa Raudtee Ühisettevõtte

Innovatiivse Tervishoiu Algatuse Ühisettevõtte (IHI JU)

Peamiste Digitehnoloogiate Ühisettevõtte (KDT JU)

Euroopa Lennuliikluse Uue Põlvkonna Juhtimissüsteemi (SESAR) Arendav Kolmas Ühisettevõtte (SESAR 3 JU)

Euroopa kõrgjõudlusega andmetöötluse ühisettevõtte (EuroHPC JU)

Ülemaailmse tervisealgatuse EDCTP3 ühisettevõtte (GHED JU)

Nutivõrkude ja -teenuste ühisettevõtte (SNS JU)

Eelnimetatud üksuste majandusaasta aruanded on avaldatud nende vastavatel veebisaitidel.

EELARVE TÄITMISE ARUANDED JA NENDE LISAD ⁽⁴⁶⁾

SISUKORD

1.	ELI EELARVE TÄITMISE TULEMUS	139
2.	EELARVE- JA TEGELIKE SUMMADE VÕRDLUSE ARUANNE	140
3.	EELARVE TÄITMISE ARUANNETE LISAD	142
3.1.	ELI EELARVERAAMISTIK	142
3.2.	MITMEAASTANE FINANTSRAAMISTIK 2021–2027	142
3.3.	MITMEAASTASE FINANTSRAAMISTIKU RUBRIIKIDE ÜSIKASJAD (PROGRAMMID)	145
3.4.	Taasterahastu „NextGenerationEU“	145
3.5.	AASTAEELARVE	145
3.6.	TULUD	147
3.7.	EELARVE TÄITMISE TULEMUSE ARVUTAMINE	148
3.8.	EELARVEAASTA TULEMI JA EELARVE TÄITMISE TULEMUSE VÕRDLUS	149
4.	ELi 2023. AASTA EELARVE TÄITMINE	151
5.	ELI EELARVE TULUDE LAEKUMINE	152
5.1.	KOONДАРUANNE ELI EELARVE TULUDE LAEKUMISE KOHTA	152
6.	ELI EELARVEST KANTUD KULUD	153
6.1.	MITMEAASTANE FINANTSRAAMISTIK: KULUKOHUSTUSTE ASSIGNEERINGUTE JA MAKSETE ASSIGNEERINGUTE JAOTUMINE JA MUUTUSED	153
6.2.	MITMEAASTANE FINANTSRAAMISTIK: KULUKOHUSTUSTE ASSIGNEERINGUTE KASUTAMINE	154
6.3.	MITMEAASTANE FINANTSRAAMISTIK: MAKSETE ASSIGNEERINGUTE KASUTAMINE	155
6.4.	MITMEAASTANE FINANTSRAAMISTIK: TÄITMATA KULUKOHUSTUSTE MUUTUSED	156
6.5.	MITMEAASTANE FINANTSRAAMISTIK: TÄITMATA KULUKOHUSTUSED NENDE TEKKIMISE AASTATE LÕIKES	157
6.6.	MITMEAASTANE FINANTSRAAMISTIK: TÄITMATA KULUKOHUSTUSED ASSIGNEERINGUTE LIIGI KAUPA	158
6.7.	MITMEAASTASE FINANTSRAAMISTIKU ÜSIKASJAD: KULUKOHUSTUSTE ASSIGNEERINGUTE JA MAKSETE ASSIGNEERINGUTE JAOTUMINE JA MUUTUSED	159
6.8.	MITMEAASTASE FINANTSRAAMISTIKU ÜSIKASJAD: KULUKOHUSTUSTE ASSIGNEERINGUTE KASUTAMINE	170
6.9.	MITMEAASTASE FINANTSRAAMISTIKU ÜSIKASJAD: MAKSETE ASSIGNEERINGUTE KASUTAMINE	180
6.10.	MITMEAASTASE FINANTSRAAMISTIKU ÜSIKASJAD: TÄITMATA KULUKOHUSTUSTE MUUTUSED	189
6.11.	MITMEAASTASE FINANTSRAAMISTIKU ÜSIKASJAD: TÄITMATA KULUKOHUSTUSED NENDE TEKKIMISE AASTATE LÕIKES	197
6.12.	MITMEAASTASE FINANTSRAAMISTIKU ÜSIKASJAD: TÄITMATA KULUKOHUSTUSED ASSIGNEERINGUTE LIIGI KAUPA	204
7.	EELARVE TÄITMINE INSTITUTSIOONIDE LÕIKES	213
7.1.	EELARVE TULUDE LAEKUMINE	213
7.2.	KULUKOHUSTUSTE ASSIGNEERINGUTE KASUTAMINE	214
7.3.	MAKSETE ASSIGNEERINGUTE KASUTAMINE	215
8.	AMETITE EELARVETE TÄITMINE	216
8.1.	EELARVE TULUD	216
8.2.	KULUKOHUSTUSTE ASSIGNEERINGUTE JA MAKSETE ASSIGNEERINGUTE JAOTUMINE AMETITE LÕIKES	218

⁽⁴⁶⁾ Tuleb märkida, et arvude miljonitesse eurodesse ümardamise tõttu võib mõnes järgnevas tabelis esitatud finantsandmete liitmisel saadav summa erineda tabelis esitatud kogusummast.

1. ELI EELARVE TÄITMISE TULEMUS

(miljonites eurodes)

Lisade punkt	2023	2022
a Eelarveaasta tulud	248 361	245 265
b Aruandeaasta assigneeringute alusel tehtud maksed	(236 739)	(239 157)
c Eelarveaastasse N+1 üle kantud maksete assigneeringud	(3 014)	(2 452)
d Eelarveaastast N–1 ülekantud kasutamata assigneeringute tühistamine	4	80
e Sihtotstarbelise tulu muutused (B)–(A)	(8 055)	(1 121)
Kasutamata assigneeringud aruandeaasta lõpus (A)	23 207	15 152
Kasutamata assigneeringud eelmise aasta lõpus (B)	15 152	14 032
f Aastased vahetuskursi erinevused	78	(97)
g Eelarve täitmise tulemus	635	2 519

ELi eelarve täitmise tulemus tagastatakse liikmesriikidele nende järgneval aastal tasumisele kuuluvate summade vähendamise kaudu. See arvutatakse vastavalt nõukogu määruse (EL, Euratom) nr 608/2014⁽⁴⁷⁾ (millega kehtestatakse omavahendite süsteemi rakendusmeetmed) artikli 1 lõikele 1. Lisateavet on esitatud punktis 3.7 „Eelarve täitmise tulemuse arvutamine“.

- Eelarveaasta tulud on esitatud tabeli 5.1 „Koondaruanne ELi eelarve tulude laekumise kohta“ veerus 8 „Tulud kokku“.
- Aruandeaasta assigneeringute alusel tehtud maksed on esitatud tabeli 6.3 „Mitmeaastane finantsraamistik – Maksete assigneeringute kasutamine“ veerus 2 „Vastuvõetud eelarvest tehtud maksed“ ja veerus 4 „Sihtotstarbelisest tulust tehtud maksed“.
- Eelarveaastasse N+1 üle kantud maksete assigneeringud on esitatud tabeli 6.3 „Mitmeaastane finantsraamistik – Maksete assigneeringute kasutamine“ veerus 7 „Automaatsed ülekandmised“ ja veerus 8 „Otsuse alusel ülekandmised“ kokku.
- Eelarveaastast N–1 ülekantud kasutamata maksete assigneeringute tühistamisel võetakse arvesse ülekantud maksete assigneeringute summat (automaatselt ja otsuse alusel) eelmise aasta lõpus ja aruandeaasta „Ülekandmistest tehtud makseid“, nagu need on tabeli 6.3 „Mitmeaastane finantsraamistik – maksete assigneeringute kasutamine“ veerus 3.
- Sihtotstarbelise tulu koguassigneeringute arengus aasta lõpu seisuga on arvutatud sihtotstarbelise tulu assigneeringute eelmise aasta lõpu (pluss) ja aruandeaasta lõpu summa (nagu see on tabeli 6.3 „Mitmeaastane finantsraamistik – maksete assigneeringute kasutamine“ veerus 8 – miinus) erinevus, et saada sihtotstarbelise tulu netomuutus aruandeaastal.
- Valuutakursi erinevused hõlmavad nii realiseerunud kui ka realiseerumata valuutakursi erinevusi.
- Eelarve täitmise tulemuse summal on kaks osa:
 - EFTA tulem 3 395 124,46 eurot
 - ELi tulem 631 696 140,84 eurot

⁽⁴⁷⁾ Nõukogu 26. mai 2014. aasta määrus (EL, Euratom) nr 608/2014, millega kehtestatakse Euroopa Liidu omavahendite süsteemi rakendusmeetmed (ELT L 168, 7.6.2014, lk 29).

2. EELARVE- JA TEGELIKE SUMMADE VÕRDLUSE ARUANNE

Eelarve tulud

(miljonites eurodes)

	Algne vastuvõetud eelarve	Lõplik vastuvõetud eelarve	Kindlaks- määratud nõuded	Tulud
1 Omavahendid	156 573	151 041	149 339	149 536
11 – Suhkrumaksupõhised	0	0	2	2
12 – Tollimaksupõhised	21 590	23 730	21 884	22 081
13 – Käibemaksupõhised	20 720	22 459	22 482	22 482
14 – Kogurahvatulupõhised	107 886	97 650	97 702	97 702
16 – Teatavatele liikmesriikidele võimaldatud kogurahvatulupõhise osamaksu vähendamine	–	–	43	43
17 – Plastpakendijäätmete põhised	6 377	7 202	7 225	7 225
2 Ülejäägid, saldod ja kohandused	0	2 519	2 558	2 551
3 Haldustulu	1 895	1 895	2 794	2 757
4 Finantstulu, viivised ja trahvid	121	710	17 162	2 480
5 Eelarvelised tagatised ja laenutehingud	0	0	67 589	67 589
6 Liidu poliitikaga seotud tulu, sisse- ja tagasimaksed	10 060	9 038	28 215	23 447
Kokku	168 649	165 203	267 656	248 361
millest taasterahastu „NextGenerationEU“	–	–	68 386	68 386

Eelarvekulud: kulukohustused mitmeaastase finantsraamistiku rubriikide lõikes

(miljonites eurodes)

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	Algne vastuvõetud eelarve	Lõplik vastuvõetud eelarve	Olemasole- vad assigneerin- gud kokku	Võetud kulukohustu- sed
1 Ühtne turg, innovatsioon ja digitaalvaldkond	21 548	21 446	29 794	27 951
2 Ühtekuuluvus, vastupidavus ja väärtused	70 587	70 652	201 195	196 751
2a. Majanduslik, sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus	62 926	62 926	67 852	66 573
2b. Vastupidavus ja väärtused	7 660	7 725	133 343	130 178
3 Loodusvarad ja keskkond	57 259	57 218	65 063	63 567
millest: turuga seotud kulud ja otsetoetused	40 692	40 692	41 805	41 134
4 Ränne ja piirihaldus	3 727	3 727	3 846	3 801
5 Julgeolek ja kaitse	2 117	2 117	2 165	2 149
6 Naabrus ja maailm	17 212	17 791	20 484	19 598

(miljonites eurodes)				
Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	Algne vastuvõetud eelarve	Lõplik vastuvõetud eelarve	Olemasolevad assigneeringud kokku	Võetud kulukohustused
7 Euroopa avalik haldus	11 311	11 346	12 740	12 303
millest: institutsioonide halduskulud	4 687	4 689	5 235	5 056
O Väljaspool mitmeaastast finantsraamistikku	–	–	5 446	3 685
S Solidaarsusmehhanismid liidus ja mujal (erivahendid)	2 855	2 180	3 397	2 483
Kokku	186 617	186 477	344 131	332 290
millest taasterahastu „NextGenerationEU“	–	–	115 890	115 629

Eelarvekulud: maksed mitmeaastase finantsraamistiku rubriikide lõikes

(miljonites eurodes)				
Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	Algne vastuvõetud eelarve	Lõplik vastuvõetud eelarve	Olemasolevad assigneeringud kokku	Tehtud maksed
1 Ühtne turg, innovatsioon ja digitaalvaldkond	20 901	20 129	29 688	25 323
2 Ühtekuuluvus, vastupidavus ja väärtused	58 059	56 469	128 996	120 617
2a. Majanduslik, sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus	50 875	49 237	70 809	65 696
2b. Vastupidavus ja väärtused	7 184	7 232	58 186	54 922
3 Loodusvarad ja keskkond	57 456	56 656	61 442	59 476
millest: turuga seotud kulud ja otsetoetused	40 698	40 698	41 811	41 120
4 Ränne ja piirihaldus	3 038	2 662	2 903	2 665
5 Julgeolek ja kaitse	1 208	1 386	1 422	1 386
6 Naabrus ja maailm	13 995	14 574	15 870	15 232
7 Euroopa avalik haldus	11 311	11 346	13 787	12 260
millest: institutsioonide halduskulud	4 687	4 689	5 889	5 039
O Väljaspool mitmeaastast finantsraamistikku	–	–	8 434	226
S Solidaarsusmehhanismid liidus ja mujal (erivahendid)	2 680	1 981	3 198	2 001
Kokku	168 649	165 203	265 740	239 186
millest taasterahastu „NextGenerationEU“	–	–	69 221	66 129

Eelarvekulud: täitmata kulukohustused mitmeaastase finantsraamistiku rubriikide lõikes

(miljonites eurodes)

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	2022. aastast ülekantud täitmata kulukohustu- sed	2022. aastast ülekantud täitmata kulu- kohustuste täitmine	Uued täitmata kulu- kohustused 2023. aastast	Täitmata kulu- kohustused kokku
	1	2	3	4 = 1 + 2 + 3
1 Ühtne turg, innovatsioon ja digitaalvaldkond	50 130	(18 858)	20 654	51 926
2 Ühtekuuluvus, vastupidavus ja väärtused	301 081	(112 502)	188 178	376 757
2a. Majanduslik, sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus	154 302	(63 801)	64 363	154 864
2b. Vastupidavus ja väärtused	146 779	(48 701)	123 815	221 893
3 Loodusvarad ja keskkond	53 459	(17 558)	21 575	57 477
millest: turuga seotud kulud ja otsetoetused	357	(128)	129	358
4 Ränne ja piirihaldus	4 008	(1 559)	2 671	5 121
5 Julgeolek ja kaitse	3 061	(1 044)	1 785	3 803
6 Naabrus ja maailm	36 962	(10 731)	13 755	39 987
7 Euroopa avalik haldus	1 048	(1 048)	1 004	1 004
millest: institutsioonide halduskulud	654	(654)	608	608
O Väljaspool mitmeaastast finantsraamistikku	3 071	(208)	3 584	6 447
S Solidaarsusmehhanismid liidus ja mujal (erivahendid)	0	(0)	482	482
Kokku	452 821	(163 506)	253 689	543 003
millest taasterahastu „NextGenerationEU“	189 132	(64 516)	113 995	238 611
millest muu kui taasterahastu „NextGenerationEU“	263 689	(98 990)	139 694	304 392

3. EELARVE TÄITMISE ARUANNETE LISAD**3.1. ELi EELARVERAAMISTIK**

Eelarve raamatupidamisarvestust peetakse vastavalt finantsmäärusele. Üldeelarve on vahend, millega igal aastal tagatakse ja kinnitatakse liidu tulud ja kulud ülemäärade piires ja muude sätete kohaselt, mis on ette nähtud mitmeaastase finantsraamistikuga ja kooskõlas seadusandlike aktidega, mis reguleerivad selle raamistiku mitmeaastaseid programme.

3.2. MITMEAASTANE FINANTSRAAMISTIK 2021–2027

(miljonites eurodes) (jooksevhindades)

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Kokku
1. Ühtne turg, innovatsioon ja digitaalvaldkond	20 919	21 878	21 727	21 598	21 272	21 847	22 077	151 318
2. Ühtekuuluvus, vastupidavus ja väärtused	6 364	67 806	70 137	73 289	74 993	66 536	70 283	429 408

(miljonites eurodes) (jooksevhindades)								
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Kokku
2a. Majanduslik, sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus	1 769	61 345	62 939	64 683	66 479	56 725	58 639	372 579
2b. Vastupidavus ja väärtused	4 595	6 461	7 198	8 606	8 514	9 811	11 644	56 829
3. Loodusvarad ja keskkond	56 841	56 965	57 295	57 449	57 558	57 332	57 557	400 997
millest: turuga seotud kulud ja otsetoetused	40 368	40 639	40 693	40 603	40 665	40 691	40 651	284 310
4. Ränne ja piirihaldus	1 791	3 360	3 814	4 020	4 387	4 315	4 465	26 152
5. Julgeolek ja kaitse	1 696	1 896	1 946	2 004	2 243	2 435	2 705	14 925
6. Naabrus ja maailm	16 247	16 802	16 329	15 830	15 304	14 754	15 331	110 597
7. Euroopa avalik haldus	10 635	11 058	11 419	11 773	12 124	12 506	12 959	82 474
millest: institutsioonide halduskulud	8 216	8 528	8 772	9 006	9 219	9 464	9 786	62 991
KULUKOHUSTUSTE ASSIGNEERINGUD KOKKU	114 493	179 765	182 667	185 963	187 881	179 725	185 377	1 215 871
MAKSETE ASSIGNEERINGUD KOKKU	163 496	166 534	168 575	170 543	173 654	177 126	180 668	1 200 596
protsendina kogurahvatulust	1,18 %	1,12 %	1,03 %	0,96 %	0,94 %	0,92 %	0,91 %	1,01 %

Nõukogu määrus (EL, Euratom) 2020/2093,⁽⁴⁸⁾ millega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2021–2027, võeti vastu 17. detsembril 2020. Eelmises tabelis on mitmeaastase finantsraamistiku ülemmäärad esitatud jooksevhindades⁽⁴⁹⁾ vastavalt mitmeaastase finantsraamistiku määruse artikli 4 lõikes 2 kehtestatud kindlaksmääratud 2 % suurusele aastadeflaatorile. Nagu on sätestatud määruses (EL, Euratom) 2020/2093, millega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2021–2027, jagunevad summad kulukohustuste assigneeringute puhul rubriikide vahel ning maksete assigneeringute puhul kohaldatakse ülemmäärasid ainult kogusumma tasandil. 2023 oli kolmas mitmeaastase finantsraamistikuga 2021–2027 hõlmatud eelarveaasta.

2023. aasta kulukohustuste assigneeringute üldine ülemmäär oli 182 667 miljonit eurot ja vastav maksete assigneeringute ülemmäär oli 168 575 miljonit eurot.

Eli toimimise lepingu artikli 312 lõike 3 kohaselt määratakse mitmeaastase finantsraamistikuga kindlaks kulukohustuste assigneeringute iga-aastased piirmäärad iga kululiigi kohta (rubriigid) ning maksete assigneeringute iga-aastane piirmäär. Mitmeaastase finantsraamistiku rubriigid vastavad liidu peamistele tegevusvaldkondadele. Selgitused mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 eri rubriikide kohta on esitatud allpool.

⁽⁴⁸⁾ Nõukogu 17. detsembri 2020. aasta määrus (EL, Euratom) 2020/2093, millega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2021–2027 (ELT L 433I, 22.12.2020, lk 11).

⁽⁴⁹⁾ Mitmeaastase finantsraamistiku tehniline kohandus 2024. aastaks kooskõlas nõukogu määruse (EL, Euratom) 2021/365 (millega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2021–2027) artikliga 4 (COM(2023) 320 final, 6. juuni 2023).

Mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 vahendid moodustavad kokku 1 216 miljardit eurot (2018. aasta hindades 1 077 miljardit eurot), mis hõlmavad Euroopa Arengufondi (EAF). Lisaks on taasterahastust „NextGenerationEU“ ette nähtud veel 806,9 miljardi euro (2018. aasta hindades 750 miljardi euro) ulatuses täiendavaid kulukohustusi kuni 2023. aastani ja makseid kuni 2026. aastani. See esialgne summa korrigeeriti 712 miljardiks euroks, sest liikmesriigid ei taotlenud täielikult kogu saadaolevat laenutoetust.

Iga-aastase eelarvemenetluse jaoks on eelarve liigendust teemavaldkondade kaupa täiendavalt struktureeritud, mis annab suurema selguse selle kohta, kuidas üksikud kuluprogrammid liidu poliitikaeesmärke toetavad.

Rubriik 1. Ühtne turg, innovatsioon ja digitaalvaldkond

See rubriik hõlmab olulisi ELi programme, millega toetatakse teadusuuringute ja innovatsiooni, digipöörde, strateegilise taristu, ühtse turu tugevdamise ja strateegiliste kosmoseprojektide valdkondi. Selle rubriigi alla kuuluvad programmid hõlmavad programmi „Euroopa horisont“, InvestEU fondi, Euroopa ühendamise rahastut, ühtse turu programmi ja Euroopa kosmoseprogrammi.

Taasterahastust „NextGenerationEU“ (sihtotstarbeline välistulu) toetatakse selle rubriigi raames programmi „Euroopa horisont“ ja InvestEU fondi.

Rubriik 2. Jätkusuutlik majanduskasv: loodusvarad

See rubriik on jagatud kaheks alamrubriigiks: majanduslik, sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus (2a) ning vastupidavus ja väärtused (2b).

Selle rubriigi raames tehtavate kulutuste eesmärk on tugevdada ELi liikmesriikide vastupidavust ja ühtekuuluvust. Rahalised vahendid aitavad vähendada ebavõrdsusi ELi piirkondades ja nende vahel ning liikmesriikides ja nende vahel ning soodustada kestlikku territoriaalset arengut (Euroopa Regionaalarengu Fond, Ühtekuuluvusfond, Euroopa Sotsiaalfond+). Samuti toetatakse sellega liidu solidaarsust ja koostööd katastroofideks valmisoleku ja neile reageerimise valdkonnas (liidu elanikkonnakaitse mehhanism ja rescEU). Lisaks püütakse selle rubriigi programmidega suurendada ELi vastupidavust praegustele ja tulevastele probleemidele, investeerides rohe- ja digipöördesse, noortesse (Erasmus), tervisesse (programm „EL tervise heaks“) ning meetmetesse, millega kaitstakse ELi väärtusi (õiguse, õiguste ja väärtuste fond) ja edendatakse kultuurilist mitmekesisust (programm „Loov Euroopa“).

See rubriik hõlmab taaste- ja vastupidavusrahastut, mille kasutada on valdav osa taasterahastust „NextGenerationEU“ ajavahemikul 2021–2023 antavatest rahalistest vahenditest. Muud programmid, mida taasterahastust „NextGenerationEU“ (sihtotstarbeline välistulu) selle rubriigi raames toetatakse, on REACT-EU ja liidu elanikkonnakaitse mehhanism (rescEU). Üksikasjalikum ülevaade taaste- ja vastupidavusrahastu tegevusest on esitatud eelarveaasta tähtsamaid finantsündmuse käsitleva jao punktides 2 ja 3 taasterahastu „NextGenerationEU“ kohta.

Rubriik 3. Loodusvarad ja keskkond

Selle rubriigi raames tehtavate kulutustega investeeritakse kestlikku põllumajandusse (ühine põllumajanduspoliitika) ning kalandus- ja merenduspoliitikasse (Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfond), samuti keskkonnakaitse- ja kliimameetmete programmidesse (programm LIFE, õiglase ülemineku fond).

Taasterahastust „NextGenerationEU“ (sihtotstarbeline välistulu) toetatakse selle rubriigi raames maaelu arengu programme ja õiglase ülemineku fondi.

Rubriik 4. Ränne ja piirihaldus

Selle rubriigi raames rahastatavate programmide (Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifond, Integreeritud Piirihalduse Fond) ja detsentraliseeritud asutuste (näiteks Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Amet (Frontex) ning Euroopa Liidu Varjupaigaamet) eesmärk on tulla toime rände ja ELi välispiiri haldamisega seotud probleemidega ning kaitsta varjupaigastuste ELis.

Rubriik 5. Julgeolek ja kaitse

See rubriik kajastab suuremat vajadust liidu tasandi koostöö järele, et tulla toime julgeolekuohtudega ja suurendada liidu strateegilist autonoomiat. Siia kuuluvad programmid, mille eesmärk on parandada Euroopa kodanike julgeolekut ja turvalisust (Sisejulgeolekufond), tugevdada Euroopa kaitsevõimet (Euroopa Kaitsefond) ning pakkuda liidusisestele ja -välistele julgeolekuprobleemidele reageerimiseks vajalikke vahendeid.

Rubriik 6. Naabrus ja maailm

Selle rubriigi alla kuuluvate programmidega tugevdatakse ELi sotsiaal-majanduslikku mõju tema naabruses, arenguriikides ja ülejäänud maailmas. Uude naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumenti „Globaalne Euroopa“ on ühendatud mitu varasemat ELi välistegevuse rahastamisvahendit, muu hulgas Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna (AKV) riikidega tehtava koostöö valdkonnas, mida varem rahastati Euroopa Arengufondist. Samuti hõlmab see rubriik abi riikidele, kes valmistuvad ELiga ühinema (ühinemiseelne abi), ja liidu humanitaarabiprogrammi.

Rubriik 7. Euroopa avalik haldus

See rubriik hõlmab kõigi institutsioonide halduskulusid, pensione ja Euroopa koole.

Rubriik S. Erivahendid

ELi eelarves sisalduvad paindlikkuse mehhanismid võimaldavad ELil võtta kasutusele vajalikud vahendid reageerimiseks ettenägematutele sündmustele, nagu kriisid, looduskatastroofid ja hädaolukorrad. Nende mehhanismide kohaldamisala, eraldised ja kasutamise üksikasjad on sätestatud mitmeaastase finantsraamistiku määruuses ja institutsioonidevahelises kokkuleppes. Need tagavad eelarvevahendite vastavuse muutuvatele prioriteetidele, nii et iga euro kulutatakse seal, kus seda enim vaja on.

Iga-aastases eelarve liigenduses ja eelarve täitmisel on need esitatud erivahenditena (rubriik S), sest nii kulukohustuste kui ka maksete assigneeringute puhul võib need kasutusele võtta väljaspool mitmeaastase finantsraamistiku kulude ülemmäärasid.

3.3. MITMEAASTASE FINANTSRAAMISTIKU RUBRIIKIDE ÜKSIKASJAD (PROGRAMMID)

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriigid jagunevad detailsemateks rubriikideks, mis vastavad peamistele rahastamisprogrammidele (nt Horisont 2020, Erasmus+ jne). Eelarve täitmise õiguslikud alused on võetud vastu sellel programmide tasandil. Programmid on tavapärane rakendamise- ja tulemusaruandluseks kasutatav struktuur. Tabelid programmide kaupa on esitatud eelarve täitmise aruannetes (vt tabelid 6.7–6.12 allpool).

3.4. Taasterahastu „NextGenerationEU“

Taasterahastul „NextGenerationEU“, mille eelarve tagastamatu toetuse andmiseks on 421,1 miljardit eurot, on oluline mõju ELi aastate 2021–2026 eelarvetele ja nende täitmisele. 2021. aastal on see summa täielikult eelarvesse kantud sihtotstarbelise tulude assigneeringutena. Kooskõlas Euroopa Liidu taasterahastu määruse⁽⁵⁰⁾ artikli 3 lõigetega 4 ja 9 võetakse kõik tagastamatut toetust käsitlevad kulukohustused 31. detsembriks 2023 ja nendega seotud maksed tehakse 31. detsembriks 2026.

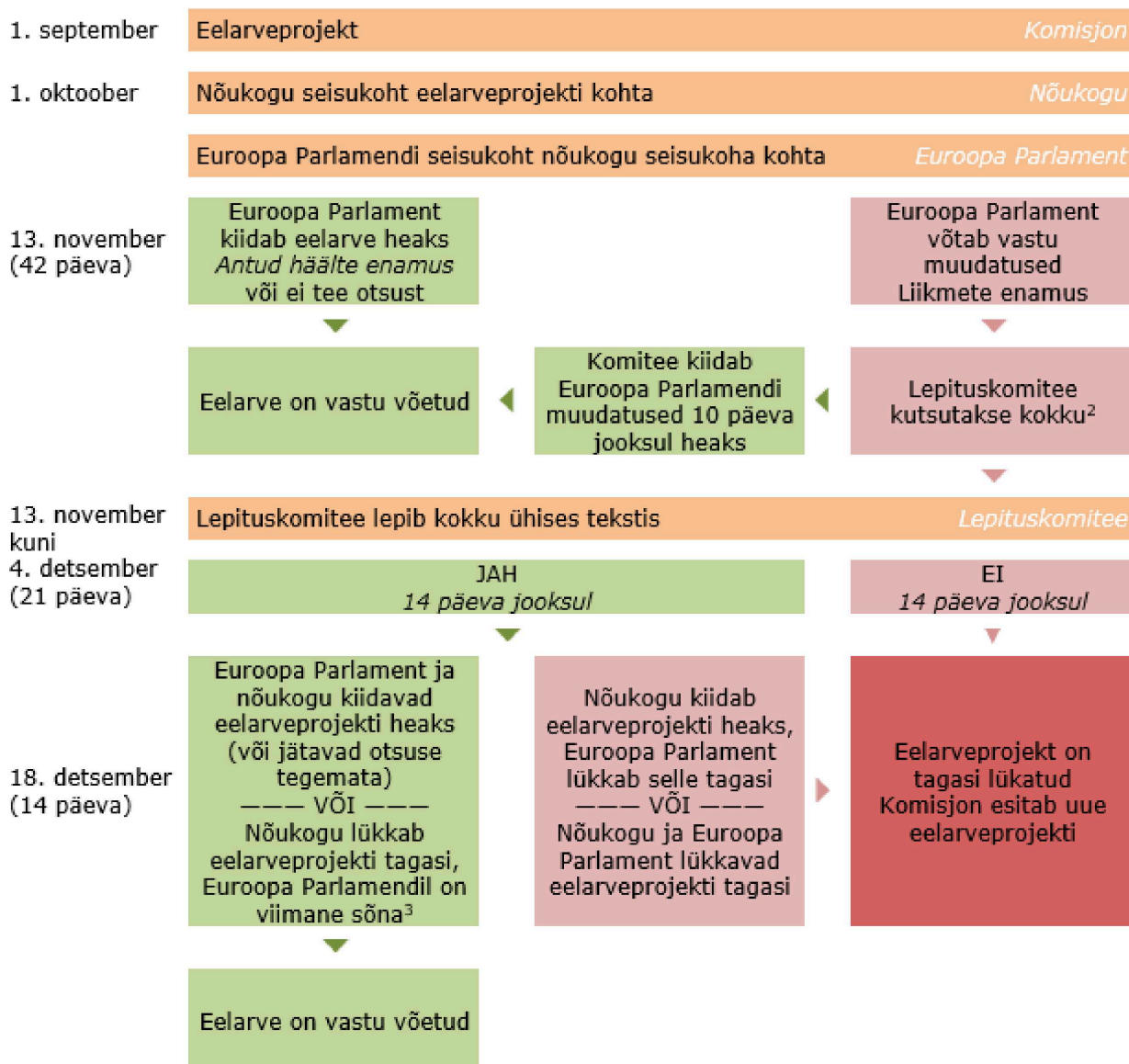
Põhjalik ülevaade taasterahastu „NextGenerationEU“ tegevusest on esitatud eelarveaasta tähtsaimaid finantssündmusi käsitleva jao punktides 2 ja 3.

3.5. AASTAEELARVE

Aastaeelarve vastuvõtmise menetlus on sätestatud ELi toimimise lepingu artiklis 314. Alljärgneval diagrammil on esitatud nii eelarve vastuvõtmise tähtpäevad kui ka etapid.

⁽⁵⁰⁾ Nõukogu 14. detsembri 2020. aasta määrus (EL) 2020/2094, millega luuakse Euroopa Liidu taasterahastu COVID-19 kriisi järgse taastamise toetuseks (ELT L 433I, 22.12.2020, lk 23).

Aluslepingu kohane ajakava¹

- 1) Praktikas püüavad need kolm institutsiooni esitada oma vastavad dokumendid varem aasta jooksul, et protsess oleks sujuvam.
- 2) Lepituskomitee koosneb nõukogu liikmetest või nende esindajatest ja võrdsest arvust Euroopa Parlamenti esindavatest liikmetest. Komisjon võtab lepituskomitee menetlusest osa ning teeb kõik vajalikud algatused selleks, et lähendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu seisukohti.
- 3) Euroopa Parlament kiidab ühise teksti heaks ja otsustab siis 14 päeva jooksul alates selle tagasilükkamisest nõukogu poolt oma liikmete enamusega ja antud hääle kolmeviendikulise enamusega kõigi või mõnede selle muudatuste heakskiitmise.

Komisjoni eelarve jaguneb haldusassigneeringuteks ja tegevusassigneeringuteks. Muudel institutsioonidel on üksnes haldusassigneeringud. Lisaks eristatakse eelarves kahte liiki assigneeringuid: liigendamata ja liigendatud. Liigendamata assigneeringuid kasutatakse aastasuse põhimõttele vastava aastast laadi tegevuse rahastamiseks. Liigendatud assigneeringuid kasutatakse selleks, et viia aastasuse põhimõtte vastavusse vajadusega hallata mitmeaastast tegevust. Liigendatud assigneeringud jagunevad kulukohustuste assigneeringuteks ja maksete assigneeringuteks.

— Kulukohustuste assigneeringud hõlmavad aruandeaastasse kirjendatud juriidiliste kohustuste kogukulu mitme eelarveaasta vahel jagunevate meetmete puhul. Samas võib üle ühe eelarveaasta pikkuste meetmete eelarvelised kulukohustused jaotada mitme eelarveaasta peale, kui see on alusaktiga lubatud.

- Maksete assigneeringud hõlmavad kulusid, mis tulenevad aruandeaastal ja/või eelnevatel eelarveaastatel võetud kulukohustustest.

Aruandes on rahastamisviisid jagatud kahte peamisesse liiki:

- lõplikud vastuvõetud eelarveassigneeringud ja
- lisaassigneeringud, mis sisaldavad
 - (i) ülekandmise eelmisest aastast (finantsmäärus lubab kanda piiratud arvul juhtudel eelmise aasta kasutamata summad üle aruandeaastasse) ja
 - (ii) sihtotstarbelist tulu tagasimaksetest, kolmandate isikute/riikide osalust ELi programmides ja kolmandate isikute heaks tehtud tööd; need kantakse otse eelarve vastavatele kuluridadele ja need moodustavad rahastamise kolmanda samba.

Kõik rahastamisviisid kokku moodustavad kasutatavad assigneeringud.

3.6. TULUD

3.6.1. Tulu omavahenditest

Suur enamik tulust tuleb omavahenditest, mis koosneb järgmistest kategooriatest.

- (1) Traditsioonilised omavahendid moodustasid 2023. aastal ligikaudu 15 % omavahenditest saadud tulust.
- (2) Käibemaksupõhised omavahendid moodustasid 2023. aastal ligikaudu 15 % omavahenditest saadud tulust.
- (3) Ringlusse võtmata plastpakendijäätmetel põhinevad omavahendid moodustasid 2023. aastal ligikaudu 5 % omavahenditest saadud tulust.
- (4) Kogurahvatulul põhinevad omavahendid moodustasid 2023. aastal ligikaudu 65 % omavahenditest saadud tulust.

Otsuses (EL, Euratom) 2020/2053 (2020. aasta omavahendite otsus)M on täpsustatud omavahendite kategooriad ja sätestatud nende arvutamise meetodid. See otsus jõustus 1. juunil 2021 ja seda kohaldatakse tagasiulatuvalt 1. jaanuarist 2021.

2020. aasta omavahendite otsuses on sätestatud, et omavahendite kogusumma, mis eraldatakse liidule selleks, et katta iga-aastased maksete assigneeringud, ei või ületada 1,40 % kõikide liikmesriikide summaarsest kogurahvatulust. Peale selle antakse otsusega komisjonile erandkorras volitus laenata liidu nimel kapitaliturgudelt ajutiselt kuni 750 miljardit eurot (2018. aasta hindades), et tegeleda taasterahastu „NextGenerationEU“ kaudu COVID-19 pandeemia tagajärgedega. Maksete assigneeringuteks ettenähtud omavahendite ülemmäär suurendatakse ajutiselt 0,6 protsendipunkti, et katta kõik kõnealusest laenuvõtmisest tulenevad kohustised.

Alates 2021. aastast hõlmavad ELi eelarve muud tulud Ühendkuningriigi rahalisi osamakse, mis tulenevad finantsarveldusest Ühendkuningriigi väljaastumislepingu alusel.

3.6.2. Traditsioonilised omavahendid

Traditsioonilised omavahendid koosnevad (kolmandatest riikidest pärinevalt impordilt võetavatest) tollimaksudest, mida liikmesriigid koguvad ELi nimel. Neist 25 % jätvad liikmesriigid endale sissenõudmiskulude katteks. Kõik traditsiooniliste omavahendite kindlaksmääratud summad peab kandma ühte järgmisse pädevate ametiasutuste raamatupidamisarvestusse.

Määruse (EL, Euratom) nr 609/2014 artikli 6 lõikes 3 sätestatud tavapärasesse raamatupidamisarvestusse kantakse kõik summad, mis on sisse nõutud või mille kohta on antud tagatis.

Samas artiklis sätestatud eraldi raamatupidamisarvestusse kantakse kõik summad, mida ei ole veel sisse nõutud ja/või mille kohta ei ole antud tagatist; sellesse raamatupidamisarvestusse võib kanda ka summad, mille kohta on antud tagatis, kuid mis vaidlustatakse.

Liikmesriigid peavad kandma traditsioonilised omavahendid kas oma riigikassa või keskpanga kaudu komisjoni kontole hiljemalt esimesel tööpäeval pärast nõude kindlaksmääramise (või kui tegemist on eraldi raamatupidamisarvestusega, siis sissenõudmise) kuule järgneva teise kuu 19. kuupäeva.

3.6.3. Käibemaks

Käibemaksupõhiseid omavahendeid arvutatakse liikmesriikide käibemaksubaaside alusel, mis on selleks otstarbeks vastavalt ELi eeskirjadele ühtlustatud. Iga liikmesriigi laekunud käibemaksu kogusumma suhtes, mis on kogutud kõikidelt maksustatavatel kaubatarnetelt või teenuste osutamiselt, jagatuna kaalutud keskmise käibemaksumääraga, kohaldatakse ühetaolist 0,3 % sissenõudmismäära. Käibemaksubaas on piiratud 50 %ga iga liikmesriigi kogurahvatulust.

3.6.4. Ringlusse võtmata plastpakendijäätmed

Liikmesriigis tekkinud, kuid ringlusse võtmata plastpakendijäätmete massi suhtes kohaldatakse ühtset sissenõudmismäära 0,80 eurot kilogrammi kohta. Asjaomasel aastal ringlusse võtmata plastpakendijäätmete mass arvutatakse liikmesriigis kõnealusel aastal tekkinud plastpakendijäätmete massi ja kõnealusel aastal ringlusse võetud plastpakendijäätmete massi vahena. Bulgaarial, Tšehhil, Eestil, Kreekal, Hispaanial, Horvaatial, Itaalia, Küprosel, Lätil, Leedul, Ungaril, Maltal, Poolal, Portugalil, Rumeenial, Sloveenial ja Slovakkial on õigus oma vastava plastpakendijäätmetel põhinevate omavahenditega seotud osamakse iga-aastasele kindlasummalisele vähendusele.

3.6.5. Kogurahvatulu

Kogurahvatulul põhinevaid omavahendeid kasutatakse eelarve selle osa rahastamiseks, mis ei ole kaetud muude tuluaallikatega. Igalt liikmesriigilt nõutakse sisse ühtne, ELi eeskirjadega kehtestatud protsendimäär kogurahvatulust.

3.6.6. Brutomaksete vähendamine

Perioodil 2021–2027 kohaldatakse järgmiste liikmesriikide suhtes nende kogurahvatulul põhinevate iga-aastaste brutomaksete vähendamist: Austria (565 miljonit eurot), Taani (377 miljonit eurot), Saksamaa (3 671 miljonit eurot), Madalmaad (1 921 miljonit eurot) ja Rootsi (1 069 miljonit eurot). Neid brutomaksete vähendamisi mõõdetakse 2020. aasta hindades ja neid rahastavad kõik liikmesriigid.

3.6.7. Varasemate eelarveaastate omavahendite korrigeerimised

Käibemaksupõhised ja kogurahvatulul põhinevad omavahendid määratakse kindlaks asjaomaste arvestusbaaside prognooside alusel, mis tehakse eelarveprojekti koostamise ajal. Neid prognoose vaadatakse seejärel läbi ja ajakohastatakse asjaomase eelarveaasta jooksul paranduseelarve abil. Nende summade vahe, mis liikmesriigid tegelike arvestusbaaside alusel võlgnevad ja mis nad (läbivaadatud) prognooside alusel tegelikult maksavad, võib olla kas positiivne või negatiivne ning komisjon nõuab selle liikmesriikidelt sisse kolmanda asjaomasele eelarveaastale järgneva aasta märtsi esimeseks tööpäevaks. Käibemaksupõhiste ja kogurahvatulul põhinevate omavahendite tegelikke arvestusbaase võib korrigeerida veel nelja järgneva aasta jooksul, välja arvatud juhul, kui teatatakse reservatsioonidest. Kõnealused reservatsioonid kujutavad liikmesriikidele esitatavaid potentsiaalseid nõudeid, mille summa on kindlaks määramata, sest nende finantsmõju ei saa täpselt prognoosida. Kui täpse summa saab kindlaks määrata, nõutakse asjaomased käibemaksupõhised ja kogurahvatulul põhinevad omavahendid sisse kas koos käibemaksu ja kogurahvatulu saldodega või eraldi sissenõutavate vahenditena. Plastpakendijäätmetel põhinevate omavahendite prognoose korrigeeritakse sarnasel viisil. Nende summade vahe, mis liikmesriigid eelarve täitmise andmeid sisaldavate iga-aastaste aruannete põhjal võlgnevad ja mis nad (läbivaadatud) prognooside alusel tegelikult maksavad, olgu see vahe positiivne või negatiivne, nõuab komisjon aga liikmesriikidelt sisse kolmanda asjaomasele eelarveaastale järgneva aasta juuni esimeseks tööpäevaks. Tegelikke arvestusbaase võib korrigeerida veel viie järgneva aasta jooksul, välja arvatud juhul, kui teatatakse reservatsioonidest.

3.7. EELARVE TÄITMISE TULEMUSE ARVUTAMINE

ELi eelarve täitmise tulemus tagastatakse liikmesriikidele nende järgneval aastal tasumisele kuuluvate summade vähendamise kaudu.

Raamatupidamisarvestusse kantud omavahendite summad on summad, mille liikmesriikide valitsused on eelarveaasta jooksul kandnud komisjoni nimel avatud kontodele. Ülejäägi korral arvestatakse tulude hulka ka eelneva eelarveaasta eelarve täitmise tulemus. Muud raamatupidamisarvestusse kantud tulud kujutavad endast eelarveaasta jooksul tegelikult laekunud summasid.

Eelarve täitmise tulemuse arvutamisel hõlmavad kulud eelarveaasta assigneeringute alusel tehtud makseid, millele on liidetud kõik kõnealusest eelarveaastast järgmisse eelarveaastasse ülekantavad assigneeringuid. Eelarveaasta assigneeringute alusel tehtud maksete all mõistetakse makseid, mille peaarvepidaja on teinud eelarveaasta 31. detsembrini. Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondi (EAGF) puhul peetakse silmas makseid, mille liikmesriigid on teinud 16. oktoobrist aastal N–1 kuni 15. oktoobrini aastal N, tingimusel et peaarvepidajat teavitati kulukohustusest ja selle heakskiitmisest 31. jaanuariks aastal N+1. EAGFi kulude suhtes võidakse liikmesriikides tehtavate kontrollide järel vastu võtta vastavusotsus.

Eelarve täitmise tulemus hõlmab kahte osa: ELi eelarve täitmise tulemust ja Euroopa Majanduspiirkonda (EMP) kuuluvate EFTA riikide osalusega seotud eelarve täitmise tulemust. Määruse (EL, Euratom) nr 608/2014 (millega kehtestatakse Euroopa Liidu omavahendite süsteemi rakendusmeetmed) artikli 1 lõike 1 kohaselt moodustub eelarve täitmise tulemus järgneva vahest:

- kõnealusel eelarveaastal saadud kogutulu ja
- eelarveaasta assigneeringute alusel tehtud maksete kogusumma, millele on liidetud kõnealusest eelarveaastast järgnevasse eelarveaastasse ülekantavate assigneeringute kogusumma.

Saadud tulemusele liidetakse või sellest lahutatakse järgmine:

- varasematest eelarveaastatest üle kantud maksete assigneeringute tühistamise netosaldo ja igasugused maksed, mis euro vahetuskursi kõikumise tõttu ületavad eelnevast eelarveaastast üle kantud liigendamata assigneeringuid,
- sihtotstarbelise tulu muutus ja
- aasta jooksul kirjendatud vahetuskursi muutustest saadud netokasum või -kahjum.

Eelnevast eelarveaastast üle kantud kolmandate isikute osaluse ja nendele osutatud töödega seonduvad assigneeringud, mida põhimõtteliselt kunagi ei tühistata, on kajastatud eelarveaasta lisaassigneeringute all. See selgitab, miks eelnevast eelarveaastast üle kantud summad aasta N eelarve täitmise aruandes erinevad järgnevasse eelarveaastasse üle kantud summadest aasta N–1 eelarve täitmise aruandes. Ettemaksete tagasimaksmise järel uuesti kättesaadavaks tehtud kulukohustuste assigneeringuid ei võeta eelarve täitmise tulemuse arvutamisel arvesse.

Ülekantud maksete assigneeringud hõlmavad automaatseid ülekandmisi ja ülekandmisi otsuse alusel. Tühistatud kasutamata maksete assigneeringud, mis kanti üle eelnevast eelarveaastast, koosnevad tühistatud assigneeringutest, mis kanti üle automaatselt või otsuse alusel.

3.8. EELARVEAASTA TULEMI JA EELARVE TÄITMISE TULEMUSE VÕRDLUS

(miljonites eurodes)

	2023	2022
EELARVEAASTA TULEM	(71 437)	(91 949)
Tulud		
<i>Aruandeaasta jooksul kindlaks määratud, kuid veel sisse nõudmata nõuded</i>	(5 714)	(5 978)
<i>Eelnevatel eelarveaastatel kindlaks määratud ja aruandeaastal sisse nõutud nõuded</i>	10 046	8 235
<i>Sissenõutud nõuded, mida ei käsitata eelarveaasta tulemis tuluna</i>	73 209	65 852
<i>Viitlaekumised (neto)</i>	(923)	2 072
	76 618	70 181
Kulud		
<i>Viitvõlad (neto)</i>	14 090	45 648
<i>Aruandeaastal makstud eelmise aasta kulud</i>	(1 638)	(2 053)
<i>Eelrahastamise netomõju</i>	(12 575)	(21 659)

	(miljonites eurodes)	
	2023	2022
Järgmisse aastasse üle kantud maksete assigneeringud	(3 208)	(2 660)
Eelnevast eelarveaastast üle kantud summade ja tühistatud kasutamata maksete assigneeringute arvelt tehtud maksed	(5 409)	3 331
Eraldiste muutused	3 752	3 650
Muu	240	(2 139)
	(4 748)	24 118
Ametite ja likvideeritava ESTÜ eelarveaasta tulem	202	168
EELARVE TÄITMISE TULEMUS	635	2 519

Vastavalt finantsmäärusele arvutatakse eelarveaasta tulem tekkepõhise arvestuse põhimõtte ja ELi raamatupidamiseskirjade alusel, eelarve täitmise tulemus põhineb aga modifitseeritud kassapõhise raamatupidamisarvestuse eeskirjadel. Kuna nii eelarveaasta tulem kui ka eelarve täitmise tulemus on saadud samade raamatupidamisarvestuse aluseks olevate tehingute tulemusel – erand on ametite ja likvideeritava ESTÜ muud (eelarvevälised) tulu- ja kuluallikad, mis sisalduvad ainult eelarveaasta tulemis –, on eelarveaasta tulemi ja eelarve täitmise tulemuse võrdlemine kasulik järjepidevuse kontrollimiseks.

Võrreldavad tuluartiklid

Eelarveaasta tegelikud eelarve tulud vastavad summadele, mis on sisse nõutud seoses eelarveaasta jooksul ja eelnevatel eelarveaastatel kindlaks määratud nõuetega. Seega tuleb aruandeaasta jooksul kindlaks määratud, kuid veel sisse nõudmata nõuded võrdlemise eesmärgil eelarveaasta tulemist maha arvata, sest need ei kuulu eelarve tulude hulka. Samal ajal tuleb võrdlemise eesmärgil eelarveaasta tulemile liita eelnevatel eelarveaastatel kindlaks määratud ja aruandeaastal sisse nõutud nõuded. Teatavaid sissenõutud nõudeid ei käsitata eelarveaasta tulemis tuluna ja need tuleb lisada võrdlemise eesmärgil. Need on peamiselt seotud taasterahastu „NextGenerationEU“ rahastamisega.

Viitlaekumiste summa koosneb peamiselt finantskorrektsioonide, omavahendite, intresside ja dividendidega seotud summadest. Arvesse võetakse ainult viitlaekumiste netomõju, st aruandeaasta viitlaekumisi, millest on maha arvatud eelnevate eelarveaastate viitlaekumiste vähenemine.

Võrreldavad kuluartiklid

Viitvõlgade summa koosneb peamiselt järgmisse eelarveaastasse ülekantud viitvõlgadest, st ELi vahenditest abi saajate kantud rahastamiskõlblikest kuludest, mille kohta abi saajad ei olnud komisjonile veel aruandeid esitanud. Arvesse võetakse ainult viitvõlgade netomõju, st aruandeaasta viitvõlgasid, millest on maha arvatud eelnevate eelarveaastate viitvõlgade vähenemine. Eelnevatel aastatel registreeritud arvete eest aruandeaastal tehtud maksed arvatakse aruandeaasta kulude hulka ja need tuleb seepärast kaasata võrdlemise eesmärgil eelarveaasta tulemisse.

Eelmaksete netomõju koosneb 1) aruandeaastal makstud ja eelarveaasta tuluna kajastatud uute eelmaksete summadest ja 2) eelmaksete tasaarvestamisest aruandeaastal heakskiidetud rahastamiskõlblike kuludega. Neist viimane on käsitatav kuluna tekkepõhises raamatupidamisarvestuses, kuid mitte eelarve raamatupidamisarvestuses, kus algne eelmakse kajastatakse eelarve kuluna juba makse tegemisel.

Lisaks eelarveaasta assigneeringute alusel tehtud maksetele tuleb aasta eelarve täitmise tulemuse arvutamisel (vastavalt määruse (EL, Euratom) nr 608/2014 artikli 1 lõikele 1) arvesse võtta ka järgmisse eelarveaastasse üle kantavaid eelarveaasta assigneeringuid. Samuti tuleb arvesse võtta aruandeaastal eelarvest tehtud maksed, mis on tehtud eelnevatest eelarveaastatest üle kantud summade ja tühistatud kasutamata maksete assigneeringute arvelt.

Eraldiste muutused seonduvad raamatupidamise aastaaruandes eelarveaasta lõpu seisuga (peamiselt töötajahüvitiste kohta) tehtud prognoosidega, mis ei avalda mõju eelarve raamatupidamisarvestusele. Muude võrreldavate summade hulka kuuluvad mitmesugused rubriigid, nagu varade amortisatsioon, varade soetamine, kapitalirendi maksed ja osalused, mille käsitlusviis on tekkepõhises raamatupidamisarvestuses ja eelarve raamatupidamisarvestuses erinev.

Ametite ja likvideeritava ESTÜ võrreldavad eelarveaasta tulemid

Eelarve täitmise tulemus on konsolideerimata näitaja, mis ei hõlma konsolideerimisega hõlmatud ametite ja likvideeritava ESTÜ muid (eelarvevälised) tulu- ja kuluallikaid (vt lisade punkt 6). Eelarveaasta tulemi (neid summasid hõlmav konsolideeritud näitaja) ja eelarve täitmise tulemuse võrdlemiseks on ametite ja likvideeritava ESTÜ kogu konsolideeritud eelarveaasta tulem esitatud võrreldavate artiklitenä.

4. ELI 2023. AASTA EELARVE TÄITMINE

Seoses 2023. aasta eelarve täitmist käsitlevate lisadega tulude ja kulude, täitmata kulukohustuste ja eelarve täitmise tulemuse kohta vt jao „Eelarveaasta tähtsamad finantssündmused“ punkt 6 („Ülevaade eelarve täitmisest“).

5. ELI EELARVE TULUDE LAEKUMINE
5.1. KOONDARUANNE ELI EELARVE TULUDE LAEKUMISE KOHTA

(miljonites eurodes)

Rubriik	Eelarvelised tulud		Kindlaksmääratud nõuded			Tulud			Laeku- mised %na eelarvest	Laekumata
	Algne vastu- võetud eelarve	Lõplik vastu- võetud eelarve	Aruande- aasta	Üle kantud	Kokku	Ülekantud nõuetest	Ülekantud nõuetest	Kokku		
	1	2	3	4	5 = 3 + 4	6	7	8 = 6 + 7	9 = 8/2	10 = 5 – 8
1 Omavahendid	156 573	151 041	147 777	1 562	149 339	148 062	1 474	149 536	99 %	(197)
11 – Suhkrumaksupõhised	0	0	2	(0)	2	2	–	2	–	(0)
12 – Tollimaksupõhised	21 590	23 730	20 322	1 562	21 884	20 607	1 474	22 081	93 %	(197)
13 – Käibemaksupõhised	20 720	22 459	22 482	–	22 482	22 482	–	22 482	100 %	–
14 – Kogurahvatulupõhised	107 886	97 650	97 702	–	97 702	97 702	–	97 702	100 %	–
16 – Teatavatele liikmesriikidele võimaldatud kogurahvatulupõhise osamaksu vähendamine	–	–	43	–	43	43	–	43	–	–
17 – Plastpakendijäätmete põhised	6 377	7 202	7 225	–	7 225	7 225	–	7 225	100 %	–
2 Ülejäägid, saldod ja kohandused	0	2 519	2 551	7	2 558	2 551	–	2 551	101 %	7
3 Haldustulu	1 895	1 895	2 745	49	2 794	2 728	30	2 757	146 %	36
4 Finantstulu, viivised ja trahvid	121	710	1 126	16 035	17 162	(604)	3 084	2 480	349 %	14 681
5 Eelarvelised tagatised ja laenutehingud	0	0	67 589	–	67 589	67 589	–	67 589	–	–
6 Liidu poliitikaga seotud tulu, sisse- ja tagasimaksed	10 060	9 038	22 400	5 815	28 215	17 987	5 460	23 447	259 %	4 769
Kokku	168 649	165 203	244 189	23 467	267 656	238 313	10 048	248 361	150 %	19 295

6. ELI EELARVEST KANTUD KULUD

6.1. MITMEAASTANE FINANTSRAAMISTIK: KULUKOHUSTUSTE ASSIGNEERINGUTE JA MAKSETE ASSIGNEERINGUTE JAOTUMINE JA MUUTUSED

(miljonites eurodes)

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik		Kulukohustuste assigneeringud					Maksete assigneeringud						
		Eelarve assigneeringud			Lisaassigneeringud		Olemas-olevad assign. kokku	Eelarve assigneeringud			Lisaassigneeringud		Olemas-olevad assign. kokku
		Algne vastu-võetud eelarve	Parandus-eelarved ja ümberpaigutused	Lõplik vastu-võetud eelarve	Ülekandmised	Sihtots-tarbeline tulu		Algne vastu-võetud eelarve	Parandus-eelarved ja ümberpaigutused	Lõplik vastu-võetud eelarve	Ülekandmised	Sihtots-tarbeline tulu	
		1	2	3 = 1 + 2	4	5	6 = 3 + 4 + 5	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12 = 9 + 10 + 11
1	Ühtne turg, innovatsioon ja digitaalvaldkond	21 548	(102)	21 446	149	8 199	29 794	20 901	(773)	20 129	107	9 452	29 688
2	Ühtekuuluvus, vastupidavus ja väärtused	70 587	65	70 652	159	130 384	201 195	58 059	(1 590)	56 469	75	72 452	128 996
	2a. Majanduslik, sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus	62 926	–	62 926	159	4 766	67 852	50 875	(1 638)	49 237	2	21 570	70 809
	2b. Vastupidavus ja väärtused	7 660	65	7 725	0	125 618	133 343	7 184	48	7 232	73	50 882	58 186
3	Loodusvarad ja keskkond	57 259	(41)	57 218	488	7 357	65 063	57 456	(800)	56 656	493	4 293	61 442
	millest: turuga seotud kulud ja otsetoetused	40 692	–	40 692	485	627	41 805	40 698	–	40 698	486	627	41 811
4	Ränne ja piirihaldus	3 727	–	3 727	16	103	3 846	3 038	(376)	2 662	3	238	2 903
5	Julgeolek ja kaitse	2 117	–	2 117	3	45	2 165	1 208	178	1 386	6	30	1 422
6	Naabrus ja maailm	17 212	579	17 791	1 159	1 534	20 484	13 995	579	14 574	104	1 192	15 870
7	Euroopa avalik haldus	11 311	34	11 346	1	1 393	12 740	11 311	34	11 346	1 032	1 409	13 787
	millest: institutsioonide halduskulud	4 687	3	4 689	1	545	5 235	4 687	3	4 689	641	559	5 889
O	Väljaspool mitmeaastast finantsraamistikku	–	–	–	–	5 446	5 446	–	–	–	–	8 434	8 434
S	Solidaarsusmehhanismid liidus ja mujal (erivahendid)	2 855	(675)	2 180	746	471	3 397	2 680	(698)	1 981	746	471	3 198
Kokku		186 617	(140)	186 477	2 721	154 933	344 131	168 649	(3 446)	165 203	2 566	97 971	265 740

6.2. MITMEAASTANE FINANTSRAAMISTIK: KULUKOHUSTUSTE ASSIGNEERINGUTE KASUTAMINE

(miljonites eurodes)

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	Olemas-olevad assigneeringud kokku	Võetud kulukohustused					2024. aastasse üle kantud assigneeringud			Tühistatavad assigneeringud			
		Lõplikust vastu-võetud eelarvest	Üle-kantud assign.-test	Sihlots-tarbelisest tulust	Kokku	%	Lõplikust vastu-võetud eelarvest	Sihlots-tarbelisest tulust	Kokku	Lõplikust vastu-võetud eelarvest	Üle-kantud assign.-test	Sihlots-tarbelisest tulust	Kokku
		1	2	3	4	5= 2+ 3+ 4	6 = 5/1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12
1 Ühtne turg, innovatsioon ja digitaalvaldkond	29 794	21 442	149	6 361	27 951	94 %	–	1 838	1 838	4	–	1	5
2 Ühtekuuluvus, vastupidavus ja väärtused	201 195	69 606	159	126 986	196 751	98 %	12	3 323	3 335	1 034	–	75	1 109
2a. Majanduslik, sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus	67 852	61 882	159	4 532	66 573	98 %	12	159	171	1 033	–	75	1 108
2b. Vastupidavus ja väärtused	133 343	7 724	0	122 454	130 178	98 %	0	3 164	3 164	1	–	0	1
3 Loodusvarad ja keskkond	65 063	56 881	476	6 210	63 567	98 %	316	958	1 274	22	12	188	222
millest: turuga seotud kulud ja otsetoetused	41 805	40 374	473	286	41 134	98 %	316	341	657	3	12	–	14
4 Ränne ja piirihaldus	3 846	3 727	16	58	3 801	99 %	–	45	45	0	–	0	0
5 Julgeolek ja kaitse	2 165	2 113	3	33	2 149	99 %	–	12	12	4	–	0	4
6 Naabrus ja maailm	20 484	17 719	1 155	724	19 598	96 %	72	810	882	0	4	0	4
7 Euroopa avalik haldus	12 740	11 300	1	1 003	12 303	97 %	1	390	391	45	0	0	45
millest: institutsioonide halduskulud	5 235	4 649	1	406	5 056	97 %	1	138	139	39	0	0	39
O Väljaspool mitmeaastast finantsraamistikku	5 446	–	–	3 685	3 685	68 %	–	1 761	1 761	–	–	0	0
S Solidaarsusmehhanismid liidus ja mujal (erivahendid)	3 397	1 576	746	161	2 483	73 %	407	307	714	197	–	3	200
Kokku	344 131	184 363	2 706	145 221	332 290	97 %	808	9 444	10 252	1 306	15	268	1 589

6.3. MITMEAASTANE FINANTSRAAMISTIK: MAKSETE ASSIGNEERINGUTE KASUTAMINE

(miljonites eurodes)

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	Olemas-olevad assigneeringud kokku	Tehtud maksed					2024. aastasse üle kantud assigneeringud			Tühistatavad assigneeringud			
		Lõplikust vastuvõetud eelarvest	Üle-kantud assign.-test	Sihtotstarbelisest tulust	Kokku	%	Lõplikust vastuvõetud eelarvest	Sihtots- tarbelisest tulust	Kokku	Lõplikust vastuvõetud eelarvest	Üle-kantud assign.-test	Sihtots- tarbelisest tulust	Kokku
		1	2	3	4	5= 2+ 3+4	6 = 5/1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12
1 Ühtne turg, innovatsioon ja digitaalvaldkond	29 688	20 000	98	5 225	25 323	85 %	110	4 221	4 331	19	9	5	34
2 Ühtekuuluvus, vastupidavus ja väärtused	128 996	55 644	72	64 901	120 617	94 %	811	7 545	8 356	13	3	7	23
2a. Majanduslik, sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus	70 809	49 226	1	16 469	65 696	93 %	2	5 101	5 103	9	1	0	11
2b. Vastupidavus ja väärtused	58 186	6 419	71	48 431	54 922	94 %	809	2 444	3 253	4	2	7	12
3 Loodusvarad ja keskkond	61 442	56 306	481	2 689	59 476	97 %	324	1 604	1 928	26	12	0	38
millest: turuga seotud kulud ja otsetoetused	41 811	40 361	474	286	41 120	98 %	316	341	657	22	12	–	34
4 Ränne ja piirihaldus	2 903	2 594	2	68	2 665	92 %	3	170	173	65	1	0	65
5 Julgeolek ja kaitse	1 422	1 363	5	18	1 386	97 %	8	12	20	16	0	0	16
6 Naabrus ja maailm	15 870	14 417	80	734	15 232	96 %	143	457	600	14	23	0	38
7 Euroopa avalik haldus	13 787	10 414	962	884	12 260	89 %	887	522	1 409	45	71	3	118
millest: institutsioonide halduskulud	5 889	4 083	593	363	5 039	86 %	567	194	761	39	48	2	89
O Väljaspool mitmeaastast finantsraamistikku	8 434	–	–	226	226	3 %	–	8 208	8 208	–	–	–	–
S Solidaarsusmehhanismid liidus ja mujal (erivahendid)	3 198	1 254	746	1	2 001	63 %	728	468	1 196	0	0	1	1
Kokku	265 740	161 992	2 447	74 747	239 186	90 %	3 014	23 207	26 221	197	119	17	333

6.4. MITMEAASTANE FINANTSRAAMISTIK: TÄITMATA KULUKOHUSTUSTE MUUTUSED

(miljonites eurodes)

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	Täitmata kulukohustused eelneva eelarveaasta lõpus				Eelarveaasta kulukohustused				Täitmata kulu- kohustused aasta lõpu seisuga kokku
	Eelnevast eelarve-aastast üle kantud kulu- kohustused	Vabastamised/ ümberhindlu- sed/ tühistamised	Maksed	Täitmata kulu- kohustused aasta lõpu seisuga	Eelarveaasta jooksul võetud kulu- kohustused	Maksed	Kulu- kohustuste tühistamine, mida ei saa üle kanda	Täitmata kulu- kohustused aasta lõpu seisuga	
	1	2	3	4 = 1 + 2 + 3	5	6	7	8 = 5 + 6 + 7	9 = 4 + 8
1 Ühtne turg, innovatsioon ja digitaalvaldkond	50 130	(821)	(18 037)	31 272	27 951	(7 286)	(11)	20 654	51 926
2 Ühtekuuluvus, vastupidavus ja väärtused	301 081	(456)	(112 046)	188 579	196 751	(8 572)	(1)	188 178	376 757
2a. Majanduslik, sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus	154 302	(314)	(63 487)	90 501	66 573	(2 209)	(1)	64 363	154 864
2b. Vastupidavus ja väärtused	146 779	(142)	(48 558)	98 078	130 178	(6 363)	(0)	123 815	221 893
3 Loodusvarad ja keskkond	53 459	(74)	(17 484)	35 901	63 567	(41 992)	(0)	21 575	57 477
millest: turuga seotud kulud ja otsetoetused	357	(13)	(116)	229	41 134	(41 005)	–	129	358
4 Ränne ja piirihaldus	4 008	(23)	(1 535)	2 449	3 801	(1 129)	(0)	2 671	5 121
5 Julgeolek ja kaitse	3 061	(22)	(1 022)	2 017	2 149	(364)	(0)	1 785	3 803
6 Naabrus ja maailm	36 962	(1 342)	(9 389)	26 232	19 598	(5 843)	(0)	13 755	39 987
7 Euroopa avalik haldus	1 048	(85)	(963)	0	12 303	(11 296)	(3)	1 004	1 004
millest: institutsioonide halduskulud	654	(61)	(593)	–	5 056	(4 446)	(2)	608	608
O Väljaspool mitmeaastast finantsraamistikku	3 071	(83)	(125)	2 863	3 685	(101)	–	3 584	6 447
S Solidaarsusmehhanismid liidus ja mujal (erivahendid)	0	(0)	(0)	–	2 483	(2 001)	–	482	482
Kokku	452 821	(2 905)	(160 601)	289 315	332 290	(78 585)	(16)	253 689	543 003

6.5. MITMEAASTANE FINANTSRAAMISTIK: TÄITMATA KULUKOHUSTUSED NENDE TEKKIMISE AASTATE LÕIKES

(miljonites eurodes)									
	< 2017	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Kokku
1 Ühtne turg, innovatsioon ja digitaalvaldkond	634	865	1 182	3 748	6 529	6 859	11 278	20 831	51 926
2 Ühtekuuluvus, vastupidavus ja väärtused	1 835	2 249	3 070	4 923	8 017	28 409	140 066	188 188	376 757
3 Loodusvarad ja keskkond	2 406	926	1 156	1 195	2 414	5 757	22 047	21 575	57 477
4 Ränne ja piirihaldus	29	94	108	342	948	180	749	2 671	5 121
5 Julgeolek ja kaitse	20	41	102	158	246	716	735	1 785	3 803
6 Naabrus ja maailm	1 238	837	1 834	2 658	2 880	5 945	10 837	13 757	39 987
7 Euroopa avalik haldus	–	–	–	–	–	–	0	1 004	1 004
O Väljaspool mitmeaastast finantsraamistikku	–	–	–	–	0	105	2 758	3 584	6 447
S Solidaarsusmehhanismid liidus ja mujal (erivahendid)	–	–	–	–	–	–	–	482	482
Kokku	6 162	5 013	7 452	13 024	21 034	47 971	188 470	253 877	543 003

Sisemiste ümberkorralduste raames kulukohustuste ümberpaigutamise tulemusel on täitmata kulukohustuste summa (188 miljonit eurot) aastate lõikes muutunud. Täitmata kulukohustuste kogusumma ei ole muutunud.

6.6. MITMEAASTANE FINANTSRAAMISTIK: TÄITMATA KULUKOHUSTUSED ASSIGNEERINGUTE LIIGI KAUPA

(miljonites eurodes)

	Eelarve assigneeringutest					Sihtotstarbelise tulu assigneeringutest					Täitmata kulukohustused 2023. aasta lõpu seisuga kokku
	2022. aastast üle kantud kulukohustused	Kohan-dused	Võetud kulukohustused	Tehtud maksed	Väljamaks-misele kuuluv summa	2022. aastast üle kantud kulukohustused	Kohan-dused	Võetud kulukohustused	Tehtud maksed	Väljamaks-misele kuuluv summa	
	1	2	3	4	5=1+2+3-4	6	7	8	9	10 = 6 + 7 + 8 - 9	
1 Ühtne turg, innovatsioon ja digitaalvaldkond	42 542	(677)	21 590	20 137	43 318	7 588	(155)	6 361	5 186	8 608	51 926
2 Ühtekuuluvus, vastupidavus ja väärtused	98 936	(427)	69 765	38 883	129 392	202 144	(30)	126 986	81 734	247 365	376 757
2a. Majanduslik, sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus	93 943	(305)	62 041	32 335	123 345	60 358	(10)	4 532	33 361	31 520	154 864
2b. Vastupidavus ja väärtused	4 993	(122)	7 724	6 548	6 048	141 786	(21)	122 454	48 374	215 846	221 893
3 Loodusvarad ja keskkond	41 281	(69)	57 357	56 964	41 606	12 178	(5)	6 210	2 512	15 871	57 477
millest: turuga seotud kulud ja otsetoetused	357	(13)	40 848	40 834	358	0	(0)	286	286	0	358
4 Ränne ja piirihaldus	3 811	(20)	3 743	2 585	4 949	197	(4)	58	80	172	5 121
5 Julgeolek ja kaitse	3 025	(22)	2 116	1 372	3 748	36	(0)	33	14	55	3 803
6 Naabrus ja maailm	36 275	(1 332)	18 874	14 473	39 345	687	(10)	724	758	642	39 987
7 Euroopa avalik haldus	929	(31)	11 300	11 313	886	119	(57)	1 003	947	118	1 004
millest: institutsioonide halduskulud	603	(10)	4 650	4 676	567	51	(53)	406	363	42	608
O Väljaspool mitmeaastast finantsraamistikku			–	–	–	3 071	(83)	3 685	226	6 447	6 447
S Solidaarsusmehhanismid liidus ja mujal (erivahendid)	0	(0)	2 322	2 001	321	–	–	161	–	161	482
Kokku	226 800	(2 577)	187 069	147 727	263 564	226 021	(343)	145 221	91 459	279 439	543 003

6.7. MITMEAASTASE FINANTSRAAMISTIKU ÜSIKASJAD: KULUKOHUSTUSTE ASSIGNEERINGUTE JA MAKSETE ASSIGNEERINGUTE JAOTUMINE JA MUUTUSED

(miljonites eurodes)

Programm		Kulukohustuste assigneeringud						Maksete assigneeringud					Olemas-olevad assign. kokku
		Eelarve assigneeringud			Lisaassigneeringud		Olemas-olevad assign. kokku	Eelarve assigneeringud			Lisaassigneeringud		
		Algne vastuvõetud eelarve	Parandus-eelarved ja ümberpaigutused	Lõplik vastuvõetud eelarve	Ülekandmised	Sihotstarbeline tulu		Algne vastuvõetud eelarve	Parandus-eelarved ja ümberpaigutused	Lõplik vastuvõetud eelarve	Ülekandmised	Sihotstarbeline tulu	
		1	2	3 = 1 + 2	4	5		6 = 3 + 4 + 5	7	8	9 = 7 + 8	10	
1	Programm „Euroopa horisont“	12 353	81	12 434	149	3 594	16 177	11 909	(292)	11 616	66	6 071	17 753
	Euratom	276	10	286	–	60	346	274	(50)	224	17	114	355
	Rahvusvaheline katsetermotuumareaktor (ITER)	840	(290)	550	–	8	558	671	(264)	407	1	8	416
	Muud meetmed	–	–	–	–	721	721	–	–	–	–	483	483
	Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	28	(1)	27	–	–	27	18	(7)	10	–	–	10
	InvestEU fond	341	–	341	–	3 376	3 716	390	(0)	390	0	2 200	2 590
	Euroopa ühendamise rahastu, transport	1 853	428	2 281	–	38	2 319	1 943	553	2 496	0	35	2 531
	Euroopa ühendamise rahastu, energeetika	859	(433)	426	–	9	435	724	(195)	529	2	2	532
	Euroopa ühendamise rahastu, digitaalvaldkond	289	–	289	–	3	292	230	(83)	147	0	3	150
	Programm „Digitaalne Euroopa“	1 307	34	1 341	–	40	1 381	1 285	(438)	846	10	39	895
	Detsentraliseeritud asutused	203	4	206	–	11	217	203	16	218	–	11	229
	Muud meetmed	4	–	4	–	85	89	4	(2)	2	–	85	87
	Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	4	–	4	–	–	4	18	(4)	13	–	–	13
	Komisjoni eelisõigusega hõlmatud meetmed	24	1	25	–	4	29	24	7	31	–	1	32
	Ühtse turu programm	603	31	634	–	52	685	615	98	713	6	64	783

(miljonites eurodes)

ET

ELT C, 10.10.2024

Programm		Kulukohustuste assigneeringud						Maksete assigneeringud					
		Eelarve assigneeringud			Lisaassigneeringud		Olemas-olevad assign. kokku	Eelarve assigneeringud			Lisaassigneeringud		Olemas-olevad assign. kokku
		Algne vastu-võetud eelarve	Parandus-eelarved ja ümber-paigutused	Lõplik vastu-võetud eelarve	Ülekand-mised	Sihtots-tarbeline tulu		Algne vastu-võetud eelarve	Parandus-eelarved ja ümber-paigutused	Lõplik vastu-võetud eelarve	Ülekand-mised	Sihtots-tarbeline tulu	
1	2	3 = 1 + 2	4	5	6 = 3 + 4 + 5	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12 = 9 + 10 + 11		
ELi pettustevastase võitluse programm		25	–	25	–	1	26	26	(1)	25	–	1	27
Maksustamiselase koostöö programm		38	–	38	–	3	41	36	–	36	0	3	39
Tollialane tegevusprogramm		133	(12)	122	–	9	131	120	(5)	115	0	9	124
Detsentraliseeritud asutused		127	(3)	124	–	14	138	127	(3)	124	–	14	138
Muud meetmed		12	(3)	9	–	0	9	12	(3)	9	–	0	9
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed		6	–	6	–	–	6	10	(1)	9	–	–	9
Euroopa kosmoseprogramm		2 045	–	2 045	–	168	2 213	2 091	1	2 092	5	308	2 404
Detsentraliseeritud asutused		75	–	75	–	2	77	75	–	75	–	2	77
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Liidu turvaline ühenduvus		106	50	156	–	–	156	99	(98)	0	–	–	0
Rubriik 1. Ühtne turg, innovatsioon ja digitaalvaldkond		21 548	(102)	21 446	149	8 199	29 794	20 901	(773)	20 129	107	9 452	29 688
2	Euroopa Regionaalarengu Fond (ERF)	38 393	7	38 400	151	2 636	41 187	27 315	(1 706)	25 608	0	11 149	36 757
	Ühtekuuluvusfond	6 208	425	6 633	–	732	7 365	8 719	831	9 550	0	945	10 494
	Ühtekuuluvusfondi sissemakse Euroopa ühendamise rahastusse (transport)	1 548	–	1 548	–	2	1 550	1 814	255	2 069	–	2	2 071

(miljonites eurodes)

Programm	Kulukohustuste assigneeringud						Maksete assigneeringud					
	Eelarve assigneeringud			Lisaassigneeringud		Olemas-olevad assign. kokku	Eelarve assigneeringud			Lisaassigneeringud		Olemas-olevad assign. kokku
	Algne vastu-võetud eelarve	Parandus-eelarved ja ümberpaigutused	Lõplik vastu-võetud eelarve	Ülekand-mised	Sihtots-tarbeline tulu		Algne vastu-võetud eelarve	Parandus-eelarved ja ümberpaigutused	Lõplik vastu-võetud eelarve	Ülekand-mised	Sihtots-tarbeline tulu	
	1	2	3 = 1 + 2	4	5		7	8	9 = 7 + 8	10	11	
						6 = 3 + 4 + 5						12 = 9 + 10 + 11
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	4	–	4	–	–	4	5	(1)	4	–	–	4
Euroopa Sotsiaalfond+ (ESF+)	16 774	(432)	16 342	8	1 396	17 747	13 023	(1 017)	12 006	2	9 475	21 482
Toetus Küprose turgi kogukonnale	34	–	34	–	7	41	37	3	40	0	7	47
Euroopa taaste- ja vastupidavusraha	121	–	121	–	123 552	123 673	115	(0)	115	2	48 928	49 045
Programm „Perikles IV“	1	(0)	1	–	0	1	1	(0)	1	–	0	1
ELi taastekava	1 316	0	1 316	–	3	1 319	1 316	0	1 316	29	3	1 348
RescEU	188	65	253	0	1 228	1 482	312	45	357	16	973	1 346
Programm „EL tervise heaks“	739	–	739	–	31	770	627	(121)	506	4	20	530
Erakorralise toetuse rahastamisvahend	–	–	–	–	26	26	6	(5)	1	–	52	53
Detsentraliseeritud asutused	261	–	261	–	64	325	253	–	253	–	64	317
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Komisjoni eelisõigusega hõlmatud meetmed	12	–	12	–	0	12	11	1	12	–	0	12
Tööhõive ja sotsiaalse innovatsiooni programm	94	(1)	92	–	13	105	95	(15)	80	1	13	94
Programm „Erasmus+“	3 669	4	3 672	–	628	4 300	3 292	87	3 379	13	742	4 134

(miljonites eurodes)

ET

ELT C, 10.10.2024

Programm	Kulukohustuste assigneeringud						Maksete assigneeringud					Olemas-olevad assign. kokku
	Eelarve assigneeringud			Lisaassigneeringud		Olemas-olevad assign. kokku	Eelarve assigneeringud			Lisaassigneeringud		
	Algne vastuvõetud eelarve	Parandus-eelarved ja ümberpaigutused	Lõplik vastuvõetud eelarve	Ülekandmised	Sihototsarbeline tulu		Algne vastuvõetud eelarve	Parandus-eelarved ja ümberpaigutused	Lõplik vastuvõetud eelarve	Ülekandmised	Sihototsarbeline tulu	
	1	2	3 = 1 + 2	4	5		6 = 3 + 4 + 5	7	8	9 = 7 + 8	10	
Euroopa solidaarsuskorpus	144	–	144	–	26	171	124	4	128	4	41	173
Programm „Loov Euroopa“	333	–	333	–	20	353	312	69	381	2	22	406
Õigusküsimused	42	(2)	40	–	4	44	40	(3)	37	1	1	39
Õiguste ja väärtuste programm	215	(1)	214	–	2	217	157	(10)	146	1	2	150
Detsentraliseeritud asutused	271	4	275	–	6	281	266	2	267	–	6	274
Muud meetmed	8	(1)	7	–	2	9	6	(3)	3	–	2	5
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	32	–	32	–	1	32	47	(13)	34	–	1	35
Komisjoni eelisõigusega hõlmatud meetmed	182	(2)	180	–	5	185	167	8	175	–	6	181
Rubriik 2. Ühtekuuluvus, vastupidavus ja väärtused	70 587	65	70 652	159	130 384	201 195	58 059	(1 590)	56 469	75	72 452	128 996
3 Põllumajandusega seotud tagatised	40 692	–	40 692	485	627	41 805	40 698	–	40 698	486	627	41 811
Muud loodusvarade ja keskkonnaprogrammid	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfond	12 935	–	12 935	–	453	13 388	15 087	(875)	14 212	0	3 123	17 335
Merendus- ja kalandusvaldkond	1 103	(0)	1 103	3	89	1 195	889	103	991	1	89	1 081
Kalandusvaldkond (kalandusalane partnerlusleping ja piirkondlikud kalandusorganisatsioonid)	162	(45)	117	–	–	117	151	(35)	116	–	–	116

(miljonites eurodes)

Programm	Kulukohustuste assigneeringud						Maksete assigneeringud					
	Eelarve assigneeringud			Lisaassigneeringud		Olemas-olevad assign. kokku	Eelarve assigneeringud			Lisaassigneeringud		Olemas-olevad assign. kokku
	Algne vastu-võetud eelarve	Parandus-eelarved ja ümber-paigutused	Lõplik vastu-võetud eelarve	Ülekand-mised	Sihtots-tarbeline tulu		Algne vastu-võetud eelarve	Parandus-eelarved ja ümber-paigutused	Lõplik vastu-võetud eelarve	Ülekand-mised	Sihtots-tarbeline tulu	
	1	2	3 = 1 + 2	4	5		7	8	9 = 7 + 8	10	11	
						6 = 3 + 4 + 5						12 = 9 + 10 + 11
Detsentraliseeritud asutused	30	–	30	–	1	31	30	–	30	–	1	31
Muud meetmed	–	4	4	–	–	4	–	–	–	–	–	–
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	2	–	2	–	–	2	4	(1)	3	–	–	3
Keskkonna ja kliimameetmete programm (LIFE)	756	3	758	–	11	769	523	5	528	6	9	543
Õiglase ülemineku fond	1 466	–	1 466	–	5 907	7 373	3	(1)	2	–	166	168
Laenurahastu õiglase ülemineku mehhanismi raames	50	–	50	–	261	311	–	10	10	–	271	281
Detsentraliseeritud asutused	60	(3)	57	–	7	64	60	(3)	57	–	7	64
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	5	–	5	–	0	5	12	(3)	9	–	0	9
Rubriik 3. Loodusvarad ja keskkond	57 259	(41)	57 218	488	7 357	65 063	57 456	(800)	56 656	493	4 293	61 442
4 Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifond	1 455	30	1 485	8	7	1 500	1 330	(259)	1 071	2	10	1 082
Detsentraliseeritud asutused	172	(15)	157	–	21	178	172	(10)	162	–	21	183
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	–	–	–	–	0	0	–	–	–	–	0	0
Piirihaldus (Integreeritud Piirihalduse Fond) – piirihaldus- ja viisaküsimused	957	–	957	8	1	965	397	12	409	1	133	543

(miljonites eurodes)

ET

ELT C, 10.10.2024

Programm	Kulukohustuste assigneeringud						Maksete assigneeringud					
	Eelarve assigneeringud			Lisaassigneeringud		Olemas-olevad assign. kokku	Eelarve assigneeringud			Lisaassigneeringud		Olemas-olevad assign. kokku
	Algne vastu-võetud eelarve	Parandus-eelarved ja ümberpaigutused	Lõplik vastu-võetud eelarve	Ülekand-mised	Sihotots-tarbeline tulu		Algne vastu-võetud eelarve	Parandus-eelarved ja ümberpaigutused	Lõplik vastu-võetud eelarve	Ülekand-mised	Sihotots-tarbeline tulu	
	1	2	3 = 1 + 2	4	5	6 = 3 + 4 + 5	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12 = 9 + 10 + 11
Piirihaldus (Integreeritud Piirihalduse Fond) – tolliseadmed	141	–	141	–	–	141	72	(72)	0	0	–	0
Detsentraliseeritud asutused	1 003	(15)	988	–	75	1 062	1 068	(48)	1 020	–	75	1 094
Rubriik 4. Ränne ja piirihaldus	3 727	–	3 727	16	103	3 846	3 038	(376)	2 662	3	238	2 903
5 Sisejulgeolekufond	310	–	310	3	2	316	195	(2)	193	1	4	199
Dekomisjoneerimine	69	–	69	–	–	69	60	42	102	–	–	102
Tuumaohutus ja dekomisjoneerimine	57	(1)	57	–	0	57	53	(4)	49	2	1	52
Detsentraliseeritud asutused	230	1	231	–	16	247	230	1	231	–	16	247
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	–	–	–	–	–	–	1	(1)	–	–	–	–
Komisjoni eelisõigusega hõlmatud meetmed	22	–	22	–	0	22	19	0	19	–	0	19
Euroopa kaitseküsimused (teadusuuringud)	319	(0)	319	–	9	328	164	5	169	1	4	175
Euroopa kaitseküsimused (muu kui teadusuuringud)	626	–	626	–	17	644	250	107	357	1	5	362
Sõjaväeline liikuvus	295	–	295	–	–	295	132	131	263	0	–	263

(miljonites eurodes)

Programm	Kulukohustuste assigneeringud						Maksete assigneeringud					
	Eelarve assigneeringud			Lisaassigneeringud		Olemas-olevad assign. kokku	Eelarve assigneeringud			Lisaassigneeringud		Olemas-olevad assign. kokku
	Algne vastu-võetud eelarve	Parandus-eelarved ja ümber-paigutused	Lõplik vastu-võetud eelarve	Ülekand-mised	Sihtots-tarbeline tulu		Algne vastu-võetud eelarve	Parandus-eelarved ja ümber-paigutused	Lõplik vastu-võetud eelarve	Ülekand-mised	Sihtots-tarbeline tulu	
	1	2	3 = 1 + 2	4	5		6 = 3 + 4 + 5	7	8	9 = 7 + 8	10	11
Kaitsevaldkonna ühishangete rahastamisvahend	157	(157)	–	–	–	–	72	(72)	–	–	–	–
Kaitsetööstuse tugevdamise instrument	–	157	157	–	–	157	–	1	1	–	–	1
Euroopa kaitsetööstuse programm	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	–	–	–	–	–	–	1	0	1	–	0	1
Liidu turvaline ühenduvus	30	–	30	–	–	30	30	(30)	–	–	–	–
Rubriik 5. Julgeolek ja kaitse	2 117	–	2 117	3	45	2 165	1 208	178	1 386	6	30	1 422
6 Naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrument	12 251	(39)	12 212	1 147	1 343	14 703	8 944	167	9 110	76	861	10 047
Euroopa tuumaohutuse rahastamisvahend	40	–	40	5	1	46	32	8	40	1	1	42
Humanitaarabi rahastamisvahend	1 777	631	2 408	0	37	2 445	1 834	637	2 471	8	36	2 515
Ühine välis- ja julgeolekupoliitika (ÜVJP)	372	0	372	–	23	395	381	6	387	0	23	410
Ülemeremaad ja -territooriumid (ÜMT)	70	–	70	1	35	106	59	(5)	54	1	14	69

(miljonites eurodes)

ET

ELT C, 10.10.2024

Programm	Kulukohustuste assigneeringud						Maksete assigneeringud					Olemas-olevad assign. kokku
	Eelarve assigneeringud			Lisaassigneeringud		Olemas-olevad assign. kokku	Eelarve assigneeringud			Lisaassigneeringud		
	Algne vastuvõetud eelarve	Parandus-eelarved ja ümberpaigutused	Lõplik vastuvõetud eelarve	Ülekandmised	Sihotstarbeline tulu		Algne vastuvõetud eelarve	Parandus-eelarved ja ümberpaigutused	Lõplik vastuvõetud eelarve	Ülekandmised	Sihotstarbeline tulu	
	1	2	3 = 1 + 2	4	5	6 = 3 + 4 + 5	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12 = 9 + 10 + 11
Muud meetmed	78	(13)	65	–	1	66	62	(9)	53	–	1	54
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	–	–	–	–	0	0	–	0	0	–	0	0
Komisjoni eelisõigusega hõlmatud meetmed	93	–	93	–	0	93	93	(6)	87	–	0	87
Ühinemiseelne abi (IPA III)	2 531	–	2 531	5	92	2 629	2 591	(219)	2 372	17	256	2 645
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rubriik 6. Naabus ja maailm	17 212	579	17 791	1 159	1 534	20 484	13 995	579	14 574	104	1 192	15 870
7 Töötajate pensionid	2 296	52	2 348	–	259	2 607	2 296	52	2 348	–	259	2 607
(Endiste töötajate pensionid) – Euroopa Parlament	14	(0)	14	–	–	14	14	(0)	14	–	–	14
(Endiste töötajate pensionid) – Euroopa Ülemkogu ja nõukogu	1	(0)	1	–	–	1	1	(0)	1	–	–	1
(Endiste töötajate pensionid) – komisjon	9	(1)	8	–	–	8	9	(1)	8	–	–	8
(Endiste töötajate pensionid) – Euroopa Liidu Kohus	16	(1)	14	–	–	14	16	(1)	14	–	–	14
(Endiste töötajate pensionid) – kontrollikoda	7	(1)	6	–	–	6	7	(1)	6	–	–	6

(miljonites eurodes)

Programm	Kulukohustuste assigneeringud						Maksete assigneeringud					
	Eelarve assigneeringud			Lisaassigneeringud		Olemas-olevad assign. kokku	Eelarve assigneeringud			Lisaassigneeringud		Olemas-olevad assign. kokku
	Algne vastu-võetud eelarve	Parandus-eelarved ja ümberpaigutused	Lõplik vastu-võetud eelarve	Ülekand-mised	Sihtots-tarbeline tulu		Algne vastu-võetud eelarve	Parandus-eelarved ja ümberpaigutused	Lõplik vastu-võetud eelarve	Ülekand-mised	Sihtots-tarbeline tulu	
	1	2	3 = 1 + 2	4	5	6 = 3 + 4 + 5	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12 = 9 + 10 + 11
(Endiste töötajate pensionid) – Euroopa Ombudsman	0	(0)	0	–	–	0	0	(0)	0	–	–	0
(Endiste töötajate pensionid) – Euroopa Andmekaitseinspektor	0	0	0	–	–	0	0	0	0	–	–	0
Euroopa koolid	224	9	233	–	27	260	224	9	233	1	27	261
Koosseisulise personali töötasud	2 779	(46)	2 733	–	115	2 847	2 779	(46)	2 733	0	115	2 848
Koosseisuvälise personali töötasud	268	(16)	252	–	83	335	268	(16)	252	43	83	378
Töötajad – palgad ja toetused	14	2	16	–	0	16	14	2	16	0	0	17
Töötajad – ajutised toetused	–	0	0	–	–	0	–	0	0	–	–	0
Värbamiskulud	31	(1)	30	–	1	31	31	(1)	30	4	1	34
Teenistuse lõpetamine	9	(0)	9	–	–	9	9	(0)	9	–	–	9
Koolituskulud	16	1	18	–	7	24	16	1	18	11	7	35
Sotsiaalküsimused ja liikuvus	22	0	22	–	26	48	22	0	22	14	28	64
Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia	274	4	278	–	156	434	274	4	278	155	156	590
Rentimine ja ostud	311	12	323	–	40	363	311	12	323	2	40	365
Seotud hoonetega	124	(1)	123	–	34	157	124	(1)	123	69	34	226
Turvalisus	61	2	63	–	11	74	61	2	63	33	11	107

(miljonites eurodes)

Programm	Kulukohustuste assigneeringud						Maksete assigneeringud					
	Eelarve assigneeringud			Lisaassigneeringud		Olemas-olevad assign. kokku	Eelarve assigneeringud			Lisaassigneeringud		Olemas-olevad assign. kokku
	Algne vastuvõetud eelarve	Parandus-eelarved ja ümberpaigutused	Lõplik vastuvõetud eelarve	Ülekandmised	Sihtots-tarbeline tulu		Algne vastuvõetud eelarve	Parandus-eelarved ja ümberpaigutused	Lõplik vastuvõetud eelarve	Ülekandmised	Sihtots-tarbeline tulu	
	1	2	3 = 1 + 2	4	5	6 = 3 + 4 + 5	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12 = 9 + 10 + 11
Missioonid ja esindamine	43	13	56	–	4	59	43	13	56	11	4	71
Kohtumised, komiteed, konverentsid	22	(8)	15	–	3	17	22	(8)	15	7	3	24
Euroopa Liidu Teataja	3	0	3	–	–	3	3	0	3	0	–	3
Väljaanded	10	1	11	–	5	16	10	1	11	7	5	23
Teabe hankimine	5	1	7	–	0	7	5	1	7	2	0	8
Uuringud ja uurimised	4	2	6	–	0	6	4	2	6	3	0	9
Üldised seadmed, sõidukid, mööbel	16	3	19	–	12	31	16	3	19	15	12	46
Välised keeleteenused	27	6	33	–	45	78	27	6	33	5	45	83
Muud halduskulud	18	(1)	17	–	22	39	18	(1)	17	8	22	47
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Muude institutsioonide halduskulud	4 687	3	4 689	1	545	5 235	4 687	3	4 689	641	559	5 889
Rubriik 7. Euroopa avalik haldus	11 311	34	11 346	1	1 393	12 740	11 311	34	11 346	1 032	1 409	13 787

(miljonites eurodes)												
Programm	Kulukohustuste assigneeringud						Maksete assigneeringud					Olemas-olevad assign. kokku
	Eelarve assigneeringud			Lisaassigneeringud		Olemas-olevad assign. kokku	Eelarve assigneeringud			Lisaassigneeringud		
	Algne vastu-võetud eelarve	Parandus-eelarved ja ümberpaigutused	Lõplik vastu-võetud eelarve	Ülekand-mised	Sihtots-tarbeline tulu		Algne vastu-võetud eelarve	Parandus-eelarved ja ümberpaigutused	Lõplik vastu-võetud eelarve	Ülekand-mised	Sihtots-tarbeline tulu	
	1	2	3 = 1 + 2	4	5	6 = 3 + 4 + 5	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12 = 9 + 10 + 11
O Innovatsioonifond	–	–	–	–	5 331	5 331	–	–	–	–	8 318	8 318
Muud meetmed	–	–	–	–	115	115	–	–	–	–	116	116
Rubriik O. Väljaspool mitmeaastast finantsraamistikku	–	–	–	–	5 446	5 446	–	–	–	–	8 434	8 434
S Solidaarsus- ja hädaabireserv	1 325	(675)	650	700	1	1 351	1 325	(675)	650	700	1	1 351
Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fond (EGF)	205	–	205	–	12	217	30	(23)	7	0	12	19
Brexitiga kohanemise reserv	1 325	–	1 325	46	458	1 829	1 325	–	1 325	46	458	1 829
Rubriik S. Solidaarsusmehhanismid liidus ja mujal (erivahendid)	2 855	(675)	2 180	746	471	3 397	2 680	(698)	1 981	746	471	3 198
Kokku	186 617	(140)	186 477	2 721	154 933	344 131	168 649	(3 446)	165 203	2 566	97 971	265 740

6.8. MITMEAASTASE FINANTSRAAMISTIKU ÜSIKASJAD: KULUKOHUSTUSTE ASSIGNEERINGUTE KASUTAMINE

(miljonites eurodes)

Programm		Olemas-olevad assigneeringud kokku	Võetud kulukohustused					2024. aastasse üle kantud assigneeringud			Tühistatavad assigneeringud			
			lõplikust vastu-võetud eelarvest	ülekantud assign.-test	sihtots-tarbelisest tulust	Kokku	%	lõplikust vastu-võetud eelarvest	sihtots-tarbelisest tulust	Kokku	lõplikust vastu-võetud eelarvest	üle-kantud assign.-test	sihtots-tarbelisest tulust	Kokku
			1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5/1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12
1	Programm „Euroopa horisont“	16 177	12 434	149	2 781	15 363	95 %	–	813	813	0	–	0	0
	Euratom	346	286	–	9	295	85 %	–	51	51	0	–	0	0
	Rahvusvaheline katsetermotuumareaktor (ITER)	558	550	–	6	556	100 %	–	2	2	0	–	–	0
	Muud meetmed	721	–	–	152	152	21 %	–	569	569	–	–	–	–
	Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	27	27	–	–	27	100 %	–	–	–	0	–	–	0
	InvestEU fond	3 716	341	–	3 156	3 497	94 %	–	219	219	–	–	–	–
	Euroopa ühendamise rahastu, transport	2 319	2 281	–	15	2 295	99 %	–	24	24	0	–	–	0
	Euroopa ühendamise rahastu, energeetika	435	426	–	8	434	100 %	–	1	1	0	–	0	0
	Euroopa ühendamise rahastu, digitaalvaldkond	292	289	–	2	291	99 %	–	1	1	0	–	–	0
	Programm „Digitaalne Euroopa“	1 381	1 340	–	39	1 379	100 %	–	1	1	1	–	0	1
	Detsentraliseeritud asutused	217	206	–	9	216	99 %	–	2	2	–	–	(0)	(0)
	Muud meetmed	89	4	–	–	4	4 %	–	85	85	–	–	–	–
	Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	4	4	–	–	4	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	Komisjoni eelisõigusega hõlmatud meetmed	29	25	–	3	28	98 %	–	1	1	–	–	(0)	(0)
	Ühtse turu programm	685	633	–	32	665	97 %	–	20	20	1	–	0	1
	ELi pettustevastase võitluse programm	26	25	–	0	25	98 %	–	0	0	0	–	0	0
	Maksustamisalase koostöö programm	41	36	–	3	39	96 %	–	0	0	2	–	–	2

(miljonites eurodes)

Programm	Olemas-olevad assigneeringud kokku	Võetud kulukohustused					2024. aastasse üle kantud assigneeringud			Tühistatavad assigneeringud			
		lõplikust vastuvõetud eelarvest	ülekantud assign.-test	sihtots-tarbelisest tulust	Kokku	%	lõplikust vastuvõetud eelarvest	sihtots-tarbelisest tulust	Kokku	lõplikust vastuvõetud eelarvest	üle-kantud assign.-test	sihtots-tarbelisest tulust	Kokku
		1	2	3	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
Tollialane tegevusprogramm	131	121	–	4	126	96 %	–	5	5	0	–	–	0
Detsentraliseeritud asutused	138	124	–	7	131	95 %	–	7	7	–	–	–	–
Muud meetmed	9	9	–	0	9	100 %	–	0	0	–	–	–	–
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	6	6	–	–	6	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Euroopa kosmoseprogramm	2 213	2 045	–	131	2 177	98 %	–	37	37	–	–	0	0
Detsentraliseeritud asutused	77	75	–	2	77	100 %	–	0	0	–	–	0	0
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	0	0	0	0	0	–	0	0	0	0	0	0	0
Liidu turvaline ühenduvus	156	156	–	–	156	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Rubriik 1. Ühtne turg, innovatsioon ja digitaalvaldkond	29 794	21 442	149	6 361	27 951	94 %	–	1 838	1 838	4	–	1	5
2 Euroopa Regionaalarengu Fond (ERF)	41 187	37 642	151	2 496	40 288	98 %	12	84	97	746	–	56	802
Ühtekuuluvusfond	7 365	6 400	–	688	7 088	96 %	–	32	32	233	–	11	244
Ühtekuuluvusfondi sissemakse Euroopa ühendamise rahastusse (transport)	1 550	1 548	–	–	1 548	100 %	–	2	2	–	–	0	0
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	4	–	–	–	–	–	–	–	–	4	–	–	4
Euroopa Sotsiaalfond+ (ESF+)	17 747	16 292	8	1 348	17 648	99 %	–	40	40	50	–	8	58

(miljonites eurodes)

Programm	Olemas-olevad assigneeringud kokku	Võetud kulukohustused					2024. aastasse üle kantud assigneeringud			Tühistatavad assigneeringud			
		lõplikust vastu-võetud eelarvest	ülekantud assign.-test	sihtots-tarbelisest tulust	Kokku	%	lõplikust vastu-võetud eelarvest	sihtots-tarbelisest tulust	Kokku	lõplikust vastu-võetud eelarvest	üle-kantud assign.-test	sihtots-tarbelisest tulust	Kokku
		1	2	3	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
Toetus Küprose turgi kogukonnale	41	34	–	0	34	82 %	–	7	7	–	–	–	–
Euroopa taaste- ja vastupidavusrahastu	123 673	121	–	120 773	120 894	98 %	–	2 779	2 779	0	–	–	0
Programm „Perikles IV“	1	1	–	0	1	100 %	–	–	–	0	–	–	0
ELi taastekava	1 319	1 316	–	2	1 318	100 %	–	0	0	–	–	–	–
RescEU	1 482	253	0	1 214	1 467	99 %	0	15	15	(0)	–	(0)	(0)
Programm „EL tervise heaks“	770	739	–	30	769	100 %	–	1	1	0	–	–	0
Erakorralise toetuse rahastamisvahend	26	–	–	–	–	–	–	26	26	–	–	–	–
Detsentraliseeritud asutused	325	261	–	35	296	91 %	–	29	29	–	–	–	–
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Komisjoni eelisõigusega hõlmatud meetmed	12	12	–	0	12	99 %	–	0	0	0	–	–	0
Tööhõive ja sotsiaalse innovatsiooni programm	105	92	–	8	100	95 %	–	5	5	0	–	0	0
Programm „Erasmus+“	4 300	3 672	–	360	4 033	94 %	–	267	267	0	–	–	0
Euroopa solidaarsuskorpus	171	144	–	7	151	88 %	–	20	20	–	–	–	–
Programm „Loov Euroopa“	353	333	–	14	347	98 %	–	6	6	0	–	0	0
Õigusküsimused	44	40	–	3	43	99 %	–	1	1	0	–	–	0
Õiguste ja väärtuste programm	217	214	–	1	215	99 %	–	1	1	0	–	0	0
Detsentraliseeritud asutused	281	275	–	4	279	99 %	–	2	2	–	–	0	0

(miljonites eurodes)

Programm	Olemas-olevad assigneeringud kokku	Võetud kulukohustused					2024. aastasse üle kantud assigneeringud			Tühistatavad assigneeringud			
		lõplikust vastu-võetud eelarvest	ülekantud assign.-test	sihtots-tarbelisest tulust	Kokku	%	lõplikust vastu-võetud eelarvest	sihtots-tarbelisest tulust	Kokku	lõplikust vastu-võetud eelarvest	üle-kantud assign.-test	sihtots-tarbelisest tulust	Kokku
		1	2	3	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
Muud meetmed	9	7	–	2	9	99 %	–	0	0	0	–	–	0
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	32	31	–	0	31	97 %	–	0	0	0	–	0	1
Komisjoni eelisõigusega hõlmatud meetmed	185	180	–	2	182	98 %	–	3	3	0	–	–	0
Rubriik 2. Ühtekuuluvus, vastupidavus ja väärtused	201 195	69 606	159	126 986	196 751	98 %	12	3 323	3 335	1 034	–	75	1 109
3 Põllumajandusega seotud tagatised	41 805	40 374	473	286	41 134	98 %	316	341	657	3	12	–	14
Muud loodusvarade ja keskkonnaprogrammid	0	0	0	0	0	–	0	0	0	0	0	0	0
Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfond	13 388	12 934	–	19	12 954	97 %	–	247	247	0	–	187	188
Merendus- ja kalandusvaldkond	1 195	1 103	3	65	1 171	98 %	–	23	23	0	–	1	1
Kalandusvaldkond (kalandusalane partnerlusleping ja piirkondlikud kalandusorganisatsioonid)	117	117	–	–	117	100 %	–	–	–	0	–	–	0
Detsentraliseeritud asutused	31	30	–	1	30	98 %	–	1	1	–	–	–	–
Muud meetmed	4	4	–	–	4	100 %	–	–	–	0	–	–	0
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	2	2	–	–	2	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Keskkonna ja kliimameetmete programm (LIFE)	769	758	–	8	766	100 %	–	3	3	0	–	0	0
Õiglase ülemineku fond	7 373	1 447	–	5 816	7 263	98 %	–	92	92	19	–	–	19
Laenu rahastu õiglase ülemineku mehhanismi raames	311	50	–	9	59	19 %	–	252	252	–	–	–	–

(miljonites eurodes)

Programm	Olemas-olevad assigneeringud kokku	Võetud kulukohustused					2024. aastasse üle kantud assigneeringud			Tühistatavad assigneeringud			
		lõplikust vastu-võetud eelarvest	ülekantud assign.-test	sihtots-tarbelisest tulust	Kokku	%	lõplikust vastu-võetud eelarvest	sihtots-tarbelisest tulust	Kokku	lõplikust vastu-võetud eelarvest	üle-kantud assign.-test	sihtots-tarbelisest tulust	Kokku
		1	2	3	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5/1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
Detsentraliseeritud asutused	64	57	–	7	64	99 %	–	0	0	–	–	0	0
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	5	5	–	–	5	100 %	–	–	–	–	–	0	0
Rubriik 3. Loodusvarad ja keskkond	65 063	56 881	476	6 210	63 567	98 %	316	958	1 274	22	12	188	222
4 Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifond	1 500	1 485	8	2	1 494	100 %	–	6	6	0	–	0	0
Detsentraliseeritud asutused	178	157	–	8	165	93 %	–	13	13	–	–	0	0
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	0	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0	0
Piirihaldus (Integreeritud Piirihalduse Fond) – piirihaldus- ja viisaküsimused	965	957	8	0	965	100 %	–	0	0	0	–	0	0
Piirihaldus (Integreeritud Piirihalduse Fond) – tolliseadmed	141	141	–	–	141	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Detsentraliseeritud asutused	1 062	988	–	48	1 036	98 %	–	26	26	–	–	0	0
Rubriik 4. Ränne ja piirihaldus	3 846	3 727	16	58	3 801	99 %	–	45	45	0	–	0	0
5 Sisejulgeolekufond	316	310	3	1	315	100 %	–	1	1	0	–	0	0
Dekomisjoneerimine	69	69	–	–	69	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Tuumaohutus ja dekomisjoneerimine	57	53	–	0	53	94 %	–	0	0	3	–	0	3
Detsentraliseeritud asutused	247	231	–	6	237	96 %	–	11	11	–	–	0	0

(miljonites eurodes)

Programm	Olemas-olevad assigneeringud kokku	Võetud kulukohustused					2024. aastasse üle kantud assigneeringud			Tühistatavad assigneeringud			
		lõplikust vastuvõetud eelarvest	ülekantud assign.-test	sihtots-tarbelisest tulust	Kokku	%	lõplikust vastuvõetud eelarvest	sihtots-tarbelisest tulust	Kokku	lõplikust vastuvõetud eelarvest	üle-kantud assign.-test	sihtots-tarbelisest tulust	Kokku
		1	2	3	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5/1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Komisjoni eelisõigusega hõlmatud meetmed	22	22	–	0	22	99 %	–	–	–	0	–	–	0
Euroopa kaitseküsimused (teadusuuringud)	328	319	–	9	328	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Euroopa kaitseküsimused (muu kui teadusuuringud)	644	626	–	17	644	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Sõjaväeline liikuvus	295	295	–	–	295	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Kaitsevaldkonna ühishangete rahastamisvahend	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Kaitsetööstuse tugevdamise instrument	157	157	–	–	157	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Euroopa kaitsetööstuse programm	0	0	0	0	0	–	0	0	0	0	0	0	0
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Liidu turvaline ühenduvus	30	30	–	–	30	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Rubriik 5. Julgeolek ja kaitse	2 165	2 113	3	33	2 149	99 %	–	12	12	4	–	0	4
6 Naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrument	14 703	12 146	1 144	658	13 948	95 %	66	686	751	0	4	(0)	4
Euroopa tuumaohutuse rahastamisvahend	46	40	5	1	46	98 %	0	1	1	(0)	–	–	(0)

(miljonites eurodes)

Programm	Olemas-olevad assigneeringud kokku	Võetud kulukohustused					2024. aastasse üle kantud assigneeringud			Tühistatavad assigneeringud			
		lõplikust vastu- võetud eelarvest	ülekantud assign.- test	sihtots- tarbelisest tulust	Kokku	%	lõplikust vastu- võetud eelarvest	sihtots- tarbelisest tulust	Kokku	lõplikust vastu- võetud eelarvest	üle-kantud assign.-test	sihtots- tarbelisest tulust	Kokku
		1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5/1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12
Humanitaarabi rahastamisvahend	2 445	2 408	0	26	2 434	100 %	–	11	11	–	–	(0)	(0)
Ühine välis- ja julgeolekupoliitika (ÜVJP)	395	372	–	13	385	97 %	–	10	10	–	–	0	0
Ülemeremaad ja -territooriumid (ÜMT)	106	70	1	–	71	67 %	0	35	35	0	–	–	0
Muud meetmed	66	65	–	1	66	99 %	–	0	0	0	–	–	0
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	0	–	–	–	–	–	–	0	0	–	–	–	–
Komisjoni eelisõigusega hõlmatud meetmed	93	93	–	0	93	100 %	–	0	0	0	–	–	0
Ühinemiseelne abi (IPA III)	2 629	2 525	5	26	2 556	97 %	6	67	73	(0)	0	0	0
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	0	0	0	0	0	–	0	0	0	0	0	0	0
Rubriik 6. Naabrus ja maailm	20 484	17 719	1 155	724	19 598	96 %	72	810	882	0	4	0	4
7 Töötajate pensionid	2 607	2 347	–	259	2 606	100 %	–	0	0	0	–	(0)	0
(Endiste töötajate pensionid) – Euroopa Parlament	14	14	–	–	14	100 %	–	–	–	0	–	–	0
(Endiste töötajate pensionid) – Euroopa Ülemkogu ja nõukogu	1	1	–	–	1	100 %	–	–	–	0	–	–	0
(Endiste töötajate pensionid) – komisjon	8	8	–	–	8	100 %	–	–	–	0	–	–	0

(miljonites eurodes)

Programm	Olemas-olevad assigneeringud kokku	Võetud kulukohustused					2024. aastasse üle kantud assigneeringud			Tühistatavad assigneeringud			
		lõplikust vastuvõetud eelarvest	ülekantud assign.-test	sihtots-tarbelisest tulust	Kokku	%	lõplikust vastuvõetud eelarvest	sihtots-tarbelisest tulust	Kokku	lõplikust vastuvõetud eelarvest	üle-kantud assign.-test	sihtots-tarbelisest tulust	Kokku
		1	2	3	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5/1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
(Endiste töötajate pensionid) – Euroopa Liidu Kohus	14	14	–	–	14	100 %	–	–	–	0	–	–	0
(Endiste töötajate pensionid) – kontrollikoda	6	6	–	–	6	100 %	–	–	–	0	–	–	0
(Endiste töötajate pensionid) – Euroopa Ombudsman	0	0	–	–	0	100 %	–	–	–	0	–	–	0
(Endiste töötajate pensionid) – Euroopa Andmekaitseinspektor	0	0	–	–	0	100 %	–	–	–	0	–	–	0
Euroopa koolid	260	233	–	23	256	99 %	–	4	4	0	–	(0)	0
Koosseisulise personali töötasud	2 847	2 732	–	55	2 787	98 %	–	59	59	1	–	–	1
Koosseisuvälise personali töötasud	335	252	–	37	289	86 %	–	46	46	0	–	0	0
Töötajad – palgad ja toetused	16	16	–	0	16	98 %	–	0	0	0	–	–	0
Töötajad – ajutised toetused	0	0	–	–	0	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Värbamiskulud	31	28	–	1	29	95 %	–	0	0	1	–	0	1
Teenistuse lõpetamine	9	8	–	–	8	87 %	–	–	–	1	–	–	1
Koolituskulud	24	17	–	4	22	89 %	–	3	3	0	–	–	0
Sotsiaalküsimused ja liikuvus	48	22	–	15	37	76 %	–	12	12	0	–	0	0
Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia	434	278	–	89	367	85 %	–	67	67	0	–	0	0
Rentimine ja ostud	363	323	–	25	348	96 %	–	15	15	0	–	0	0

(miljonites eurodes)

Programm	Olemas-olevad assigneeringud kokku	Võetud kulukohustused					2024. aastasse üle kantud assigneeringud			Tühistatavad assigneeringud			
		lõplikust vastu- võetud eelarvest	ülekantud assign.- test	sihtots- tarbelisest tulust	Kokku	%	lõplikust vastu- võetud eelarvest	sihtots- tarbelisest tulust	Kokku	lõplikust vastu- võetud eelarvest	üle-kantud assign.-test	sihtots- tarbelisest tulust	Kokku
		1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12
Seotud hoonetega	157	123	–	12	135	86 %	–	22	22	0	–	–	0
Turvalisus	74	63	–	8	71	96 %	–	3	3	0	–	–	0
Missioonid ja esindamine	59	56	–	2	58	97 %	–	2	2	0	–	0	0
Kohtumised, komiteed, konverentsid	17	14	–	1	15	88 %	–	1	1	1	–	0	1
Euroopa Liidu Teataja	3	3	–	–	3	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Väljaanded	16	11	–	4	15	92 %	–	1	1	0	–	–	0
Teabe hankimine	7	6	–	0	7	96 %	–	0	0	0	–	0	0
Uuringud ja uurimised	6	6	–	0	6	98 %	–	0	0	0	–	0	0
Üldised seadmed, sõidukid, mööbel	31	19	–	7	26	84 %	–	5	5	0	–	0	0
Välised keeleteenused	78	33	–	37	70	89 %	–	8	8	0	–	0	0
Muud halduskulud	39	17	–	19	35	91 %	–	4	4	0	–	0	0
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Muude institutsioonide halduskulud	5 235	4 649	1	406	5 056	97 %	1	138	139	39	0	0	39
Rubriik 7. Euroopa avalik haldus	12 740	11 300	1	1 003	12 303	97 %	1	390	391	45	0	0	45

(miljonites eurodes)

Programm	Olemas-olevad assigneeringud kokku	Võetud kulukohustused					2024. aastasse üle kantud assigneeringud			Tühistatavad assigneeringud			
		lõplikust vastuvõetud eelarvest	ülekantud assign.-test	sihtots-tarbelisest tulust	Kokku	%	lõplikust vastuvõetud eelarvest	sihtots-tarbelisest tulust	Kokku	lõplikust vastuvõetud eelarvest	üle-kantud assign.-test	sihtots-tarbelisest tulust	Kokku
		1	2	3	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
O Innovatsioonifond	5 331	–	–	3 626	3 626	68 %	–	1 705	1 705	–	–	–	–
Muud meetmed	115	–	–	59	59	51 %	–	56	56	–	–	–	–
Rubriik O. Väljaspool mitmeaastast finantsraamistikku	5 446	–	–	3 685	3 685	68 %	–	1 761	1 761	–	–	–	–
S Solidaarsus- ja hädaabireserv	1 351	250	700	–	950	70 %	400	–	400	–	–	1	1
Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fond (EGF)	217	8	–	–	8	4 %	–	10	10	197	–	1	199
Brexitiga kohanemise reserv	1 829	1 318	46	161	1 525	83 %	7	297	304	–	–	–	–
Rubriik S. Solidaarsusmehhanismid liidus ja mujal (erivahendid)	3 397	1 576	746	161	2 483	73 %	407	307	714	197	–	3	200
Kokku	344 131	184 363	2 706	145 221	332 290	97 %	808	9 444	10 252	1 306	15	268	1 589

6.9. MITMEAASTASE FINANTSRAAMISTIKU ÜSIKASJAD: MAKSETE ASSIGNEERINGUTE KASUTAMINE

(miljonites eurodes)

Programm		Olemas-olevad assigneeringud kokku	Tehtud maksed				2024. aastasse üle kantud assigneeringud			Tühistatavad assigneeringud				
			lõplikust vastu-võetud eelarvest	üle-kantud assign.-test	sihtots-tarbelisest tulust	Kokku	%	lõplikust vastu-võetud eelarvest	sihtots-tarbelisest tulust	Kokku	lõplikust vastu-võetud eelarvest	üle-kantud assign.-test	sihtots-tarbelisest tulust	Kokku
		1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
1	Programm „Euroopa horisont“	17 753	11 549	60	2 958	14 568	82 %	67	3 110	3 177	0	6	2	9
	Euratom	355	208	15	11	234	66 %	15	103	118	1	1	0	2
	Rahvusvaheline katsetermotuuma-reaktor (ITER)	416	405	1	6	412	99 %	2	2	4	0	0	–	0
	Muud meetmed	483	–	–	105	105	22 %	–	377	377	–	–	–	–
	Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	10	9	–	–	9	87 %	–	–	–	1	–	–	1
	InvestEU fond	2 590	382	0	1 930	2 313	89 %	1	270	271	7	0	0	7
	Euroopa ühendamise rahastu, transport	2 531	2 494	0	19	2 514	99 %	1	15	17	1	0	(0)	1
	Euroopa ühendamise rahastu, energeetika	532	527	1	1	529	99 %	2	1	3	0	0	0	1
	Euroopa ühendamise rahastu, digitaalvaldkond	150	146	0	2	148	98 %	1	1	2	1	0	–	1
	Programm „Digitaalne Euroopa“	895	838	9	35	882	99 %	7	1	8	1	1	3	4
	Detsentraliseeritud asutused	229	218	–	9	228	99 %	–	2	2	–	–	(0)	(0)
	Muud meetmed	87	1	–	–	1	1 %	–	85	85	0	–	–	0
	Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	13	13	–	–	13	99 %	–	–	–	0	–	–	0
	Komisjoni eelisõigusega hõlmatud meetmed	32	30	–	0	30	93 %	–	1	1	1	–	–	1
	Ühtse turu programm	783	701	6	21	728	93 %	8	43	51	4	0	0	4
	ELi pettustevastase võitluse programm	27	25	–	1	27	100 %	–	0	0	0	–	0	0
	Maksustamislase koostöö programm	39	36	0	3	39	98 %	0	0	1	0	0	–	0
	Tollialane tegevusprogramm	124	114	0	4	119	95 %	0	5	5	0	0	–	0

(miljonites eurodes)

Programm	Olemas-olevad assigneeringud kokku	Tehtud maksed					2024. aastasse üle kantud assigneeringud			Tühistatavad assigneeringud			
		lõplikust vastuvõetud eelarvest	üle-kantud assign.-test	sihtots-tarbelisest tulust	Kokku	%	lõplikust vastuvõetud eelarvest	sihtots-tarbelisest tulust	Kokku	lõplikust vastuvõetud eelarvest	üle-kantud assign.-test	sihtots-tarbelisest tulust	Kokku
		1	2	3	5=2+3+4	6 = 5/1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
Detsentraliseeritud asutused	138	124	–	7	131	95 %	–	7	7	0	–	–	0
Muud meetmed	9	9	–	0	9	99 %	–	0	0	0	–	–	0
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	9	8	–	–	8	91 %	–	–	–	1	–	–	1
Euroopa kosmoseprogramm	2 404	2 087	4	110	2 201	92 %	5	197	202	0	1	0	1
Detsentraliseeritud asutused	77	75	–	2	77	100 %	–	0	0	–	–	0	0
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	0	0	0	0	0	–	0	0	0	0	0	0	0
Liidu turvaline ühenduvus	0	–	–	–	–	–	0	–	0	–	–	–	–
Rubriik 1. Ühtne turg, innovatsioon ja digitaalvaldkond	29 688	20 000	98	5 225	25 323	85 %	110	4 221	4 331	19	9	5	34
2 Euroopa Regionaalarengu Fond (ERF)	36 757	25 599	0	9 372	34 972	95 %	1	1 777	1 777	8	0	0	9
Ühtekuuluvusfond	10 494	9 549	0	224	9 773	93 %	0	721	721	0	0	–	0
Ühtekuuluvusfondi sissemakse Euroopa ühendamise rahastusse (transport)	2 071	2 069	–	1	2 070	100 %	–	1	1	0	–	0	0
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	4	3	–	–	3	70 %	–	–	–	1	–	–	1
Euroopa Sotsiaalfond+ (ESF+)	21 482	12 005	1	6 872	18 878	88 %	1	2 603	2 603	0	1	–	1
Toetus Küprose turgi kogukonnale	47	39	0	1	40	85 %	0	7	7	0	0	–	0

(miljonites eurodes)

Programm	Olemas-olevad assigneeringud kokku	Tehtud maksed					2024. aastasse üle kantud assigneeringud			Tühistatavad assigneeringud			
		lõplikust vastuvõetud eelarvest	üle-kantud assign.-test	sihtots-tarbelisest tulust	Kokku	%	lõplikust vastuvõetud eelarvest	sihtots-tarbelisest tulust	Kokku	lõplikust vastuvõetud eelarvest	üle-kantud assign.-test	sihtots-tarbelisest tulust	Kokku
		1	2	3	4	5=2+3+4	6 = 5/1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12
Euroopa taaste- ja vastupidavusrahastu	49 045	113	2	47 287	47 402	97 %	2	1 641	1 643	0	0	–	0
Programm „Perikles IV“	1	1	–	0	1	81 %	0	–	0	0	–	–	0
ELi taastekava	1 348	667	29	0	696	52 %	649	3	651	–	0	–	0
RescEU	1 346	232	16	652	900	67 %	125	321	446	–	–	0	0
Programm „EL tervise heaks“	530	501	3	18	522	99 %	5	1	6	0	1	0	1
Erakorralise toetuse rahastamisvahend	53	1	–	1	2	4 %	–	45	45	–	–	6	6
Detsentraliseeritud asutused	317	253	–	35	288	91 %	–	29	29	0	–	–	0
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Komisjoni eelisõigusega hõlmatud meetmed	12	12	–	–	12	98 %	–	0	0	0	–	–	0
Tööhõive ja sotsiaalse innovatsiooni programm	94	79	1	6	86	91 %	1	6	8	0	0	0	0
Programm „Erasmus+“	4 134	3 363	12	398	3 774	91 %	16	344	359	0	0	0	0
Euroopa solidaarsuskorpus	173	123	4	11	138	80 %	5	30	34	(0)	0	–	0
Programm „Loov Euroopa“	406	377	2	12	391	96 %	4	9	13	0	1	0	1
Õigusküsimused	39	36	0	1	38	96 %	1	1	1	0	0	–	0
Õiguste ja väärtuste programm	150	144	1	1	146	98 %	1	1	2	1	0	–	1
Detsentraliseeritud asutused	274	267	–	3	271	99 %	–	3	3	0	–	0	0
Muud meetmed	5	3	–	2	4	99 %	–	0	0	0	–	–	0

(miljonites eurodes)

Programm	Olemas-olevad assigneeringud kokku	Tehtud maksed					2024. aastasse üle kantud assigneeringud			Tühistatavad assigneeringud			
		lõplikust vastuvõetud eelarvest	üle-kantud assign.-test	sihtots-tarbelisest tulust	Kokku	%	lõplikust vastuvõetud eelarvest	sihtots-tarbelisest tulust	Kokku	lõplikust vastuvõetud eelarvest	üle-kantud assign.-test	sihtots-tarbelisest tulust	Kokku
		1	2	3	5=2+3+4	6 = 5/1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	35	33	–	0	33	94 %	–	0	0	2	–	0	2
Komisjoni eelisõigusega hõlmatud meetmed	181	175	–	3	178	98 %	–	3	3	0	–	–	0
Rubriik 2. Ühtekuuluvus, vastupidavus ja väärtused	128 996	55 644	72	64 901	120 617	94 %	811	7 545	8 356	13	3	7	23
3 Põllumajandusega seotud tagatised	41 811	40 361	474	286	41 120	98 %	316	341	657	22	12	–	34
Muud loodusvarade ja keskkonnaprogrammid	0	0	0	0	0	–	0	0	0	0	0	0	0
Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfond	17 335	14 210	0	2 217	16 427	95 %	0	906	906	2	0	–	2
Merendus- ja kalandusvaldkond	1 081	990	1	44	1 036	96 %	1	44	45	0	0	–	0
Kalandusvaldkond (kalandusalane partnerlusleping ja piirkondlikud kalandusorganisatsioonid)	116	116	–	–	116	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Detsentraliseeritud asutused	31	30	–	1	30	98 %	–	1	1	–	–	–	–
Muud meetmed	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	3	3	–	–	3	85 %	–	–	–	0	–	–	0
Keskkonna ja kliimameetmete programm (LIFE)	543	520	6	7	533	98 %	7	2	9	0	0	0	0
Õiglase ülemineku fond	168	2	–	125	127	76 %	–	41	41	–	–	–	–
Laenurahastu õiglase ülemineku mehhanismi raames	281	10	–	2	12	4 %	–	269	269	0	–	–	0

(miljonites eurodes)

Programm	Olemas-olevad assigneeringud kokku	Tehtud maksed					2024. aastasse üle kantud assigneeringud			Tühistatavad assigneeringud			
		lõplikust vastuvõetud eelarvest	üle-kantud assign.-test	sihtots-tarbelisest tulust	Kokku	%	lõplikust vastuvõetud eelarvest	sihtots-tarbelisest tulust	Kokku	lõplikust vastuvõetud eelarvest	üle-kantud assign.-test	sihtots-tarbelisest tulust	Kokku
		1	2	3	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
Detsentraliseeritud asutused	64	57	–	7	64	99 %	–	0	0	–	–	0	0
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	9	9	–	0	9	92 %	–	–	–	1	–	–	1
Rubriik 3. Loodusvarad ja keskkond	61 442	56 306	481	2 689	59 476	97 %	324	1 604	1 928	26	12	0	38
4 Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifond	1 082	1 023	1	4	1 029	95 %	2	6	8	46	0	–	46
Detsentraliseeritud asutused	183	162	–	8	170	93 %	–	13	13	–	–	0	0
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	0	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0	0
Piirihaldus (Integreeritud Piirihalduse Fond) – piirihaldus- ja viisaküsimused	543	389	1	8	397	73 %	1	125	126	19	0	0	19
Piirihaldus (Integreeritud Piirihalduse Fond) – tolliseadmed	0	0	0	–	0	63 %	0	–	0	0	0	–	0
Detsentraliseeritud asutused	1 094	1 020	–	48	1 068	98 %	–	26	26	–	–	0	0
Rubriik 4. Ränne ja piirihaldus	2 903	2 594	2	68	2 665	92 %	3	170	173	65	1	0	65
5 Sisejulgeolekufond	199	177	1	3	181	91 %	2	1	3	15	0	–	15
Dekomisjoneerimine	102	102	–	–	102	100 %	–	–	–	0	–	–	0
Tuumaohutus ja dekomisjoneerimine	52	48	2	0	50	97 %	1	0	1	0	0	–	0
Detsentraliseeritud asutused	247	231	–	6	237	96 %	–	11	11	–	–	0	0

(miljonites eurodes)

Programm	Olemas-olevad assigneeringud kokku	Tehtud maksed					2024. aastasse üle kantud assigneeringud			Tühistatavad assigneeringud			
		lõplikust vastuvõetud eelarvest	üle-kantud assign.-test	sihtots-tarbelisest tulust	Kokku	%	lõplikust vastuvõetud eelarvest	sihtots-tarbelisest tulust	Kokku	lõplikust vastuvõetud eelarvest	üle-kantud assign.-test	sihtots-tarbelisest tulust	Kokku
		1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Komisjoni eelisõigusega hõlmatud meetmed	19	19	–	0	19	99 %	–	–	–	0	–	–	0
Euroopa kaitseküsimused (teadusuuringud)	175	167	1	4	173	99 %	1	–	1	(0)	0	0	0
Euroopa kaitseküsimused (muu kui teadusuuringud)	362	355	1	5	360	99 %	2	–	2	0	0	–	0
Sõjaväeline liikuvus	263	262	0	–	263	100 %	1	–	1	0	0	–	0
Kaitsevaldkonna ühishangete rahastamisvahend	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Kaitsetööstuse tugevdamise instrument	1	–	–	–	–	–	1	–	1	–	–	–	–
Euroopa kaitsetööstuse programm	0	0	0	0	0	–	0	0	0	0	0	0	0
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	1	1	–	0	1	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Liidu turvaline ühenduvus	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Rubriik 5. Julgeolek ja kaitse	1 422	1 363	5	18	1 386	97 %	8	12	20	16	0	0	16
6 Naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrument	10 047	9 055	59	546	9 660	96 %	55	315	370	0	16	–	16
Euroopa tuumaohutuse rahastamisvahend	42	40	1	–	41	97 %	1	1	1	0	0	–	0

(miljonites eurodes)

Programm	Olemas-olevad assigneeringud kokku	Tehtud maksed					2024. aastasse üle kantud assigneeringud			Tühistatavad assigneeringud			
		lõplikust vastuvõetud eelarvest	üle-kantud assign.-test	sihtots-tarbelisest tulust	Kokku	%	lõplikust vastuvõetud eelarvest	sihtots-tarbelisest tulust	Kokku	lõplikust vastuvõetud eelarvest	üle-kantud assign.-test	sihtots-tarbelisest tulust	Kokku
		1	2	3	4	5=2+3+4	6 = 5/1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12
Humanitaarabi rahastamisvahend	2 515	2 465	8	26	2 499	99 %	6	10	16	0	0	(0)	0
Ühine välis- ja julgeolekupoliitika (ÜVJP)	410	386	0	23	409	100 %	0	0	1	(0)	0	0	0
Ülemeremaad ja -territooriumid (ÜMT)	69	47	1	–	48	69 %	8	14	21	–	0	–	0
Muud meetmed	54	52	–	1	53	99 %	–	0	0	0	–	–	0
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	0	0	–	–	0	99 %	–	0	0	–	–	–	–
Komisjoni eelisõigusega hõlmatud meetmed	87	85	–	0	85	98 %	–	0	0	2	–	–	2
Ühinemiseelne abi (IPA III)	2 645	2 287	11	139	2 436	92 %	73	117	190	12	6	0	19
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	0	0	0	0	0	–	0	0	0	0	0	0	0
Rubriik 6. Naabrus ja maailm	15 870	14 417	80	734	15 232	96 %	143	457	600	14	23	0	38
7 Töötajate pensionid	2 607	2 347	–	259	2 606	100 %	–	0	0	0	–	(0)	0
(Endiste töötajate pensionid) – Euroopa Parlament	14	14	–	–	14	100 %	–	–	–	0	–	–	0
(Endiste töötajate pensionid) – Euroopa Ülemkogu ja nõukogu	1	1	–	–	1	100 %	–	–	–	0	–	–	0
(Endiste töötajate pensionid) – komisjon	8	8	–	–	8	100 %	–	–	–	0	–	–	0

(miljonites eurodes)

Programm	Olemas-olevad assigneeringud kokku	Tehtud maksed					2024. aastasse üle kantud assigneeringud			Tühistatavad assigneeringud			
		lõplikust vastuvõetud eelarvest	üle-kantud assign.-test	sihtots-tarbelisest tulust	Kokku	%	lõplikust vastuvõetud eelarvest	sihtots-tarbelisest tulust	Kokku	lõplikust vastuvõetud eelarvest	üle-kantud assign.-test	sihtots-tarbelisest tulust	Kokku
		1	2	3	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
(Endiste töötajate pensionid) – Euroopa Liidu Kohus	14	14	–	–	14	100 %	–	–	–	0	–	–	0
(Endiste töötajate pensionid) – kontrollikoda	6	6	–	–	6	100 %	–	–	–	0	–	–	0
(Endiste töötajate pensionid) – Euroopa Ombudsman	0	0	–	–	0	100 %	–	–	–	0	–	–	0
(Endiste töötajate pensionid) – Euroopa Andmekaitseinspektor	0	0	–	–	0	100 %	–	–	–	0	–	–	0
Euroopa koolid	261	233	1	22	256	98 %	0	4	5	0	–	(0)	0
Koosseisulise personali töötasud	2 848	2 731	0	55	2 787	98 %	1	59	60	1	0	–	1
Koosseisuvälise personali töötasud	378	219	38	36	293	78 %	32	47	79	0	5	0	5
Töötajad – palgad ja toetused	17	15	0	0	16	95 %	0	0	0	0	0	–	0
Töötajad – ajutised toetused	0	0	–	–	0	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Värbamiskulud	34	27	2	1	30	87 %	2	0	2	1	1	0	2
Teenistuse lõpetamine	9	8	–	–	8	87 %	–	–	–	1	–	–	1
Koolituskulud	35	9	9	2	20	59 %	8	5	13	0	1	–	1
Sotsiaalküsimused ja liikuvus	64	15	13	10	38	60 %	7	17	25	0	1	0	1
Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia	590	148	154	47	350	59 %	129	109	238	0	1	0	2
Rentimine ja ostud	365	318	2	22	342	94 %	5	17	22	0	0	0	0

(miljonites eurodes)

Programm	Olemas-olevad assigneeringud kokku	Tehtud maksed					2024. aastasse üle kantud assigneeringud			Tühistatavad assigneeringud			
		lõplikust vastuvõetud eelarvest	üle-kantud assign.-test	sihtots-tarbelisest tulust	Kokku	%	lõplikust vastuvõetud eelarvest	sihtots-tarbelisest tulust	Kokku	lõplikust vastuvõetud eelarvest	üle-kantud assign.-test	sihtots-tarbelisest tulust	Kokku
		1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12
Seotud hoonetega	226	65	66	6	137	61 %	57	28	85	0	3	0	3
Turvalisus	107	30	33	2	65	61 %	32	9	41	0	1	–	1
Missioonid ja esindamine	71	45	8	2	54	77 %	11	2	13	0	3	0	4
Kohtumised, komiteed, konverentsid	24	8	3	0	12	48 %	6	2	8	1	4	0	5
Euroopa Liidu Teataja	3	2	0	–	2	76 %	1	–	1	–	0	–	0
Väljaanded	23	7	7	2	15	65 %	5	3	8	0	0	–	0
Teabe hankimine	8	5	1	0	6	75 %	2	0	2	0	0	0	0
Uuringud ja uurimised	9	2	2	–	4	44 %	5	0	5	0	0	0	0
Üldised seadmed, sõidukid, mööbel	46	8	15	6	29	63 %	11	6	17	0	0	0	1
Välised keeleteenused	83	31	5	36	72	87 %	2	9	11	0	0	0	0
Muud halduskulud	47	13	8	13	33	71 %	4	9	13	0	0	0	1
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Muude institutsioonide halduskulud	5 889	4 083	593	363	5 039	86 %	567	194	761	39	48	2	89
Rubriik 7. Euroopa avalik haldus	13 787	10 414	962	884	12 260	89 %	887	522	1 409	45	71	3	118

(miljonites eurodes)

Programm	Olemas-olevad assigneeringud kokku	Tehtud maksed					2024. aastasse üle kantud assigneeringud			Tühistatavad assigneeringud			
		lõplikust vastuvõetud eelarvest	üle-kantud assign.-test	sihtots-tarbelisest tulust	Kokku	%	lõplikust vastuvõetud eelarvest	sihtots-tarbelisest tulust	Kokku	lõplikust vastuvõetud eelarvest	üle-kantud assign.-test	sihtots-tarbelisest tulust	Kokku
		1	2	3	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
O Innovatsioonifond	8 318	–	–	169	169	2 %	–	8 149	8 149	–	–	–	–
Muud meetmed	116	–	–	56	56	49 %	–	60	60	–	–	–	–
Rubriik O. Väljaspool mitmeaastast finantsraamistikku	8 434	–	–	226	226	3 %	–	8 208	8 208	–	–	–	–
S Solidaarsus- ja hädaabireserv	1 351	250	700	–	950	70 %	400	–	400	–	–	1	1
Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fond (EGF)	19	7	0	1	8	45 %	0	10	10	0	0	–	0
Brexitiga kohanemise reserv	1 829	997	46	–	1 043	57 %	328	458	786	–	–	–	–
Rubriik S. Solidaarsusmehhanismid liidus ja mujal (erivahendid)	3 198	1 254	746	1	2 001	63 %	728	468	1 196	0	0	1	1
Kokku	265 740	161 992	2 447	74 747	239 186	90 %	3 014	23 207	26 221	197	119	17	333

6.10. MITMEAASTASE FINANTSRAAMISTIKU ÜSIKASJAD: TÄITMATA KULUKOHUSTUSTE MUUTUSED

(miljonites eurodes)

Programm	Täitmata kulukohustused eelneva eelarveaasta lõpus				Eelarveaasta kulukohustused				Täitmata kulukohustused aasta lõpu seisuga kokku
	Eelnevast eelarve-aastast üle kantud kulukohustused	Vabastamised/ ümberhindlused/ tühistamised	Maksed	Täitmata kulukohustused aasta lõpu seisuga	Eelarve-aasta jooksul võetud kulukohustused	Maksed	Kulukohustuste tühistamine, mida ei saa üle kanda	Täitmata kulukohustused aasta lõpu seisuga	
	1	2	3	4 = 1 + 2 + 3	5	6	7	8 = 5 + 6 + 7	
1 Programm „Euroopa horisont“	27 655	(502)	(10 425)	16 728	15 363	(4 143)	(9)	11 211	27 939
Euratom	301	(5)	(95)	201	295	(139)	(0)	156	357

(miljonites eurodes)

Programm	Täitmata kulukohustused eelneva eelarveaasta lõpus				Eelarveaasta kulukohustused				Täitmata kulu- kohustused aasta lõpu seisuga kokku
	Eelnevast eelarve-aastast üle kantud kulu- kohustused	Vabastamised/ ümber- hindlused/ tühistamised	Maksed	Täitmata kulu- kohustused aasta lõpu seisuga	Eelarve-aasta jooksul võetud kulu- kohustused	Maksed	Kulu- kohustuste tühistamine, mida ei saa üle kanda	Täitmata kulu- kohustused aasta lõpu seisuga	
	1	2	3	4 = 1 + 2 + 3	5	6	7	8 = 5 + 6 + 7	9 = 4 + 8
Rahvusvaheline katsetermotuumareaktor (ITER)	1 433	(0)	(340)	1 093	556	(72)	(1)	483	1 576
Muud meetmed	95	(7)	(49)	39	152	(56)	–	96	135
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	30	(0)	(9)	21	27	(0)	–	27	48
InvestEU fond	4 708	(58)	(1 630)	3 020	3 497	(683)	–	2 814	5 834
Euroopa ühendamise rahastu, transport	6 862	(141)	(2 500)	4 221	2 295	(14)	–	2 282	6 503
Euroopa ühendamise rahastu, energeetika	3 994	(26)	(525)	3 443	434	(4)	–	430	3 873
Euroopa ühendamise rahastu, digitaalvaldkond	543	(36)	(143)	364	291	(5)	–	286	650
Programm „Digitaalne Euroopa“	1 622	(2)	(624)	996	1 379	(259)	–	1 120	2 116
Detsentraliseeritud asutused	51	–	(48)	3	216	(180)	–	36	39
Muud meetmed	–	–	–	–	4	(1)	–	2	2
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	43	(0)	(12)	31	4	(1)	–	3	34
Komisjoni eelisõigusega hõlmatud meetmed	39	(2)	(24)	14	28	(6)	–	22	36
Ühtse turu programm	1 045	(33)	(539)	473	665	(189)	(0)	476	949
ELi pettustevastase võitluse programm	34	(4)	(17)	14	25	(10)	–	15	29
Maksustamisalase koostöö programm	42	(1)	(28)	14	39	(11)	–	28	42
Tollialane tegevusprogramm	141	(2)	(93)	46	126	(26)	–	100	146
Detsentraliseeritud asutused	0	(0)	–	–	131	(131)	–	0	0
Muud meetmed	7	(0)	(5)	2	9	(4)	–	6	7
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	25	(1)	(8)	16	6	–	–	6	21
Euroopa kosmoseprogramm	1 439	(1)	(903)	535	2 177	(1 298)	–	879	1 413

(miljonites eurodes)

Programm	Täitmata kulukohustused eelneva eelarveaasta lõpus				Eelarveaasta kulukohustused				Täitmata kulu- kohustused aasta lõpu seisuga kokku
	Eelnevast eelarve-aastast üle kantud kulu- kohustused	Vabastamised/ ümber- hindlused/ tühistamised	Maksed	Täitmata kulu- kohustused aasta lõpu seisuga	Eelarve-aasta jooksul võetud kulu- kohustused	Maksed	Kulu- kohustuste tühistamine, mida ei saa üle kanda	Täitmata kulu- kohustused aasta lõpu seisuga	
	1	2	3	4 = 1 + 2 + 3	5	6	7	8 = 5 + 6 + 7	9 = 4 + 8
Detsentraliseeritud asutused	20	–	(20)	–	77	(57)	–	20	20
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Liidu turvaline ühenduvus	–	–	–	–	156	–	–	156	156
Rubriik 1. Ühtne turg, innovatsioon ja digitaalvaldkond	50 130	(821)	(18 037)	31 272	27 951	(7 286)	(11)	20 654	51 926
2 Euroopa Regionaalarengu Fond (ERF)	85 960	(207)	(33 930)	51 823	40 288	(1 042)	(0)	39 246	91 069
Ühtekuuluvusfond	15 198	(53)	(9 112)	6 034	7 088	(661)	(0)	6 427	12 460
Ühtekuuluvusfondi sissemakse Euroopa ühendamise rahastusse (transport)	6 648	(46)	(2 059)	4 543	1 548	(11)	–	1 537	6 080
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	6	(0)	(3)	3	–	–	–	–	3
Euroopa Sotsiaalfond+ (ESF+)	46 489	(8)	(18 383)	28 098	17 648	(495)	(0)	17 153	45 251
Toetus Küprose turgi kogukonnale	107	(0)	(39)	68	34	(1)	(0)	32	100
Euroopa taaste- ja vastupidavusrahastu	141 037	(11)	(46 412)	94 614	120 894	(990)	–	119 904	214 518
Programm „Perikles IV“	1	(0)	(1)	0	1	(0)	–	1	1
ELi taastekava	29	(0)	(29)	–	1 318	(667)	–	651	651
RescEU	1 150	(11)	(351)	788	1 467	(549)	(0)	918	1 707
Programm „EL tervise heaks“	1 063	(8)	(363)	691	769	(159)	–	610	1 301
Erakorralise toetuse rahastamisvahend	62	(20)	(2)	40	–	–	–	–	40
Detsentraliseeritud asutused	35	(0)	(13)	22	296	(275)	–	21	43
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	0	(0)	–	0	–	–	–	–	0
Komisjoni eelisõigusega hõlmatud meetmed	10	(1)	(9)	1	12	(3)	–	9	10

(miljonites eurodes)

Programm	Täitmata kulukohustused eelneva eelarveaasta lõpus				Eelarveaasta kulukohustused				Täitmata kulu- kohustused aasta lõpu seisuga kokku
	Eelnevast eelarve-aastast üle kantud kulu- kohustused	Vabastamised/ ümber- hindlused/ tühistamised	Maksed	Täitmata kulu- kohustused aasta lõpu seisuga	Eelarve-aasta jooksul võetud kulu- kohustused	Maksed	Kulu- kohustuste tühistamine, mida ei saa üle kanda	Täitmata kulu- kohustused aasta lõpu seisuga	
	1	2	3	4 = 1 + 2 + 3	5	6	7	8 = 5 + 6 + 7	9 = 4 + 8
Tööhõive ja sotsiaalse innovatsiooni programm	174	(4)	(67)	103	100	(19)	–	80	184
Programm „Erasmus+“	1 870	(46)	(722)	1 102	4 033	(3 051)	–	981	2 083
Euroopa solidaarsuskorpus	166	(12)	(42)	112	151	(97)	–	54	166
Programm „Loov Euroopa“	483	(11)	(243)	230	347	(149)	–	198	427
Õigusküsimused	63	(2)	(17)	44	43	(20)	–	23	67
Õiguste ja väärtuste programm	213	(10)	(83)	120	215	(64)	–	151	272
Detsentraliseeritud asutused	41	(0)	(7)	33	279	(263)	–	15	49
Muud meetmed	12	(1)	(4)	7	9	(1)	–	8	16
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	68	(1)	(31)	36	31	(2)	–	29	65
Komisjoni eelisõigusega hõlmatud meetmed	197	(6)	(125)	66	182	(52)	–	129	195
Rubriik 2. Ühtekuuluvus, vastupidavus ja väärtused	301 081	(456)	(112 046)	188 579	196 751	(8 572)	(1)	188 178	376 757
3 Põllumajandusega seotud tagatised	357	(13)	(116)	229	41 134	(41 005)	–	129	358
Muud loodusvarade ja keskkonnaprogrammid	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfond	41 369	(5)	(15 730)	25 634	12 954	(697)	(0)	12 257	37 891
Merendus- ja kalandusvaldkond	3 173	(9)	(1 018)	2 147	1 171	(18)	(0)	1 152	3 299
Kalandusvaldkond (kalandusalane partnerlusleping ja piirkondlikud kalandusorganisatsioonid)	24	(1)	(12)	10	117	(104)	–	13	23
Detsentraliseeritud asutused	–	–	–	–	30	(30)	–	–	–
Muud meetmed	–	–	–	–	4	–	–	4	4
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	5	–	(3)	3	2	–	–	2	4

(miljonites eurodes)

Programm	Täitmata kulukohustused eelneva eelarveaasta lõpus				Eelarveaasta kulukohustused				Täitmata kulu- kohustused aasta lõpu seisuga kokku
	Eelnevast eelarve-aastast üle kantud kulu- kohustused	Vabastamised/ ümber- hindlused/ tühistamised	Maksed	Täitmata kulu- kohustused aasta lõpu seisuga	Eelarve-aasta jooksul võetud kulu- kohustused	Maksed	Kulu- kohustuste tühistamine, mida ei saa üle kanda	Täitmata kulu- kohustused aasta lõpu seisuga	
	1	2	3	4 = 1 + 2 + 3	5	6	7	8 = 5 + 6 + 7	9 = 4 + 8
Keskkonna ja kliimameetmete programm (LIFE)	2 353	(40)	(490)	1 823	766	(43)	–	724	2 547
Õiglase ülemineku fond	6 143	(3)	(107)	6 033	7 263	(20)	–	7 243	13 276
Laenu rahastu õiglase ülemineku mehhanismi raames	10	(0)	(0)	10	59	(12)	–	47	57
Detsentraliseeritud asutused	3	(3)	–	–	64	(64)	–	–	–
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	21	(0)	(9)	13	5	(0)	–	5	18
Rubriik 3. Loodusvarad ja keskkond	53 459	(74)	(17 484)	35 901	63 567	(41 992)	(0)	21 575	57 477
4 Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifond	2 265	(10)	(965)	1 290	1 494	(63)	(0)	1 430	2 720
Detsentraliseeritud asutused	18	–	(5)	13	165	(165)	–	–	13
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Piirihaldus (Integreeritud Piirihalduse Fond) – piirihaldus- ja viisaküsimused	1 244	(13)	(346)	884	965	(51)	(0)	913	1 798
Piirihaldus (Integreeritud Piirihalduse Fond) – tolliseadmed	137	(0)	(0)	137	141	(0)	–	141	278
Detsentraliseeritud asutused	344	–	(218)	126	1 036	(850)	–	186	312
Rubriik 4. Ränne ja piirihaldus	4 008	(23)	(1 535)	2 449	3 801	(1 129)	(0)	2 671	5 121
5 Sisejulgeolekufond	403	(13)	(170)	221	315	(10)	(0)	304	524
Dekomisjoneerimine	439	–	(102)	336	69	(0)	–	69	405
Tuumaohutus ja dekomisjoneerimine	316	(7)	(42)	267	53	(8)	–	45	312
Detsentraliseeritud asutused	–	–	–	–	237	(237)	–	–	–
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	1	–	–	1	–	–	–	–	1

(miljonites eurodes)

Programm	Täitmata kulukohustused eelneva eelarveaasta lõpus				Eelarveaasta kulukohustused				Täitmata kulu- kohustused aasta lõpu seisuga kokku
	Eelnevast eelarve-aastast üle kantud kulu- kohustused	Vabastamised/ ümber- hindlused/ tühistamised	Maksed	Täitmata kulu- kohustused aasta lõpu seisuga	Eelarve-aasta jooksul võetud kulu- kohustused	Maksed	Kulu- kohustuste tühistamine, mida ei saa üle kanda	Täitmata kulu- kohustused aasta lõpu seisuga	
	1	2	3	4 = 1 + 2 + 3	5	6	7	8 = 5 + 6 + 7	9 = 4 + 8
Komisjoni eelisõigusega hõlmatud meetmed	25	(2)	(13)	11	22	(6)	–	16	26
Euroopa kaitseküsimused (teadusuuringud)	492	(0)	(166)	325	328	(7)	–	321	646
Euroopa kaitseküsimused (muu kui teadusuuringud)	1 040	(0)	(304)	735	644	(56)	–	588	1 323
Sõjaväeline liikuvus	343	(0)	(223)	120	295	(40)	–	256	376
Kaitsevaldkonna ühishangete rahastamisvahend	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Kaitsetööstuse tugevdamise instrument	–	–	–	–	157	–	–	157	157
Euroopa kaitsetööstuse programm	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	2	–	(1)	0	–	–	–	–	0
Liidu turvaline ühenduvus	–	–	–	–	30	–	–	30	30
Rubriik 5. Julgeolek ja kaitse	3 061	(22)	(1 022)	2 017	2 149	(364)	(0)	1 785	3 803
6 Naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrument	27 629	(1 234)	(6 851)	19 543	13 948	(2 809)	(0)	11 139	30 682
Euroopa tuumaohutuse rahastamisvahend	142	(7)	(36)	99	46	(5)	–	41	140
Humanitaarabi rahastamisvahend	1 128	(1)	(670)	457	2 434	(1 828)	(0)	606	1 063
Ühine välis- ja julgeolekupoliitika (ÜVJP)	136	(4)	(67)	65	385	(342)	–	42	108
Ülemeremaad ja -territooriumid (ÜMT)	107	(1)	(40)	66	71	(7)	–	63	129
Muud meetmed	16	(1)	(10)	5	66	(43)	–	23	28

(miljonites eurodes)

Programm	Täitmata kulukohustused eelneva eelarveaasta lõpus				Eelarveaasta kulukohustused				Täitmata kulu- kohustused aasta lõpu seisuga kokku
	Eelnevast eelarve-aastast üle kantud kulu- kohustused	Vabastamised/ ümber- hindlused/ tühistamised	Maksed	Täitmata kulu- kohustused aasta lõpu seisuga	Eelarve-aasta jooksul võetud kulu- kohustused	Maksed	Kulu- kohustuste tühistamine, mida ei saa üle kanda	Täitmata kulu- kohustused aasta lõpu seisuga	
	1	2	3	4 = 1 + 2 + 3	5	6	7	8 = 5 + 6 + 7	9 = 4 + 8
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	1	(1)	(0)	0	–	–	–	–	0
Komisjoni eelisõigusega hõlmatud meetmed	148	(3)	(56)	89	93	(30)	–	63	153
Ühinemiseelne abi (IPA III)	7 655	(91)	(1 658)	5 906	2 556	(778)	–	1 778	7 684
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rubriik 6. Naabrus ja maailm	36 962	(1 342)	(9 389)	26 232	19 598	(5 843)	(0)	13 755	39 987
7 Töötajate pensionid	0	(0)	–	–	2 606	(2 606)	–	–	–
(Endiste töötajate pensionid) – Euroopa Parlament	–	–	–	–	14	(14)	–	–	–
(Endiste töötajate pensionid) – Euroopa Ülemkogu ja nõukogu	–	–	–	–	1	(1)	–	–	–
(Endiste töötajate pensionid) – komisjon	–	–	–	–	8	(8)	–	–	–
(Endiste töötajate pensionid) – Euroopa Liidu Kohus	–	–	–	–	14	(14)	–	–	–
(Endiste töötajate pensionid) – kontrollikoda	–	–	–	–	6	(6)	–	–	–
(Endiste töötajate pensionid) – Euroopa Ombudsman	–	–	–	–	0	(0)	–	–	–
(Endiste töötajate pensionid) – Euroopa Andmekaitseinspektor	–	–	–	–	0	(0)	–	–	–
Euroopa koolid	1	–	(1)	–	256	(255)	–	1	1
Koosseisulise personali töötasud	0	(0)	(0)	–	2 787	(2 787)	(1)	0	0
Koosseisuvälise personali töötasud	43	(5)	(38)	–	289	(255)	(1)	33	33
Töötajad – palgad ja toetused	0	(0)	(0)	–	16	(15)	–	0	0
Töötajad – ajutised toetused	–	–	–	–	0	(0)	–	–	–

(miljonites eurodes)

Programm	Täitmata kulukohustused eelneva eelarveaasta lõpus				Eelarveaasta kulukohustused				Täitmata kulu- kohustused aasta lõpu seisuga kokku
	Eelnevast eelarve-aastast üle kantud kulu- kohustused	Vabastamised/ ümber- hindlused/ tühistamised	Maksed	Täitmata kulu- kohustused aasta lõpu seisuga	Eelarve-aasta jooksul võetud kulu- kohustused	Maksed	Kulu- kohustuste tühistamine, mida ei saa üle kanda	Täitmata kulu- kohustused aasta lõpu seisuga	
	1	2	3	4 = 1 + 2 + 3	5	6	7	8 = 5 + 6 + 7	9 = 4 + 8
Värbamiskulud	4	(1)	(2)	–	29	(27)	–	2	2
Teenistuse lõpetamine	–	–	–	–	8	(8)	–	–	–
Koolituskulud	11	(1)	(9)	–	22	(11)	–	11	11
Sotsiaalküsimused ja liikuvus	16	(2)	(15)	0	37	(24)	–	13	13
Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia	155	(1)	(154)	–	367	(196)	–	172	172
Rentimine ja ostud	2	(0)	(2)	–	348	(341)	–	7	7
Seotud hoonetega	69	(3)	(66)	–	135	(71)	–	63	63
Turvalisus	33	(1)	(33)	–	71	(33)	–	38	38
Missioonid ja esindamine	11	(3)	(8)	–	58	(46)	–	11	11
Kohtumised, komiteed, konverentsid	7	(4)	(3)	–	15	(8)	–	7	7
Euroopa Liidu Teataja	0	(0)	(0)	–	3	(2)	–	1	1
Väljaanded	7	(0)	(7)	–	15	(8)	–	6	6
Teabe hankimine	2	(0)	(1)	–	7	(5)	–	2	2
Uuringud ja uurimised	3	(0)	(2)	–	6	(2)	–	5	5
Üldised seadmed, sõidukid, mööbel	15	(0)	(15)	–	26	(14)	–	12	12
Välised keeleteenused	5	(0)	(5)	–	70	(67)	–	2	2
Muud halduskulud	8	(0)	(8)	–	35	(25)	–	10	10
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	0	(0)	–	–	–	–	–	–	–
Muude institutsioonide halduskulud	654	(61)	(593)	–	5 056	(4 446)	(2)	608	608
Rubriik 7. Euroopa avalik haldus	1 048	(85)	(963)	0	12 303	(11 296)	(3)	1 004	1 004

(miljonites eurodes)

Programm	Täitmata kulukohustused eelneva eelarveaasta lõpus				Eelarveaasta kulukohustused				Täitmata kulu- kohustused aasta lõpu seisuga kokku
	Eelnevast eelarve-aastast üle kantud kulu- kohustused	Vabastamised/ ümber- hindlused/ tühistamised	Maksed	Täitmata kulu- kohustused aasta lõpu seisuga	Eelarve-aasta jooksul võetud kulu- kohustused	Maksed	Kulu- kohustuste tühistamine, mida ei saa üle kanda	Täitmata kulu- kohustused aasta lõpu seisuga	
	1	2	3	4 = 1 + 2 + 3	5	6	7	8 = 5 + 6 + 7	9 = 4 + 8
O Innovatsioonifond	3 068	(81)	(125)	2 862	3 626	(45)	–	3 581	6 443
Muud meetmed	3	(2)	(0)	1	59	(56)	–	3	4
Rubriik O. Väljaspool mitmeaastast finantsraamistikku	3 071	(83)	(125)	2 863	3 685	(101)	–	3 584	6 447
S Solidaarsus- ja hädaabireserv	–	–	–	–	950	(950)	–	–	–
Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fond (EGF)	0	(0)	(0)	–	8	(8)	–	0	0
Brexitiga kohanemise reserv	–	–	–	–	1 525	(1 043)	–	482	482
Rubriik S. Solidaarsusmehhanismid liidus ja mujal (erivahendid)	0	(0)	(0)	–	2 483	(2 001)	–	482	482
Kokku	452 821	(2 905)	(160 601)	289 315	332 290	(78 585)	(16)	253 689	543 003

6.11. MITMEAASTASE FINANTSRAAMISTIKU ÜSIKASJAD: TÄITMATA KULUKOHUSTUSED NENDE TEKKIMISE AASTATE LÕIKES

(miljonites eurodes)

Programm	< 2017	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Kokku
1 Programm „Euroopa horisont“	291	424	786	1 572	3 156	4 286	6 070	11 355	27 939
Euratom	24	0	13	24	70	31	39	156	357
Rahvusvaheline katsetermotuumareaktor (ITER)	–	–	–	–	146	308	638	483	1 576
Muud meetmed	–	–	0	5	11	9	13	96	135
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	–	0	1	1	0	4	14	27	48
InvestEU fond	175	94	82	108	175	188	2 198	2 814	5 834
Euroopa ühendamise rahastu, transport	86	16	94	1 126	1 601	817	481	2 282	6 503

(miljonites eurodes)

Programm	< 2017	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Kokku
Euroopa ühendamise rahastu, energeetika	23	312	178	801	1 025	541	562	430	3 873
Euroopa ühendamise rahastu, digitaalvaldkond	0	2	6	15	23	132	183	288	650
Programm „Digitaalne Euroopa“	–	–	0	0	0	394	592	1 130	2 116
Detsentraliseeritud asutused	–	–	–	–	–	–	3	36	39
Muud meetmed	–	–	–	–	–	–	–	2	2
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	–	–	0	1	15	10	5	3	34
Komisjoni eelisõigusega hõlmatud meetmed	–	–	–	0	0	3	10	22	36
Ühtse turu programm	35	17	14	41	48	91	205	498	949
ELi pettustevastase võitluse programm	0	–	–	0	1	6	6	15	29
Maksustamisalase koostöö programm	–	–	0	0	0	5	8	28	42
Tollialane tegevusprogramm	–	0	0	0	1	7	39	100	146
Detsentraliseeritud asutused	–	–	–	–	–	–	–	0	0
Muud meetmed	–	–	–	–	–	1	1	6	7
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	–	–	0	0	2	1	12	6	21
Euroopa kosmoseprogramm	–	0	7	52	253	23	199	879	1 413
Detsentraliseeritud asutused	–	–	–	–	–	–	–	20	20
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Liidu turvaline ühenduvus	–	–	–	–	–	–	–	156	156
Rubriik 1. Ühtne turg, innovatsioon ja digitaalvaldkond	634	865	1 182	3 748	6 529	6 859	11 278	20 831	51 926
2 Euroopa Regionaalarengu Fond (ERF)	893	1 343	1 676	2 493	4 548	6 628	34 242	39 246	91 069
Ühtekuuluvusfond	113	182	218	377	401	214	4 529	6 427	12 460
Ühtekuuluvusfondi sissemakse Euroopa ühendamise rahastusse (transport)	360	352	442	959	1 418	495	517	1 537	6 080
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	–	0	1	–	1	0	2	–	3
Euroopa Sotsiaalfond+ (ESF+)	457	356	710	951	1 125	6 314	18 186	17 153	45 251

(miljonites eurodes)

Programm	< 2017	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Kokku
Toetus Küprose turgi kogukonnale	5	1	1	5	12	17	26	32	100
Euroopa taaste- ja vastupidavusrahastu	–	–	0	2	2	13 894	80 716	119 904	214 518
Programm „Perikles IV“	–	–	–	0	0	0	0	1	1
ELi taastekava	–	–	–	–	–	–	–	651	651
RescEU	–	1	1	12	180	189	405	918	1 707
Programm „EL tervise heaks“	0	1	4	9	11	167	490	619	1 301
Erakorralise toetuse rahastamisvahend	–	–	–	–	2	19	19	–	40
Detsentraliseeritud asutused	–	0	0	1	1	5	15	21	43
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	0	–	–	–	–	–	–	–	0
Komisjoni eelisõigusega hõlmatud meetmed	–	–	–	–	–	0	1	9	10
Tööhõive ja sotsiaalse innovatsiooni programm	2	2	2	12	18	20	47	80	184
Programm „Erasmus+“	0	0	3	57	223	293	526	981	2 083
Euroopa solidaarsuskorpus	2	0	0	27	34	22	26	54	166
Programm „Loov Euroopa“	–	0	1	6	13	61	148	198	427
Õigusküsimused	0	7	4	3	4	9	16	23	67
Õiguste ja väärtuste programm	3	2	3	4	7	20	81	151	272
Detsentraliseeritud asutused	–	–	–	–	1	22	11	15	49
Muud meetmed	0	–	0	0	0	1	6	8	16
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	0	–	1	1	7	7	19	29	65
Komisjoni eelisõigusega hõlmatud meetmed	1	1	3	5	8	11	38	129	195
Rubriik 2. Ühtekuuluvus, vastupidavus ja väärtused	1 835	2 249	3 070	4 923	8 017	28 409	140 066	188 188	376 757
3 Põllumajandusega seotud tagatised	–	–	10	19	37	61	102	129	358
Muud loodusvarade ja keskkonnaprogrammid	0	0	0	0	0	0	0	0	0

(miljonites eurodes)

Programm	< 2017	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Kokku
Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfond	2 251	764	775	787	1 623	5 110	14 324	12 257	37 891
Merendus- ja kalandusvaldkond	55	94	130	178	480	145	1 065	1 152	3 299
Kalandusvaldkond (kalandusalane partnerlusleping ja piirkondlikud kalandusorganisatsioonid)	–	1	–	–	–	0	9	13	23
Detsentraliseeritud asutused	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Muud meetmed	–	–	–	–	–	–	–	4	4
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	–	–	–	1	0	–	1	2	4
Keskkonna ja kliimameetmete programm (LIFE)	100	66	242	210	269	439	497	724	2 547
Õiglase ülemineku fond	–	–	–	–	–	0	6 033	7 243	13 276
Laenurahastu õiglase ülemineku mehhanismi raames	–	–	–	–	–	–	10	47	57
Detsentraliseeritud asutused	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	0	–	0	0	4	2	6	5	18
Rubriik 3. Loodusvarad ja keskkond	2 406	926	1 156	1 195	2 414	5 757	22 047	21 575	57 477
4 Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifond	11	87	82	174	589	52	295	1 430	2 720
Detsentraliseeritud asutused	–	–	–	–	–	–	13	–	13
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Piirihaldus (Integreeritud Piirihalduse Fond) – piirihaldus- ja viisaküsimused	18	7	26	168	359	56	251	913	1 798
Piirihaldus (Integreeritud Piirihalduse Fond) – tolliseadmed	–	–	–	–	–	72	65	141	278
Detsentraliseeritud asutused	–	–	–	–	–	–	126	186	312
Rubriik 4. Ränne ja piirihaldus	29	94	108	342	948	180	749	2 671	5 121
5 Sisejulgeolekufond	1	18	17	29	73	12	71	304	524
Dekomisjoneerimine	3	1	41	64	65	63	99	69	405
Tuumaohutus ja dekomisjoneerimine	16	22	43	45	81	41	20	45	312
Detsentraliseeritud asutused	–	–	–	–	–	–	–	–	–

(miljonites eurodes)

Programm	< 2017	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Kokku
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	–	–	–	–	1	–	–	–	1
Komisjoni eelisõigusega hõlmatud meetmed	0	0	0	0	1	3	6	16	26
Euroopa kaitseküsimused (teadusuuringud)	–	–	–	–	–	158	167	321	646
Euroopa kaitseküsimused (muu kui teadusuuringud)	–	–	–	19	26	345	345	588	1 323
Sõjaväeline liikuvus	–	–	–	–	–	94	27	256	376
Kaitsevaldkonna ühishangete rahastamisvahend	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Kaitsetööstuse tugevdamise instrument	–	–	–	–	–	–	–	157	157
Euroopa kaitsetööstuse programm	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	–	–	0	–	–	–	–	–	0
Liidu turvaline ühenduvus	–	–	–	–	–	–	–	30	30
Rubriik 5. Julgeolek ja kaitse	20	41	102	158	246	716	735	1 785	3 803
6 Naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrument	898	673	1 287	1 555	2 112	4 464	8 553	11 140	30 682
Euroopa tuumaohutuse rahastamisvahend	1	6	12	11	15	26	28	41	140
Humanitaarabi rahastamisvahend	0	0	0	14	11	121	310	606	1 063
Ühine välis- ja julgeolekupoliitika (ÜVJP)	–	1	0	14	11	27	13	42	108
Ülemeremaad ja -territooriumid (ÜMT)	–	–	–	2	–	3	61	63	129
Muud meetmed	–	–	–	–	–	–	5	23	28
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	–	0	0	0	–	–	–	–	0
Komisjoni eelisõigusega hõlmatud meetmed	0	0	1	2	11	30	44	63	153

(miljonites eurodes)

Programm	< 2017	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Kokku
Ühinemiseelne abi (IPA III)	340	157	533	1 060	719	1 274	1 823	1 778	7 684
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rubriik 6. Naabrus ja maailm	1 238	837	1 834	2 658	2 880	5 945	10 837	13 757	39 987
7 Töötajate pensionid	–	–	–	–	–	–	–	–	–
(Endiste töötajate pensionid) – Euroopa Parlament	–	–	–	–	–	–	–	–	–
(Endiste töötajate pensionid) – Euroopa Ülemkogu ja nõukogu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
(Endiste töötajate pensionid) – komisjon	–	–	–	–	–	–	–	–	–
(Endiste töötajate pensionid) – Euroopa Liidu Kohus	–	–	–	–	–	–	–	–	–
(Endiste töötajate pensionid) – kontrollikoda	–	–	–	–	–	–	–	–	–
(Endiste töötajate pensionid) – Euroopa Ombudsman	–	–	–	–	–	–	–	–	–
(Endiste töötajate pensionid) – Euroopa Andmekaitseinspektor	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Euroopa koolid	–	–	–	–	–	–	–	1	1
Koosseisulise personali töötasud	–	–	–	–	–	–	–	0	0
Koosseisuvälise personali töötasud	–	–	–	–	–	–	–	33	33
Töötajad – palgad ja toetused	–	–	–	–	–	–	–	0	0
Töötajad – ajutised toetused	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Värbamiskulud	–	–	–	–	–	–	–	2	2
Teenistuse lõpetamine	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Koolituskulud	–	–	–	–	–	–	–	11	11
Sotsiaalküsimused ja liikuvus	–	–	–	–	–	–	0	13	13
Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia	–	–	–	–	–	–	–	172	172
Rentimine ja ostud	–	–	–	–	–	–	–	7	7

(miljonites eurodes)

Programm	< 2017	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Kokku
Seotud hoonetega	–	–	–	–	–	–	–	63	63
Turvalisus	–	–	–	–	–	–	–	38	38
Missioonid ja esindamine	–	–	–	–	–	–	–	11	11
Kohtumised, komiteed, konverentsid	–	–	–	–	–	–	–	7	7
Euroopa Liidu Teataja	–	–	–	–	–	–	–	1	1
Väljaanded	–	–	–	–	–	–	–	6	6
Teabe hankimine	–	–	–	–	–	–	–	2	2
Uuringud ja uurimised	–	–	–	–	–	–	–	5	5
Üldised seadmed, sõidukid, mööbel	–	–	–	–	–	–	–	12	12
Välised keeleteenused	–	–	–	–	–	–	–	2	2
Muud halduskulud	–	–	–	–	–	–	–	10	10
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Muude institutsioonide halduskulud	0	0	0	0	0	0	0	608	608
Rubriik 7. Euroopa avalik haldus	–	–	–	–	–	–	0	1 004	1 004
O Innovatsioonifond	–	–	–	–	–	105	2 757	3 581	6 443
Muud meetmed	–	–	–	–	0	–	1	3	4
Rubriik O. Väljaspool mitmeaastast finantsraamistikku	–	–	–	–	0	105	2 758	3 584	6 447
S Solidaarsus- ja hädaabireserv	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fond (EGF)	–	–	–	–	–	–	–	0	0
Brexitiga kohanemise reserv	–	–	–	–	–	–	–	482	482
Rubriik S. Solidaarsusmehhanismid liidus ja mujal (erivahendid)	–	–	–	–	–	–	–	482	482
Kokku	6 162	5 013	7 452	13 024	21 034	47 971	188 470	253 877	543 003

Sisemiste ümberkorralduste raames kulukohustuste ümberpaigutamise tulemusel on täitmata kulukohustuste summa (188 miljonit eurot) aastate lõikes muutunud. Täitmata kulukohustuste kogusumma ei ole muutunud.

6.12. MITMEAASTASE FINANTSRAAMISTIKU ÜSIKASJAD: TÄITMATA KULUKOHUSTUSED ASSIGNEERINGUTE LIIGI KAUPA

(miljonites eurodes)

Rubriik	Eelarve assigneeringutest					Sihtotstarbelise tulu assigneeringutest					Täitmata kulu- kohustused 2023. aasta lõpu seisuga kokku
	2022. aastast üle kantud kulu- kohustused	Kohan-dused	Võetud kulu- kohustused	Tehtud maksed	Välja- maksmisele kuuluv summa	2022. aastast üle kantud kulu- kohustused	Kohan-dused	Võetud kulu- kohustused	Tehtud maksed	Välja-maks- misele kuuluv summa	
	1	2	3	4	5=1+2+3-4	6	7	8	9	10 = 6 + 7 + 8 - 9	
1 Programm „Euroopa horisont“	22 971	(380)	12 583	11 668	23 506	4 683	(131)	2 781	2 900	4 433	27 939
Euratom	245	(4)	286	223	304	57	(1)	9	11	54	357
Rahvusvaheline katsetermotuuma- reaktor (ITER)	1 433	(1)	550	411	1 570	0	–	6	1	6	1 576
Muud meetmed	0	0	–	–	–	95	(7)	152	105	135	135
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	30	(0)	27	9	48	0	0	0	0	0	48
InvestEU fond	2 325	(55)	341	358	2 253	2 383	(3)	3 156	1 955	3 582	5 834
Euroopa ühendamise rahastu, transport	6 787	(133)	2 281	2 493	6 442	75	(8)	15	21	61	6 503
Euroopa ühendamise rahastu, energeetika	3 944	(26)	426	526	3 819	50	(0)	8	3	54	3 873
Euroopa ühendamise rahastu, digitaalvaldkond	541	(36)	289	148	647	2	(0)	2	0	3	650
Programm „Digitaalne Euroopa“	1 592	(1)	1 340	861	2 070	30	(1)	39	21	46	2 116
Detsentraliseeritud asutused	49	–	206	217	39	1	–	9	11	–	39
Muud meetmed	–	–	4	1	2	0	0	0	0	0	2
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	43	(0)	4	13	34	0	0	0	0	0	34
Komisjoni eelisõigusega hõlmatud meetmed	34	(1)	25	27	31	5	(1)	3	3	5	36
Ühtse turu programm	1 017	(31)	633	702	917	28	(2)	32	26	32	949
ELi pettustevastase võitluse programm	34	(4)	25	26	29	0	(0)	0	0	0	29

(miljonites eurodes)

Rubriik	Eelarve assigneeringutest					Sihtotstarbelise tulu assigneeringutest					Täitmata kulu-kohustused 2023. aasta lõpu seisuga kokku
	2022. aastast üle kantud kulu-kohustused	Kohan-dused	Võetud kulu-kohustused	Tehtud maksed	Välja-maksmisele kuuluv summa	2022. aastast üle kantud kulu-kohustused	Kohan-dused	Võetud kulu-kohustused	Tehtud maksed	Välja-maksmisele kuuluv summa	
	1	2	3	4	5=1+2+3-4	6	7	8	9	10 = 6 + 7 + 8 - 9	
Maksustamislase koostöö programm	40	(0)	36	36	40	2	(0)	3	3	2	42
Tollialane tegevusprogramm	137	(2)	121	115	141	3	(0)	4	3	4	146
Detsentraliseeritud asutused	–	–	124	124	0	0	(0)	7	7	–	0
Muud meetmed	7	(0)	9	9	7	–	–	0	–	0	7
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	25	(1)	6	8	21	0	0	0	0	0	21
Euroopa kosmoseprogramm	1 268	(1)	2 045	2 088	1 223	172	(0)	131	113	190	1 413
Detsentraliseeritud asutused	18	–	75	75	18	2	–	2	2	2	20
Liidu turvaline ühenduvus	–	–	156	–	156	0	0	0	0	0	156
Rubriik 1. Ühtne turg, innovatsioon ja digitaalvaldkond	42 542	(677)	21 590	20 137	43 318	7 588	(155)	6 361	5 186	8 608	51 926
2 Euroopa Regionaalarengu Fond (ERF)	54 315	(199)	37 793	17 335	74 573	31 644	(8)	2 496	17 636	16 496	91 069
Ühtekuuluvusfond	10 130	(53)	6 400	5 064	11 413	5 068	–	688	4 709	1 048	12 460
Ühtekuuluvusfondi sissemakse Euroopa ühendamise rahastusse (transport)	6 634	(45)	1 548	2 070	6 066	14	(1)	–	–	13	6 080
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	6	(0)	–	3	3	0	0	0	0	0	3
Euroopa Sotsiaalfond+ (ESF+)	22 858	(7)	16 300	7 863	31 288	23 631	(1)	1 348	11 015	13 963	45 251
Toetus Küprose turgi kogukonnale	104	(0)	34	39	99	3	–	0	2	1	100

(miljonites eurodes)

Rubriik	Eelarve assigneeringutest					Sihtotstarbelise tulu assigneeringutest					Täitmata kulu-kohustused 2023. aasta lõpu seisuga kokku
	2022. aastast üle kantud kulu-kohustused	Kohan-dused	Võetud kulu-kohustused	Tehtud maksed	Välja-maksmisele kuuluv summa	2022. aastast üle kantud kulu-kohustused	Kohan-dused	Võetud kulu-kohustused	Tehtud maksed	Välja-maksmisele kuuluv summa	
	1	2	3	4	5=1+2+3-4	6	7	8	9	10 = 6 + 7 + 8 - 9	
Euroopa taaste- ja vastupidavusrahastu	160	(7)	121	116	157	140 877	(3)	120 773	47 285	214 361	214 518
Programm „Perikles IV“	1	(0)	1	1	1	0	–	0	0	0	1
ELi taastekava	29	(0)	1 316	696	649	0	–	2	0	2	651
RescEU	557	(9)	253	260	540	593	(1)	1 214	639	1 166	1 707
Programm „EL tervise heaks“	1 039	(8)	739	496	1 274	24	(0)	30	26	27	1 301
Erakorralise toetuse rahastamisvahend	43	(20)	–	2	21	19	(0)	–	–	19	40
Detsentraliseeritud asutused	34	(0)	261	253	42	0	–	35	35	0	43
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	0	(0)	–	–	0	0	0	0	0	0	0
Komisjoni eelisõigusega hõlmatud meetmed	10	(1)	12	12	10	–	–	0	0	0	10
Tööhõive ja sotsiaalse innovatsiooni programm	167	(4)	92	82	174	6	(0)	8	4	9	184
Programm „Erasmus+“	1 646	(31)	3 672	3 424	1 863	225	(14)	360	350	221	2 083
Euroopa solidaarsuskorpus	149	(12)	144	129	153	16	–	7	9	14	166
Programm „Loov Euroopa“	469	(10)	333	378	414	14	(1)	14	13	14	427
Õigusküsimused	60	(2)	40	35	63	3	(0)	3	3	4	67
Õiguste ja väärtuste programm	212	(10)	214	146	271	1	(0)	1	1	1	272
Detsentraliseeritud asutused	40	–	275	267	48	0	(0)	4	4	1	49
Muud meetmed	11	(1)	7	4	13	1	–	2	1	2	16

(miljonites eurodes)

Rubriik	Eelarve assigneeringutest					Sihtotstarbelise tulu assigneeringutest					Täitmata kulu-kohustused 2023. aasta lõpu seisuga kokku
	2022. aastast üle kantud kulu-kohustused	Kohan-dused	Võetud kulu-kohustused	Tehtud maksed	Välja-maksmisele kuuluv summa	2022. aastast üle kantud kulu-kohustused	Kohan-dused	Võetud kulu-kohustused	Tehtud maksed	Välja-maksmisele kuuluv summa	
	1	2	3	4	5=1+2+3-4	6	7	8	9	10 = 6 + 7 + 8 - 9	
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	68	(1)	31	33	65	0	–	0	0	0	65
Komisjoni eelisõigusega hõlmatud meetmed	194	(6)	180	176	192	3	(0)	2	2	3	195
Rubriik 2. Ühtekuuluvus, vastupidavus ja väärtused	98 936	(427)	69 765	38 883	129 392	202 144	(30)	126 986	81 734	247 365	376 757
3 Põllumajandusega seotud tagatised	357	(13)	40 848	40 834	358	0	(0)	286	286	0	358
Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfond	34 625	(5)	12 934	14 397	33 157	6 745	(0)	19	2 030	4 734	37 891
Merendus- ja kalandusvaldkond	2 573	(9)	1 106	978	2 692	600	(0)	65	58	607	3 299
Kalandusvaldkond (kalandusalane partnerlusleping ja piirkondlikud kalandusorganisatsioonid)	24	(1)	117	116	23	0	0	0	0	0	23
Detsentraliseeritud asutused	–	–	30	30	–	–	–	1	1	–	–
Muud meetmed	–	–	4	–	4	0	0	0	0	0	4
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	5	–	2	3	4	0	0	0	0	0	4
Keskkonna ja kliimameetmete programm (LIFE)	2 347	(39)	758	529	2 538	7	(1)	8	4	9	2 547
Õiglase ülemineku fond	1 327	(0)	1 447	2	2 773	4 816	(3)	5 816	125	10 504	13 276
Laenurahastu õiglase ülemineku mehhanismi raames	–	–	50	10	40	10	(0)	9	2	17	57
Detsentraliseeritud asutused	3	(3)	57	57	–	0	(0)	7	7	–	–
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	21	(0)	5	9	18	0	0	0	0	0	18
Rubriik 3. Loodusvarad ja keskkond	41 281	(69)	57 357	56 964	41 606	12 178	(5)	6 210	2 512	15 871	57 477

(miljonites eurodes)

Rubriik	Eelarve assigneeringutest					Sihtotstarbelise tulu assigneeringutest					Täitmata kulu-kohustused 2023. aasta lõpu seisuga kokku
	2022. aastast üle kantud kulu-kohustused	Kohan-dused	Võetud kulu-kohustused	Tehtud maksed	Välja-maksmisele kuuluv summa	2022. aastast üle kantud kulu-kohustused	Kohan-dused	Võetud kulu-kohustused	Tehtud maksed	Välja-maksmisele kuuluv summa	
	1	2	3	4	5=1+2+3-4	6	7	8	9	10 = 6 + 7 + 8 - 9	
4 Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifond	2 250	(8)	1 492	1 025	2 709	16	(3)	2	4	11	2 720
Detsentraliseeritud asutused	18	–	157	162	13	–	–	8	8	–	13
Piirihaldus (Integreeritud Piirihalduse Fond) – piirihaldus- ja viisaküsimused	1 063	(13)	964	378	1 637	181	(1)	0	20	161	1 798
Piirihaldus (Integreeritud Piirihalduse Fond) – tolliseadmed	137	(0)	141	0	278	0	0	0	0	0	278
Detsentraliseeritud asutused	344	–	988	1 020	312	–	–	48	48	–	312
Rubriik 4. Ränne ja piirihaldus	3 811	(20)	3 743	2 585	4 949	197	(4)	58	80	172	5 121
5 Sisejulgeolekufond	396	(13)	313	178	518	8	(0)	1	3	6	524
Dekomisjoneerimine	439	–	69	102	405	0	0	0	0	0	405
Tuumaohutus ja dekomisjoneerimine	316	(7)	53	50	312	0	(0)	0	0	0	312
Detsentraliseeritud asutused	–	–	231	231	–	–	–	6	6	–	–
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	1	–	–	–	1	0	0	0	0	0	1
Komisjoni eelisõigusega hõlmatud meetmed	25	(2)	22	19	26	0	–	0	0	0	26
Euroopa kaitseküsimused (teadusuuringud)	479	(0)	319	167	631	12	–	9	6	15	646
Euroopa kaitseküsimused (muu kui teadusuuringud)	1 024	(0)	626	360	1 290	16	–	17	0	33	1 323
Sõjaväeline liikuvus	343	(0)	295	263	376	0	0	0	0	0	376

(miljonites eurodes)

Rubriik	Eelarve assigneeringutest					Sihtotstarbelise tulu assigneeringutest					Täitmata kulu-kohustused 2023. aasta lõpu seisuga kokku
	2022. aastast üle kantud kulu-kohustused	Kohan-dused	Võetud kulu-kohustused	Tehtud maksed	Välja-maksmisele kuuluv summa	2022. aastast üle kantud kulu-kohustused	Kohan-dused	Võetud kulu-kohustused	Tehtud maksed	Välja-maks-misele kuuluv summa	
	1	2	3	4	5=1+2+3-4	6	7	8	9	10 = 6 + 7 + 8 - 9	
Kaitsetööstuse tugevdamise instrument	–	–	157	–	157	0	0	0	0	0	157
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	2	–	–	1	0	0	0	0	0	0	0
Liidu turvaline ühenduvus	–	–	30	–	30	0	0	0	0	0	30
Rubriik 5. Julgeolek ja kaitse	3 025	(22)	2 116	1 372	3 748	36	(0)	33	14	55	3 803
6 Naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrument	27 423	(1 229)	13 290	9 142	30 342	206	(5)	658	518	340	30 682
Euroopa tuumaohutuse rahastamisvahend	139	(7)	45	40	137	3	–	1	0	4	140
Humanitaarabi rahastamisvahend	1 113	(1)	2 408	2 473	1 047	15	(0)	26	26	15	1 063
Ühine välis- ja julgeolekupoliitika (ÜVJP)	116	(4)	372	390	94	20	(0)	13	19	13	108
Ülemeremaad ja -territooriumid (ÜMT)	107	(1)	71	48	129	0	0	0	0	0	129
Muud meetmed	16	(1)	65	52	28	–	–	1	1	–	28
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	1	(1)	–	0	0	0	0	0	0	0	0
Komisjoni eelisõigusega hõlmatud meetmed	148	(3)	93	85	152	0	–	0	0	0	153
Ühinemiseelne abi (IPA III)	7 213	(86)	2 530	2 242	7 415	442	(5)	26	194	269	7 684
Rubriik 6. Naabrus ja maailm	36 275	(1 332)	18 874	14 473	39 345	687	(10)	724	758	642	39 987

(miljonites eurodes)

Rubriik	Eelarve assigneeringutest					Sihtotstarbelise tulu assigneeringutest					Täitmata kulu-kohustused 2023. aasta lõpu seisuga kokku
	2022. aastast üle kantud kulu-kohustused	Kohan-dused	Võetud kulu-kohustused	Tehtud maksed	Välja-maksmisele kuuluv summa	2022. aastast üle kantud kulu-kohustused	Kohan-dused	Võetud kulu-kohustused	Tehtud maksed	Välja-maksmisele kuuluv summa	
	1	2	3	4	5=1+2+3-4	6	7	8	9	10 = 6 + 7 + 8 - 9	
7 Töötajate pensionid	–	–	2 347	2 347	–	0	(0)	259	259	–	–
(Endiste töötajate pensionid) – Euroopa Parlament	–	–	14	14	–	0	0	0	0	0	–
(Endiste töötajate pensionid) – Euroopa Ülemkogu ja nõukogu	–	–	1	1	–	0	0	0	0	0	–
(Endiste töötajate pensionid) – komisjon	–	–	8	8	–	0	0	0	0	0	–
(Endiste töötajate pensionid) – Euroopa Liidu Kohus	–	–	14	14	–	0	0	0	0	0	–
(Endiste töötajate pensionid) – kontrollikoda	–	–	6	6	–	0	0	0	0	0	–
(Endiste töötajate pensionid) – Euroopa Ombudsman	–	–	0	0	–	0	0	0	0	0	–
(Endiste töötajate pensionid) – Euroopa Andmekaitseinspektor	–	–	0	0	–	0	0	0	0	0	–
Euroopa koolid	0	–	233	233	0	1	–	23	23	1	1
Koosseisulise personali töötasud	0	(1)	2 732	2 731	0	–	–	55	55	–	0
Koosseisuvälise personali töötasud	42	(5)	252	257	32	1	(1)	37	36	1	33
Töötajad – palgad ja toetused	0	(0)	16	16	0	–	–	0	0	–	0
Töötajad – ajutised toetused	–	–	0	0	–	0	0	0	0	0	–
Värbamiskulud	3	(1)	28	29	2	0	(0)	1	1	0	2
Teenistuse lõpetamine	–	–	8	8	–	0	0	0	0	0	–

Rubriik	Eelarve assigneeringutest					Sihtotstarbelise tulu assigneeringutest					Täitmata kulu-
	2022. aastast üle kantud kulu-kohustused	Kohan-dused	Võetud kulu-kohustused	Tehtud maksed	Välja-maksmisele kuuluv summa	2022. aastast üle kantud kulu-kohustused	Kohan-dused	Võetud kulu-kohustused	Tehtud maksed	Välja-maks-misele kuuluv summa	kohustused 2023. aasta lõpu seisuga kokku
	1	2	3	4	5=1+2+3-4	6	7	8	9	10 = 6 + 7 + 8 - 9	11 = 5 + 10
Koolituskulud	9	(1)	17	18	8	1	(0)	4	3	3	11
Sotsiaalküsimused ja liikuvus	9	(0)	22	23	7	8	(1)	15	16	6	13
Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia	126	(1)	278	273	129	29	(0)	89	76	42	172
Rentimine ja ostud	0	(0)	323	319	5	2	–	25	24	2	7
Seotud hoonetega	60	(3)	123	122	57	9	(0)	12	15	6	63
Turvalisus	26	(1)	63	56	32	7	(0)	8	10	6	38
Missioonid ja esindamine	11	(3)	56	53	11	0	(0)	2	2	0	11
Kohtumised, komiteed, konverentsid	7	(4)	14	11	6	0	(0)	1	1	1	7
Euroopa Liidu Teataja	0	(0)	3	2	1	0	0	0	0	0	1
Väljaanded	6	(0)	11	12	5	1	(0)	4	3	2	6
Teabe hankimine	2	(0)	6	6	2	0	(0)	0	0	0	2
Uuringud ja uurimised	3	(0)	6	4	5	0	–	0	0	0	5
Üldised seadmed, sõidukid, mööbel	14	(0)	19	22	11	2	(0)	7	7	1	12
Välised keeleteenused	4	(0)	33	35	2	2	(0)	37	38	1	2
Muud halduskulud	5	(0)	17	17	4	4	(0)	19	17	6	10
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	0	(0)	–	–	–	0	0	0	0	0	–

(miljonites eurodes)

Rubriik	Eelarve assigneeringutest					Sihtotstarbelise tulu assigneeringutest					Täitmata kulu-kohustused 2023. aasta lõpu seisuga kokku
	2022. aastast üle kantud kulu-kohustused	Kohan-dused	Võetud kulu-kohustused	Tehtud maksed	Välja-maksmisele kuuluv summa	2022. aastast üle kantud kulu-kohustused	Kohan-dused	Võetud kulu-kohustused	Tehtud maksed	Välja-maks-misele kuuluv summa	11 = 5 + 10
	1	2	3	4	5=1+2+3-4	6	7	8	9	10 = 6 + 7 + 8 - 9	
Muude institutsioonide halduskulud	603	(10)	4 650	4 676	567	51	(53)	406	363	42	608
Rubriik 7. Euroopa avalik haldus	929	(31)	11 300	11 313	886	119	(57)	1 003	947	118	1 004
O Innovatsioonifond	0	0	–	–	–	3 068	(81)	3 626	169	6 443	6 443
Muud meetmed	0	0	–	–	–	3	(2)	59	56	4	4
Rubriik O. Väljaspool mitmeaastast finantsraamistikku	0	0	–	–	–	3 071	(83)	3 685	226	6 447	6 447
S Solidaarsus- ja hädaabireserv	–	–	950	950	–	–	–	–	–	–	–
Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fond (EGF)	0	(0)	8	8	0	0	0	0	0	0	0
Brexitiga kohanemise reserv	–	–	1 363	1 043	321	–	–	161	–	161	482
Rubriik S. Solidaarsusmehhanismid liidus ja mujal (erivahendid)	0	(0)	2 322	2 001	321	–	–	161	–	161	482
Kokku	226 800	(2 577)	187 069	147 727	263 564	226 021	(343)	145 221	91 459	279 439	543 003

7. EELARVE TÄITMINE INSTITUTSIOONIDE LÕIKES

7.1. EELARVE TULUDE LAEKUMINE

(miljonites eurodes)										
Institutsioon	Eelarvelised tulud		Kindlaksmääratud nõuded			Tulud			Laekumised % na eelarvest	Laeku-mata
	Algne vastu- võetud eelarve	Lõplik vastu- võetud eelarve	Aruande-aasta	Üle kantud	Kokku	Ülekantud nõuetest	Ülekantud nõuetest	Kokku		
	1	2	3	4	5 = 3 + 4	6	7	8 = 6 + 7	9 = 8/2	10 = 5 – 8
Euroopa Parlament	193	193	255	12	268	253	2	255	132 %	13
Euroopa Ülemkogu ja nõukogu	67	67	100	3	102	99	2	101	151 %	1
Komisjon	168 210	164 764	243 340	23 451	266 791	237 468	10 042	247 510	150 %	19 281
Euroopa Kohus	67	67	68	0	68	68	0	68	102 %	0
Kontrollikoda	28	28	27	0	27	27	0	27	98 %	0
Majandus- ja Sotsiaalkomitee	15	15	21	0	21	21	0	21	140 %	0
Regioonide Komitee	12	12	14	0	14	14	0	14	115 %	0
Euroopa Ombudsman	2	2	2	0	2	2	0	2	100 %	–
Euroopa Andmekaitseinspektor	2	2	2	0	2	2	0	2	94 %	–
Euroopa välisteenistus	53	53	360	1	361	360	1	361	675 %	0
Kokku	168 649	165 203	244 189	23 467	267 656	238 313	10 048	248 361	150 %	19 295

Nagu varasematelgi aastatel, on ELi üldeelarve täitmise kohta koostatud konsolideeritud aruannetes kajastatud eelarve täitmist kõigis institutsioonides, sest ELi eelarve raames koostatakse iga institutsiooni jaoks eraldi eelarve.

Ametite eelarved ja nende täitmine ei ole ELi eelarves konsolideeritud ega ELi eelarvet käsitlevatesse aruannetesse hõlmatud. Toetus, mida komisjon ametitele maksab, on aga osa ELi eelarvest. Majandusaasta aruande käesolevas eelarvet käsitlevas osas võetakse arvesse ainult komisjoni eelarvest ametitele makstud toetust.

Euroopa välisteenistuse puhul tuleb märkida, et välisteenistus saab lisaks oma eelarvele rahalist toetust ka komisjonilt (240,5 miljonit eurot, 2022. aastal 221,7 miljonit eurot) ning EAFi allesjäänud vahenditest ja usaldusfondidelt saadi 18,7 miljonit eurot (2022. aastal 19,6 miljonit eurot). Need maksed, sealhulgas aasta jooksul nendest maksetest tekkinud sihtotstarbeline tulu, katavad EAFi ja usaldusfondide rahastatavad komisjoni töötajatega seotud kulud.

7.2. KULUKOHUSTUSTE ASSIGNEERINGUTE KASUTAMINE

(miljonites eurodes)

Institutsioon	Olemas-olevad assign. kokku	Võetud kulukohustused					2024. aastasse üle kantud assigneeringud			Tühistatavad assigneeringud			
		lõplikust vastu-võetud eelarvest	ülekantud assign.-test	sihtots-tarbelisest tulust	Kokku	%	lõplikust vastu-võetud eelarvest	sihtots-tarbelisest tulust	Kokku	lõplikust vastu-võetud eelarvest	ülekantud assign.-test	sihtots-tarbelisest tulust	Kokku
		1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5/1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12
Euroopa Parlament	2 343	2 238	0	59	2 297	98 %	0	37	37	9	0	0	9
Euroopa Ülemkogu ja nõukogu	709	629	0	30	659	93 %	0	31	31	19	0	0	19
Komisjon	338 896	179 713	2 705	144 815	327 233	97 %	807	9 306	10 113	1 267	15	268	1 550
Euroopa Kohus	488	482	0	1	483	99 %	0	1	1	4	0	0	4
Kontrollikoda	176	171	1	0	172	98 %	0	0	0	3	0	0	3
Majandus- ja Sotsiaalkomitee	165	157	0	4	161	97 %	0	2	2	2	0	0	2
Regioonide komitee	119	117	0	2	118	99 %	0	1	1	0	0	0	0
Euroopa Ombudsman	13	13	0	–	13	95 %	0	–	–	1	0	–	1
Euroopa Andmekaitse-inspektor	23	22	0	–	22	96 %	0	–	–	1	0	0	1
Euroopa välisteenistus	1 198	821	0	310	1 132	94 %	1	66	67	0	0	–	0
Kokku	344 131	184 363	2 706	145 221	332 290	97 %	808	9 444	10 252	1 306	15	268	1 589

7.3. MAKSETE ASSIGNEERINGUTE KASUTAMINE

(miljonites eurodes)

Institutsioon	Olemas-olevad assign. kokku	Tehtud maksed					2024. aastasse üle kantud assigneeringud			Tühistatavad assigneeringud			
		lõplikust vastu-võetud eelarvest	üle-kanne-test	sihtots-tarbelisest tulust	Kokku	%	lõplikust vastu-võetud eelarvest	sihtots-tarbelisest tulust	Kokku	lõplikust vastu-võetud eelarvest	üle-kanne-test	sihtots-tarbelisest tulust	Kokku
		1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5/1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12
Euroopa Parlament	2 726	1 890	352	61	2 303	84 %	348	44	393	9	20	2	31
Euroopa Ülemkogu ja nõukogu	789	543	71	30	645	82 %	86	33	118	19	6	–	25
Komisjon	259 851	157 909	1 854	74 384	234 147	90 %	2 447	23 013	25 460	158	71	15	243
Euroopa Kohus	525	452	32	0	484	92 %	31	1	32	4	5	–	9
Kontrollikoda	183	162	7	0	169	92 %	10	0	10	3	1	–	5
Majandus- ja Sotsiaalkomitee	181	144	13	3	160	89 %	13	4	16	2	2	–	4
Regioonide komitee	132	106	11	1	118	90 %	10	1	12	0	2	0	2
Euroopa Ombudsman	14	12	0	–	13	92 %	0	–	0	1	0	–	1
Euroopa Andmekaitseinspektor	25	19	1	–	21	84 %	3	–	3	1	0	0	1
Euroopa välisteenistus	1 315	755	106	266	1 126	86 %	67	110	177	0	11	–	11
Kokku	265 740	161 992	2 447	74 747	239 186	90 %	3 014	23 207	26 221	197	119	17	333

8. AMETITE EELARVETE TÄITMINE

Nagu kajastavad allpool punktides 8.1 ja 8.2 esitatud aruanded, ei ole ametite tulud ja kulud ELi eelarves konsolideeritud. Majandusaasta aruande käesolevas eelarvet käsitlevas osas võetakse arvesse ainult komisjoni eelarvest ametitele makstud toetust.

ELi eelarve täitmise aruanded sisaldavad ELi eelarvest ametitele makstud toetust kulukohustuste või maksete assigneeringutena, kui see on asjakohane.

Allpool esitatud ametite aruannetega antakse ülevaade nii detsentraliseeritud ehk traditsioonilistest ametitest kui ka rakendusametitest ning nende tuludest (punkt 8.1) ja kuludest (punkt 8.2).

Muud tuluallikad ja nendega seotud kulud ei ole ELi eelarve täitmise aruandesse lisatud. Iga amet esitab oma majandusaasta aruande.

8.1. EELARVE TULUD

(miljonites eurodes)			
Amet	Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik, kust rahastamine toimub	Lõplik vastu võetud eelarve	Saadud tulud
Energeetikasektorit Reguleerivate Asutuste Koostööamet	1	30	30
Suuremahuliste IT-süsteemide Operatiivjuhtimise Euroopa Liidu Amet	4	294	316
Elektroonilise side Euroopa reguleerivate asutuste amet	1	8	8
Ühenduse Sordiamet	–	22	20
Euroopa Tööohutuse ja Töötervishoiu Amet	2b	17	17
Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiamet	4	170	188
Euroopa Lennundusohutusamet	1	234	190
Euroopa Pangandusjärelevalve	1	52	53
Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Amet	4	829	847
Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskus	2b	90	95
Euroopa Kutseõppe Arenduskeskus	2b	20	20
Euroopa Kemikaaliamet	1	124	124
Euroopa Kliima, Taristu ja Keskkonna Rakendusamet	1, 2a, 3, 5	62	63
Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusamet	2b, 6	67	65
Euroopa Keskkonnaamet	3	99	81
Euroopa Kalanduskontrolli Amet	3	30	31
Euroopa Toiduohutusamet	2b	149	150
Euroopa Elu- ja Töötingimuste Parandamise Sihtasutus	2b	24	25
Euroopa Tervishoiu ja Digitaalvaldkonna Rakendusamet	1, 2b	50	50
Euroopa Innovatsiooninõukogu ja VKEd Rakendusamet	1, 2a	48	48
Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituut	2b	9	9

(miljonites eurodes)			
Amet	Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik, kust rahastamine toimub	Lõplik vastu- võetud eelarve	Saadud tulud
Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituut	1	361	382
Euroopa Kindlustus- ja Tööandjapensionide Järelevalve	1	36	37
Euroopa Tööjõuamet	2b	30	28
Euroopa Meresõiduohutuse Amet	1	90	112
Euroopa Ravimiamet	2b	449	462
Euroopa Narkootikumide ja Narkomaania Seirekeskus	5	22	22
Euroopa Prokuratuur	2b	66	66
Euroopa Teadusnõukogu Rakendusamet	1	62	62
Euroopa Teadusuuringute Rakendusamet	1, 3	103	103
Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve	1	72	72
Euroopa Koolitusfond	2b	29	28
Euroopa Liidu Kriminaalõiguslase Koostöö Amet	2b	75	75
Euroopa Liidu Küberturvalisuse Amet	1	25	37
Euroopa Liidu Õiguskaitsekoostöö Amet	5	213	217
Euroopa Liidu Õiguskaitsekoolituse Amet	5	11	15
Euroopa Liidu Raudteeamet	1	38	40
Euroopa Liidu Kosmoseprogrammi Amet	1	77	1 482
Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet	2b	26	26
Euroopa Liidu Intellektuaalomandi Amet	–	456	322
ühisettevõtte Fusion for Energy	1	413	554
Euroopa Liidu Asutuste Tõlkekeskus	7	49	43
Kokku		5 128	6 615

(miljonites eurodes)			
Ametite tulu liik			Laekunud summad
Komisjoni toetus			4 734
Tasudest saadud tulu			898
Muu tulu			983
Kokku			6 615

8.2. KULUKOHUSTUSTE ASSIGNEERINGUTE JA MAKSETE ASSIGNEERINGUTE JAOTUMINE AMETITE LÕIKES

(miljonites eurodes)

Amet	Kulukohustuste assigneeringud		Maksete assigneeringud	
	Olemas-olevad assign. kokku	Võetud kulukohustused	Olemas-olevad assign. kokku	Tehtud maksed
Energeetikasektorit Reguleerivate Asutuste Koostööamet	30	29	37	28
Suuremahuliste IT-süsteemide Operatiivjuhtimise Euroopa Liidu Amet	368	295	389	294
Elektroonilise side Euroopa reguleerivate asutuste amet	8	8	9	8
Ühenduse Sordiamet	27	25	22	19
Euroopa Tööohutuse ja Töötervishoiu Amet	18	17	22	16
Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiamet	214	166	228	166
Euroopa Lennundusohutusamet	313	218	328	197
Euroopa Pangandusjärelevalve	54	52	60	55
Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Amet	861	837	1 205	765
Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskus	102	92	128	90
Euroopa Kutseõppe Arenduskeskus	20	20	21	20
Euroopa Kemikaaliamet	126	121	143	123
Euroopa Kliima, Taristu ja Keskkonna Rakendusamet	62	62	66	62
Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusamet	65	65	70	63
Euroopa Keskkonnaamet	91	82	110	76
Euroopa Kalanduskontrolli Amet	35	33	48	36
Euroopa Toiduohutusamet	158	156	164	149
Euroopa Elu- ja Töötingimuste Parandamise Sihtasutus	26	25	31	25
Euroopa Tervishoiu ja Digitaalvaldkonna Rakendusamet	50	50	53	50
Euroopa Innovatsiooninõukogu ja VKEd Rakendusamet	48	48	52	47
Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituut	10	9	11	9
Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituut	460	452	377	344
Euroopa Kindlustus- ja Tööandjapensionide Järelevalve	37	37	40	37
Euroopa Tööjõuamet	40	37	39	31

(miljonites eurodes)

Amet	Kulukohustuste assigneeringud		Maksete assigneeringud	
	Olemas-olevad assign. kokku	Võetud kulukohustused	Olemas-olevad assign. kokku	Tehtud maksed
Euroopa Meresõiduohutuse Amet	126	115	138	113
Euroopa Raviamet	486	468	583	474
Euroopa Narkootikumide ja Narkomaania Seirekeskus	23	21	24	21
Euroopa Prokuratuur	66	66	77	66
Euroopa Teadusnõukogu Rakendusamet	62	62	65	62
Euroopa Teadusuuringute Rakendusamet	103	101	108	99
Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve	74	73	80	72
Euroopa Koolitusfond	30	27	31	25
Euroopa Liidu Kriminaalõigusalase Koostöö Amet	79	61	88	64
Euroopa Liidu Küberturvalisuse Amet	25	25	44	40
Euroopa Liidu Õiguskaitsekoostöö Amet	223	217	256	221
Euroopa Liidu Õiguskaitsekoolituse Amet	26	19	29	18
Euroopa Liidu Raudteeamet	52	42	44	39
Euroopa Liidu Kosmoseprogrammi Amet	3 588	918	2 370	1 538
Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet	27	27	34	27
Euroopa Liidu Intellektuaalomandi Amet	514	347	514	342
ühisettevõtte Fusion for Energy	807	586	632	598
Euroopa Liidu Asutuste Tõlkekeskus	49	43	51	43
Kokku	9 582	6 154	8 822	6 572

(miljonites eurodes)

Kulu liik	Kulukohustuste assigneeringud		Maksete assigneeringud	
	Olemas-olevad assign. kokku	Võetud kulukohustused	Olemas-olevad assign. kokku	Tehtud maksed
Halduskulud	561	529	685	519
Tegevuskulud	6 978	3 723	6 063	4 154
Personal	2 044	1 903	2 074	1 898
Kokku	9 582	6 154	8 822	6 572

SÕNASTIK

Aasta tegevusaruanne

Iga-aastastes tegevusaruannetes kajastatakse tegevuse tulemusi mh vastavalt võetud eesmärkidele, asjaomastele riskidele ja sisekontrolli vormile. Komisjoni puhul alates 2001. eelarveaastast ja kõigi Euroopa Liidu institutsioonide puhul alates 2003. eelarveaastast peab volitatud eelarvevahendite käsutaja esitama oma institutsioonile oma ülesannete täitmise kohta aasta tegevusaruande koos finants- ja haldusteabega.

Aktuaarsed eeldused

Pensionikohustisi mõjutavate tulevaste sündmuste kulude arvutamisel kasutatud eeldused.

Aktuaarne kasum ja kahjum

Määratud väljamaksega skeemi aktuaarse puudu- või ülejäägi muutused. Need tulenevad varasemate aktuaarsete eelduste ja tegelike sündmuste erinevustest ning aktuaarsete eelduste muutumise mõjust.

Assigneeringud

Eelarve rahastamine. Eelarves esitatakse kulukohustuste ja maksete (saajatele sularaha maksmine või pangaülekannete tegemine) prognoos. Kulukohustuste ja maksete assigneeringud on sageli erinevad (liigendatud assigneeringud), sest mitmeaastased programmid ja projektid seotakse tavaliselt täielikult kulukohustustega nende kinnitamise aastal, makseid aga tehakse nende rakendamise aja jooksul vastavalt nende edenemisele. Liigendamata assigneeringud on halduskulude ja põllumajandusturutoetuste ja otsetoetuste assigneeringud ning nende puhul võrduvad kulukohustuste assigneeringud maksete assigneeringutega.

Assigneeringute tühistamine

Kasutamata assigneeringud, mida ei tohi enam kasutada.

Assigneeringute ülekandmine

Erand aastasuse põhimõttest, kui assigneeringud, mida asjaomasel eelarveaastal kasutada ei saanud, kantakse erandkorras üle kasutamiseks järgmisel aastal.

Diskontomäär

Raha ajaväärtuse kohandamiseks kasutatav määr. Diskonteerimine on meetod, mida kasutatakse erinevatel ajavahemikel tekkivate kulude ja tulude võrdlemiseks.

Eelarverida

Tulud ja kulud on eelarves kajastatud eelarvepädevate institutsioonide kehtestatud kohustusliku liigenduse kohaselt, mis peegeldab iga punkti sisu ja otstarvet. Eelarverea nimetuses (jaotis, peatükk, artikkel või rida) sisaldub liigendusühiku formaalne kirjeldus.

Eelmaksed

Makse, mille eesmärk on pakkuda makse saajale käibevahendeid. See võib olla kooskõlas asjaomase lepingu, otsuse, kokkuleppe või alusakti sätetega jagatud mitmeks osamakseks. Käibevahendeid ja ettemakseid kasutatakse lepingus kindlaksmääratud perioodi jooksul sel eesmärgil, milleks need anti, või need tuleb tagasi maksta.

Ennetusmeede

Ennetusmeetmed, mis on komisjoni käsutuses ELi eelarve kaitseks, kui ta avastab võimalikke puudusi, hõlmavad ELi eelarvest rakenduskavadele tehtavate maksete peatamist või katkestamist.

Finantskorrektsioon

Finantskorrektsioonide eesmärk on kaitsta ELi eelarvet põhjendamatute kulutuste eest. Jagatud eelarve täitmisel tekkivate kulude puhul on alusetute maksete sissenõudmine peamiselt liikmesriigi kohustus.

„Kinnitatud“ finantskorrektsioon on finantskorrektsioon, millega on nõustunud asjaomane liikmesriik. „Otsustatud“ finantskorrektsioon on võetud vastu komisjoni otsusega ja on alati netokorrektsioon, mille puhul liikmesriik peab tagastama õigusnormidevastaselt saadud vahendid ELi eelarvesse, mis vähendab pöördumatult asjaomase liikmesriigile eraldatud rahastamispaketti. Kinnitatud ja otsustatud finantskorrektsioonid on kajastatud käesolevas väljaandes ühe kategooriana.

„Rakendatud“ finantskorrektsioon on finantskorrektsioon, millega täheldatud rikkumine on parandanud.

Finantsvarad ja -kohustised amortiseeritud väärtuses

Kõik finantsvarad ja -kohustised, mida mõõdetakse vastavalt rahvusvahelistele avaliku sektori raamatupidamise standarditele amortiseeritud väärtuses.

Finantsvarad või -kohustised õiglases väärtuses üle- või puudujäägina

Kõik finantsvarad ja -kohustised, mida mõõdetakse vastavalt rahvusvahelistele avaliku sektori raamatupidamise standarditele õiglases väärtuses ja mille õiglase väärtuse muutused tuleb kajastada perioodi üle- või puudujäägis (st tuletisinstrumentid).

Haldusassigneeringud

Haldusassigneeringutest kaetakse institutsioonide ja üksuste jooksvad kulud (isikkoosseisule, hoonetele, bürooseadmetele).

Jagatud eelarve täitmine

Eelarve täitmise viis. Selle eelarve täitmise viisi korral delegeeritakse eelarve täitmine liikmesriikidele. Selle täitmisviisi raames kantakse umbes kolmveerand kuludest.

Jooksvad teenistuskulud

Pensioniskeemi kohustiste kasv tulenevalt teenistusest jooksva eelarveaastal.

Kaudne eelarve täitmine

Eelarve täitmise viis. Eelarve kaudse täitmise raames delegeerib komisjon eelarve täitmise ülesanded liidu õiguse või siseriikliku õiguse alusel loodud asutustele.

Kulukohustused

Juriidiline kohustus tagada rahastamine teatavatel tingimustel. EL kohustub hüvitama oma osa ELi poolt rahastatava projekti kuludest. Tänaased kulukohustused on homsed maksed. Tänaased maksed on eilsed kulukohustused.

Kulukohustuste assigneering

Kulukohustuste assigneeringutest kaetakse jooksva eelarveaastal võetavate juriidiliste kohustuste (lepingud, toetuslepingud/otsused) kogukulud.

Kulukohustustest vabastamine

Õigusakt, millega tühistatakse varasem kulukohustus (või osa sellest).

Liikmesriikidelt sissenõutavad summad

Need kujutavad endast aruandeperioodil tekkinud kulusid, mida tuleb rahastada tulevastest eelarvetest, st ELi liikmesriikide poolt. See on tekkepõhiste raamatupidamise aastaaruannete ja kassapõhise eelarve koosseksisteerimise tagajärg.

Maksete assigneeringud

Maksete assigneeringutega kaetakse kulud, mis tulenevad jooksva eelarveaastal ja/või eelnevatel eelarveaastatel võetud juriidilistest kohustustest.

Maksete katkestamine ja peatamine

Kui komisjon oma töö või auditeerimisasutuste edastatud teabe alusel leiab, et liikmesriik ei ole juhtimis- ja kontrollisüsteemide tõsiseid puudusi kõrvaldanud ja/või tühistanud deklareeritud ja kinnitatud kulusid, mis on tehtud õigusnormidevastaselt, võib ta maksete tegemise katkestada või peatada.

Määratud väljamaksega pensioniskeem

Pensioniskeem, mille hüvitised on reguleerivate normidega määratletud makstud panusest sõltumatult ja ei ole otseselt seotud skeemi investeringutega. Skeem võib olla rahastatav või mitterahastatav.

Müügivalmis finantsvarad

Kõik finantsvarad (peale tuletisinstrumentide), mida mõõdetakse vastavalt rahvusvaheliste avaliku sektori raamatupidamise standarditele õiglasel väärtusel ja mille õiglase väärtuse muutused tuleb kajastada kuni kajastamise lõpetamiseni (või väärtuse languseni) netovara reservis.

Omavahendid

Omavahendid on ELi eelarve peamine tulubaas. Eri omavahendid on loetletud kohaldatavas omavahendeid käsitlevas otsuses (nõukogu otsus (EL, Euratom) 2020/2053) ning need hõlmavad traditsioonilisi omavahendeid, käibemaksupõhiseid vahendeid, kogurahvatulul põhinevaid omavahendeid ja ringlusse võtmata plastpakendijäätmetel põhinevaid omavahendeid.

Otsene eelarve täitmine

Eelarve täitmise viis. Otsese eelarve täitmise puhul täidavad eelarvet vahetult komisjoni talitused, rakendusametid ja usaldusfondid.

Paranduseelarve

Eelarveaasta kestel vastu võetud otsus muuta (suurendada, vähendada, ümber paigutada) jooksva aasta vastuvõetud eelarve erinevaid aspekte.

Reste à Liquider (RAL, täitmata kulukohustused)

Sarnaselt täitmata kulukohustustele tähendab see summat, mille kohta eelarveline kulukohustus on võetud, kuid mille alusel makseid ei ole veel tehtud. Need on ELi tulevaste aastate maksekohustused, mis tulenevad otseselt mitmeaastaste programmide olemasolust ning kulukohustuste ja maksete assigneeringute lahususest.

Sihtotstarbeline tulu

Spetsiaalne tulu, mis on ette nähtud konkreetsete kuluartiklite rahastamiseks. Sihtotstarbelise välistulu peamine allikas on kolmandate riikide rahaline osalus liidu poolt rahastatavates programmides. Sihtotstarbelise sisetulu peamine allikas on tulu kolmandatelt isikutelt nende soovil tarnitud kaupade ja teenuste või tehtud töö eest; ebaõigesti makstud summade tagastamisest tekkiv tulu ning tulu väljaannete ja filmide müügist.

Tegelik intressimäär

Määr, millega diskonteeritakse prognoositavaid tulevasi laekumisi või makseid finantsvara või -kohustise eeldatava eluaja jooksul vara või kohustise bilansilise jääkmaksumuseni.

Traditsioonilised omavahendid

Traditsioonilised omavahendid on määratletud kohaldatavas omavahendeid käsitlevas otsuses (nõukogu otsus (EL, Euratom) 2020/2053 ning need koosnevad eelkõige tolli- ja suhkrumaksudest.

Tuletisinstrumentid

Finantsinstrumentid, mille väärtus on seotud muu finantsinstrumendi, näitaja või kauba väärtuse muutustega. Erinevalt esmase finantsinstrumendi (nt riigivõlakiri) omanikust, kellel on tingimusteta õigus saada tulevikus raha (või muud majanduslikku kasu), on tuletisinstrumendi omanikul üksnes piiratud õigus sellist kasu saada. Tuletisinstrument on näiteks valuuta forvardleping.

Täitmata kulukohustused

Sarnaselt *Reste à Liquider*ile (RAL) tähendab see summat, mille kohta eelarveline kulukohustus on võetud, kuid mille alusel makseid ei ole veel tehtud. Need on ELi tulevaste aastate maksekohustused, mis tulenevad otseselt mitmeaastaste programmide olemasolust ning kulukohustuste ja maksete assigneeringute lahususest.

Tühistatavad assigneeringud

Kasutamata assigneeringud, mis eelarveaasta lõpus tühistatakse. See tähendab assigneeringust tulenevate kulutamise ja/või kohustiste võtmise volituste täielikku või osalist tühistamist. Vaid ühisettevõtete puhul võib nende suhtes kohaldatavate finantseeskirjade kohaselt lisada kõik kasutamata assigneeringud kuni kolme järgmise aasta tulude ja kulude eelarvestusse (nn „N+3“ reegel). Seega saab ühisettevõtete tühistatavad assigneeringud uuesti kättesaadavaks teha kuni eelarveaastani „N+3“.

Vastuvõetud eelarve

Eelarveprojekt muutub vastuvõetud eelarveks niipea, kui eelarvapädevad institutsioonid on selle heaks kiitnud ja Euroopa Parlamendi president on selle lõplikult vastuvõetuks kuulutanud.

Õigusnormide rikkumine

Õigusnormide rikkumine on kohaldatavate ELi või liikmesriigi õigusnormide vastane tegu, mis võib kahjulikult mõjutada ELi finantshuve. Õigusnormide rikkumine võib tuleneda vahendeid taotlevate toetusesaajate või maksete tegemise eest vastutavate ametiasutuste tegevusest. Õigusnormide rikkumise mõiste on laiem kui pettus, millega osutatakse käitumisele, mis võidakse liigitada süüteoiks.

Ümberpaigutused (eelarveridade vahel)

Ümberpaigutused eelarveridade vahel on assigneeringute viimine ühelt eelarverealt teisele eelarveaasta jooksul, moodustades erandi eelarve sihtotstarbelisuse põhimõttest. Need on siiski Euroopa Liidu toimimise lepinguga sõnaselgelt lubatud finantsmääruses sätestatud tingimustel. Finantsmääruses on nimetatud erinevaid ümberpaigutamiste liike, sõltuvalt sellest, kas need toimuvad eelarve jaotiste, peatükkide, artiklite või rubriikide piires, ja need nõuavad erineva tasandi kinnitust.

LÜHENDITE LOETELU

AAR	Iga-aastane tegevusaruanne
AC	Amortiseeritud soetusmaksumus
AFS	Müügivalmis
AMIF	Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifond
AOD	Volitatud eelarvevahendite käsutaja
ATM	Lennuliikluse korraldamine
MUF	Brexitiga kohanemise reserv
BOP	Maksebilansi toetamise mehhanism
BUFI fond	Eelarve trahvide fond
ÜPP	Ühine põllumajanduspoliitika
CCS LGF	Kultuuri- ja loomesektorite tagatisrahastu
CEF2	Euroopa ühendamise rahastu teine etapp
CEF DI	Euroopa ühendamise rahastu võlainstrument
ÜF	Ühtekuuluvusfond
CIP	Konkurentsivõime ja uuendustegevuse raamprogramm
COM	Euroopa Komisjon
COSME	Ettevõtete konkurentsivõime ning väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate programm
COSO	Treadway Komisjoni Sponsororganisatsioonide Komitee
CPF	Ühine eraldisfond
CPR	Ühissätete määrus
CRII+	Koroonaviirusele reageerimise investeerimisalgatus+
D&WM	Dekomisjoneerimine ja jäätmekäitlus
EAD	Makseviivituses olev riskipositsioon
EAFRD	Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfond
EAGF	Euroopa Põllumajanduse Tagatisfond
EAR	ELi raamatupidamiseeskiri
EaSI	Tööhõive ja sotsiaalse innovatsiooni programm
EBRD	Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupank
ECA	Euroopa Kontrollikoda
EKP	Euroopa Keskpank
ECL	Eeldatav krediidikahju
ECOFIN	Majandus- ja rahandusküsimuste nõukogu
Likvideeritav ESTÜ	Likvideeritav Euroopa Sõe- ja Teraseühendus
EAF	Euroopa Arengufond
EDIF	Lääne-Balkani riikide tagatisrahastu
EMP	Euroopa Majanduspiirkond
EEAS	Euroopa välisteenistus
EFSD	Euroopa Säästva Arengu Fond

EFSE	Euroopa Kagu-Euroopa Fond
EFSF	Euroopa Finantsstabiilsuse Fond
EFSI	Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fond
EFSM	Euroopa finantsstabiilsusmehhanism
EFTA	Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsioon
EGNOS	Euroopa Geostatsionaarne Navigatsioonilisasüsteem
EIP	Euroopa Investeerimispank
EIF	Euroopa Investeerimisfond
ElectriFi	Elektrifitseerimise rahastamise algatus
ELM	Välislaenude andmise volitus
EMKF	Euroopa Merendus- ja Kalandusfond
EMU	Majandus- ja rahaliit
ENEF	Ettevõtete laenufond
ENIF	Ettevõtete innovatsioonifond
ENPI	Euroopa naabrus- ja partnerlusinstrument
EP	Euroopa Parlament
ERF	Euroopa Regionaalarengu Fond
ERI	EIP vastupanuvõime ja taastuvuse algatus
ESA	Euroopa Kosmoseagentuur
ESF	Euroopa Sotsiaalfond
ESIF	Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondid
ESM	Euroopa stabiilsusmehhanism
ETF	Börsil kaubeldav fond
HKS	Heitkogustega kauplemise süsteem
EL	Euroopa Liit
EUMETSAT	Euroopa Meteoroloogiliste Satelliitide Kasutamise Organisatsioon
Euratom	Euroopa Aatomienergiaühendus
ELSF	Euroopa Liidu Solidaarsusfond
FGC	Finantstagatiste leping
FIFO	Lihtjärjekord
FP7	Teadusuuringute ja tehnoloogiarenduse seitsmes raamprogramm
FR	ELi finantsmäärus
FSDA	Raamatupidamise aastaaruande põhjendus ja analüüs
FVNA	Õiglates väärtuses netovara/omakapitalina kajastatavad finantsvarad
FVSD	Õiglates väärtuses üle- või puudujäägina kajastatavad finantsvarad
SKP	Sisemajanduse koguprodukt
GNI	Kogurahvatulu
GNSS	Ülemaailmne satelliitnavigatsioonisüsteem

H2020	Programm „Horisont 2020“
HLRCP	Kõrgetasemeline riski- ja vastavuspoliitika
IBMF	Integreeritud Piirihalduse Fond
IF	Innovatsioonifond
IIW	Taristu- ja innovatsioonikomponent
IMF	Rahvusvaheline Valuutafond
IPSAS	Rahvusvahelise avaliku sektori raamatupidamise standardite nõukogu
IT	Infotehnoloogia
ITER	Rahvusvaheline katsetermotuumareaktor
JRC	Teadusuuringute Ühiskeskus
JSIS	Ühine ravikindlustusskeem
JU	Ühisettevõtte
LGD	Makseviivitusest tingitud kahjumäär
LGF	Laenutagamisrahastu
LGTT	TEN-T projektide laenutagamisvahend
MAP	Mitmeaastane programm – keskmise suurusega ettevõtete finantsalasele kaasamise programm
MEP	Euroopa Parlamendi liige
MFA	Makromajanduslik finantsabi
MTF	Mitmeaastane finantsraamistik
MIM	Vastastikune kindlustusmehhanism
MMF	Rahaturufond
MSME	Mikro-, väikesed ja keskmise suurusega ettevõtted
NDICI	Naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrument
NGEU	Taasterahastu „NextGenerationEU“
ORD	Omavahendite otsus
PBI	Projektivõlakirjade algatus
PD	Makseviivituse tõenäosus
PF4EE	Energiaühenduse erasektoripoolse rahastamise vahend
PGF	Osalejate tagatisfond
POCI	Krediidiriski tõttu langenud väärtusega ostetud või tekkinud laenud
PPP	Avaliku ja erasektori partnerlus
PSEO	Euroopa Liidu ametnike pensioniskeem
RAL	„Reste à Liquider“ (täitmata kulukohustused)
RSFF	Riskijagamisrahastu
RRF	Taaste- ja vastupidavusrahastu
RTD	Teadus-, arendus- ja tutvustamistegevus
S&P	Standard & Poor's Financial Services LLC
SANAD	Lähis-Ida ja Põhja-Aafrika VKEd Fond

SAPARD	Põllumajanduse ja maaelu arendamise ühinemiseelne programm.
SEMED	Vahemere lõuna- ja idapiirkonna mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete finantsalasele kaasamise programm
SICR	Krediidiriski oluline suurenemine
SIUGI	VKEsid käsitleva algatuse piiristamata garantii vahend
VKEd	Väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad
SMEW	VKEde komponent
STEP	Euroopa strateegiliste tehnoloogiate platvorm
TERA	Eriolukorras töötuseriski leevendamiseks pakutava ajutise toetuse Euroopa rahastu
ELTL	Euroopa Liidu toimimise leping
TOR	Traditsioonilised omavahendid
TRDI	Maaelu arengu ajutine rahastamisvahend
KM	Käibemaks